

N:o 6.

Ank. till Riksd. kansli den 13 mars 1906, kl. 4,30 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel, omfattande anslagen till sjöförsvarsdepartementet.
(1:a U. A.)

Ordinarie anslag.

Flottan.

Aflöning för flottans kårer och stater.

1:o) Under återopande af statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 13 januari 1906 har Kungl. Maj:t uti statsverkspropositionen under femte hufvudtiteln, punkten 1, föreslagit Riksdagen dels att godkänna stater för flottans officerskår, för flottans underofficerskår, för flottans sjömanskår, för flottans skeppsgossekår samt å dagaflöning till officerare och underofficerare vid flottan, äfvensom för mariningenjörkåren, för marinintendenturkåren, för flottans ecklesiastikstat och för marinläkarkåren af den lydelse, bilagorna n:o 1—9 vid ofvannämnda protokoll utvisade;

dels att medgifva, att de nuvarande läkarne vid kustartilleriet, därest de öfverginge till marinläkarkåren, finge för rätt till erhållande

Ang. höjning af anslaget till aflöning för flottans kårer och stater.

[1.]

af ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, de innehaft motsvarande befattningar vid kustartilleriet eller vid någon af de förra artillerikårerna å kustbefästningarna eller vid flottan;

dels ock att höja anslaget till aflöning för flottans kårer och stater från 4,073,418 kronor till 4,360,116 kronor, eller med 286,698 kronor.

Statsrådet och chefen för sjöförsvarsdepartementet har beträffande denna framställning till åberopade statsrådsprotokollet anfört följande.

Officers- samt
underofficers-
och sjömans-
kårer.

»Såsom framgår af protokollet öfver sjöförsvarsärenden den 14 januari 1905, bilagdt samma års statsverksproposition, hade marinförvaltningen och chefen för flottans stab med ämbetsskrifvelse den 16 november 1904 öfverlämnat en öfver behofvet af officerare för flottans mobilisering år 1906 uppgjord beräkning, upprättad, enligt hvad myndigheterna förklarat, för att tillgodose behofvet af stamofficerare såväl för den materiel m. m., hvilken i 1900 års beräkningar förutsatts skola finnas vid 1902 års ingång, som för den flytande materiel därutöfver, som år 1904 funnes färdig eller till hvars byggande medel vore af Riksdagen beviljade, därvid behofvet för all den nämnda materielen m. m. fördelats mellan stam och reserv och i öfrigt beräknats efter samma grunder, som följts vid uppgörande af 1900 års beräkningar. I beräkningarna af behofvet för år 1906 hade icke upptagits följande i de för år 1902 gjorda beräkningarna upptagna behof, nämligen dels för 2 st. 1:a kl. kanonbåtar, för hvilka bemanning f. o. m. år 1905 icke skulle beräknas, dels för de permanenta minpositionerna samt för befattningen såsom afdelningschef för marinförvaltningens minafdelning, hvilka sistnämnda behof fylldes från kustartilleriet, samt ej heller den för nämnda behof afsedda ersättningspersonal.

Enligt den under sålunda angifna förutsättningar verkställda beräkningen skulle mobiliseringsbehofvet af stamofficerare år 1906 vara 270 officerare. Med tillägg af 5 procent för sjuka eller af annan orsak ej disponibla borde staten upptaga 284 officerare. Om staten liksom i 1900 års beräkningar för erhållande af en jämn slutsumma minskades med 4 officerare, borde sålunda staten för flottans officerskår år 1906 upptaga 280 officerare. Ett genomförande af ett på dessa grunder upprättadt förslag till stat skulle erfordra en ökning af officerskåren med 38 officerare utöfver den af Riksdagen för år 1905 godkända staten af 242 officerare.

Det sålunda angifna antalet af 280 officerare borde, enligt hvad berörda skrifvelse utvisar, utgöras af 4 flaggmän, 42 regementsofficerare, 94 kaptener och 140 subalterner.

Med hänsyn till dels det antal kadetter, som under år 1906 skulle komma att utgå ur sjökrigsskolan, dels ock behovet af att kunna inkalla reservofficerare till tjänstgöring, föreslog emellertid dåvarande departementschefen, att ökningen af officerskåren för år 1906 skulle inskränkas till 15 eller 1 kommandörkapten af 2:a graden, 2 kaptener af 1:a klassen, 2 kaptener af 2:a klassen, 7 löjtnanter och 3 underlöjtnanter.

I fråga om underofficers- och sjömanskårerna föreslog departementschefen, att dessa skulle ökas med dels hvad som ytterligare erfordrades för bemanning af pansarkryssaren Fylgia och pansarbåten Oscar II eller 55 man, dels hela bemanningen för jagaren Magne och den 2:a kl. torpedbåt, för hvilkens byggande 1904 års Riksdag beviljat medel, utgörande 9 underofficerare och 71 man af sjömanskåren, äfvensom för de sex 2:a kl. torpedbåtar, för hvilkas anskaffande, enligt departementschefens åsikt, medel borde begäras af 1905 års Riksdag, uppgående till 6 underofficerare och 98 man af sjömanskåren, dels ock slutligen halfva manskapsstyrkan för de två jagare och de fem 1:a kl. torpedbåtar, för hvilkas påbörjande departementschefen ansåg, att medel jämväl borde begäras af 1905 års Riksdag, utgörande 98 man, eller, sedan afdrag skett för besättningen till en 1:a kl. kanonbåt, hvilken borde utrangeras såsom stridsfartyg och hvars besättning, 3 underofficerare och 37 man af sjömanskåren, därför kunde användas för de nya fartygen, sammanlagdt 12 underofficerare och 285 man af sjömanskåren.

Departementschefens berörda förslag till framställningar till Riksdagen om ökning af officers-, underofficers- och sjömanskårerna blefvo af Eders Kungl. Maj:t bifallna.

Af de nya fartyg, för hvilkas anskaffande eller påbörjande Eders Kungl. Maj:t af 1905 års Riksdag äskat medel, beviljade Riksdagen anslag endast för påbörjande af en jagare och två 1:a kl. torpedbåtar samt anskaffande af fyra 2:a kl. torpedbåtar.

I fråga om personalbehovet anställde Riksdagen i sin skrifvelse den 19 maj 1905 angående regleringen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel till en början en jämförelse mellan samma behof enligt de beräkningar, som framlagts för 1900 års Riksdag att gälla till och med år 1912, och det personalbehof, som sedermera i själfva verket uppstått.

Af denna jämförelse fann Riksdagen det framgå, att den stamanställda flottpersonalens numerär, hvad underofficerare och manskap beträffade, år 1905 icke obetydligt öfverstege hvad som uti 1900 års plan för flottans bemanning ansetts tillräckligt sju år därefter eller för år

1912. Detta kunde visserligen sägas hafva sin grund däruti, att personalbehovet på en del af flottans fartyg något ökats samt att åtskilliga fartyg af nya typer, som icke tagits i beräkning vid uppgörandet af förenämnda plan, tillkommit, men å andra sidan hade antalet af de uti planen för sistnämnda år beräknade fartygen ännu icke på långt när uppnått, hvartill komme, att en del försvarsanordningar, för hvilka förut beräknats personal från flottan, numera efter år 1901 öfvertagits af kustartilleriet.

Eders Kungl. Maj:ts återkommande framställningar om ökning af flottans personal, hvilka nu icke längre grundade sig på den en gång framlagda planen för flottans bemanning, syntes, anförde Riksdagen vidare, innebära åtskilliga olägenheter, särskildt därutinnan att Riksdagen betoges möjligheten att på förhand öfverskåda omfånget af en slutlig organisation för flottans personal och öfningarna med densamma samt bedöma, huruvida denna organisation läte sig förena med landets ekonomiska bärkraft och möjligheten att erhålla lämpligt folk för personalens rekrytering.

Det syntes därför Riksdagen nödigt, att för Riksdagen framlades en reviderad plan för den slutliga organisationen för flottans personal samt beräkning öfver de årliga kostnaderna för denna personals aflöning, underhåll, öfningar m. m. Vid utarbetandet af en dylik plan syntes det äfven böra tagas i noggrannt öfvervägande, i hvilken utsträckning flottans behof af personal, särskildt å de äldre fartygen, lämpligen kunde fyllas af reservofficerare och värnpliktige, som fortfarande ägnade sig åt sjömansyrket eller därmed sammanhängande yrkesgrenar, äfvensom i hvad mån och på hvad sätt de svenska örlogs- och handelsflottorna bäst kunde såväl i freds- som krigstid understödja hvarandra.

I fråga om Eders Kungl. Maj:ts förslag om ökning af officers-, underofficers- och sjömanskårerna för år 1906 nedsatte Riksdagen antalet föreslagna officersbefattningar till 11 och uppförde å stat allenast 1 kaptensbeställning af 2:a klassen, 7 löjtnants- och 3 underlöjtnantsbeställningar, samt begränsade därjämte, med hänsyn till nedsättning af antalet utaf de föreslagna nya stridsfartygen, ökningen af underofficers- och sjömanskårerna till 10 underofficerare och 200 man.

I anledning af Riksdagens nämnda uttalande om önskvärdheten af en reviderad plan för den slutliga organisationen af flottans personal anbefallde Eders Kungl. Maj:t den 2 juni nästlidna år chefen för flottans stab att med behörigt iakttagande af de utaf Riksdagen angifna

synpunkter utarbета och inkomma med en plan för organisationen af flottans personal och beräkning i de af Riksdagen uppgifna afseenden under antagande, att flottan komme att bestå af de stridsfartyg, som vore upptagna i en till 1901 års sjökrigsmaterielkommittés betänkande fogad tablå.

Emellertid har chefen för flottans stab uti ämbetsskrivelse den 11 september nästlidna år, under framhållande af behovet utaf att ordnandet af landets försvar i händelse af unionens upplösning underkastades en förnyad omfattande undersökning, hvilken sannolikt torde komma att ådagalägga, att det af 1901 års materielkommitté uppgjorda programmet icke vidare kunde anses tillfyllestgörande, utan att det samma måste undergå en afsevärd förändring med afseende å af kommittén föreslagna fartygstyper och antal fartyg, och att det af nämnda kommitté uppgjorda betänkandet därför ej längre kunde läggas till grund för en utredning angående det verkliga behovet af personal, i underdånighet hemställt, det Eders Kungl. Maj:t behagade medgifva, att chefen för flottans stab icke behöfde utarbета och inkomma med nämnda plan och beräkning.

Att behof af ytterligare undersökning föreläge, huruvida det af 1901 års sjökrigsmaterielkommitté afgifna betänkande fortfarande kunde läggas till grund för den fortsatta anskaffningen af fartygsmateriel, har jämväl blifvit framhållet af marinförvaltningen.

I ämbetsskrivelse den 7 november nästlidna år anförde nämligen nämnda ämbetsverk, att vidgade erfarenheter och många helt och hållet nya rön å det sjömilitära området gjorde det önskvärdt, att en allsidig och saklig utredning komme till stånd beträffande vår flottas fartygsmateriel, på det att de nya uppslagen måtte komma jämväl denna till godo och vår flotta fortfarande kunna anses vara fullt modern. Såsom ytterligare skäl för behovet af, att en sådan utredning verkställdes, anförde jämväl marinförvaltningen det förändrade politiska läge, hvori vårt land kommit genom upplösandet af unionen med Norge.

Dessa åsikter hafva än ytterligare utvecklats af chefen för flottans stab i ny ämbetsskrivelse den 30 nästlidna november. Han har därvid framhållit, att till följd af unionens upplösning en fullständig omhvälfning ägt rum i vårt krigspolitiska läge, hvilken inverkat icke minst på vårt sjöförsvar i så måtto, att hädanefter väsentligt större fordringar måste ställas på dess styrka, om det skulle blifva i stånd att fylla den lucka i försvaret, som uppkommit på vår västra kust genom Norges utträdande ur unionen. Norska hamnar kunde ej heller längre användas som

replipunkter för en i våra västra farvatten opererande svensk styrka, utan vore vi helt och hållet hänvisade till våra egna hamnar. Upprättandet af en örlogsstation på västkusten, där de för skyddandet af denna kust behöfliga fartygen ständigt kunde hållas förlagda och där våra fartyg, skyddade för fientliga anfall, vore i stånd att verkställa erforderliga reparations- och underhållsarbeten af olika slag, syntes ovillkorligen betingas af de nya förhållanden, som inträdt. Dessa torde äfven i icke ringa mån inverka på den strategiska användningen af sjövapnet på västkusten, på de hufvuduppgifter, hvilka i händelse af krig ålåge en där opererande sjöstyrka, samt å de fartygstyper, som borde ingå i densamma.

Det nya krigspolitiska läget syntes således nödvändig göra förändringar i den plan för nyanskaffning af sjökrigsmateriel, som af 1901 års kommitté framlagts.

Först då en efter landets ekonomiska bärkraft lämpad plan för sjökrigsmaterielens utveckling och förläggning m. m., baserad på det krigspolitiska läge, Sverige nu intoge, blifvit upprättad, kunde en tillfredsställande plan rörande flottans bemanning uppgöras.

På grund af hvad chefen för flottans stab sålunda framhållit har han hemställt, att en omfattande utredning måtte verkställas angående dels storleken och beskaffenheten af den sjökrigsmateriel, som med tagen hänsyn till landets ekonomiska bärkraft ansåges böra anskaffas för Sveriges försvar med anledning af det iråkade nya krigspolitiska läget, dels förläggningen af nyssnämnda materiel och de härför erforderliga anstalterna, dels de anordningar i fortifikatoriskt afseende, som erfordrades för skyddande af flottans etablissement och för beredande af erforderliga stödjepunkter för dess operationer, dels det personalbehof och de förändringar i sjöförsvarets personalorganisation, som betingades af de sålunda upprättade förslagen, dels ock hvad i öfrigt kunde finnas erforderligt för att sätta sjöförsvaret i stånd att fylla sin uppgift.

Det förändrade försvarspolitiska läge, hvari Sverige genom upplösningen af unionen med Norge kommit, har äfven varit en särskild anledning till att Eders Kungl. Maj:t ansett det nödvändigt att nu gå i författning om uppgörande af en omfattande försvarsplan för riket och fördens skull, i enlighet med hvad protokollet öfver landtförsvarsärenden den 5 i denna månad närmare utvisar, behagat uppdraga åt cheferna för generalstaben och flottans stab att i samråd utarbета ett förslag till samfällad plan för rikets försvar. Den försvarsplan, som med anledning

här af kommer att utarbetas, kan otvifvelaktigt blifva af beskaffenhet att inverka på frågan om, hvilken organisation af flottans personal må anses vara den för oss lämpligaste; och har Eders Kungl. Maj:t fördenskull, på min hemställan, sistnämnda dag återkallat det förut anmärkta, åt chefen för flottans stab den 2 juni 1905 lämnade uppdrag.

Under nu angifna förhållanden lär plan för nämnda personals organisation icke kunna för Riksdagen framläggas, innan den nyssberörda försvarsplanen blifvit utarbetad.

Då emellertid de nya fartygen icke kunna lämnas utan personal, lär det för närvarande icke återstå annat än att för beräkning af hvad i sådant afseende erfordras tillämpa hitintills följda grunder.

Så har också gjorts i de framställningar angående ökad personal för år 1907, som ingifvits af chefen för flottans stab och marinförvaltningen.

På sätt jag senare denna dag skall anhålla att få närmare omförmåla, har marinförvaltningen hemställt, att hos innevarande års Riksdag måtte göras framställning om byggande af 1 pansarkryssare, 4 jagare, 8 st. 1:a kl. och 7 st. 2:a kl. torpedbåtar samt 1 undervattensbåt.

I en till marinförvaltningen ställd och af nämnda ämbetsverk öfverlämnad skrifvelse af den 4 oktober 1905 har chefen för flottans stab förmålt, att för bemanning af denna stridsfartygsmateriel erfordrades 49 officerare, 5 civilmilitära tjänstemän, 87 underofficerare och 636 man af sjömanskåren.

I sammanhang härmed har emellertid stabschefen erinrat, att enligt redan nämnda beräkningar i den underdåniga skrifvelsen den 16 november 1904 skulle för att tillgodose behovet af stamofficerare för den materiel, som redan då var färdig, eller för hvars byggande Riksdagen då beviljat medel, år 1906 erfordras 4 flaggmän, 42 regementsofficerare, 94 kaptener och 140 subalternofficerare eller sammanlagdt 280 officerare.

Jämfördes detta behof af officerare med det å stat för år 1906 upptagna antalet, framginge däraf, att nämnda år skulle förefinnas en brist af 2 regementsofficerare, 7 kaptener och 18 subalternofficerare.

Lades härtill officersbehofvet för den fartygsmateriel, 1 jagare och 6 torpedbåtar, som af 1905 års riksdag redan beviljats, och hvilket behof uppginge till 3 kaptener och 8 subalternofficerare, samt behofvet för den materiel, som marinförvaltningen nu föresloge till nyanskaffning, hvilket sistnämnda behof uppginge till:

kommendörkapten af 1:a graden	1
kaptener af 1:a klassen	10
» » 2:a »	4
löjtnanter	26
underlöjtnanter	8
	<hr/>
summa	49,

framginge sålunda, att, sedan nämnda materiel blifvit färdig, i 1906 års stat upptaget antal stamofficerare vid flottan för att fylla behovet borde ökas med:

regementsofficerare	3
kaptener	24
subalternofficerare	60
	<hr/>
summa	87.

Slutligen borde vid beräkningen af personalbehovet iakttagas, att för vissa af de fartyg, till hvilkas byggande 1905 års Riksdag anslagit medel, ej samtidigt beviljats någon underofficersbemanning och blott viss del af det i bemanningen ingående manskapet.

I Eders Kungl. Maj:ts nådiga proposition till 1905 års Riksdag hade nämligen begärts för till nybyggnad föreslagna två jagare och fem 1:a kl. torpedbåtar allenast medel för uppsättande af hälften af den manskapsstyrka, som för dem erfordrades.

Af dessa fartyg hade Riksdagen visserligen beviljat anslag blott för byggandet af en jagare och två 1:a kl. torpedbåtar, men samtidigt, med hänsyn till den gjorda nedsättningen af antalet till nyan-skaffning under år 1906 föreslagna fartyg, med 85 man nedsatt den af Eders Kungl. Maj:t begärda ökningen af sjömanskåren.

För den jagare och de två 1:a kl. torpedbåtar, till hvilkas byggande 1905 års Riksdag anvisat medel, vore sålunda blott beviljad anslag för uppsättning af hälften af det för deras bemanning erforderliga manskapet, och borde alltså för uppsättning af för nämnda fartyg erforderliga underofficerare och återstoden af manskapet eller 12 underofficerare och 45 man af sjömanskåren medel äskas af 1906 års Riksdag.

Under förutsättning att Riksdagen beviljade anslag till byggande af den förut omnämnda fartygsmateriel, som marinförvaltningen föresloge till nyanskaffning, komme sålunda, sedan såväl denna som den redan

under byggnad varande materielen blifvit färdig, att, utöfver i 1906 års stat upptagen personal, tillhörande officers-, underofficers- och sjömanskårerna, lågt beräknadt, för flottans bemanning erfordras:

officerare	87
underofficerare (87 + 12)	99
manskap (636 + 45)	681.

Då utbildning af personal, som erfordrades för bemanning af stridsfartygsmateriel, som skulle nyanskaffas, i allmänhet kräfde längre tid än den, som fordrades för själfva materielens byggande, borde sålunda vid ökning af materielen äfven den därför afsedda personalen begynna uppsättas samtidigt med att fartygets byggande toge sin början, enär man i motsatt fall riskerade, att brist på utbildad personal för fartygen i väsentlig mån komme att nedsätta deras stridsvärde. Ur denna synpunkt sedt, borde alltså under år 1907 uppsättas den personal, som erfordrades för fartygsmateriel, som nämnda år komme att påbörjas, hvarjämte medel gifvetvis äfven borde anslås för komplettering af bemanningen å de fartyg, som redan vore färdiga, eller för hvilkas byggande Riksdagen förut beviljat anslag.

Med hänsyn till svårigheten och i vissa fall omöjligheten att under loppet af blott ett år med bibehållande af god rekrytering kunna genomföra den ökning, som nu erfordrades, blefve emellertid, ehuru olägenheten häraf vore påfallande, nödvändigt att högst afsevärdt reducera den ökning af personalen, som enligt den gjorda utredningen borde vidtagas under år 1907.

Sedan Riksdagen i skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t år 1905 angående regleringen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel dels förklarar sig icke kunna biträda af Eders Kungl. Maj:t gjord framställning därom, att löner för 4 föreslagna officersbeställningar skulle få användas till aflönande af reservofficerare, och dels icke ansett sig då böra medgifva vidare ökning af sjöofficerskåren än den, som kunde äga rum genom utexaminering af kadetter från sjökrigsskolan, torde, då de af Riksdagen sålunda uttalade principerna väl äfven år 1906 komme att göras gällande, ingen utsikt finnas att för år 1907 kunna öka å riksstatens femte hufvudtitel upptaget antal löner för stamofficerare med flera än 11 beställningar, hvilket utgjorde den ökning af sjöofficerskåren, som nämnda år genom utexaminering af kadetter från sjökrigsskolan beräknades kunna äga rum. Med anledning häraf syntes

af 1906 års Riksdag böra äskas anslag för ökande af flottans officerskår med 11 beställningar, så att sammanlagda officersnumerären därefter skulle blifva 264, och borde för ett likformigt tillgodoseende af mobiliseringsbehovet inom de olika graderna, där brist förefunnes, dessa 11 befattningar fördelas sålunda:

kommendörkapten af 2:a graden	1
kaptener af 1:a klassen.....	2
» » 2:a »	1
löjtnanter	5
underlöjtnanter	2
<hr/>	
Summa 11.	

Såsom framhållits kräfdes för bemanning af den krigsfartygsmateriel, som af marinförvaltningen föreslagits skola äskas af 1906 års Riksdag, 87 underofficerare och 636 man af sjömanskåren.

På grund af anförda skäl kunde emellertid dessa behof under år 1907 endast delvis fyllas, och häraf följde, att antalet af den personal, som det, enligt hvad redan blifvit nämndt, varit önskvärdt att kunna uppsätta under nämnda år, måste reduceras. Vid den reduktion, som sålunda vore oundgänglig, syntes den principen böra följas, att uppsättandet af underofficerare och manskap, som erfordrades för bemanning af till nyanskaffning föreslaget fartyg, borde fördelas på samma antal år, som fartygets nybyggnad antoges komma att kräfva. Sålunda skulle exempelvis för ett fartyg, till hvars byggande år 1906 begärdes hälften af hela nyanskaffningskostnaden, äfven samtidigt föreslås uppsättandet af halfva antalet underofficerare och manskap, som erfordrades för deras bemanning.

Med tillämpning af denna beräkningsgrund och med iakttagande af förut omtalade bemanningsbehof för en jagare och två 1:a kl. torpedbåtar, till hvilkas byggande Riksdagen redan anslagit medel, borde sålunda af 1906 års riksdag äskas anslag för uppsättning af nedan upptagen personal af underofficers- och sjömanskårerna, nämligen:

1. För jagaren Wale och torpedbåtarna
Castor och Pollux, som vore beviljade af 1905
års Riksdag, samtliga underofficerare och hälften af det i besättningen ingående manskapet. } 12 underofficerare, 45 man.

2. För den krigsfartygsmateriel, som)
 marinförvaltningen föresloge skola äskas af 45 underofficerare, 350 man.
 1906 års Riksdag, vissa delar af bemanningen.)

Summa 57 underofficerare, 395 man.

Den personalökning, som sålunda enligt stabschefens förslag borde äga rum 1907, skulle således utgöras af 11 officerare, 57 underofficerare och 395 man.

I enlighet med hvad sålunda föreslagits, har marinförvaltningen ingifvit förslag till vederbörande stater.

Såsom jag anhåller att få närmare utveckla, när fråga förekommer om anskaffning af ny fartygsmateriel, har jag ansett denna nyanskaffning för närvarande böra begränsas till 3 jagare, 6 st. 1:a kl. och 5 st. 2:a kl. torpedbåtar.

Hvad först beträffar ökningen i staten af *officerskåren*, finner jag på de af stabschefen anförda skäl samma ökning icke böra sträcka sig öfver det antal, hvarmed kåren enligt verkställda beräkningar faktiskt kommer att under år 1907 tillökas, eller 11. Mot den af stabschefen föreslagna fördelningen af de nya officersbefattningarna har jag ingen annan erinran att göra, än att den föreslagna befattningen såsom kommandörkapten af 2:a graden synes kunna utbytas mot en löjtnantsbeställning. Enligt min åsikt bör därför ökningen af officerskåren för år 1907 utgöras af:

kaptener af 1:a klassen	2
» » 2:a »	1
löjtnanter	6
underlöjtnanter	2

Summa 11.

Såsom af stabschefen framhållits, bör i fråga om *underofficers- och sjömanskårerna* till en början den ökning ske, som är nödvändig för erhållande af full bemanning för jagaren *Wale* och torpedbåtarna *Castor* och *Pollux*, för hvilkas påbörjande nästlidna års riksdag beviljat medel och för hvilkas fullbordande medel torde böra äskas af innevarande års Riksdag. Att denna personalökning nu bör beslutas, därom lära meningarna icke vara delade. Enligt hvad stabschefen upplyst, utgöres det återstående antal, som erfordras för berörda behof, af 12 underofficerare och 45 man af sjömanskåren.

Hvad därefter beträffar bemanningen till de fartyg, för hvilkas anskaffande eller påbörjande, enligt min åsikt, medel böra äskas af innevarande års Riksdag, har af chefen för sjöförsvarsdepartementet vid upprepade tillfällen framhållits behovet af att anskaffa bemanningen till ett fartyg samtidigt med påbörjandet af dess byggande. Äfven om denna grundsats icke kan fullständigt genomföras, synes det dock vara nödvändigt att, på sätt chefen för flottans stab föreslagit, åtminstone påbörja anskaffandet af personalen samtidigt med börjandet af fartygets byggande, så att besättningen blifver fulltalig det år, fartyget blifver färdigt. Det är emellertid tydligt, att äfven med ett sådant förfarande en stor del af bemanningen icke hinner erhålla vederbörlig utbildning, innan fartyget är färdigt, och att man, intill dess den fullständiga utbildningen ägt rum, nödgas beröfva annan fartygsmateriel en del af dess utbildade besättning.

Med tillämpande af nämnda princip för anskaffande af bemanningen till den af marinförvaltningen föreslagna nya fartygsmaterielen har chefen för flottans stab hemställt, att ökningen af ifrågavarande kårer skulle uppgå till 45 underofficerare och 350 man af sjömanskåren. Då jag funnit mig böra föreslå, att beslutet om ny fartygsmateriel skall inskränkas till beslut om påbörjande af 3 jagare och 6 st. 1:a kl. torpedbåtar samt anskaffande af 5 st. 2:a kl. torpedbåtar, kan den för berörda materiel nu erforderliga ökningen nedsättas till 23 underofficerare och i rundadt tal 210 man af sjömanskåren.

Då staterna för dessa kårer för innevarande år upptaga 475 underofficerare och 3,545 man af sjömanskåren, skulle samma stater följaktligen för år 1907 med den ökning, som nu erfordras dels för den fartygsmateriel, hvars anskaffande redan beslutats, dels för den materiel, hvars påbörjande eller anskaffande nu af mig kommer att föreslås, komma att upptaga 510 underofficerare och 3,800 man af sjömanskåren.

Efter en sådan ökning torde staten för underofficerskåren böra upptaga:

94	flaggunderofficerare	(styrmän, konstaplar eller skeppare),
67	»	» (maskinister),
9	»	» (rustmästare, torpedmästare eller kvartersmän),
189	underofficerare af 2:a graden	(styrmän, konstaplar eller skeppare),
135	»	» (maskinister),
16	»	» (rustmästare, torpedmästare eller kvartersmän),

samt staten för sjömanskåren:

525	man	tillhörande	1:a	lönegraden,	
1,400	»	»	2:a	»	
755	»	»	3:e	»	
560	»	»	3:e	»	i 6 månader,
			4:e	»	i 6 »
560	»	»	4:e	»	
<hr/>					
3,800					

Nu gällande stat för skeppsgossekåren upptager 500 skeppsgossar. Till detta antal ökades kåren enligt af 1902 års riksdag, uppå framställning af Eders Kungl. Maj:t, fattadt beslut. Den ökning, som då beslutades, uppgick till 100 skeppsgossar. Skeppsgosse-
kåren.

I af marinförvaltningen öfverlämnad skrifvelse af den 24 september 1904 framhöll chefen för flottans stab nödvändigheten af, att skeppsgossekåren ökades till sådan styrka, att sjömanskårens matrosafdelning företrädesvis kunde rekryteras genom karlskrifning af skeppsgossar, och påpekade han därvid, att i samma mån sjömanskåren ökades äfven behovet af en ökning af skeppsgossekåren allt starkare framträdde. Efter år 1903, då skeppsgossekåren ökats till 500 skeppsgossar, hade, i afvaktn på att frågan om förflyttning af flottans etablissemang i Stockholm skulle erhålla sin lösning, genomförandet af skeppsgossekårens ytterligare ökning blifvit undanskjutet.

Sedan emellertid år 1904 nytt exercishus blifvit uppfördt för skeppsgossekåren i Karlskrona, syntes sådana provisoriska åtgärder vid Karlskrona station kunna vidtagas, att inkvartering och undervisning därstädes skulle kunna beredas för ytterligare 100 skeppsgossar, och ansåge chefen för flottans stab på den grund, att skeppsgossekåren år 1906 borde ökas med 100 skeppsgossar.

På af chefen för flottans stab anförda skäl förklarade sig jämväl marinförvaltningen i underdånigt utlåtande den 31 oktober 1904 finna behöfligt, att skeppsgossekåren ökades med 100 gossar. Den förändring i staten för skeppsgossekåren, som häraf föranleddes, utgjorde till dagaflöning för 100 skeppsgossar kronor 3,650: — och för tillökning i dagaflöningen för ytterligare 5

skeppsgossekorpraler » 91: 25

Summa kronor 3,741: 25.

Detta förslag af chefen för flottans stab och marinförvaltningen föranledde emellertid icke någon framställning till 1905 års Riksdag.

Chefen för flottans stab har nu i sin redan nämnda skrifvelse af den 4 oktober 1905 ånyo framhållit önskvärdheten af skeppsgossekårens ökning, och marinförvaltningen har, vid öfverlämnandet af berörda skrifvelse, förklarat sig anse ifrågavarande ökning nödvändig.

En ökning af skeppsgossekåren för att såmedelst erhålla en god rekrytering af sjömanskåren har länge utgjort ett önskningsmål inom flottan. Särskildt har lämpligheten af denna åtgärd blifvit framhållen i det betänkande, som afgifvits den 23 juli 1904 af tillkallade sakkunnige för afgifvande af förslag till ändrad organisation af flottans sjömanskår m. m. Dessa hafva föreslagit, att skeppsgossekåren skulle omfatta icke mindre än 900 nummer.

Anledningen till att en liflig önskan föreligger att öka skeppsgossekåren är uppenbar. Från denna kår utgå nämligen de, som äro afsedda att utgöra själfva kärnan i manskapsgraden och af hvilka man kan vänta att erhålla det bästa underbefälet. Antagna vid unga år och redan från den tiden utbildade med särskild hänsyn till den blifvande anställningen vid flottans sjömanskår, utgöra de från skeppsgossekåren utgångna sjömännen den för yrket bäst utbildade delen af sjömanskåren. Det är därför tydligt, att i samma mån som sistnämnda kår ökas, jämväl skeppsgossekåren måste undergå ökning, om icke vår flottas stridsduglighet skall äfventyras genom minskning i personalens skicklighet att använda den anskaffade fartygsmaterielen.

Mot den sålunda ifrågasatta ökningen lär komma att invändas, att det redan med skeppsgossekårens nuvarande numerär tidvis visat sig svårt att få kåren fulltalig.

För att undanrödja en farhåga i detta afseende skall jag emellertid anhålla att inom den närmaste tiden få inför Eders Kungl. Maj:t förlägga förslag till framställning till innevarande års Riksdag om förläggning af en del utaf skeppsgossekåren till rikets västra kust. Genom en dylik förläggning skulle det säkerligen blifva betydligt lättare än nu att bland den därstädes sjöfartsidkande befolkningen erhålla synnerligen lämpliga skeppsgossar.

Härtill kommer att till följd af den senaste tidens energiska sträfvanen för förbättring af det moraliska tillståndet inom ifrågavarande kår en bättre anda tydligen börjat göra sig gällande inom densamma, och lär det vara att antaga, att i samma mån kännedomen härom varder spridd rekryteringen af kåren skall allt lättare försiggå.

Då kostnaderna för den ifrågasatta ökningen, så vidt de upptagas på skeppsgossekårens stat, blifva desamma vare sig de skeppsgossar, med hvilka kåren synes böra ökas, blifva, på sätt jag ärnar föreslå, för-

lagda till plats å västkusten eller i Karlskrona, utgör den omständigheten, att den utredning, som bör föregå förslaget om förläggningen till västkusten, ännu icke blifvit afslutad, icke något hinder för framläggande af förslag om kårens ökning.

Detta förslag synes mig därför redan nu böra föreläggas Riksdagen.

Hvad beträffar det antal, hvarmed ökningen bör äga rum, torde detta lämpligen uppgå till hvad i sådant afseende föreslagits eller 100 skeppsgossar.

De sakkunnige, hvilkas betänkande låg till grund för Eders Kungl. Maj:ts och Riksdagens nästlidna år fattade beslut om den förutvarande mariningenjörstatens ombildning till en mariningenjörkår, hade, på sätt framgår af statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 14 januari 1905, angifvit det behof af marindirektörer och mariningenjörer, som förefunnes redan år 1906, till 30. De ansågo emellertid, att mariningenjörkåren icke lämpligen borde nämnda år uppbringas till denna styrka. En sådan på en gång skeende ökning, om den öfver hufvud vore möjlig att genomföra, skulle nämligen medföra en stockning i afseende på befordran, som otvifvelaktigt komme att menligt inverka på kårens framtida rekrytering. I betraktande af nödvändigheten att snarast möjligt tillgodose det mest trängande behofvet, ansågo emellertid de sakkunnige, att kåren under år 1906 lämpligen skulle kunna ökas till 26. Under de båda följande åren borde kåren ökas med 2 om året, hvadan densamma år 1908 skulle nå den för år 1906 behöfliga numerären af 30.

Mariningenjörkåren.

Dåvarande departementschefen förklarade sig anse, att de af de sakkunnige föreslagna 30 befattningarna vid den egentliga mariningenjörsdetaljen kunde minskas till 28, hvaremot borde tillkomma 2 elektroingenjörer, och ansåg han antalet ingenjörplatser under år 1906 kunna inskränkas till 24. De 4 platser, som för år 1906 icke syntes böra i staten upptagas, borde utgöras af 3 mariningenjörstjänster i 1:a graden, däraf 2 i 1:a löneklassen och 1 i den 2:a, samt 1 i 2:a graden.

I öfverensstämmelse med hvad af departementschefen sålunda anförts upptog den af Eders Kungl. Maj:t föreslagna och af Riksdagen sedermera antagna staten för mariningenjörkåren för år 1906 ett antal af 24 marindirektörer och mariningenjörer.

I underdånig skrifvelse den 14 november 1905 har marinförvaltningen anført, att det vore oundgängligen nödvändigt, att ingenjörpersonalen under de nästkommande åren ökades med minst det antal, som de nämnda sakkunnige föreslagit. I öfverensstämmelse härmed ansågo marinförvaltningen, att i staten för år 1907 antalet marin-

ingenjörer af 1:a graden borde ökas med 2, däraf en i 1:a löneklassen och en i den 2:a.

Då den för mariningenjörkårens ökning uppgjorda planen synes mig böra följas, och flottan väl behöfver ytterligare ingenjörpersonal, tillstyrker jag bifall till marinförvaltningens framställning i denna del.

Marinintendenturkåren.

I det betänkande, som afgafs den 27 augusti 1902 af kommittén för utarbetande af förslag till omorganisation af civilstaten, anfördes, bland annat, att kommittén verkställt en noggrann utredning rörande antalet af den ordinarie personal, som borde ingå i den nya marinintendenturkåren. Vid denna utredning hade granskats de olika tjänsteåligganden, hvilka dels tillhörde de olika grupperna af tjänstemän vid civilstaten dels tillkomme innehafvarna af de olika befattningarna hvar för sig, och hade kommittén därvid kommit till den uppfattningen, att antalet ordinarie tjänstemän för skötandet under fredsförhållanden af civilstaten tillkommande göromål i öfverstyrelsen, vid stationerna och ombord å flottans fartyg ej kunde sättas lägre än till 82.

I denna personal ingingo emellertid, enligt kommitténs beräkningar, jämväl auditörer, vice auditörer, väblar och vaktmästare till ett antal af 14 personer, hvadan den egentliga marinintendenturkåren, jämlikt kommitténs åsikt, borde bestå af 68 personer.

Kommittén föreslog vidare, att marinintendenturkåren under tiden 1905—1912 skulle ökas med ytterligare 5, och borde denna ökning försiggå så, att år 1905 tillkomme en marinunderintendent, år 1906 en marinintendent af 2:a graden, år 1907 ännu en marinunderintendent samt hvarterdera af åren 1909 och 1911 ytterligare en marinintendents-ämbetsman.

Det af Eders Kungl. Maj:t för 1903 års riksdag framlagda förslag till stat för marinintendenturkåren upptog för den egentliga marinintendenturkåren samma antal, som af kommittén föreslagits, eller 68, däraf 1 marinöfverintendent, 5 förste marinintendenter, 12 marinintendenter af 1:a graden 1:a löneklassen, 6 af samma grads 2:a löneklass, 22 marinintendenter af 2:a graden och 22 marinunderintendenter.

Sistnämnda års Riksdag, som i hufvudsak biföll Eders Kungl. Maj:ts förslag om upprättande af den nya marinintendenturkåren, fann sig emellertid böra företaga vissa inskränkningar i afseende å antalet af de föreslagna befattningarna. Sålunda nedsatte Riksdagen antalet förste marinintendenter med 2, hvarjämte Riksdagen förklarade sig icke heller kunna finna erforderligt att upptaga fullt så stort antal marinintendenter af 2:a graden och marinunderintendenter, som Eders Kungl. Maj:t föreslagit, och med anledning däraf minskade hvardera af sistberörda

tjänstegrader med två beställningar under anförande tillika, att i stället marinintendentsaspiranter eller tilläfventyrs värnpliktige syntes kunna användas till skötandet af de för dessa befattningar afsedda göromål. Sammanlagda antalet egentliga marinintendentsbeställningar minskades sålunda af Riksdagen till 62.

Vid fråga om anslagsbehofven för år 1906 anförde marinöfverintendenten, att nämnda kommittés förslag åsyftat, bland annat, att tillfredsställa det ökade behof af personal för bestridande af räakenskapsföreningen och öfrig civil tjänstgöring vid flottans stationer, hvilket blifvit en naturlig följd af tillväxten utaf flottans såväl fasta som rörliga materiel. Detta syftemål hade likväl till följd af den utaf Riksdagen gjorda nedsättningen i det af Eders Kungl. Maj:t föreslagna antalet marinintendentsbeställningar icke uppnåtts till den grad, som med förslagen afsetts, hvadan personalbrist vidlådde den nya organisationen.

Det hade blifvit tydligt, att det af kommittén beräknade personalbehovet icke varit för högt och att således en ökning i kårens numerär vore nödvändig med hänsyn jämväl därtill, att bland en personal af marinintendenturkårens numerär och bestående af tjänstemän med tjänstskyldighet intill 65 års ålder det icke sällan inträffade, att en eller annan af sjukdom blefve urståndsatt att tjänstgöra.

En ökning af personalen vid marinintendenturkåren såväl med det antal, hvarmed den föreslagna numerären af 1903 års riksdag reducerats, eller 6, som äfven med de 2, hvilka enligt kommittéförslaget borde t. o. m. år 1906 tillkomma, eller med sammanlagdt 8 vore alltså för göromålens behöriga skötande behöflig.

Jämväl marinförvaltningen förenade sig i det förslag till ökning af marinintendenturkåren, som af marinöfverintendenten sålunda förordats.

På sätt framgår af protokollet öfver sjöförsvarsärenden den 14 januari 1905, förklarade dåvarande chefen för sjöförsvarsdepartementet vid behandling af samma fråga, att, då Riksdagen för icke längre tid tillbaka än år 1903 företagit berörda nedsättning i den af Eders Kungl. Maj:t föreslagna numerären vid marinintendenturkåren, tillräcklig erfarenhet icke torde kunna anses vunnen angående nödvändigheten af att erhålla den personal, som då ansetts icke vara erforderlig, för att hos Riksdagen framställning på nytt borde göras om beviljande af medel för samma personals anställande. Däremot föreslog departementschefen framställning till Riksdagen angående den ökning af ifrågavarande personal, som redan af kommittén ansetts böra ske åren 1905 och 1906 och hvars erforderlighet syntes vara en nödvändig följd af den tillökning, flottans materiel under sistnämnda år erhöile. Han hemställde

därför om förslag till Riksdagen om ökning af marinintendenturkåren med 1 marinintendent af 2:a graden och 1 marinunderintendent.

I anledning af Eders Kungl. Maj:ts i öfverensstämmelse härmed gjorda framställning anförde nästlidna års riksdag, att sju befattningar inom denna år 1903 omorganiserade kår vore obesatta. Vid detta förhållande och då Riksdagen icke till alla delar biträdt Eders Kungl. Maj:ts framställning om nyanskaffning af krigsfartygsmateriel, hade den ifrågasatta ökningen af marinintendenturkårens personal, såsom då icke af förhållandena påkallad, icke af Riksdagen bifallits.

Marinöfverintendenten har nu i en af marinförvaltningen öfverlämnad skrifvelse af den 11 september 1905 ånyo upptagit frågan om ökning af marinintendenturkårens personal. Då 1905 års riksdag såsom skäl för afslag å Eders Kungl. Maj:ts då gjorda framställning uti förvarande afseende anført, att sju befattningar vore obesatta och att Riksdagen icke till alla delar biträdt Eders Kungl. Maj:ts framställning om ny fartygsmateriel, hade tydligen ett missförstånd gjort sig gällande, enär Riksdagen syntes hafva förbisett, dels att å civilstaten kvarstode tjänstemän till ett antal af 5, hvilka skulle aflönas med medel, som genom vakanserna å marinintendenturkåren besparades, hvarjämte öfriga besparingar skulle användas till genomförande af kårens organisation, dels att för de fartyg, som varit föreslagna, men hvilkas anskaffning icke blifvit beviljad, icke varit beräknade fartygsintendenter.

Då alltså icke någon ökning tillförts marinintendenturkåren, vidlådde personalbrist fortfarande den nya organisationen. Följderna häraf hade icke uteblifvit. Göromålen vid stationerna hade endast nödtorftigt kunnat bestridas genom den beredvillighet, hvarmed kårens fåtaliga personal, långt utöfver hvad som rimligtvis kunde begäras, ägnat arbete åt tjänsten. Starkast hade svårigheterna framstått för räkenskapskontoren. Vid förfall för personalen å stationernas öfriga expeditioner eller densammas kommandering till sjöss måste nämligen kontoren i görligaste mån af sin personal komplettera de uppkomna vakanserna, och dock vore räkenskapskontorens arbeten af den beskaffenhet, att den därför behöfliga arbetsstyrkan ständigt borde vara att påräkna. En följd af personalens fåtalighet hade varit, att vid Karlskrona station 1903 års räkenskaper icke blifvit i rätt tid afslutade och att jämväl aflämnandet af kassajournalen för december 1904 blifvit försenadt. Det oaktadt hade vid slutet af räkenskapsåret 1904 arbetstiden å räkenskapskontoret vid nämnda station varit utsträckt till 10 å 12 timmar eller det allra mesta, man kunde frampressa, då det gällde så pröfvande göromål, som vid ett räkenskapsårs afslutande måste utföras. Nödvändigheten af en

sådan arbetstidens utsträckning, tänkbar så länge man ännu lefde i hoppet om en förändring af förhållandet, men omöjlig att i längden upprätthålla, förklarades däraf att, medan det vid civilstatens omorganisation beräknade behovet af personal för berörda räkenskapskontor utgjorde 20 ordinarie och 3 extra ordinarie tjänstemän, den kontoret under december 1904 tilldelade personalen utgjort allenast 12 ordinarie och 1 extra ordinarie tjänsteman samt 7 marinintendentselever, af hvilka senare flertalet ej kunnat anförtros själfständigt arbete, hvarförutom antalet ordinarie tjänstemän inskränkts till följd af sjökommendering under januari månad.

Någon minskning i den Stockholms station tilldelade personalen för afhjälpande af Karlskrona stations personalbrist hade icke kunnat ifrågasättas, enär jämväl denna personal vore otillräcklig för stationens eget behof. De arbetskrafter, som nu stode till stationens förfogande, vore ungefärligen lika med dem, som för cirka 30 år sedan bestodes, men med hänsyn till dels talrikare sjökommenderingar än förr dels nödvändigheten af att afse personal för tjänstgöring vid kustartilleriregementet i Vaxholm dels den fortgående ökningen af materielen kunde den nuvarande personaltillgången tydligen icke anses motsvara, hvad förhållandena kräfde.

Hvad sjökommenderingen beträffade, hade organisationskommittén beräknat det ordinarie behovet af fartygsintendenter ombord å öfningsfartygen till 5. Antalet hade emellertid år 1905 utgjort, under de fyra första månaderna 6, under följande månader 8 och i september 12, hvarjämte 1 extra ordinarie kammarskrifvare utbeordrats såsom fartygsintendent. Detta antal, som berott af 1905 års ovanligt stora rustningar, torde dock i händelse af dessas återgång till förut vanlig omfattning komma att i någon mån nedgå.

Den följd af personalens otillräcklighet, hvilken otvifvelaktigt komme att förmodligen snart nog inställa sig, vore, att större eller mindre del af den stationerna åliggande granskningsskyldighet beträffande räkenskaperna måste eftersättas. Nödvändigheten att förekomma ett sådant missförhållande finge väl anses tvingande. Kårens stat måste därför ökas, så att numerären af kåren uppnådde minst den af organisationskommittén såsom behöflig ansedda storleken.

Till genomförande af en sådan ökning vid den tidpunkt, då den tidigast kunde låta sig verkställas, beräknades, att intendenturutbildad personal skulle förefinnas. I september 1905 funnos 6 marinintendentsaspiranter och 7 marinintendentselever. Sedan 2 af de förstnämnda hösten 1905 blifvit anställda i 2 af de vakanta befattningarna, och 4 afslutat sin

utbildning hösten 1906, af hvilka dock högst 2 kunde beräknas vinna anställning på stat med kårens nuvarande numerär, skulle redan vid 1907 års ingång finnas 2, som föregående års höst afslutat sin utbildning, hvarefter under hösten 1907 de 7 marinintendentseleverna beräknades vara färdiga för inträde i kåren.

I öfverensstämmelse med det förslag, som afgifvits af kommittén för civilstatens omorganisation, hade år 1904 framställning gjorts om kårens ökning med dels de 6, hvarmed 1903 års riksdag nedsatt det af kommittén föreslagna antalet, dels de 2, som kommittén ansett böra tillkomma under åren 1905 och 1906. Kommitténs förslag om ökning år 1907 med ytterligare 1 marinunderintendent borde jämväl följas.

På grund häraf har marinöfverintendenten föreslagit, att marinintendenturkåren från och med år 1907 måtte ökas med 9 intendentsbefattningar, fördelade i följande grader och löneklasser, nämligen:

4 marinintendenter af 1:a graden, 1:a löneklassen,

2 » » » » 2:a »

1 » » 2:a »

2 marinunderintendenter.

Innan jag öfvergår till redogörelse för hvad marinförvaltningen i anledning af samma skrifvelse anfört, anhåller jag att få beröra en annan fråga, som med den redan afhandlade äger sammanhang, nämligen intendenturen vid kustartilleriet.

Å kustartilleriets stat finnas för närvarande upptagna 2 regementsintendenter, en för hvartdera kustartilleriregementet, samt en fästningsförvaltare, afsedd för Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning. Regementsintendenterna uppbära i lön 3,000 kronor och tjänstgöringspenningar 1,000 kronor, hvarjämte de äro berättigade till två ålders-tillägg, hvartdera å 500 kronor, samt inkvarteringsbidrag å 400 kronor. Fästningsförvaltaren åtnjuter en lön å 2,200 kronor, tjänstgöringspenningar med 300 kronor, ålderstillägg i likhet med regementsintendenterna samt inkvarteringsbidrag med 300 kronor.

I det yttrande, som afgafs af chefen för flottans stab i anledning af den för 1903 års riksdag framlagda frågan om upprättande af marinintendenturkåren, ifrågasatte stabschefen, att de tre tjänstebefattningarna såsom regementsintendent och fästningsförvaltare å kustartilleriet skulle utgå från dettas stat och att marinintendenturkårens stat i stället skulle ökas med 3 marinintendenter, hvilken åtgärd, enligt hans åsikt, skulle bidraga till bibehållandet af sambandet mellan flottan och kustartilleriet.

Dåvarande chefen för sjöförsvarsdepartementet fann denna fråga förtjänt af uppmärksamhet, men, då organisationen af kustartilleriet så nyligen ägt rum och därvid på kustartilleriets stat upptagits särskilda intendenturtjänstemän, hvilkas tjänstgöring i åtskilliga delar skilde sig från den, som skulle tillkomma marinintendenturkårens tjänstemän, ansåge han samma fråga då icke böra upptagas till vidare behandling. Dock syntes, med afseende på fåtaligheten af intendenturpersonalen vid kustartilleriet, vara lämpligt, att personalen vid marinintendenturkåren förklarades skyldig att vid förefallande behof tillfälligtvis tjänstgöra vid kustartilleriet.

Ett dylikt stadgande har sedermera influtit i vederbörande reglemente, och har därjämte, för att i framtiden underlätta regementsintendenternas vid kustartilleriet öfvergång å marinintendenturkåren, i de utnämnda regementsintendenternas fullmakter intagits den bestämelse, att de skola vara underkastade den förändring i ställning och tjänstgöringsskyldighet, som i sammanhang med jämkningar i marinintendenturkårens organisation eller eljest kan finnas skäl att föreskrifva, dock att sådan förändring icke skall medföra minskning i deras innehafvande aflöningsförmåner.

Behovet af tjänstemän från marinintendenturkåren för att tjänstgöra vid kustartilleriet har redan vid upprepade tillfällen framträdt dels vid semester för regementsintendenterna dels ock vid andra tillfällen, då göromålen hopat sig för regementsintendenten vid Vaxholms kustartilleriregemente, hvilken har att upprätthålla de båda befattningarna såsom regementsintendent vid sitt regemente och fästningsintendent vid Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning.

Med den fåtaliga personal, som för närvarande förefinnes vid marinintendenturkåren, hafva stora olägenheter uppstått till följd däraf, att man nödgats kommandera tjänstemän från nämnda kår till tjänstgöring vid kustartilleriet.

Under framhållande af dessa olägenheter och då föreskrifterna rörande intendenturtjänsten vid kustartilleriet hufvudsakligen vore grundade på motsvarande bestämmelser för intendenturen vid flottan samt den fackutbildning, hvilken bibringades marinintendenturkårens personal, vore ägnad att göra densamma lämplig för intendenturtjänsten vid kustartilleriet, medan å andra sidan erfarenheterna från sistnämnda tjänst måste blifva af värde för intendenturtjänsten vid flottan, föreslog marinöfverintendenten redan i skrifvelse den 10 september 1904 till marinförvaltningen, att intendenturbefattningarna vid kustartilleriet

skulle förenas med marinintendenturkåren, hvilken samtidigt borde tillföras den förstärkning, som kustartilleriets behof kräfde.

Med anledning häraf föreslog marinöfverintendenten, att marinintendenturkåren skulle ökas med

2 marinintendenter af 1:a graden 1:a löneklassen (regementsintendenter),

1 marinintendent af 1:a graden 2:a löneklassen (fästningsförvaltare å Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning) och

1 marinintendent af 2:a graden (biträdande intendent vid Vaxholms kustartilleriregemente).

Marinförvaltningen förenade sig i samma framställning och föreslog därjämte allenast vissa bestämmelser angående de nuvarande regementsintendenternas öfvergång till marintendenturkåren.

Chefen för kustartilleriet anförde i härefter afgifvet underdånigt utlåtande, att erfarenheten visat, att demångskiftande göromål, som ålåge regementsintendentsuren vid ett kustartilleriregemente, icke kunde på ett tillfredsställande sätt utföras af en enda tjänsteman, utan erfordrades härför ytterligare en tjänsteman. Han påpekade därvid särskildt, att en regementsintendent hade att bestrida en mängd göromål med förvaltningen och mobiliseringshandlingarna, icke endast vid regementets hufvudstation utan äfven vid de öfriga positioner, som bemannades af regementets personal.

För att marinintendenturkåren skulle kunna lämna erforderliga biträden föreslog han därför, att densamma skulle ökas med 2 marinintendenter af 2:a graden. Däremot ställde sig chefen för kustartilleriet afvisande mot förslaget att låta kustartilleriets regementsintendenter uppgå i marinintendenturkåren. Enligt hans åsikt skulle en tjänsteman vid marinintendenturkåren, som vore kommenderad som regementsintendent vid kustartilleriet, sträfva efter att fortast möjligt komma åter till flottan och tjänsten vid kustartilleriet däraf blifva lidande.

I stället hemställde chefen för kustartilleriet, att ifrågavarande regementsintendenter skulle tilldelas samma löneförmåner som marinintendenter af 1:a graden 1:a löneklassen, samt därjämte erhålla hvar och en missräkningspenningar med minst 265 kronor om året och under vissa förutsättningar ålderstillägg med 700 kronor.

Fästningsförvaltaren vid Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning ansåg han böra erhålla samma aflöningsförmåner som en marinintendent af 1:a graden 2:a löneklassen.

Dessa redan år 1904 gjorda framställningar föranledde emellertid icke någon Eders Kungl. Maj:ts åtgärd.

I ny skrifvelse den 24 augusti 1905 till marinförvaltningen har chefen för kustartilleriet ånyo upptagit frågan under åberopande af hvad han förut anfört. Han tillade därvid, att han kommit till den insikten, att ifrågavarande regementsintendenter ej vore i stånd att fullgöra sin tjänst på ett för kustartilleriets ekonomi betryggande sätt, och föreslog ånyo, att marinintendenturkårens stat skulle ökas med två marinintendenter af 2:a graden, afsedda att tjänstgöra såsom biträdande intendenter, en vid hvarterdera kustartilleriregementet.

Marinöfverintendenten har med anledning häraf upprepat sitt föregående förslag om hela intendenturpersonalens vid kustartilleriet för-
ening med marinintendenturkåren, allenast med den ändring att han till följd af det behof utaf biträde, som chefen för kustartilleriet visat förefinnas jämväl för regementsintendenten vid Karlskrona kustartilleriregemente, hemställt, att den af marinöfverintendenten för kustartilleriets behof föreslagna personalen af 4 marinintendenter måtte ökas med ytterligare 1 marinintendent af 2:a graden.

Uti ny underdånig skrifvelse den 26 september 1905 har marinförvaltningen förklarat sig till fullo instämma i hvad chefen för kustartilleriet anfört rörande behofvet af förstärkning af arbetskrafterna vid nämnda vapens intendentur, men vidhållit sin åsikt, att detta behof på ändamålsenligaste sätt skulle fyllas genom sammanslagning af kustartilleriets intendenturpersonal med marinintendenturkåren. Att låta samma personal förblifva en fristående personal för sig, hvilken likväl än på det ena än på det andra området af kustartilleriets intendentur behöfde påkalla hjälp af den redan i och för sig fåtaliga marinintendenturkåren, vore en kraftsplittring, som måste vålla svaghet på båda hållen. Sammanslagningen åter vore en kraftförening, som möjliggjorde förstärkning för de särskilda tider och punkter, där sådan blefve af nöden. Marinförvaltningen har därför instämt i marinöfverintendentens förslag.

Chefen för kustartilleriet, hvilkens yttrande med anledning häraf inforrats, har vidhållit sin förra ståndpunkt. Farhågan för den af marinförvaltningen befarade kraftsplittringen syntes mindre grundad, därest de två ifrågavarande marinintendenterna af 2:a graden finge tjänstgöra någorlunda stadigvarande vid kustartilleriet i stället för att ofta ombytas.

Efter denna redogörelse för hvad af myndigheterna anförts angående förevarande behof vid kustartilleriet och de olika åtgärder, som i anledning däraf föreslagits, anhåller jag att få öfvergå till den slut-

liga framställning, marinförvaltningen gjort i fråga om marinintendenturkåren för år 1907.

I skrifvelse den 14 november 1905 har ämbetsverket i anledning af marinöfverintendentens framställning om kårens ökande med 9 marinintendenter och marinunderintendenter för fyllande af densammas eget behof af personal anført, att, då den af vederbörande kommitterade och Eders Kungl. Maj:t vid 1903 års riksdag föreslagna numerär för kåren grundade sig på en i detalj verkställd beräkning af det antal, som för tjänsten vid stationerna och å fartygen verkligen behöfdes, och då den af samma kommitterade föreslagna successiva ökningen af kåren till och med år 1912 ovillkorligen betingades af tillkomsten af ny fartygsmateriel samt slutligen marinöfverintendentens farhågor för de olägenheter, hvilka kunde föranledas af ett uppskof med den oundgängligen nödvändiga ökningen af kårens personal, blott vore allt för berättigade, marinförvaltningen förordade bifall till marinöfverintendentens berörda förslag. Mot den af honom föreslagna fördelningen af det ökade antalet på särskilda grader inom kåren hade ämbetsverket icke heller något att erinra.

Därjämte har marinförvaltningen åberopat sitt förut omförmälda förslag om förstärkning i kårens numerär för kustartilleriets behof med 5.

Marinintendenturkårens ökning i det hela och inom de särskilda graderna skulle enligt ämbetsverkets förslag ställa sig på följande sätt:

Grader och löneklasser inom marinintendenturkåren.	Ö k n i n g.		
	Enligt marin- öfverinten- dents skrifvelse.	För kust- artilleriet.	Summa.
Marinintendent af 1:a graden 1:a löneklassen	4	2	6
» » » » 2:a »	2	1	3
» » 2:a »	1	2	3
Marinunderintendenter	2	—	2
Summa	9	5	14

Hvad först beträffar personalbehofvet för fullgörande af det arbete, som åligger marinintendenturkåren i och för sig, torde af hvad utaf

marinöfverintendenten anförts framgå, att kårens nuvarande personal icke är tillräckligt talrik härför. Genom den af Riksdagen antagna lönestaten för marinintendenturkåren hafva dess tjänstemän blifvit tillförsäkrade goda löneförmåner, och det kan därför med fullt fog af dem utkrävas ett ansträngande arbete. Dock finnes det tydligen en gräns, hvaröfver ett dylikt kraf icke bör sträcka sig, och af marinöfverintendentens framställning synes framgå, att denna gräns under vissa tider af de senast förflutna åren måst öfverskridas.

Till stöd för förslaget om det antal, hvartill ökningen af personalen borde uppgå för fyllandet af kårens eget behof, har marinöfverintendenten icke förebragt annan utredning än den, som åstadkommits af kommittén angående den forna civilstatens omorganisation. Då emellertid denna utredning var synnerligen detaljerad och någon berättigad anmärkning emot kommitténs beräkningar icke synes mig kunna göras, böra, enligt min åsikt, berörda beräkningar allt fortfarande läggas till grund för ökningen.

Någon nedsättning i det af kommittén föreslagna antalet har jag så mycket mindre anledning att föreslå, som, enligt min mening, två af kårens tjänstemän böra användas i befattningar, som icke varit af kommittén afsedda. Under en följd af år hafva nämligen under hela eller en större del af året varit hos beväringssbefälhafvarne vid de båda stationerna anställda civila biträden, hvilka biträdt nämnda befälhafvare med förande af den mängd räakenskaper, som å deras expedition förekomma, och har Eders Kungl. Maj:t för dessas aflönande nödgats anvisa medel från anslaget till sjöbeväringens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför. Vid hvarje tillfälle, som begäran om dessa biträdens anställande framställts, har af marinöfverintendenten förklarats, att från marinintendenturkåren personal icke kunde undvaras. Under sådana förhållanden och då ifrågavarande räakenskapsföring är af den invecklade beskaffenhet, att den icke kan anförtros åt icke vapenföre värnpliktige, har annan utväg icke återstått än att medgifva civila biträdens anställande och deras aflönande från berörda anslag. Skulle nu marinintendenturkåren erhålla den ökning af nio tjänstemän, som af marinöfverintendenten föreslagits, bör den emellertid blifva tillräckligt talrik för att kunna bestrida jämväl nämnda tjänstgöring hos beväringssbefälhafvarne.

Hvad därefter beträffar frågan om förening af de nuvarande intendenterna vid kustartilleriet med marinintendenturkåren synas mig starka skäl tala för en sådan förening, och jag delar chefens för flottans

stab åsikt, att en dylik förening säkerligen skulle bidraga till att stärka sambandet mellan flottan och kustartilleriet.

Då emellertid chefen för kustartilleriet, hvilken är närmast ansvarig för att göromålen vid detta vapen fullgöras på ett tillfredsställande sätt, på det bestämdaste afstyrkt den ifrågasatta sammanslagningen, anser jag mig för närvarande icke böra göra framställning därom.

Bemälde chef har i stället föreslagit vissa bättre aflöningsförmåner för de två regementsintendenterna vid kustartilleriet, men synes han icke hafva framlagt tillräckligt starka skäl för en dylik löneförhöjning för att förslaget bör föranleda framställning till Riksdagen.

Att däremot de regementsintendenterna åliggande göromålen vid kustartilleriet under hela eller en del af året äro så betungande, att de icke kunna af dem utan biträde medhinnas, därom hafva samtliga de hörda myndigheterna varit ense. Flerahanda vittnesbörd gifvas ock, att detta är förhållandet, åtminstone hvad Vaxholms kustartillerigemente beträffar. Vid upprepade tillfällen har från sistnämnda regemente begärts biträde från marinintendenturkåren och, hur svårt det än varit för behörigt skötande af tjänsten vid flottan att afstå från någon till nämnda kår hörande tjänsteman, hafva dock de anförda skälen nödgat härtill.

För tjänstgöringen vid kustartilleriet bör således marinintendenturkåren, enligt min mening, ökas med ytterligare 1, om icke 2 tjänstemän.

Hela ökningen af kåren borde således uppgå till 10 å 11 tjänstemän. Då emellertid marinöfverintendenten meddelat, att den faktiska ökningen utöfver den personal, för hvilken löner redan finnas, intill 1907 års utgång icke kan uppgå till mer än 9, torde det icke böra ifrågasättas att å stat uppföra löner till flera.

I fråga om denna nya personals fördelning i olika grader och löneklasser synes det förslag böra följas, som af Eders Kungl. Maj:t framlades för 1903 års Riksdag. Marinöfverintendenten har härifrån afvikit, i det han föreslagit, att ökningen af de 9 tjänstemännen skulle ske på det sätt, att utnämning skedde af ytterligare 6 marinintendenter af 1:a graden, däraf 4 i första löneklassen och 2 i den andra, 1 marinintendent af 2:a graden och 2 marinunderintendenter.

Eders Kungl. Maj:t åter föreslog 1903, dels att af de 6, med hvilka 1903 års Riksdag sedermera nedsatte kårens antal, 2 skulle vara förste marinintendenter, 2 marinintendenter af 2:a graden och 2 marinunderintendenter, dels att under tiden intill 1908 års ingång skulle tillkomma ytterligare 1 marinintendent af 2:a graden och 2 marinunderintendenter.

Från hvad Eders Kungl. Maj:t i detta afseende föreslagit, synes mig

afvikelse icke böra ske i annan mån än att, då 1903 års Riksdag ansett, att för tjänstgöringen vid marinintendenturkåren icke kräfdes förste marinintendenter till högre antal än de tre, hvilka då å kårens stat af Riksdagen uppfördes, de af Eders Kungl. Maj:t ytterligare uppförda två förste marinintendenter ersättas af två marinintendenter af 1:a graden 1:a löneklassen.

Enligt min mening bör därför för år 1907 marinintendenturkårens stat ökas med följande tjänstemän, nämligen:

- 2 marinintendenter af 1:a graden 1:a löneklassen,
- 3 » » 2:a » och
- 4 marinunderintendenter.

I den för flottans ecklesiastikstat gällande stat är upptagen en kyrkvaktare vid amiralitetsförsamlingen i Karlskrona med en aflöning af 150 kronor. Ecklesiastik-
staten.

Jämlikt nådiga brefvet den 14 september 1883 angående fördelning af boställslägenheterna vid flottans station i Karlskrona är samma kyrkvaktare härjämte berättigad till amiralitetskyrkvaktarbostället, innehållande 3 rum, kök och vind.

I underdånig skrifvelse den 2 maj 1905 anförde marinförvaltningen, att det område, hvarå nämnda boställe vore beläget, numera tillhörde Karlskrona kustartilleriregementes kasernetablisement. Sedan vederbörande fortifikationsbefälhafvare med anledning häraf och då bostället vore beläget alldeles framför underofficersbyggnadens fasad hos stationsbefälhafvaren i Karlskrona anmält, att detsamma ej kunde blifva kvarstående, hade nämnde stationsbefälhafvare hemställt därom att, därest boställsbyggnaden blefve rifven, kyrkvaktaren måtte beredas en årlig ersättning af 350 kronor för den mistning af boställsförmån i kronans hus, som genom boställets borttagande skulle drabba honom.

Å den af Eders Kungl. Maj:t fastställda situationsplanen för nämnda kasernbyggnad vore ifrågavarande kyrkvaktarboställe uteslutet. Då däraf och af den omständigheten att i kostnadsförslagen för kasernbyggnadernas uppförande äfven vore upptaget ett belopp för boställets rifning framgått, att boställsområdet skulle införlifvas med kasernområdet samt de å förstnämnda område uppförda byggnaderna rifvas och bortföras, hade marinförvaltningen anmodat vederbörande att gå i författning om rifvandet af bostället och planering af tomtplatsen.

Nämnde kyrkvaktare åtnjöte, förutom de förmåner, kronan bestode honom, 800 kronor om året i lön jämte ersättning för ved. Den nu-

varande kyrkvaktaren hade afgifvit en förklaring, att han i stället för den honom tillkommande bostad i kronans hus åtnöjdes med en ersättning af 350 kronor årligen.

Marinförvaltningen hemställde med anledning häraf, att Eders Kungl. Maj:t måtte tilldela den nuvarande kyrkvaktaren en boställsersättning af 350 kronor för år, räknadt från och med den 1 oktober 1904, så länge han innehade befattningen, och föreslog tillika, att berörda utgift för tiden efter 1905 års utgång måtte få utgå af anslaget till flottans nybyggnad och underhåll.

Då staten för flottans ecklesiastikstat blifvit af Riksdagen gillad, innebar berörda förslag, äfven om den fria bostadsförmånen icke blifvit i staten upptagen, en framställning att utan Riksdagens hörande vidtaga ändring i löneförmåner, som blifvit af Riksdagen pröfvade.

Eders Kungl. Maj:t har därför icke ansett sig kunna tillförsäkra kyrkvaktaren ifrågavarande boställsersättning för längre tid än till dess Riksdagen kunde blifva i tillfälle att för en ny statsregleringsperiod i ärendet fatta beslut eller till den 1 januari 1907, utan har, jämte det att det föreslagna beloppet för tiden till sistnämnda dag tilldelats kyrkvaktaren från allmänna besparingarna, ålagt marinförvaltningen att inkomma med förslag till framställning till innevarande års riksdag för upptagande i vederbörlig stat af hyresersättning till kyrkvaktaren i stället för den till honom förut upplåtna bostaden.

Med dylikt förslag till stat har nu marinförvaltningen inkommit och därvid upptagit ersättningen till 350 kronor.

Mot framställningen i och för sig lär icke vara något att erinra. Amiralitetskyrkan tillhör kronan och då kronan icke bidrager till kyrkvaktarens lön med mer än 150 kronor, synes det vara skäligt, att kronan därjämte förser honom antingen med fri bostad eller med motsvarande hyresersättning.

Marin-
läkarkåren.

I fråga om marinläkarkåren har icke föreslagits någon förändring i och för flottans behof.

Däremot har förslag väckts att med kåren införlifva läkarpersonalen vid kustartilleriet samt att i sammanhang härmed öka kårens antal utöfver de tre läkare, som tillhöra kustartilleriet, för att erhålla den personal, som numera erfordras för kustartilleriets räkning.

Kustartillerikommittén, som afgaf sitt betänkande den 16 oktober 1900, angaf kustartilleriets behof af läkare vid mobilisering till 1 regementsläkare för Vaxholms kustartilleriregemente, 2 förste bataljonsläkare, 1 för hvardera kustartilleriregementet, samt 8 läkarstipendiater,

4 för hvarje regemente. Fredsbehovet erhöles genom att minska mobiliseringsbehovet med flertalet läkarstipendiater, af hvilka endast några få erfordrades för tjänstgöring under fredstid och dessa blott under den del af året, då sommaröfningarna påginge. Läkarstipendiaterna hade antagits kunna erhållas från flottans läkarstat.

I öfverensstämmelse härmed upptager kustartilleriets stat för närvarande 1 regementsläkare med lön af 3,400 kronor och dagaflöning å 1,825 kronor för år eller således sammanlagdt 5,225 kronor samt 2 förste bataljonsläkare, hvardera med lön af 2,400 kronor och dagaflöning å 1,460 kronor eller tillhopa 3,860 kronor, hvarförutom nämnda läkare, då fri bostad i kronans hus icke åtnjutes, uppbära inkvarteringsbidrag, den förstnämnde, därest han är stationerad i kustfästning, med 600 kronor och hvar och en af de senare under samma förutsättning med 400 kronor.

Vid marinläkarkåren äro en förste marinläkares löneförmåner lika med den nämnde regementsläkares och en marinläkares af 1:a graden desamma som en förste bataljonsläkares med den skillnad dock, att läkarne vid kustartilleriet icke äro berättigade till ålderstillägg, under det att en förste marinläkare efter fem års tjänstgöring erhåller en löneökning af 600 kronor och en marinläkare af 1:a graden likaledes efter fem års tjänstgöring en ökning af 500 kronor och efter 10 års af ytterligare 500 kronor.

Enligt flottans reglemente är en hvar, som tillhör marinläkarkåren, skyldig att efter erhållen kommendering tjänstgöra å kustfästning eller å annan plats, där tjänstgöring för flottans räkning kan påfordras.

I underdånig skrifvelse den 23 september 1904 påpekade marinförvaltningen, att de vid kustartilleriet anställda läkarna intoge en särställning, i det de visserligen subordinerade under marinöfverläkaren, men tillhörde hvarken marin- eller fältläkarkåren. Detta förhållande syntes ej böra fortfara. Särskildt med hänsyn till önskvärdheten af att, så vidt möjligt, åstadkomma likformighet och enhet i organisationen af de under femte hufvudtiteln hörande kårer och stater syntes en ändring påkallas.

I skrifvelse till marinförvaltningen hade marinöfverläkaren gjort hemställan om framställning, att läkarna vid kustartilleriet måtte öfverföras till marinläkarkåren samtidigt därmed att två oundgängligen behöfliga nya marinläkartjänster af 1:a graden inrättades för kustartilleriets behof.

Jämte det marinförvaltningen sålunda ville till Eders Kungl. Maj:t

hänskjuta frågan om sammanslagning af den till sjöförsvaret hörande läkarpersonalen, funne ämbetsverket sig böra framhålla behovet af ökad antal läkare för tjänstgöring vid kustartilleriet. Under åren 1903 och 1904 hade för sjukvårdens behöriga handhavande såväl vid Vaxholms som vid Karlskrona kustartilleriregemente under mer än halfva året måst anlitas extra läkare. Dessa hade tagits från marinläkarkåren, som dock, hvad kårens storlek beträffade, organiserats med hänsyn uteslutande till flottans behof. Då det emellertid kunde med visshet förutses, att läkarkrafternas otillräcklighet vid kustartilleriet icke blott komme att oafbrutet fortfara utan med 1908 års ingång, då tiden för de värnpliktiges öfningar nått sin fulla utsträckning, göra sig allt mera gällande, i det att tjänstgöring af extra läkare påkallades året om, och då vid sistnämnda tid marinläkarkårens personal mindre än hittills varit fallet kunde disponeras för annat ändamål än tjänstgöring vid den alltjämt tillväxande flottan, måste en ökning i antalet af de för kustartilleriet afsedda läkarna blifva oafvisligen nödvändig. Denna ökning kunde för det dåvarande begränsas till två förste bataljonsläkare eller, därest kustartilleriets läkare införlivades med marinläkarkåren, två marinläkare af 1:a graden.

Marinförvaltningen föreslog därför, att ur staten för kustartilleriregementena skulle utgå där upptagna aflöningar för 1 regementsläkare och 2 bataljonsläkare samt att i staten för marinläkarkåren skulle uppföras ytterligare aflöning för 1 förste marinläkare och 4 marinläkare af 1:a graden.

I häröfver den 12 december 1904 afgifvet utlåtande anförde chefen för kustartilleriet, att, sedan kustartilleriets ordinarie förläggning till ett flertal olika försvarsanstalter vid regementenas hufvudstationer då blifvit till stor del genomförd, för sjukvårdens behöriga handhavande i de ofta långt från hvarandra belägna förläggningsplatserna behovet af en ökning af läkarpersonalen gjort sig mycket starkt gällande. Enligt hans åsikt erfordrades vid hvardera af de båda kustartilleriregementenas hufvudstationer 3 läkare.

Hvad beträffade de nuvarande läkarnas vid kustartilleriet öfverflyttning till marinläkarkåren, ansåge han densamma, utan att vara oläglig för kustartilleriet, blifva för läkarna själfva gagnelig.

Ifrågavarande förslag föranledde emellertid icke någon framställning till 1905 års Riksdag.

Under år 1905 hafva emellertid stora svårigheter uppstått för bestridande af läkarvården vid kustartilleridetachmenten å Fårösunds kustposition och Älfsborgs fästning.

Under beväringsofningarna i Fårösund har under nämnda år liksom under de föregående varit därstädes kommenderad en marinläkare af 2:a graden. En sådan läkare åtnjuter, förutom årligt arvode af 1,200 kronor, under tjänstgöring i land ett dagtraktamente af 7 kronor. Detta sistnämnda lär till ifrågavarande läkare hafva utgått af anslaget till kustartilleribevärings vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför.

Sedan emellertid de värnpliktige hösten 1905 blifvit hemförlofvade, inkom från chefen för kustartilleriet hemställan om, att läkare måtte kommenderas att tjänstgöra vid Fårösunds kustartilleridetachment äfven under den tid, då de värnpliktige icke vore till tjänstgöring inkallade, därvid framhölls risken af att icke ständigt hafva läkare på platsen.

På marinförvaltningens förslag beslöt Eders Kungl. Maj:t den 3 november 1905, att läkarvården skulle, till dess de värnpliktige inryckte innevarande år, så ordnas, att öfverenskommelse finge träffas med en lämplig läkare i Visby att handhafva berörda läkarvård mot en ersättning af 150 kronor i månaden att utgå af femte hufvudtitelns allmänna besparingar.

Hvad läkarvården vid Älfsborgs kustartilleridetachment beträffar, har densamma före år 1905 bestridts af en marinläkare i flottans reserv på grund af ett mellan honom och regementschefen för Karlskrona kustartilleriregemente träffadt aftal. Sedan emellertid detachmentets personal under sistnämnda år ökats till omkring 100 man, gjorde bemälda läkare hemställan om att erhålla förordnande att bestrida läkarvården därstädes mot ersättning af 100 kronor i månaden. Med hänsyn till nödvändigheten af att förskaffa detachmentet läkarvård medgif Eders Kungl. Maj:t med anledning häraf den 24 november 1905, att, därest läkare af marinläkarkåren i flottans reserv blefve i kommandoväg beordrad att tillsvidare intill slutet af år 1906 bestrida läkarvården vid berörda detachment, ersättning för med anledning häraf erforderliga resor och läkarvården finge med 100 kronor i månaden utgå från nämnda allmänna besparingar.

Marinförvaltningen har nu i underdånig skrifvelse den 26 september 1905 återupptagit frågan om öfverflyttande af kustartilleriets läkarpersonal till marinläkarkåren. Hvad beträffade den erforderliga ökningen af marinläkarkåren utöfver de tre, kustartilleriet tillhörande läkarna, hvilken ökning marinförvaltningen i sin föregående skrifvelse förklarat sig anse kunna inskränkas till 2 marinläkare af 1:a graden, hade erfarenheten visat, att redan nu härutöfver oundgängligen kräfdes inrättandet af ytterligare en dylik befatning för kustartilleriet. Af de sålunda ifrågasatta läkartjänsterna skulle en vara afsedd för

hvardera af Fårösunds och Älfsborgs kustartilleridetachment samt den tredje för tjänstgöring å Kungsholmsfort. Det vore nämligen nödvändigt att året om hafva tillgång på läkare vid de båda detachmenten. Å Kungsholmsfort hade hittills endast under halfva året varit kommenderad en marinläkare, men ju förr dess hellre borde därstädes anställas en hela året tjänstgörande läkare med hänsyn till ej blott de hopade och maktpåliggande göromål, som i tjänsten ålåg den enda nuvarande bataljonsläkaren vid Karlskrona kustartilleriregemente, utan äfven svårigheten för honom att ensam sköta sjukvård och undervisning såväl i Karlskrona som å Kungsholmsfort i synnerhet under vintermånaderna.

Hvad slutligen beträffade de löneförmåner, som borde tillerkännas innehafvarna af de föreslagna nya läkarbefattningarna, vore det af vikt, att aflöningen fastställdes till sådant belopp, att sökande till platserna kunde påräknas. Med hänsyn härtill och särskildt i betraktande af svårigheten för läkare å kustbefästningarna att, på grund af tjänstgöringsorternas isolerade läge, vid sidan af sin tjänst idka enskild praktik borde med en hvar af ifrågavarande läkartjänster icke förenas lägre aflöningsförmåner än som för närvarande utginge till marinläkare af 1:a graden.

På grund häraf har marinförvaltningen föreslagit, att framställning måtte göras till innevarande års riksdag, dels att ur staten för kustartilleriregementena måtte utgå däri upptagen aflöning för 1 regementsläkare och 2 bataljonsläkare, dels ock att i staten för marinläkarkåren måtte uppföras ytterligare aflöning för 1 förste marinläkare och 5 marinläkare af 1:a graden.

Chefen för kustartilleriet har biträdt detta marinförvaltningens förslag.

Läkarna vid kustartilleriet lyda redan nu under marinöfverläkaren. Någon anledning att under sådana förhållanden bibehålla dem å kustartilleriets stat synes icke föreligga, utan torde till sjöförsvaret hörande läkare böra sammanföras till en kår.

De tjänsteåligganden, som tillkomma en hittills varande bataljonsläkare vid kustartilleriet, synas i allo kunna likställas med hvad som åligger en marinläkare af 1:a graden, och någon anledning att icke bevilja de förra samma förmåner som de senare, torde därför icke föreligga.

Hvad regementsläkaren å kustartilleriet beträffar, synes visserligen icke hans tjänst vara fullt lika ansvarsfull och maktpåliggande som förste marinläkarnes, hvilka äro chefläkare för hvardera af flottans sta-

tioner, men bör å andra sidan beaktas olägenheten af att vara förlagd under hela året ute å Vaxholms fästning. Med hänsyn härtill torde billigheten kräfva, att äfven den förste marinläkare, som är förlagd å nämnda fästning, kommer i åtnjutande af samma förmåner som de öfriga förste marinläkarne.

Konsekvensen af sålunda angifna förhållanden synes emellertid kräfva, att läkarne vid kustartilleriet berättigas att vid sin öfvergång till marinläkarkåren i och för erhållande af ålderstillägg räkna sig tillgodo den tid, de med fullmakt innehaft motsvarande befattningar vid kustartilleriet eller någon af de föregående fästningsartillerikårerna eller vid flottan.

Hvad härefter beträffar kustartilleriets behof af ytterligare läkare, är det tydligt, att åtgärder måste vidtagas för att ersätta de provisoriska anordningar, som man nu nödgats träffa för att förskaffa läkarvård åt kustartilleridetachmenten vid Fårösund och Älfsborg.

Å förstnämnda plats är antalet stamanställda visserligen jämförelsevis litet, men, då med 1908 års ingång de värnpliktige komma att öfvas där under största delen af året, måste uppenbarligen från och med nämnda tid en läkare ständigt finnas å platsen. Under sådana förhållanden synes det lämpligt att redan nu i sammanhang med ifrågasvarande åtgärder för ordnande af läkarvården vid kustartilleriet å stat uppföra en läkarbefattning för berörda ändamål.

Hvad Älfsborgs kustartilleridetachment beträffar, har det visserligen visat sig, att man nu kunnat erhålla en läkare, som åtagit sig läkarvården därstädes mot en ersättning af allenast 1,200 kronor för år. Annorlunda lär emellertid blifva förhållandet, när värnpliktige vid detachmentet skola öfvas och manskapsstyrkan således under större delen af året kommer att uppgå till öfver 200 man. Detta torde komma att blifva förhållandet senast år 1907. Därtill kommer att framdeles vederbörande läkare jämväl måste meddela undervisning i sjukvård m. m. samt hafva uppsikt öfver de hygieniska förhållandena vid förlägningsplatsen. Dylika åligganden kunna svårigen utföras af annan än en på stat anställd läkare.

I fråga om behofvet af en läkare å Kungsholmsfort åberopar jag hvad af myndigheterna i sådant afseende anförts. Med de olika förlägningsplatser, som kustartilleriet har i Karlskrona fästning, är det omöjligt för en enda läkare att på ett tillfredsställande sätt bestrida läkarvården vid därvarande kustartilleriregemente. Följden har också varit, att vid upprepade tillfällen under de gångna åren en marinläkare

måst kommenderas till den ordinarie läkarens biträde, en åtgärd, som med det nuvarande, jämförelsevis ringa antalet marinläkare medfört afsevärda olägenheter.

Slutligen återstår frågan, huruvida de ifrågasatta 3 nya läkarna böra anställas såsom marinläkare af 1:a eller 2:a graden. Skillnaden i aflöningsförmåner blifver från början, innan ålderstillägg erhålles, endast omkring 500 kronor. Då nu, enligt marinförvaltningens åsikt, det skulle blifva omöjligt att erhålla läkare, hvilka skulle vilja mot de aflöningsförmåner, som tillkomma marinläkare af 2:a graden, åtaga sig förordnande å så afskildt belägna platser som Fårösund och Kungsholmsfort och då befattningen såsom läkare vid Älfsborgs kustartilleridetachment synes blifva af den vikt, att den icke bör aflönas lägre än med en marinläkares af 1:a graden förmåner, anser jag mig i likhet med de hörda myndigheterna böra tillstyrka, att de tre nya tjänstebefattningarna uppföras såsom marinläkartjänster af 1:a graden.

Jag hemställer således till alla delar om bifall till marinförvaltningens framställning i detta ämne med det tillägg, att de nuvarande läkarna vid kustartilleriet skola i och för erhållande af ålderstillägg äga räkna sig till godo den tid, de innehaft befattningar, motsvarande dem, de nu innehafva, vid kustartilleriet eller vid någon af de föregående artillerikårerna å kustfästningarna eller vid flottan.

Reserv- och indragnings- staterna samt båtsmans- kompanierna.	Marinförvaltningen har beräknat medelsbehofvet för reserv- och indragningsstaterna samt båtsmanskompanierna, för de två förstnämnda staterna till	kronor 32,162: 32
	och för båtsmanskompanierna till	» 9,122: —
		<hr/> Summa kronor 41,284: 32

Emot dessa beräkningar har jag icke något att erinra.

Enligt de beräkningar, jag sålunda anført, skulle medelsbehofvet under anslagstiteln aflöning för flottans kårer och stater år 1907 blifva följande:

	För 1906 af Riksdagen anvisadt	För 1907 beräknadt behof.	Ökning.	Minskning.
Officerskåren.....	635,880 —	655,520 —	19,640 —	— —
Reservofficersaspiranter	26,700 —	26,700 —	— —	— —
Underofficerskåren.....	586,900 —	577,080 —	40,180 —	— —
Sjömanskåren.....	1,558,131 60	1,678,904 —	120,772 40	— —
Skeppsgossekåren	18,706 25	22,447 50	3,741 25	— —
Mariningenjörkåren	187,875 —	199,595 —	11,720 —	— —
Marinintendenturkåren	233,189 50	261,254 50	28,065 —	— —
D:o i flottans reserv	4,285 —	4,285 —	— —	— —
Ecklesiastikstaten	8,550 —	8,900 —	350 —	— —
Marinläkarkåren	77,635 —	103,760 —	26,125 —	— —
Poliskåren	46,900 —	46,900 —	— —	— —
Inkvarteringsbidrag för officerare och under- officerare, förslagsvis.....	215,740 —	228,100 —	12,360 —	— —
Reserv- och indragningsstater samt båtsmans- kompanierna, förslagsvis	41,798 32	41,284 32	— —	514 —
Dagaflöning till officerare och underofficerare förslagsvis	481,126 50	505,385 50	24,259 —	— —
I riksstaten afrundadt med	— 83	— 18	— —	— 65
Summa kronor	4,073,418 —	4,360,116 —	287,212 65	514 65

Den erforderliga ökningen utöfver för år 1906 anvisadt belopp uppgår alltså i jämnadt tal till 286,698 kronor.»

I sammanhang med denna punkt har utskottet förehåft till behandling i hvad förevarande anslag rör en i Andra Kammaren väckt, till utskottet remitterad motion (n:o 92), däri herr *J. G. Pettersson* i Södertälje m. fl. hemställt, att Riksdagen måtte för år 1907 bevilja flottans och kustartilleriets underofficerskorporaler en tillfällig förhöjning af deras fasta lön med 20 kronor i månaden eller 240 kronor per år samt för sådant ändamål för samma år öka de här nedan under 5:te hufvudtiteln upptagna anslag med följande förslagsbelopp:

1:o) anslaget till aflöning af flottans kårer och stater med högst 126,000 kronor till 4,486,116 kronor; samt

2:o) anslaget till kustartilleriets personal med högst 41,520 kronor till 1,109,536 kronor.

I fråga om de skäl, som af motionärerna anförts till stöd för berörda framställning, tillåter sig utskottet hänvisa till själfva motionen med därvid fogade bilagor.

Ang. en inom
Andra Kam-
maren väckt
motion.

Utskottets
yttrande.

Vid behandlingen af Kungl. Maj:ts under denna punkt gjorda framställningar har utskottet, som af departementschefens ofvanintagna yttrande finner, att vissa omständigheter utgjort hinder för utarbetandet, på sätt nästlidna års Riksdag begärt, af en reviderad plan för den slutliga organisationen för flottans personal samt beräkning öfver de årliga kostnaderna för denna personals aflöning, underhåll, öfningar m. m., velat uttala önskvärdheten af att sådan plan och beräkning måtte, så vidt möjligt, för nästkommande års Riksdag framläggas.

Kungl. Maj:ts förslag om ökning af flottans *officerskår* med 11 beställningar, såsom den vid statsrådsprotokollet fogade förslagsstaten för nämnda kår utvisar, anser utskottet sig böra biträda.

I fråga om den af Kungl. Maj:t föreslagna ökningen af *underofficers- och sjömanskårerna* med 35 underofficerare och 255 man har utskottet ansett, att, då de jagare, för hvilkas påbörjande under år 1907 Kungl. Maj:t nu äskat medel, icke kunna blifva fullbordade under år 1907, anslag icke bör för sistnämnda år beviljas till aflönande af de beställningar inom nu ifrågavarande kårer, som, enligt hvad utskottet hos flottans stab inhämtat, för samma år beräknats för dessa jagare, nämligen

2	flaggunderofficerare	(styrmän, konstaplar eller skeppare),
3	»	(maskinister),
3	underofficerare af 2:a graden	(styrmän, konstaplar eller skeppare),
4	»	» » » (maskinister),

Summa 12 underofficerare

samt

13	man tillhörande	1:a lönegraden,	
30	»	2:a	»
15	»	3:e	»
12	»	3:e	» i 6 månader,
		4:e	» i 6 »
12	»	4:e	»

Summa 82 manskap.

Vidare och då, enligt hvad utskottet jämväl erfarit, inom sjömanskårens 2:a lönegrad för närvarande förefinnes så stort antal vakanser, att detsamma icke lärers nu kunna fyllas genom uppflyttning af därtill kompetent manskap, har utskottet funnit den för ifrågavarande lönegrad i staten för innevarande år upptagna numerären böra under år 1907 bibehållas oförändrad samt de föreslagna nya lönerna i samma lönegrad

i stället fördelas på 3:e och 4:e lönegraderna, med iakttagande dock därvid, att ej någon för manskap å förenämnda tre jagare afsedd lön i staten upptages.

Enligt utskottets förslag komme staten för underofficerskåren att upptaga

92	flaggunderofficerare	(styrmän, konstaplar eller skeppare),
64	»	» (maskinister),
9	»	» (rustmästare, torpedmästare eller kvar-
		tersmän),
186	underofficerare af 2:a graden	(styrmän, konstaplar eller
		skeppare),
131	»	» (maskinister),
16	»	» (rustmästare, torpedmästare eller
		kvartersmän),

Summa 498

samt staten för sjömanskåren

512	man	tillhörande	1:a lönegraden,
1,294	»	»	2:a »
780	»	»	3:e »
566	»	»	3:e » i 6 månader,
			4:e » i 6 »
566	»	»	4 »

Summa 3,718 man.

Hvad beträffar herr *J. G. Petterssons m. fl.* ofvanberörda framställning om en tillfällig löneförbättring åt flottans underofficerskorpraler har utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka Riksdagen att utan föregående, af vederbörande myndigheter verkställd utredning i ärendet bifalla enskilde motionärers hemställan i en lönefråga af den räckvidd, som detta förslag otvifvelaktigt innebär.

Mot hvad Kungl. Maj:t föreslagit såväl beträffande ökning af *skeppsgosse*kåren med 100 skeppsgossar som ock i fråga om uppförande i staten för *mariningenjör*kåren af ytterligare två mariningenjörer af 1:a graden har utskottet icke något att erinra.

Hvad åter beträffar den af Kungl. Maj:t föreslagna ökningen af *marinintendentur*kårens personal med nio tjänstemän har utskottet icke funnit sig kunna förorda samma förslag i dess helhet. På grund af hvad i denna fråga till statsrådsprotokollet anförts beträffande behovet såväl af räkenskapsförare hos beväringssbefälhafvarne vid de båda flottstationerna som ock af biträde utaf tjänstemän från marinintendentur-

kåren för tjänstgöring vid kustartilleriet finner utskottet visserligen, att ifrågavarande kår bör för fyllande af nämnda behof ökas med fyra tjänstemän, men då den af Kungl. Maj:t föreslagna ytterligare ökningen af samma kår med fem andra tjänstemän synes kunna utan större olägenhet för närvarande begränsas till två nya befattningsinnehafvare, anser utskottet sig böra föreslå, att marinintendenturkåren från och med år 1907 måtte ökas med sex nya intendentsbefattningar, nämligen

- 1 marinintendent af 1:a graden, 1:a löneklassen,
- 2 » » 2:a » samt
- 3 marinunderintendenter.

I detta sammanhang har utskottet, som finner det vara ur flera synpunkter olämpligt att de få vid kustartilleriet anställda intendentur-tjänstemännen bilda en kår för sig, velat framhålla det önskvärda uti att, i likhet med hvad Kungl. Maj:t nu föreslagit beträffande inför-lifvande af kustartilleriets läkarpersonal med marinläkarkåren, den redan år 1903 af chefen för flottans stab ifrågasatta och nu af marin-öfverintendenten föreslagna samt af marinförvaltningen tillstyrkta för-eningen af de nuvarande intendenterna vid kustartilleriet med marin-intendenturkåren måtte komma till utförande.

Kungl. Maj:ts förslag att i staten för flottans *ecklesiastikstat* upptaga hyresersättning till kyrkvaktaren vid amiralitetsförsamlingen i Karlskrona anser utskottet sig böra biträda.

Vidkommande härefter Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag till stat för *marinläkarkåren* får utskottet på de i statsrådsprotokollet anförda skäl tillstyrka bifall till öfverflyttande af de tre nuvarande läkarne vid kustartilleriet till marinläkarkåren, hvarigenom denna kår komme att ökas med en förste marinläkare och två marinläkare af 1:a graden, äfvensom till den i sammanhang med denna förändring föreslagna bestämmelsen att läkarne vid kustartilleriet skulle vara berättigade att vid sin öfvergång till marinläkarkåren för erhållande af ålderstillägg-räkna sig tillgodo den tid, de med fullmakt innehaft motsvarande befatt-ningar vid kustartilleriet eller någon af de föregående fästningsartilleri-kårerna eller vid flottan.

Hvad åter beträffar den föreslagna ökningen af ifrågavarande kår med ytterligare tre marinläkare af 1:a graden för fyllande af läkarbehof å Kungsholmsfort samt vid kustartilleridetachmenten vid Fårösund och Älfsborg, synes det utskottet, att tillräckliga skäl för anställande af fasta läkare å dessa platser icke förebragts annat än beträffande den vid Kungsholmsfort. Enligt utskottet tillhandakommen uppgift kommer nämligen under år 1907 besättningsstyrkan vid Fårösund att utgöra allenast ett ringa antal stam och beväring, hvarjämte under en månad

en minskola kommer att vara förlagd därstädes, och torde, enligt utskottets mening, läkarvården vid ett så litet detachement utan svårare olägenhet kunna, såsom hittills skett, mot arfvode bestridas af lämplig läkare i Visby eller annan närbelägen ort. Vid Älfsborgs fästning väntas under nyssnämnda år en visserligen något större styrka stam och beväring att blifva förlagd, förutom en minskola under en månad, men fästningens belägenhet i omedelbar närhet till Göteborg torde berättiga till antagande, att aftal om bestridande af läkarvården vid det å fästningen förlagda detachementet bör kunna utan svårighet träffas med någon lämplig medlem af Göteborgs talrika läkarkår.

Utskottet anser sig på grund af hvad sålunda anförts icke kunna tillstyrka en ytterligare ökning af marinläkarkåren än med en marinläkare af 1:a graden.

Mot det föreslagna medelsbehofvet för *reserv- och indragningsstaterna* samt *båtsmanskompanierna* under år 1907 har utskottet icke något att erinra.

Enligt utskottets förslag skulle sålunda medelsbehofvet under anslagstiteln aflöning för flottans kårer och stater blifva följande:

	För 1906 af Riksdagen anvisadt.		För 1907 beräknadt behof.		Ökning.		Minskning.	
Officerskåren	635,880	—	655,520	—	19,640	—	—	—
Reservofficersaspiranter	26,700	—	26,700	—	—	—	—	—
Underofficerskåren	586,900	—	588,160	—	26,260	—	—	—
Sjömanskåren	1,558,131	60	1,619,191	40	61,059	80	—	—
Skeppsgossekåren	18,706	25	22,447	50	3,741	25	—	—
Mariningenjörkåren	187,875	—	199,595	—	11,720	—	—	—
Marinintendenturkåren	233,189	50	250,984	50	17,795	—	—	—
Do i flottans reserv	4,285	—	4,285	—	—	—	—	—
Ecklesiastikstaten	8,550	—	8,900	—	350	—	—	—
Marinläkarkåren	77,635	—	95,240	—	17,605	—	—	—
Poliskåren	46,900	—	46,900	—	—	—	—	—
Inkvarteringsbidrag för officerare och underofficerare, förslagsvis	215,740	—	224,920	—	9,180	—	—	—
Reserv- och indragningsstater samt båtsmanskompanierna, förslagsvis	41,798	32	41,284	32	—	—	514	—
Dagaflöning till officerare och under- officerare, förslagsvis	481,126	50	501,322	—	20,195	50	—	—
I riksstaten afrundadt med	—	83	—	28	—	—	—	55
Summa kronor	4,073,418	—	4,260,450	—	187,546	55	514	55

Utskottet har alltså under detta anslag ifrågasatt nedsättningar i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag å tillhopa 99,666 kronor.

Under åberopande af hvad utskottet sålunda anført, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må

a) med godkännande af det vid statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 13 januari 1906 fogade förslag till stat för flottans officerskår (bil. n:o 1 vid nämnda protokoll) öka denna kår med 11 officerare;

b) med godkännande af det vid detta utlåtande fogade förslag till stat för flottans underofficerskår (bil. n:o 1) öka denna kår med 23 underofficerare;

c) med godkännande af det vid detta utlåtande fogade förslag till stat för flottans sjömanskår (bil. n:o 2) öka denna kår med 173 man, fördelade å de olika graderna på sätt bilagan utvisar;

d) afslå herr J. G. Petterssons m. fl. motion i hvad densamma rör ifrågavarande anslag;

e) med godkännande af det vid förenämnda statsrådsprotokoll fogade förslag till stat för flottans skeppsgossekår (bil. n:o 4 vid nämnda protokoll) öka denna kår med 100 skeppsgossar;

f) med godkännande af det vid samma protokoll fogade förslag till stat för mariningenjörkåren (bil. n:o 6 vid protokollet) öka denna kår med två mariningenjörer af 1:a graden;

g) med godkännande af det vid detta utlåtande fogade förslag till stat för marinintendenturkåren (bil. n:o 3) öka denna kår med en marinintendent af 1:a graden 1:a löneklassen, två marinintendenter af 2:a graden och tre marinunderintendenter;

h) godkänna den af Kungl. Maj:t föreslagna staten för flottans ecklesiastikstat (bil. n:o 8 vid förenämnda statsrådsprotokoll);

i) med godkännande af den af Kungl. Maj:t föreslagna öfverföringen af de tre läkarbeställningarna å kustartilleriets stat till marinläkarkåren äfvensom af det vid detta utlåtande fogade förslag till stat för nämnda

kår (bil. n:o 4) ytterligare öka samma kår med en marinläkare af 1:a graden;

k) medgifva, att de nuvarande läkarna vid kustartilleriet, därest de öfvergå till marinläkarkåren, må för rätt till erhållande af ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, de innehaft motsvarande befattningar vid kustartilleriet eller vid någon af de förra artillerikårerne å kustfästningarna eller vid flottan;

l) godkänna den af Kungl. Maj:t föreslagna minskningen i anslaget till reserv- och indragningsstaterna samt båtsmanskompanierna; samt

m) vid bifall till hvad utskottet under mom. a) —l) hemställt och med godkännande af det vid detta utlåtande fogade förslag till stat å dagaflöning till officerare och underofficerare vid flottan (bil. n:o 5) höja anslaget till aflöning för flottans kårer och starter med 187,032 kronor eller från 4,073,418 kronor till 4,260,450 kronor.

Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerne.

2:o) Under punkten 2 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att höja reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerne från 429,995 kronor till 465,600 kronor eller med 35,605 kronor.

Ang. höjning af anslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerne.

[2.]

Departementschefen har i fråga härom till åberopade statsrådsprotokollet anfört, att därest den af honom föreslagna ökningen af personalen vid flottans sjömanskår skulle blifva beslutad, skulle, enligt gjorda beräkningar, den från anslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerne erforderliga utgifterna för år 1907 komma att uppgå till 465,600 kronor. Denna beräkning hade verkställts enligt samma grunder, som vid föregående höjningar af detta anslag tillämpats.

På grund af de ändringar i staten för sjömanskåren, som utskottet här ofvan i punkten 1:o) föreslagit, torde den föreslagna höjningen af nu ifrågavarande anslag böra begränsas till 26,503 kronor och anslaget sålunda för nästkommande år upptagas till 456,498 kronor.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen må höja reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerne med 26,503 kronor eller från 429,995 kronor till 456,498 kronor.

Naturaunderhåll åt personal vid flottan.

Ang. förhöj-
ning af ansla-
get till
naturaunder-
håll åt
personal vid
flottan.

3:o) Kungl. Maj:t har under punkten 3 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att höja förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan från 1,042,080 kronor till 1,110,314 kronor eller med 68,234 kronor.

[3.]

Departementschefen har härom anfört följande:

»Såsom framgår af statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 14 januari 1905, bifogadt samma års statsverksproposition, hade vid uppgörande af beräkningarna utaf utgifterna å förslagsanslaget till naturaunderhållet åt personal vid flottan under år 1906, i anledning af ett utaf statsutskottet vid 1904 års riksdag gjordt uttalande om önskvärdheten af, att ifrågavarande beräkningar grundades på hvad den verkliga kostnaden kunde antagas komma att utgöra, beräknats, att underofficerare samt sjömans- och skeppsgossekårerne manskap komme att tjänstgöra 275 dagar i land och 90 dagar till sjöss samt att för underofficerare portionsersättningen skulle utgöra 62 öre i land och 88 öre ombord samt portionen för nämnda manskap kosta 52 öre i land och 88 öre ombord. För reservofficersaspiranter beräknades samma portionsersättning som för underofficerare.

Enligt samma beräkningsgrunder och under antagande, att mina förslag om ökning af underofficers-, sjömans- och skeppsgossekårerne vinna bifall, skulle det belopp, hvartill förevarande anslag bör beräknas för år 1907, komma att uppgå till 1,110,314 kronor.»

Vid bifall till hvad utskottet under punkten 1:o) häröfvan föreslagit i fråga om ökning af sjömanskåren torde den af Kungl. Maj:t ifrågasatta höjningen af detta anslag böra enligt nyss nämnda beräknings-

grunder begränsas till 47,018 kronor och anslaget sålunda i riksstaten för år 1907 upptagas till 1,089,098 kronor.

Utskottet får i anledning häraf hemställa,

att Riksdagen må höja förslagsanslaget till natur-
underhåll åt personal vid flottan med 47,018 kronor,
eller från 1,042,080 kronor till 1,089,098 kronor.

Ersättning för rustning och rotering.

4:o) Under punkten 4 af femte hufvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att minska förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering från 22,000 kronor till 17,000 kronor eller med 5,000 kronor.

Ang. minskning af anslaget till ersättning för rustning och rotering.

[4.]

Efter erinran, att förevarande förslagsanslag vore i riksstaten för innevarande år upptaget till ett belopp af 22,000 har departementschefen till åberopade statsrådsprotokollet vidare anført, att, sedan departementschefen anmodat marinförvaltningen och statskontoret att gemensamt inkomma med yttrande, huruvida berörda förslagsanslag kunde i riksstaten för år 1907 minskas, nämnda ämbetsverk i skrifvelse den 25 november nästlidna år anført, att, då antalet af de rotenummer vid båtsmanshållet, som vid 1907 års ingång kvarstode i indelningsverket såsom effektiva, syntes kunna antagas komma att utgöra omkring 162, medelsbehovet under ifrågavarande anslagstitel syntes kunna approximativt beräknas till 17,820 kronor, hvarför ämbetsverken, med afseende jämväl därå, att af ifrågavarande förslagsanslag under åren 1902, 1903 och 1904 besparats respektive 1,231 kronor 38 öre, 5,066 kronor 36 öre och 4,865 kronor 88 öre, ansåge sig böra föreslå, att anslaget måtte i riksstaten för år 1907 upptagas med ett till 17,000 kronor nedsatt belopp.

Med anledning af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må minska förslagsanslaget till
ersättning för rustning och rotering från 22,000
kronor till 17,000 kronor, eller med 5,000 kronor.

Flottans nybyggnad och underhåll.

Ang. höjning
af anslaget till
flottans
nybyggnad
och underhåll.

[5.]

5:o) Ut i punkten 5 under femte hufvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att höja reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll från 1,840,000 kronor till 2,250,000 kronor eller med 410,000 kronor.

Beträffande denna framställning har departementschefen till åberopade statsrådsprotokollet anfört följande:

»I underdånig skrifvelse den 7 november 1905 har marinförvaltningen erinrat, hurusom, sedan ämbetsverket i underdånig skrifvelse den 29 september 1899 framhållit otillräckligheten af reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll samt framlagt närmare utredning rörande de utgifter, som borde bestridas med medel från detta anslag, samma anslag, på nådig proposition i ämnet, af 1900 års Riksdag blifvit höjdt från 1,300,000 kronor till 1,725,000 kronor eller med 425,000 kronor. Påföljande års riksdag hade emellertid minskat anslaget till 1,685,000 kronor eller med 40,000 kronor, som öfverflyttats till anslaget för underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel, hvarefter anslagssiffran icke undergått annan förändring än att densamma vid 1905 års lagtima riksdag höjts med 155,000 kronor till 1,840,000 kronor.

Den ökning af anslaget, som sålunda ägt rum vid 1900 och 1905 årens riksdagar, hade emellertid afsett allenast de ökade underhållskostnader, som blifvit en följd af materielens ökning under de år, som förflutit från den närmast föregående tidpunkten för anslagets höjning, utan iakttagande af de med åren allt större kostnaderna för den äldre materielens underhåll. Följden häraf hade också blifvit och måste jämväl blifva, att anslaget, därest framgent följdes samma grunder för dess beräkning som hittills, icke räckte till för bestridande af de utgifter, som därmed skolat täckas.

På grund häraf och då den alltjämt fortgående tillökningen af flottans flytande materiel samt äfven tillkomsten af nya byggnader och etablissemang af olika slag ställde nya kraf på de för underhållet afsedda medlen, hade marinförvaltningen, som jämväl funnit uppenbart, att de allt mer och mer stegrade material- och arbetsprisen måste nödvändiggöra andra grunder för beräkning af underhållskostnaderna,

ansett sig böra i sin helhet för Eders Kungl. Maj:t framlägga frågan om de behof, som borde tillgodoses från anslaget till flottans nybyggnad och underhåll.

För att åstadkomma en allsidig utredning af ärendet hade marinförvaltningen från stationsbefälhafvarna och varfscheferna vid flottans båda stationer infordrat på senare års erfarenheter grundade förslag till den ökning af berörda anslag, som kunde anses erforderlig.

Enligt de inkomna förslagen hade utgifterna beräknats till följande belopp, nämligen:

beträffande Karlskrona station:

för underhåll af fartyg och båtar.....	kronor	935,030:	—	
» underhåll af hus och byggnader	»	228,200:	—	
» aflöning	»	320,086:	55	
» åtskilliga behof	»	56,300:	—	
» båtsmän, tjänstgörande utom varfvet	»	6,800:	—	
» inkvarteringspenningar till båts- män	»	135:	—	
samt för inventarier i kaserner, vakter och arrester	»	20,000:	—	1,566,551: 55

samt beträffande Stockholms station:

för underhåll af fartyg och båtar.....	kronor	403,000:	—	
(däraf till torpedinsjutningar 10,000 kronor)				
» underhåll af hus och byggnader	»	126,000:	—	
» aflöning	»	157,500:	—	
» åtskilliga behof	»	33,450:	—	
» båtsmän, tjänstgörande utom varfvet	»	800:	—	
samt för inventarier i kaserner, vakter och arrester	»	16,000:	—	736,750: —

Anslagsbehofvet för båda stationerna skulle alltså i jämnt tal uppgå till..... kronor 2,303,300: —
och då motsvarande anslag, kronor 1,685,000, med tillägg af den för år 1906 beviljade höjningen af kronor 155,000 utgjorde » 1,840,000: —
skulle den erforderliga ökningen utgöra..... kronor 463,300: —

Af undersökningar, som marinförvaltningen låtit verkställa, framginge, att underhållet af ett fartyg varierade högst betydligt under olika år. Detta vore också helt naturligt, emedan ett nyrepareradt fartyg, som låge obegagnadt, kräfde endast obetydligt underhåll, då däremot underhållet af samma fartyg efter slutad expedition eller då en större reparation vore nödvändig, såsom då nya pannor måste tillverkas och insättas, uppginge till en hög siffra. På underhållskostnaden inverkade äfven i hög grad det skick, hvori fartygen befunno sig vid hemkomsten från expeditionerna, ity att under dessa möjligen förekommande haverier, grundstötningar eller andra missöden kunde förorsaka stora oförutsedda utgifter, hvilka drabbade underhållsanslaget. Under sådana omständigheter kunde behovet af medel för underhåll af fartygen endast approximativt angifvas. Ville man med ledning af föregående års utbetalningar söka finna ett medeltal för ifrågavarande behof, mötte den svårigheten, att, om tidsperioden toges för kort, många af de faktorer, som borde få inverka på medeltalet, ej komme med, och att, om tidsperioden toges för lång, samma medeltal icke komme att röna tillbörligt inflytande af den större användning af fartygen, som på senare tiden förekommit. Detta gjorde, att beräkningen af en riktig medelsiffra å här omhandlade behof blefve mycket osäker.

Utbetalningarna vore dessutom ej ett tillförlitligt uttryck för behovets storlek, enär de så mycket som möjligt måste hållas inom gränserna för anslaget. Likväl torde kunna sägas, att underhållet af stridsfartygen i första hand blifvit tillgodosedt på öfriga underhållstitlars bekostnad.

Såsom bidragande orsaker därtill att otillräckligheten af det för ifrågavarande ändamål beviljade anslag med alltjämt stigande styrka gjort sig kännbar, torde, förutom omförmälda förhållande med arbetslönernas och materialprisens stegring, kunna åberopas, att den vid stationerna förlagda fartygsmaterielen blifvit utsatt för större slitning genom den betydligt större omfattningen och utsträckningen af öfningsgarna nu mot förr. Följande sammandrag visade öfverbetalningarna å titlarna för underhåll af fartyg och båtar under åren 1902—1904.

År.	Utbetalning.	Anslag.	Öfverbetalning.
1902	904,603 kronor	885,000 kronor	19,603 kronor
1903	974,112 »	885,000 »	89,112 »
1904	984,238 »	840,000 »	144,238 »

Utginge man från det antagandet, att de under år 1904 verkställda utbetalningarna representerade verkliga medelsbehovet vid denna tid, och därtill lade dels de medel, som af 1905 års Riksdag beviljats till underhåll af år 1906 nytillkomna fartyg, och dels de medel, som vore behöfliga för nytillkomna fartyg år 1907, skulle summan af dessa belopp uttrycka behovet af anslag för sistnämnda år, hvarvid dock vore att märka, att den år 1904 skedda ökningen af fartyg på expedition ej till fullo gjort sig gällande i fråga om underhållet för nämnda år, enär en del af kostnaden härför bestridts af 1905 års anslag.

Med stöd häraf och med iakttagande af, att särskilda anvisningar vore erforderliga för verkställande af torpedinsjutningar och för gnistsignalmaterielens underhåll, kunde alltså medelsbehovet för år 1907 å nämnda titlar beräknas på följande sätt:

Behöfliga medel år 1904	kronor	984,238: —
Ökning, beviljad af 1905 års Riksdag för underhåll af till år 1906 nytillkomna fartyg	»	155,000: —
För år 1907 tillkomna fartyg:		
pansarbåten Manligheten (andra hälften af ett års underhåll)	»	13,750: —
pansarbåten Oscar II (första hälften af ett års underhåll)	»	13,750: —
pansarkryssaren Fylgia (d:o)	»	17,500: —
jagaren Magne	»	6,000: —
jagaren Vale	»	6,000: —
1:a kl. torpedbåtarna Castor och Pollux å kronor 4,500	»	9,000: —
2:a kl. torpedbåtarna N:is 89, 91, 93 och 95 å kronor 2,500	»	10,000: —
Torpedinsjutningar	»	5,000: —
Gnistsignalmaterielens underhåll	»	15,000: —
Summa kronor		1,235,238: —

Vidkommande härefter underhållet af hus och byggnader hade varfschefen i Karlskrona anmält, att behöfliga medel för detta ändamål icke kunde upptagas till lägre belopp än till 228,200 kronor; och hade marinförvaltningen intet att erinra beträffande denna summa.

Varfshöfven i Stockholm hade anført, att för år 1905 till nämnda ändamål anvisats sammanlagt 74,000 kronor, under det att medelsbehovet i förslaget till arbetsplan för samma år upptagits till sammanlagt 152,981: 50 kronor, hvaraf ungefär 99,000 kronor afsetts för rena underhållsarbeten; och hade varfshöfven beräknat det årliga anslaget för ifrågavarande ändamål till sammanlagt 126,000 kronor. Då sistnämnda summa vore lika med den, som i medeltal under åren 1900—1904 beviljats, och då den nedsättning i detta anslag, som skett för år 1905, föranledts däraf, att under år 1904 förskottsvis användts medel af 1905 års underhållsanslag, hade marinförvaltningen icke funnit anledning till någon erinran, hvad beträffade det föreslagna beloppet.

Öfriga af stationsmyndigheterna, enligt hvad redan angifvits, gjorda äskanden beträffande anslaget till flottans nybyggnad och underhåll hade marinförvaltningen ansett sig böra biträda; och hade ämbetsverket för den skull ansett, att anvisningarna för de olika ändamål, för hvilka utgifter bestredes från ifrågavarande anslag, borde beräknas till följande afrundade belopp, nämligen:

för underhåll af fartyg och båtar.....	till kronor	1,235,000: —
» » » hus och byggnader.....	» »	354,000: —
» aflöning.....	» »	478,000: —
» åtskilliga behof utom varfvet.....	» »	43,000: —
» » » vid ».....	» »	90,000: —
samt till marinförvaltningens disposition för oförutsedda utgifter.....	» »	50,000: —
		<hr/>
Summa kronor		2,250,000: —

På grund häraf har marinförvaltningen hemställt, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att för år 1907 höja reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll från det för år 1906 beräknade beloppet af 1,840,000 kronor till 2,250,000 kronor eller med 410,000 kronor.

Det är en för flottans materiel synnerligen viktig fråga, som marinförvaltningen sålunda framlagt. Såsom jag senare denna dag nödgas för Eders Kungl. Maj:t anmäla, har det visat sig, att å ifrågavarande anslag redan under år 1904 utgifterna i hög grad öfverstigit anslagets belopp och att till bristens betäckande ingen annan utväg finnes än att hos Riksdagen begära anslag å extra ordinarie stat. Varfshöfverna

hafva på det allvarligaste tillhållits att icke öfverskrida de anslagsbelopp, som blifvit dem anvisade, men det oaktadt hafva de nödgats anmäla behof af ytterligare medel för att icke vid slutet af året allt underhållsarbete skulle afstanna. Det synes mig tydligt, att det icke kan fortsättas på detta sätt, utan att den dyrbara fartygsmaterielen äfvensom flottan tillhöriga hus och byggnader löpa fara att genom vanvård afsevärdt förminskas i värde.

Orsaken till behovet af ökad anslag, utöfver hvad som erfordras för underhåll af ny fartygsmateriel, för hvilket ändamål ökad anslag erhållits, har redan blifvit af marinförvaltningen framhållen. De material- och arbetspriser, som kunde läggas till grund för kostnadsberäkningar för omkring sex år sedan, äro numera icke gällande. Härtill kommer, att det icke endast varit fartygsmaterielen, som under senare år ökats. Äfven nya hus och byggnader, hvilka kräfva underhåll, hafva tillkommit.

På det lifligaste instämmer jag därför i det förslag om ökad anslag för ifrågavarande ändamål, som marinförvaltningen nu framställt.»

Utskottet, som i anledning af hvad uti statsrådsprotokollet sålunda blifvit beträffande föreliggande ärende meddeladt funnit sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, får alltså hemställa,

att Riksdagen må höja reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll från 1,840,000 kronor med 410,000 kronor, eller till 2,250,000 kronor.

Sjöbeväringens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför.

6:o) Kungl. Maj:t har i punkten 6 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att höja förslagsanslaget till sjöbeväringens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför från 780,000 kronor till 1,150,000 kronor, eller med 370,000 kronor.

Ang. höjning af anslaget till sjöbeväringens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför.

[6.]

Beträffande denna framställning har departementschefen till statsrådsprotokollet anfört följande:

»Förslagsanslaget till sjöbeväringens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför höjdes, uppå Eders Kungl. Maj:ts framställning, vid 1902 års riksdag från 350,000 kronor till 780,000 kronor. Vid detta belopp har det därefter bibehållits.

Sedan emellertid nästlidna års riksdag i skrifvelse den 12 maj 1905 anhållit, att Eders Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa undersökning, i hvad mån de i riksstaten uppförda förslagsanslagen borde, för att bereda statsregleringen önskvärd stadga, höjas, samt därefter vid uppgörande af förslag till statsreglering vidtaga de anslagshöjningar, till hvilka undersökningen kunde gifva anledning, har jag från vederbörande infordrat uppgift på beloppet af utgifterna från förstnämnda förslagsanslag under åren 1903 och 1904. Jämte år 1905, för hvilket räkenskaperna ännu icke blifvit afslutade, äro nämligen dessa två år hitintills de enda, under hvilka de värnpliktige öfvats lika lång tid, som förhållandet kommer att blifva år 1907.

Den lämnade uppgiften utvisar, att utgifterna utgjort

år 1903.....	kronor 1,459,891: 18
» 1904.....	» 1,256,183: 84

Då emellertid under åren 1904 och 1905 ett stort antal underåriga värnpliktige vapenöfvats, men detta efter numera vidtagen förändring i värnpliktslagen icke under kommande år lär bli falla, torde få antagas, att antalet värnpliktige, som skola öfvas år 1907, kommer att icke obetydligt understiga det antal, som vapenöfvats år 1904, och torde med anledning häraf utgifterna från ifrågakvarande anslag under år 1907 kunna beräknas komma att uppgå till 1,150,000 kronor.»

Med anledning af hvad sålunda till statsrådsprotokollet anförts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, höja förslagsanslaget till sjöbeväringens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför med 370,000 kronor, eller från 780,000 kronor till 1,150,000 kronor.

Skeppsgosseskolan.

7:o) Kungl. Maj:t har under punkten 7 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att, med godkännande af stat för skeppsgosseskolan af den lydelse, bilagan n:o 10 vid statsrådsprotokollet öfver sjöförsvärenden den 13 januari 1906 utvisade, höja anslaget till skeppsgosseskolan från 13,650 kronor till 18,770 kronor, eller med 5,120 kronor.

Ang. höjning
af anslaget till
skeppsgosse-
skolan.

[7.]

Vid bifall härtill skulle anslaget till undervisningsverken komma att i sin helhet höjas från 84,615 kronor till 89,735 kronor.

Till återopade statsrådsprokollet har departementschefen i detta ärende anført följande:

»Beträffande skeppsgossekåren har jag redan tillstyrkt bifall till chefens för flottans stab och marinförvaltningens förslag om densammas ökande från 500 till 600 skeppsgossar.

Marinförvaltningen har i sin redan omförmälda skrifvelse af den 14 november 1905 framhållit, att utaf denna ökning af skeppsgossekåren följde behovet af ökning i staten för skeppsgosseskolan med 2 skollärare och 3 monitörer. Enligt nu gällande stat utgår aflöningen till hvarje skollärare med 1,200 kronor om året jämte tre ålderstillägg, hvart och ett å 200 kronor. En monitor erhåller 5 kronor i månaden under 8 månader eller således 40 kronor om året. Den föreslagna ökningen i staten skulle således komma att uppgå till 2,520 kronor.

I sammanhang härmed anholder jag att få för Eders Kungl. Maj:t anmäla ett annat ärende.

Redan i skrifvelse den 11 oktober 1904 till stationsbefälhafvaren i Karlskrona anförde chefen för skeppsgossekåren, att, då inga sätt borde försummas för att söka hos skeppsgossarna ingjuta en god anda samt till vinnande häraf torde bidraga sysselsättning och förädlade förströelse i vida högre grad än fruktan för de straff, krigslagen tillstadde, medel syntes böra anvisas för beredande åt skeppsgossarna af lämplig förströelse m. m. I sådant afseende hade han tänkt sig anskaffande af ett bibliotek, anordnande af idrottstävlingar med pris och utdelande af belöningar i en eller annan form till de korpraler, korpralskap eller kompanier, som haft minsta antalet förseelser.

På tillstyrkan af nämnda stationsbefälhafvare och marinförvaltningen har Eders Kungl. Maj:t härefter för ifrågavarande ändamål

äfvensom för slöjdundervisning och anordnande af föredrag m. m. vid skeppsgosseskolan beviljat medel från femte hufvudtitelns allmänna besparingar eller af hufvudtitelns anslag till extra utgifter.

I ny skrivelse den 4 oktober 1905 har nu chefen för skeppsgosseskolan anført, att de beviljade medlen dock icke varit tillräckliga för bestridande af de utgifter, som vore önskliga för höjande af skeppsgossarnas ambition och moraliska halt, utan hade genom enskilda bidrag anskaffats ytterligare belopp.

Målet att förbättra skeppsgossarnas disciplin syntes ock i någon mån hafva vunnits. Det vore därför af stor betydelse, att medel för dessa utgifter funnes att tillgå, helst som de vore försvinnande små i jämförelse med kostnaderna för institutionen i dess helhet.

Särskildt föresloge han, att bland läroämnena i skeppsgosseskolan måtte upptagas slöjd. I detta ämne gäfves undervisning i så godt som alla folkskolor, hvilken undervisning bekostades dels af statsmedel och dels af kommunerna. Af minst lika stor betydelse vore, att skeppsgossarna, hvilkas läggning borde göras praktisk, erhöile obligatorisk undervisning i detta ämne, hvarförutom slöjden vore en lämplig sysselsättning under vinteraftnarna.

För ändamålet borde i stat upptagas ett belopp af 600 kronor för aflönande af lärare, däraf 2 förste lärare med en aflöning hvardera af 200 kronor för år och 2 biträden med hvar och en 100 kronor årligen.

Därjämte borde ett årligt anslag af 2,000 kronor för år anslås för upprätthållande af bibliotek, idrottsmateriel och utdelande af belöningar.

För egen del har stationsbefälhafvaren i skrivelse den 20 oktober 1905 anført, att undervisning i träslöjd sedan åtskilliga år tillbaka meddelats skeppsgossarna. Denna undervisning hade under år 1902 ledts af fyra varfsarbetare.

Erfarenheten hade visat, att skeppsgossarnas sysselsättande med slöjd utöfvat ett gynnsamt inflytande på deras utbildning; och sedan numera vid skolan funnes två lärare, som efter genomgångna kurser vid slöjdlärarseminariet vid Näås blifvit kompetenta att pedagogiskt leda undervisning i träslöjd, syntes tiden vara inne att införa slöjd såsom obligatoriskt undervisningsämne.

Hvad beträffar de redan anvisade medlen för anskaffande af bibliotek, anordnande af idrottstäfingar m. m., har stationsbefälhafvaren vitsordat, att dessa medel visat sig verksamt bidraga till att höja skepps-

gossarnas trefnad vid kåren och hos dem sporra lusten till framsteg i skilda riktningar.

I detta ärende har marinförvaltningen den 10 november 1905 afgifvit utlåtande och därvid på det lifligaste tillstyrkt de framställda förslagen samt hemställt, att framställning måtte göras till innevarande års Riksdag om uppförande i skeppsgosseskolans stat af anslag å 600 kronor för bestridande af kostnaderna för undervisning i slöjd samt å 2,000 kronor för anskaffning och istandsättning af böcker och idrottsmateriel, anordnande af idrottstävlingar med pris och af föredrag samt utdelande af belöningar för utmärkt uppförande, skjutskicklighet och framsteg i slöjd samt af premier i skolan.

Den föreslagna ökningen af antalet skollärare och monitörer är en gifven följd af det förslag om ökning af skeppsgossekåren, som jag redan framlagt. Skulle en del af kåren komma att blifva förlagd å annan plats än Karlskrona, torde lärarpersonalen böra i någon mån ökas, och anhåller jag att framdeles få göra framställning härom i sammanhang med förslaget om beviljande af medel för den ifrågasatta förläggningen till västkusten.

Framställningen om anslag för att kunna göra undervisning i slöjd obligatorisk i skeppsgosseskolan samt för att bereda tillfälle till att sysselsätta gossarna under fritid synes mig mycket beaktansvärd.

Såsom jag redan framhållit, hafva under senaste tiden mycket intresse och arbete nedlagts på att från skeppsgossekåren söka få bort den mindre goda anda, som förut där varit rådande. Dessa sträfvanden hafva också redan burit god frukt. Det gäller emellertid att genom beviljande af medel sätta vederbörande befäl i tillfälle att fortsätta på den väg, på hvilken sålunda med framgång inslagits. Såsom redan påpekats, är det belopp, som i detta afseende begärts, försvinnande litet emot kostnaderna för hela kåren.

Jag tillstyrker därför bifall till hvad i detta ärende såväl i ena som i andra hänseendet föreslagits».

Utskottet, som under punkten 1:o) härofvan tillstyrkt bifall till Kungl. Maj:ts framställning om ökning af skeppsgossekåren med 100 skeppsgossar samt däraf föranledd höjning i anslaget till flottans kårer och stater, finner sig jämväl böra förorda nu ifrågavarande förslag och får alltså hemställa,

att Riksdagen må, med godkännande af stat för skeppsgosseskolan af den lydelse, bilagan n:o 10 vid

ofvannämnda statsrådsprotokoll utvisar, höja anslaget till skeppsgosseskolan med 5,120 kronor eller från 13,650 kronor, till 18,770 kronor.

Vid bifall härtill kommer anslaget till undervisningsverken att i sin helhet höjas från 84,615 kronor till 89,735 kronor.

Kustartilleriet.

Aflöning för kustartilleriets personal.

Ang. höjning af anslaget till aflöning för kustartilleriets personal. Riksdagen

8:o) I punkt 8 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit dels att godkänna stat för kustartilleriet af den lydelse, bilagan n:o 11 vid ofvannämnda statsrådsprotokoll öfver sjöförsvarsärenden den 13 januari innevarande år utvisar; [8.] dels ock att höja anslaget till aflöning för kustartilleriets personal från 1,039,129 kronor till 1,068,016 kronor eller med 28,887 kronor.

Departementschefen har i denna fråga anfört följande:

»Såsom närmare framgår af den redogörelse för planen för kustartilleriets uppsättning, som lämnats till statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 14 januari 1905, skulle enligt planen med år 1906 den tredje uppsättningsperioden ingå. Jämlikt planen skulle ökningen sistnämnda år utgöra:

- 1 major,
- 3 kaptenar af 1:a klassen,
- 2 » » 2:a »
- 3 löjtnanter,
- 1 underlöjtnant,
- 2 styckjunkare och
- 4 sergeanter.

Härjämte skulle tillkomma 20 man i 1:a lönegraden och 60 i 2:a lönegraden vid minörafdelningen, under det att samtidigt vid samma

afdelning manskapet i 3:e lönegraden skulle minskas med 20 och i 4:e lönegraden med 60.

I sin framställning om förslag till 1905 års Riksdag hemställde emellertid chefen för kustartilleriet, att kustartilleriets personal måtte ökas utöfver det enligt planen för år 1906 afsedda antalet, beroende dels därpå, att från början icke afsedd materiel tillkommit, som skulle bemannas af kustartilleriet, dels på det förhållandet att erfarenheten visat, att personalen vid maskinist- och handtverksafdelningarna ej vore tillräcklig för att fylla behovet i fredstid af dessa yrkesgrenar.

Den ökning utöfver planen, som chefen för kustartilleriet med anledning häraf för år 1906 föreslog, utgjordes af 12 underofficerare och 54 man. Härjämte anmärkte chefen för kustartilleriet, att tillika erfordrades för en hvar af vissa gnistsignalstationer en subalternofficer samt för torpedbatteriet vid Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning en kapten och en subalternofficer, men att ökning af subalternofficerare ej borde ifrågakomma förr än efter år 1908, emedan det enligt anställda beräkningar visat sig vara omöjligt att till dess erhålla ens det antal officerare, som enligt 1901 års riksdagsbeslut tilldelats kustartilleriet.

Dåvarande chefen för sjöförsvarsdepartementet ansåg ökningen utöfver planen kunna inskränkas till hvad som erfordrades för nämnda torpedbatteri samt för fyllande af en del utaf det af chefen för kustartilleriet påpekade behof af vapensmeder samt maskinister och eldare.

I fråga om hvad chefen för kustartilleriet till stöd för förslaget om ökning af underofficers- och manskapsgraderna i berörda hänseende anfört, anhåller jag att få hänvisa till statsrådsprotokollet för den 14 januari 1905. Af detta framgår, att sistbemälde chef upptagit behovet vid torpedbatteriet till 4 underofficerare eller underofficerskorpraler, 4 korpraler och 4 2:a klass kustartillerister, alla vid maskinist- och eldarafdelningen, samt 1 underofficer eller underofficerskorpral och 1 korpral såsom torpedhandtverkare vid handtverksafdelningen.

För ökning af vapensmedernas antal erfordrades, enligt chefens för kustartilleriet åsikt, 3 underofficerare eller underofficerskorpraler, 3 korpraler och 2 3:e klass kustartillerister, samt för ökning af maskinist- och eldarafdelningen, utöfver hvad som vore behöfligt för torpedbatteriet, 9 underofficerare eller underofficerskorpraler, 2 korpraler och 1 3:e kl. eldare.

Chefen för flottans stab, hvilkens yttrande inhämtades med anledning af chefens för kustartilleriet förslag i berörda hänseende, förmälde, såsom jämväl af nämnda protokoll framgår, att han för att kustartille-

riets försvarsmedel skulle kunna hållas i erforderlig grad af beredskap ansåge en ökning af vissa delar af kustartilleriets personal vara af behovet synnerligen påkallad. Han fann någon annan inskränkning i den för nämnda tre behof erforderliga personalökningen icke kunna göras än att den föreslagna ökningen af torpedhandtverkare kunde inskränkas till 1 underofficer eller underofficerskorpral, hvarigenom den föreslagna ökningen skulle minskas med en man i 2:a lönegraden.

Af anförda skäl ansåg emellertid dåvarande chefen för sjöförsvarsdepartementet ökningen utöfver planen i underofficers- och manskapsgraderna kunna inskränkas till 25 man, fördelade på följande sätt nämligen 2 underofficerare af 1:a graden och 2 af den 2:a, 7 underofficerskorpraler, 9 man i 2:a lönegraden, 4 i 3:e och 1 i 4:e.

I anledning af Eders Kungl. Maj:ts i öfverensstämmelse härmed gjorda framställning till 1905 års riksdag yttrade Riksdagen, att den mot ökningen af officers- och underofficerspersonalen med 10 officerare och 6 underofficerare i enlighet med 1901 års plan icke hade annat att erinra, än att, då, enligt hvad af statsrådsprotokollet framginge, det ansåges möta svårigheter att till år 1908 erhålla hela det antal officerare, som enligt 1901 års riksdags beslut tilldelats kustartilleriet, officerspersonalen icke syntes böra under år 1906 ökas med mer än 5 officerare. Riksdagen hade därför på det sätt bifallit Eders Kungl. Maj:ts framställning i denna del, att Riksdagen uti 1906 års stat för kustartilleriet uppfört följande nya beställningar, nämligen 1 kaptensbeställning af 2:a klassen, 3 löjtnants- och 1 underlöjtnantsbeställning samt 6 underofficersbeställningar, 3 af hvardera graden.

Den ytterligare ökning af kustartilleriets underofficerskår med 4 beställningar, hvarom Eders Kungl. Maj:t gjort framställning, samt den föreslagna ökningen af manskapet ansåg sig åter Riksdagen icke kunna bifalla, då nämnda kårer redan vore af den omfattning, nämligen 148 underofficerare och 1,314 man, att den förefintliga styrkan syntes böra vara tillräcklig till bemanning af jämväl de utaf departementschefen åberopade nytillkomna försvarsanordningarna.

Däremot hade Riksdagen icke något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag att under år 1906, i enlighet med öfvergångsplanen, uppflytta 80 man vid minörafdelningen i högre lönegrader.

Den för innevarande år fastställda staten för kustartilleriet upptager 85 officersbeställningar. I en af marinförvaltningen öfverlämnad skrifvelse af den 1 september 1905 har nu chefen för kustartilleriet anfört, att officerskåren vid ifrågavarande vapen beräknades under år

1907 genom utexaminering af kustartillerikadetter från sjökrigsskolan komma att uppgå till 91 officerare, hvadan återstoden af officersbeställningar, hvilka redan för år 1906 enligt uppsättningsplanen skulle hafva tilldelats kustartilleriet — eller 1 major, 3 kaptener af 1:a klass och 1 kapten af 2:a klass — vore erforderliga för år 1907, om icke 6 nyutnämnda officerare skulle få stå lönlösa under en del af året. Hvad beträffar de af Eders Kungl. Maj:t vid nästlidna års riksdag utöfver planen föreslagna nya beställningarna af 4 underofficerare och 21 man, hade Riksdagen funnit den förefintliga styrkan böra vara tillräcklig till bemanning af jämväl de nytillkomna försvarsanordningarna. Hade man därvid tänkt sig, att behovet af personalökningen inom de öfriga afdelningarna skulle kunna fyllas genom öfverflyttning från artilleriafdelningen, så vore detta icke möjligt, enär sistnämnda afdelnings hela stampersonal vore erforderlig för densamma åliggande tjänstgöring. Redan kustartillerikommittén hade beräknat behovet af stampersonal synnerligen knappt och att under sådana omständigheter ytterligare minska artilleriafdelningen syntes icke kunna under några omständigheter försvaras.

Enligt af chefen för kustartilleriet upprättade tabeller öfver behovet vid kustartilleriet under regementsöfningarna af personal, tillhörande maskinist- och eldarafdelningen, borde ökningen af stampersonal vid densamma uppgå till icke mindre än 45, hvilken siffra dock under viss förutsättning kunde nedsättas till 33. Emellertid vore äfven mellan regementsöfningarna en talrik stampersonal af berörda afdelningar behöfelig, enär en betydlig del af eldarafdelningens personal då vore under utbildning i olika skolkurser och sålunda ej användbar till att sköta den allmänna tjänsten.

Enligt hans åsikt borde stampersonalen vid kustartilleriet ökas i enlighet med följande tabell:

A f d e l n i n g.	Under- officerare och under- officers- korpraler.	Korpraler.	2:a klass kustartil- lerister.	3:e klass kustartil- lerister.	Summa.
Minörafdelningen:					
Gnistsignalstationer	3	2	2	2	9
Underrättelseväsendet	—	2	3	2	7
Summa	3	4	5	4	16
Maskinist- och eldarafdelningen:					
Nya elektriska stationer	3	2	1	3	9
Torpedbatteriet	4	4	4	—	12
Öfriga maskiner	13	6	5	—	24
Summa	20	12	13	—	45
Handtverksafdelningen:					
Vapensmeder	3	3	—	2	8
Torpedhandtverkare	1	1	—	—	2
Summa	4	4	—	2	10
Slutsumma	27	20	24	—	71
Afgår det antal maskinpersonal, som tillhör torpedbatteriet och som kan användas jämväl annorstädes under regementsöfningar m. m.	4	4	4	—	12
Behöflig ökning af staten	23	16	10	10	59

Mot hvad chefen för kustartilleriet sålunda föreslagit beträffande ökningen af underofficerare och manskap har marinförvaltningen icke haft något att erinra.

Hvad först beträffar den af chefen för kustartilleriet föreslagna ökningen af officerskåren, skulle densamma enligt kustartillerikommitténs förslag hafva ägt rum redan med innevarande års början. Det af nästlidna års Riksdag anförda skäl mot bifall till den redan då föreslagna ökningen uti ifrågavarande afseende eller att svårighet syntes möta att erhålla det erforderliga antalet officerare för att fylla de föreslagna nya befattningarna synes nu icke längre föreligga, då, enligt hvad chefen för kustartilleriet upplyst, antalet officerare år 1907 kommer att uppgå till

91 eller 6 mer än det för innevarande år i stat upptagna antalet. Något skäl att icke i staten för år 1907 uppföra föreslagna 1 major, 3 kaptener af 1:a kl. och 1 kapten af 2:a kl. synes därför icke förefinnas.

Utförver planen har chefen för kustartilleriet föreslagit en ökning af antalet i underofficers- och manskapsgraderna med sammanlagdt 59.

Då naturligen så små afvikelser som möjligt böra äga rum från den en gång framlagda planen för kustartilleriets uppsättning, synes mig dock ökningen kunna inskränka sig till hvad af Eders Kungl. Maj:t föreslogs vid nästlidna års riksdag. De behof, som snarast böra fyllas, äro nämligen tydligen de, som uppstått genom tillkomsten af det nya torpedbatteriet vid Oscar-Fredriksborg samt de behof af ökad antal maskinister, eldare och vapensmeder, som redan visat sig föreligga i synnerligen hög grad. Såsom skäl för ökningen i dessa afseenden anhåller jag att få hänvisa till hvad som anförts till statsrådsprotokollet för den 14 januari 1905.

Nästlidna års Riksdag ansåg den nuvarande bemanningen böra vara tillräcklig jämväl till fyllande af dessa behof. Såsom framgår af hvad chefen för kustartilleriet anför, torde emellertid någon minskning af antalet stamanställda i andra yrkesgrenar icke kunna äga rum, utan att andra viktiga delar af kustförsvaret äfventyras.

I enlighet med hvad som föreslogs vid 1905 års riksdag hemställer jag därför, att framställning nu måtte göras till Riksdagen om ökning af underofficerskåren till 52 underofficerare af 1:a graden och 106 af den 2:a, då ökningen kommer att uppgå till 1 underofficer af förstnämnda grad och 3 af den senare samt om ökning af manskapsgraderna med 7 underofficerskorpraler, 9 man i 2:a lönegraden, 4 i 3:e och 1 i 4:e.

Hvad beträffar underofficerarnas vid kustartilleriet fördelning i de två graderna, framgår af den för 1901 års riksdag framlagda organisationsplanen, att enligt densamma stabstrumpetare och rustmästare icke skulle blifva mer än underofficerare af 2:a graden. Med anledning af ett utaf chefen för kustartilleriet framlagdt förslag om ökning af antalet underofficerare i 1:a graden med 2 för att stabstrumpetare skulle kunna erhålla lön i sistnämnda grad, yttrade, såsom framgår af statsrådsprotokollet för den 12 januari 1903, dåvarande chefen för sjöförvarsdepartementet, att detta önskningsmål kunde, sedan staten för kustartilleriet ändrats därhän, att den blott upptog sammanlagda antalet underofficerare i hvardera graden utan angifvande af den afdelning, de skulle tillhöra, vinnas allenast genom ändring af de reglementariska bestämmelserna för kustartilleriet. Chefen för kustartilleriet har nu vid upprepade tillfällen gjort hemställan om medgifvande att jämväl

få befordra rustmästare till underofficerare af 1:a graden. Jag delar bemålde chefs åsikt om lämpligheten af att kunna göra en dylik befordran och, då staten för kustartilleriet numera icke upptager de afdelningar, de olika graderna af underofficerare kunna tillhöra, lär det ifrågasätta medgifvandet kunna jämväl i fråga om rustmästare ske förmedelst en ändring i nämnda reglementariska bestämmelser.

I fråga om inkvarteringsbidrag för officerare, underofficerare och civilmilitärer vid kustartilleriet föreslog Eders Kungl. Maj:t vid nästlidna års riksdag, att samma bidrag måtte för innevarande år upptagas till 22,560 kronor. Med hänsyn till den af Riksdagen gjorda nedsättning i det af Eders Kungl. Maj:t föreslagna antalet officerare och underofficerare nedsatte emellertid Riksdagen nämnda belopp med 2,980 kronor till 19,580 kronor.

Då nu, enligt mitt förslag, officers- och underofficerskårerna böra ökas med det antal, hvarmed nästlidna års riksdag nedsatte den af Eders Kungl. Maj:t föreslagna ökningen, synes beträffande ifrågavarande anslag till inkvarteringsbidrag annan förändring i fråga om det vid nästlidna riksdag föreslagna beloppet icke böra vidtagas än den, som föranledes däraf, att, enligt hvad jag redan föreslagit, läkarna vid kustartilleriet synas böra öfverflyttas till marinläkarkåren och i följd däraf det för en af dem, som icke åtnjuter fri bostad, beräknade inkvarteringsbidraget, 400 kronor, icke längre behöfver i kustartilleriets stat upptagas. Ifrågavarande inkvarteringsbidrag synes därför böra för år 1907 beräknas till 22,160 kronor.»

Uti den under punkten 1:o härofvan omförmälda motionen (n:o 92 i Andra Kammaren) hafva herr *J. G. Pettersson i Södertälje m. fl.* hemställt, bland annat, att Riksdagen måtte för år 1907 bevilja kustartilleriets underofficerskorporaler en tillfällig förhöjning af deras fasta lön med 20 kronor i månaden eller 240 kronor per år samt för sådant ändamål för samma år öka anslaget till kustartilleriets personal med högst 41,520 kronor till 1,109,536 kronor.

I sammanhang med berörda framställningar har utskottet jämväl förehaft till behandling en af herr *E. O. V. Wavrinsky* i Stockholm, med instämmande af herr *J. G. Pettersson*, i Andra Kammaren väckt motion (n:o 78), däri föreslagits, att Riksdagen måtte besluta lämna underofficerarne af 2:dra graden vid kustartilleriet samma förmåner, som underofficerarne af motsvarande grad i flottan åtnjöte under tjänstgöring i land, och för ändamålet öka nu förevarande anslag med 24,380 kronor.

Beträffande de skäl, som af motionärerna anförts till stöd för deras omförmälda framställningar, tillåter sig utskottet hänvisa till själfva motionerna.

Mot hvad Kungl. Maj:t i denna punkt föreslagit har utskottet, som under punkten 1:o) häröfvan biträdt Kungl. Maj:ts förslag om öfverflyttning af läkarna vid kustartilleriet till marinläkarkåren, icke haft annat att erinra, än att, då, enligt hvad utskottet å vederbörligt håll inhämtat, inom stammanskapets vid kustartilleriet båda högsta lönegrader förefinnas så stort antal vakanser, att möjlighet icke torde förefinnas, att under innevarande och nästkommande år uppbringa numerären inom dessa lönegrader utöfver det antal, som staten för innevarande år upptager, den föreslagna ökningen i nämnda manskapsgrader med 7 underofficerskorpraler och 9 man i 2:a lönegraden i stället torde böra fördelas på 3:e och 4:e lönegraderna, hvarigenom staten för kustartilleriets manskap för år 1907 skulle komma att upptaga:

*Utskottets
yttrande.*

1:a lönegraden	166 man
2:a »	402 »
3:e »	219 »
4:e »	548 »

I fråga om herr J. G. Petterssons m. fl. förberörda motion får utskottet — under återopande af hvad utskottet under punkten 1:o) af detta utlåtande vid behandlingen af samma motion i hvad densamma afser tillfälligt lönetillägg åt underofficerskorpralerna vid flottan anført, nämligen att, enligt utskottets åsikt, Riksdagen icke torde böra, utan föregående utredning i ärendet af vederbörande myndigheter, bifalla enskilde motionärers hemställan i en lönefråga af den räckvidd, som berörda förslag innebure — afstyrka bifall till samma motion äfven i hvad den rör kustartilleriet.

Af enahanda skäl har utskottet funnit sig icke kunna förorda bifall till herr Wavrinskys ofvannämnda framställning om viss förbättring i löneförmånerna för kustartilleriets underofficerare af 2:a graden.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må

a) bifalla den af Kungl. Maj:t föreslagna ökningen af kustartilleriets officerspersonal med 1 major, 3 kaptener af 1:a klass och 1 kapten af 2:a klass.

b) med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda förslag öka underofficerskåren vid kustartilleriet med 1 underofficer af 1:a graden och 3 af 2:a graden;

c) bifalla den af Kungl. Maj:t föreslagna ökningen i kustartilleriets manskapsgrader med 21 man, dock efter fördelning å de olika lönegraderna på sätt det vid detta utlåtande fogade förslag till stat för kustartilleriet (bil. n:o 6) utvisar;

d) afslå herr J. G. Petterssons m. fl. motion i hvad densamma afser kustartilleriet;

e) afslå herr E. O. V. Wavrinskys ifrågavarande motion; samt

f) vid bifall till hvad utskottet under mom. a)—e) föreslagit och med godkännande af förenämnda förslag till stat för kustartilleriet (bil. n:o 6 vid detta utlåtande) höja anslaget till aflöning för kustartilleriets personal med 25,442 kronor eller från 1,039,129 kronor till 1,064,571 kronor.

Beklädnad åt kustartilleriets manskap.

Ang. höjning
af anslaget till
beklädnad åt
kustartilleriets
manskap.

9:o) Kungl. Maj:t har i punkten 9 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att höja reservationsanslaget till beklädnad åt kustartilleriets manskap från 145,704 kronor till 148,035 kronor, eller med 2,331 kronor.

[9.]

Härom har departementschefen anført att, i enlighet med de i statsrådsprotokollet för den 11 januari 1901, bilagdt samma års statsverksproposition, omförmälda grunder för beräkning af kostnaderna för beklädnad och sängservis för kustartilleriets manskap, enligt hvilka grunder kostnaden för inkaserneradt manskap beräknats till 108 kronor för beklädnad och 3 kronor för sängservis årligen åt en man, hade anslaget för beklädnad åt kustartilleriets manskap under de tre sista åren upptagits till 145,704 kronor.

Beträffande detta anslag borde för år 1907 annan ändring icke vidtagas än den, som föranleddes af den ökning af antalet utaf kustartilleriets manskap, som af departementschefen redan föreslagits för år 1907. Därest detta förslag bifölles, borde ifrågavarande anslag i enlighet med hittills följda beräkningsgrunder ökas med 2,331 kronor.

Utskottet, som i nästföregående punkt tillstyrkt den af Kungl. Maj:t föreslagna ökningen i kustartilleriets manskapsstyrka, hemställer att Riksdagen må höja reservationsanslaget till beklädnad åt kustartilleriets manskap med 2,331 kronor eller från 145,704 kronor till 148,035 kronor.

Naturaunderhåll åt kustartilleriets manskap.

10:o) Uti punkten 10 under denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att höja förslagsanslaget till naturaunderhåll åt kustartilleriets manskap från 249,397 kronor till 253,383 kronor, eller med 3,986 kronor.

Ang. höjning af anslaget till naturaunderhåll åt kustartilleriets manskap.

[10.]

Departementschefen har härom anfört, att förslagsanslaget till naturaunderhåll åt kustartilleriets manskap vore, med en beräkningsgrund af 52 öre per man och dag, i staten för innevarande år upptaget till ett belopp af 249,397 kronor samt att med användande af samma beräkningsgrund anslaget, därest den af departementschefen föreslagna ökningen af kustartilleriets manskap bifölles, borde höjas med ett belopp af 3,986 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må höja förslagsanslaget till naturaunderhåll åt kustartilleriets manskap med 3,986 kronor, eller från 249,397 kronor till 253,383 kronor.

Underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel.

11:o) Kungl. Maj:t har i punkt 11 under denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att höja reservationsanslaget till underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel från 231,562 kronor till 326,437 kronor, eller med 94,875 kronor.

Ang. höjning af anslaget till underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel.

Härom har departementschefen till statsrådsprotokollet anfört följande:

[11.]

»I sammanhang med kustartilleriets uppsättande år 1902 blef i rikstaten för samma år uppfördt för underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel ett anslag af 145,602 kronor. I detta belopp ingingo dels 40,000 kronor, hvarmed anslaget till flottans nybyggnad och underhåll från och med år 1902 skulle minskas, dels 86,450 kronor, som skulle för ifrågavarande ändamål öfverflyttas från fjärde till femte hufvudtiteln, dels kostnaden för underhåll af kaserninventarier m. m., beräknad till 9,152 kronor om året, och dels slutligen ett belopp af 10,000 kronor, motsvarande hvad som, då sjöfästningarna blifvit ställda

under sjöförvarsdepartementet, borde anvisas å femte hufvudtiteln af beräknad erforderlig höjning af visst anslag å fjärde hufvudtiteln.

Sedermera har detta anslag blifvit höjdt, för år 1903 med 10,000 kronor och för år 1904, med anledning af ökning utaf kustartilleriets manskap med 120 man, med ytterligare 960 kronor, hvadan anslaget för år 1904 uppgick till 156,562 kronor.

Uti sin underdåniga skrifvelse den 23 september 1902 angående utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel för år 1904 erinrade marinförvaltningen, att erfarenheten nogsamnt visat, hurusom ifrågavarande anslag, äfven med den för år 1903 beviljade ökningen i beloppet, vore alldeles otillräckligt i förhållande till de utgifter, som skulle från anslaget bestridas och af hvilka kunde särskildt nämnas underhåll af kaserninventarier, sjöförbindelser inom fästningarna, yttre renhållning å fästningarna, underhåll af dessas artillerimateriel och öfriga inventarier samt aflönande af tillsyningsmän vid kruthus och batterier.

I sin underdåniga skrifvelse den 25 september 1903 angående medelsbehofven för år 1905 anförde marinförvaltningen i fråga om detta anslag, att hvad först beträffade den del af detsamma, som afsåges för underhåll af fästningsbyggnader, hus och kaserner m. m., så hade af det för detta ändamål afsedda beloppet, 86,450 kronor, under år 1902 ej kunnat disponeras större belopp än 75,811 kronor, under det att de från vederbörande fortifikationsbefälhafvare inkomna underhållsförslagen för samma år slutat å 82,456 kronor 96 öre, hvartill bort läggas ett belopp af åtminstone 10,000 kronor till marinförvaltningens disposition för oförutsedda utgifter. Den nedsättning i de erforderliga beloppen, som sålunda måst göras, hade ej varit utan stort men för byggnaders m. m. rationella vård och vidmakthållande, ty å underhållsförslagen hade endast oundgängligen nödvändiga arbeten varit upptagna.

För år 1903 hade ifrågavarande del af anslaget visserligen kunnat höjas till 77,000 kronor, men, då fortifikationsbefälhafvarnas underhållsförslag för år 1903 uppgått till ett sammanlagdt belopp af ej mindre än 123,776 kronor 67 öre, hvartill återigen bort läggas 10,000 kronor för oförutsedda utgifter, hade föga mer än hälften af de begärda underhållsmedlen kunnat anvisas.

Någon bättre proportion för framtiden mellan de erforderliga underhållsanslagens slutsumma och den för täckande af underhållskostnaderna tillgängliga delen af underhållsanslaget vore ej heller att vänta med hittills anvisade anslagsbelopp, ty *dels* hade en mängd vid tidpunkten för kustfästningarnas öfverförande till femte hufvudtiteln under arbete varande befästningar såväl å Vaxholms och Oscar-Fred-

riksborgs samt Karlskrona fästningar som vid Fårösund och Göteborg numera fullbordats och kräfde sålunda underhåll, *dels* hade under senare år många nya vägar, bryggor, kajer, vågbrytare och stängsel tillkommit och kräfde redan dryga underhållskostnader, *dels* hade genom lägenheten Brännuddens vid Oscar-Fredriksborg inköpande och en del af Nya Varfvets vid Göteborg återlämnande till sjöförsvaret tillkommit en mängd träbyggnader m. m., som genast från början kräft mycket stora underhållskostnader, *dels* blefve flera nya befästningar äfvensom större kasernetablissemang för kustartilleriet vid Vaxholm och Oscar-Fredriksborg samt i Karlskrona inom kort färdiga, *dels* skulle med 1904 åtskilliga nya träbyggnader m. m. för minförsvarets ordnande samt inkvartering vid mobilisering börja att uppföras, och *dels* slutligen hade nämnda stora nedsättningar i begärda anvisningar för underhållet gifvetvis höjt underhållsbehovet under kommande år.

Med stöd häraf framhöll marinförvaltningen, att en större höjning af ifrågavarande del af anslaget vore oundgängligen nödvändig. Då emellertid de nya befästningarna och andra byggnader ännu ej på någon tid komme att kräfva afsevärdare underhållskostnader, ansåg ämbetsverket, att man för år 1905 skulle kunna inskränka sig till en ökning af denna del af anslaget med allenast 48,000 kronor, hvilket belopp dock måste anses såsom ett minimum.

Hvad vidare beträffade den del af anslaget till underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel, som tilldelats varfscheferna för underhåll af mininventarier och ångkranpråmar m. m., eller 22,000 kronor under år 1902 och 26,600 kronor under år 1903, hade äfven denna del, anförde marinförvaltningen, visat sig otillräcklig, och föreslog ämbetsverket på anförda skäl, att densamma skulle ökas med 20,150 kronor.

Hvad anginge underhållet af de kustbefästningarnas inventarier, som ej vore att räkna till fasta minförsvaret, erinrades, att af ifrågavarande anslag tilldelats för åren 1902 och 1903 Karlskrona fästning respektive 14,824 kronor och 16,285 kronor samt Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning respektive 10,000 kronor och 10,950 kronor. Kostnaderna för underhåll och komplettering af de till Karlskrona fästning hörande fortens inventarier under åren 1900—1903 uppginge emellertid i medeltal till 28,800 kronor. För samma ändamål hade vid Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning under år 1902 åtgått 18,400 kronor, hvilken summa på grund af sedermera tillkommen materiel borde ökas till omkring 22,000 kronor. Marinförvalt-

ningen ansåge sålunda, att ifrågavarande del af underhållsanslaget borde höjas med 23,565 kronor.

Från underhållsanslaget skulle slutligen äfven bestridas kostnaderna för sjöförbindelserna inom kustfästningarna. Förhållandet mellan utgifterna för detta ändamål under år 1902 och förra hälften af år 1903, å ena sidan, och de belopp, som kunnat af det knappa anslaget anvisas, å andra sidan, utvisade för Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning år 1902 en brist af 3,982 kronor 55 öre och januari—juni 1903 likaledes en brist af 3,684 kronor 3 öre samt för Karlskrona fästning år 1902 en brist af 3,243 kronor 37 öre och januari—juni 1903 en behållning af 2,764 kronor 19 öre, hvilken behållning emellertid berodde på, att endast en ringa del af utgifterna afförts under första hälften af året.

Medelsbehovet för år 1905 hade af vederbörande regementschefer angifvits till 9,000 kronor för hvardera fästningen och, då för år 1903 kunnat anvisas allenast tillhoppa 8,000 kronor, borde, enligt marinförvaltningens åsikt, ifrågavarande anslag i hvad det afsåge sjöförbindelserna inom kustfästningarna ökas med 10,000 kronor.

Anslaget till underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel borde därför ökas med följande belopp:

för underhåll af fästningsbyggnader, hus och kaserner

m. m.	kronor 48,000: —
för underhåll af mininventarier och ångkranpråmar	

m. m.	» 20,150: —
för underhåll af öfriga fästningsinventarier	» 23,565: —
samt för sjöförbindelser inom fästningarna	» 10,000: —

Summa kronor 101,715: —

Marinförvaltningen hemställde alltså, att ifrågavarande anslag måtte för år 1905 höjas från 156,562 kronor till 258,277 kronor eller med 101,715 kronor.

I enlighet med denna hemställan äskade ock Eders Kungl. Maj:t af 1904 års Riksdag en sådan ökning i detta reservationsanslag, men beviljade Riksdagen för ändamålet ytterligare allenast 75,000 kronor.

Riksdagen anförde därvid, att den visserligen funnit det vara utredt, att en höjning af ifrågavarande anslag vore af behovet påkallad, men dock icke ansett, att underhållsanslaget behöfde ökas så hastigt, som Eders Kungl. Maj:t föreslagit. Det syntes dessutom Riksdagen, som om kostnaderna för sjöförbindelserna inom kustfästningarna borde kunna i någon mån nedbringas under de i statsrådsprotokollet beräknade.

Å ifrågavarande anslag hafva under åren före 1904 utbetalningar skett till högre belopp än anslaget medgifvit, och har Eders Kungl. Maj:t ersatt dessa öfverbetalningar från femte hufvudtitelns allmänna besparingar. Uppå framställning från marinförvaltningen nödgades Eders Kungl. Maj:t den 26 augusti 1904 ånyo medgifva, att för underhåll af mininventarier och ångkranpråmar m. m. finge af omhänderhafvande medel användas, utöfver i staten anvisadt belopp, ytterligare 47,200 kronor, hvilket belopp sedermera i den mån det erfordrades eller till ett belopp af 42,312 kronor 70 öre jämväl blifvit betäckt från nämnda besparingar.

När därefter marinförvaltningen i slutet af år 1904 anmälde, att jämväl för underhåll af Karlskrona fästnings öfriga inventarier behöfdes, utöfver hvad från början kunnat anvisas, ytterligare 22,515 kronor, medgaf Eders Kungl. Maj:t visserligen enligt nådigt bref den 16 december 1904, att detta belopp skulle få utbetalas med omhänderhafvande medel, men föreskref tillika, att detta belopp skulle ersättas af 1905 års underhållsanslag för kustartilleriets byggnader och materiel.

Följden häraf blef, att den förhöjning i anslaget med 75,000 kronor, som med 1905 års ingång kom detsamma till godo, icke kunde vid årets början fullt fördelas på anslagets olika titlar, enär först måste utgå nämnda belopp af 22,515 kronor för betäckande af den senast omförmälda bristen å 1904 års anslag.

På sätt jag senare denna dag skall anhålla att få närmare utveckla, gingo förhoppningarna om att nämnda belopp å 22,515 kronor skulle kunna inbesparas å 1905 års anslag icke i uppfyllelse, utan nödgas jag, när frågan om de extra ordinarie anslagen för år 1907 förekommer, hemställa om, att framställning måtte göras till Riksdagen om beloppets ersättande.

Uti sin underdåniga skrifvelse den 29 sistlidna september angående utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel för år 1907 har marinförvaltningen nu i fråga om anslaget till underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel anfört bland annat följande.

Hvad först beträffade den del af detta anslag, som vore afsedd för *underhåll af fästningsbyggnader, hus och kaserner m. m.*, hade denna del af anslaget för år 1905 kunnat höjas till endast 112,040 kronor.

Emellertid hade de af fortifikationsbefälhafvarna för underhåll af fästningsbyggnader, hus och kaserner m. m. beräknade kostnaderna för år 1904 uppgått till 104,121 kronor och för år 1905 till ej mindre än 177,568 kronor 5 öre. Af dessa summor hade dock för år 1904

kunnat anvisas endast 70,083 och för år 1905 endast 102,127 kronor 10 öre, enär marinförvaltningen ansett sig böra till sin egen disposition för oförutsedda utgifter bibehålla 6,917, respektive 9,912 kronor 90 öre, hvilka sistnämnda belopp dock visat sig vara långt ifrån tillräckliga för de med dem afsedda ändamålen. Den summa, ämbetsverket borde bibehålla till sin egen disposition för oförutsedda utgifters bestridande, måste nämligen numera, sedan antalet af de fästningsverk, hus och byggnader, vägar, bryggor, kajer, vågbrytare och stängsel m. m., som måste underhållas, så betydligt ökats, uppgå till minst 15,000 kronor för hvarje år. Endast härigenom uppstode sålunda en brist i nuvarande underhållsanslag af minst 5,000 kronor, hvartill komme den vida större brist, som uppstått därigenom, att de erforderliga underhållsbeloppen måst nedprutas för år 1904 med omkring 34,000 kronor och för år 1905 med omkring 75,000 kronor. Utginge man från sistnämnda års erfarenhet, skulle anslaget till underhåll af fästningsbyggnader, hus och kaserner m. m. sålunda behöfva höjas med ej mindre än 80,000 kronor. En så stor årlig höjning torde emellertid ej vara nödvändig, enär det höga belopp, som af fortifikationsbefälhafvarna begärdes för år 1905, till en del berodde på, att flera nödvändiga underhållsarbeten fått af brist på medel under föregående år eftersättas. När underhållssumman en gång blefve något så när tillräcklig för alla oundgängligen nödvändiga arbeten, behöfde gifvetvis inga sådana eftersättningar ske. Att åter nöja sig med erfarenheten från år 1904 eller med en höjning af omkring 39,000 kronor vore emellertid omöjligt, ty dels måste ju liknande eftersättningar, som år 1905 skett, äfven äga rum under år 1906, dels måste en stor del af den förut mycket förfallna f. d. fästningen Nya Älfsborg, inom hvilken anordnats en mängd lokaler för minförsvaret, istandsättas och sedermera omsorgsfullt underhållas, och dels komme under åren 1905, 1906 och närmast därpå följande år alla planerade byggnader m. m. för kustartilleriet att fullbordas, hvarigenom underhållsanslaget för framtiden behöfde en höjning, som i följd af den ytterligare mängd af träbyggnader, bryggor m. m., som då skulle hållas vid makt, beräknats blifva jämförelsevis ganska betydlig. En del af denna höjning blefve visserligen ej behöflig för de nyuppförda byggnaderna förr än år 1908, men då många eftersatta underhållsarbeten å redan nu befintliga byggnader samt omfattande underhållsarbeten å Nya Älfsborg måste utföras redan år 1907, borde hela den erforderliga anslagshöjningen utgå från och med sistnämnda år. Höjningen af ifrågakvarande del af anslaget kunde därför ej beräknas lägre än till 62,960 kronor, för så vidt ej vården och underhållet af

dessa byggnader m. m. fortfarande skulle eftersättas, hvilket naturligtvis ej kunde ske utan stort men för dessa delvis mycket dyrbara byggnadsverks vidmakthållande och användbarhet.

Beträffande vidare underhållet af de *kustpositionernas inventarier*, som ej vore att räkna till fasta minförsvaret, hade ju, såsom nämndt, Riksdagen starkt reducerat den för år 1905 begärda anslagsökningen. Då härtill komme, att marinförvaltningen på grund af nådigt bref den 16 december 1904 måst till täckande af den brist å 22,515 kronor, som vid Karlskrona fästning uppstått å 1904 års underhållsanslag, af-sätta denna summa å 1905 års stat öfver anslagets fördelning, hade förhållandet blifvit, att för år 1905 endast kunnat anvisas till denna del af anslaget 22,300 kronor och således, i stället för ett ökad belopp, 6,435 kronor *mindre* än för år 1904.

Följderna däraf att endast otillräckliga medel sålunda kunnat anvisas hade ej uteblifvit. Så hade varfshufvudet vid flottans station i Karlskrona genom skrifvelse den 31 sistlidna maj och artilleribefälhafvaren å Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning genom skrifvelse den 8 därpåföljande juni anmält ett ytterligare medelsbehof för år 1905 af respektive 27,000 och 10,800 kronor för underhåll af Karlskrona fästnings samt Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästnings ifrågavarande inventarier. Då därtill komme, att Älfsborgs fästning allt mera när-made sig sin fullbordan och kustpositionen Färösunds materiel numera användes mycket mera än förut, äfvensom att positionens bestyckning ökats, vore det tydligt, att behovet af ökning af anslaget till inventariernas underhåll allt skarpare framträdde, ej minst därigenom, att underhållet på grund af de föregående årens otillräckliga anslag måst betydligt eftersättas, hvilket dock i längden icke kunde fortgå.

Med anledning af hvad sålunda påpekats erfordrades för underhåll af kustpositionernas inventarier från och med år 1907 en höjning i anslaget med 26,715 kronor.

Af den utaf 1904 års Riksdag beviljade anslagsökningen hade för år 1905 för *sjöförbindelserna* inom Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs samt Karlskrona fästningar kunnat, med inbegrepp af 1,000 kronor för Älfsborgs kustartilleridetachment, anvisas allenast ett belopp af 14,800 kronor.

Någon nedsättning af det för detta ändamål beräknade medelsbehovet, 18,000 kronor, vore enligt inhämtade upplysningar icke tänkbar. För år 1907 tillkomme därjämte kostnaderna för sjöförbindelserna inom Älfsborgs fästning, 1,000 kronor, hvadan det för sjöförbindelserna erfordrerliga beloppet uppginge till sammanlagdt 19,000 kronor.

För att höja den del af anslaget, som afsåges för sjöförbindelserna inom kustfästningarna, från dess nuvarande belopp, 14,800 kronor, till 19,000 kronor erfordrades således 4,200 kronor.

Af anslaget till underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel bestredes äfven utgifterna för den *yttre renhållningen* å kustbefästningarna. I sammanhang med föreskrifter om vissa åtgärder i fråga om uppsättande af Fårösunds kustartilleridetachment och dettas förläggande å Fårösunds kustposition hade genom nådigt bref den 24 sistlidna mars för renhållningen m. m. å kustpositionen anvisats ett belopp af intill 1,000 kronor att af marinförvaltningen med omhänderhafvande medel bestridas samt framdeles anmälas till ersättande. Då denna utgift icke ingått i de nyss gjorda beräkningarna af den erforderliga anslagshöjningen, borde således beloppet för sjöförbindelserna och den yttre renhållningen ökas med inalles 5,200 kronor.

Följande höjning i anslaget till underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel vore således erforderlig:

för underhåll af fästningsbyggnader, hus och kaser-	
ner med	kronor 62,960: —
för underhåll af kustpositionernas inventarier med ..	» 26,715: —
samt för sjöförbindelserna och yttre renhållningen	
inom fästningarna med.....	» 5,200: —
	<hr/> Summa kronor 94,875: —

På grund af hvad sålunda anförts har marinförvaltningen nu hemställt, att Eders Kungl. Maj:t tacktes i nådig proposition till Riksdagen äska ökning af ifrågavarande reservationsanslag,

som för år 1906 utgjorde	kronor 231,562: —
med	» 94,875: —
till	<hr/> kronor 326,437: —

Då ännu icke två år förflutit, sedan ifrågavarande anslag höjdes med 75,000 kronor, är det att beklaga, att en ytterligare förhöjning med nära 100,000 kronor måste ifrågasättas. Jag anser mig emellertid icke kunna hemställa om någon nedsättning i de belopp, som af marinförvaltningen föreslagits. När staten för höga summor uppfört byggnader och anskaffat inventarier, måste man naturligen vaka öfver, att dessa icke genom vanvård förfaras.

Riksdagen anförde år 1904, att besparing särskildt syntes kunna

göras i fråga om sjöförbindelserna vid fästningarna. Det är också min åsikt, att kostnaderna för dessa förbindelser böra inskränkas så mycket som möjligt, men å andra sidan måste man, om man vill erhålla befäl och manskap vid kustartilleriet, se till, att de, som blifva förlagda å de till kustfästningarna hörande öarna, icke blifva så godt som utestängda från alla förbindelser med hufvudfästningen och den vid densamma belägna staden.»

Med anledning af hvad departementschefen sålunda i detta ärende anfört finner utskottet sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förvarande framställning och får alltså hemställa,

att Riksdagen må höja reservationsanslaget till underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel med 94,875 kronor, eller från 231,562 kronor till 326,437 kronor.

Krigsöfningar vid kustpositionerna.

12:o) Kungl. Maj:t har i punkten 12 af femte hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att i riksstaten för år 1907 till krigsöfningar vid kustpositionerna uppföra ett reservationsanslag af 15,000 kronor.

Ang. anslag till krigsöfningar vid kustpositionerna.

[12.]

Till åberopade statsrådsprotokollet har departementschefen i denna fråga anfört följande.

»I en af marinförvaltningen år 1904 öfverlämnad skrifvelse från chefen för kustartilleriet angående anslagsbehofven för år 1906 väckte bemälde chef förslag om uppförande af ett särskildt reservationsanslag för inspektioner och krigsöfningar vid kustpositionerna. Från detta anslag borde kostnaderna för dylika inspektioner och öfningar gäldas, vare sig de uppstått vid kustartilleriet, flottan eller infanteriet.

Kustartilleriet måste, anförde bemälde chef, liksom andra vapenslag sättas i tillfälle att årligen deltaga i krigsöfningar för att kunna rätt fylla sin uppgift under krig. Det vore därför nödvändigt, att åtgärder vidtoges för anordnande af årliga krigsöfningar i tur och ordning vid någon af kustfästningarna eller de själfständiga kustforten.

Vid beräkning af kostnaderna för dessa öfningar borde äfven inberäknas utgifter för en viss mängd skarp ammunition för att gifva vederbörande befälhafvare tillfälle att inspektera kustartilleriet och bilda sig

ett omdöme om dess skicklighet i skarpskjutning, när batterierna vore i afseende på personalen så organiserade, som vid mobilisering komme att äga rum.

Kostnaderna för dylika öfningar beräknade chefen för kustartilleriet till 15,000 kronor om året, däraf 10,000 kronor för själfva öfningarna och 5,000 kronor för ammunitionen.

Denna hemställan föranledde emellertid icke någon framställning till 1905 års Riksdag.

I sin redan omförmälda skrifvelse af den 1 september 1905 har chefen för kustartilleriet förnyat sin berörda hemställan.

Han har därvid tillika erinrat, att kustartillerikommittén alls icke beaktat behovet af medel för krigsöfningar. Det vore emellertid uppenbart, att en trupp, som aldrig finge deltaga i krigsöfningar, icke kunde vara vuxen sin uppgift i krig.

Jämväl befälhafvande amiralen i Karlskrona har i underdånig skrifvelse den 21 juli nästlidna år framhållit behovet af årligen återkommande krigsöfningar för de försvarskrafter ur olika vapen, som afsåges till försvaret af Karlskrona fästning.

I afgifvet utlåtande i anledning af sistnämnda skrifvelse har chefen för flottans stab förklarat sig anse de ifrågasatta öfningarna väl ägnade att höja Karlskrona fästnings stridsvärde och tillika hemställt, huruvida icke dylika öfningar borde ifrågakomma jämväl med för Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning afsedda försvarskrafter samt flottan.

Tydligen är det af stor vikt, att de trupper, som i händelse af krig äro afsedda att utgöra besättning i en fästning, sättas i tillfälle att redan under fred genom gemensamma öfningar bereda sig för denna sin uppgift. Det belopp, som nu för berörda ändamål föreslagits, bör således användas vid gemensamma öfningar af de delar utaf kustartilleriet samt af hären och flottan, hvilka äro afsedda för hvarje kustpositions försvar. Därvid torde jämväl böra förekomma de öfningar i skarpskjutning, som af chefen för kustartilleriet föreslagits.

Då det ifrågasatta anslagsbeloppet följaktligen synes böra afses för öfningar med samtliga nämnda tre vapen, kan det icke uppföras under något förut i riksstaten förefintligt anslag, utan synes ett särskildt anslag böra för ändamålet tillkomma.

Detta anslag, som, i enlighet med hvad af sistbemälde chef föreslagits, synes böra vara af reservationsanslags natur, bör lämpligen stå till Eders Kungl. Maj:ts disposition för att användas till den eller de samöfningar vid de olika kustpositionerna, hvarom Eders Kungl. Maj:t för hvarje år kan finna godt förordna.

För att med ifrågavarande öfningar skola kunna erhållas den erfarenhet och de lärdomar, som med dem äro afsedda, synes beloppet icke böra sättas lägre, än af chefen för kustartilleriet föreslagits.»

Då utskottet icke haft något att emot Kungl. Maj:ts förevarande framställning erinra, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må i riksstaten för år 1907 till krigsöfningar vid kustpositionerna uppföra ett reservationsanslag af 15,000 kronor.

Diverse anslag.

Ålderstillägg.

13:o) I punkten 13 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att minska förslagsanslaget till ålderstillägg från 27,700 kronor till 26,700 kronor, eller med 1,000 kronor.

Ang. minskning af anslaget till ålderstillägg.
[13.]

I denna fråga har departementschefen anfört följande.

»Anslaget till ålderstillägg, som är ett förslagsanslag, skulle, enligt bilagan A till statsrådsprotokollet för den 7 januari 1901, till och med år 1906 upptagas till 37,000 kronor och med 1907 års ingång höjas till 38,500 kronor.

Emellertid blef anslaget med 1905 års ingång, med hänsyn därtill att största delen af personalen vid flottans civilstat öfvergått till den nya marinintendenturkåren, minskadt från 37,000 kronor till 27,700 kronor, och är det med samma belopp upptaget i innevarande års stat.

Marinförvaltningen har nu i sin underdåniga skrifvelse den 29 september 1905 angående utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel för år 1907 anfört, att till följd af numera ytterligare timad afgång bland de å civilstaten kvarstående ifrågavarande anslag kunde ytterligare minskas med ett belopp af 1,000 kronor, och har marinförvaltningen med anledning häraf hemställt om nådig proposition härom.»

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må minska förslagsanslaget till ålderstillägg från 27,700 kronor till 26,700 kronor, eller med 1,000 kronor.

Rese- och traktamentspenningar.

Ang. höjning af
anslaget till
rese- och
traktaments-
penningar.

[14.]

14:o) Kungl. Maj:t har under punkt 14 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att höja förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar från 34,100 kronor till 36,750 kronor, eller med 2,650 kr.

Departementschefen har beträffande denna framställning erinrat, hurusom, enligt den i bilagan A till statsrådsprotokollet den 7 januari 1901 framlagda plan, hvilken vid 1902—1905 årens riksdagar blifvit följd i fråga om förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar, detta anslag, som

för år 1906	utgjorde	kronor 34,100: —
skulle » »	1907 höjas med	» 2,650: —
till		kronor 36,750: —

och då denna plan fortfarande borde kunna tills vidare följas, hade marinförvaltningen hemställt om framställning hos Riksdagen, att anslaget i fråga måtte för år 1907 uppföras i riksstaten med ett belopp af 36,750 kronor.

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som vid behandlingen af detta ärende fäst sin uppmärksamhet vid att, enligt hvad kapitalkontona till rikshufvudboken utvisa, ifrågavarande anslag under de senaste åren icke obetydligt öfverskridits, år 1904 med 32,638 kronor 75 öre, får hemställa,

att Riksdagen må höja förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar med 2,650 kronor eller från 34,100 kronor till 36,750 kronor.

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.

Ang. höjning
af anslaget till
skrifmaterialier
och expenser, ved
m. m.

[15.]

15:o) Uti punkten 15 under denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att höja förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. med 9,462 kronor eller från 141,543 kronor till 151,005 kronor.

Uti denna fråga har departementschefen anført, att jämväl i afseende å höjning af förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved, m. m. hafva 1902—1905 årens Riksdagar tillämpat den i föregående punkt omförmälda plan. Denna upptoge för år 1907 anslaget till ett belopp af 150,939 kronor.

Då anslaget för år 1906 utgjorde 141,543 kronor, hade marinförvaltningen hemställt, att i förslaget till riksstat för år 1907 detta anslag måtte ökas med 9,396 kronor till 150,939 kronor; och syntes någon annan afvikelse från den nämnda planen tills vidare icke böra ske än den, som erfordrades för jämnande af hufvudtitelns slutsumma.

Enligt hvad kapitalkontona till rikshufvudboken för de senaste åren utvisa, hafva betydande brister i statsregleringen uppstått äfven i fråga om detta anslag, under år 1904 med icke mindre än 180,368 kronor 20 öre.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet anser emellertid Riksdagen icke böra frångå hvad Kungl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit och hemställer alltså,

att Riksdagen må höja förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. med 9,462 kronor eller från 141,543 kronor till 151,005 kronor; dock att detta anslags belopp må få jämkas i den mån, som för jämnande af hufvudtitelns slutsumma kan finnas erforderligt.

Handeln.

Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna.

16:o) Uti punkten 16 under femte hufvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att det till lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstalterna erforderliga penninganslag må upptagas till enahanda belopp, hvartill inkomsten af titeln fyr- och båkmedel beräknats, eller 1,700,000 kronor, och följaktligen, med inberäkning af däri ingående friheter och ersättningar, 409 kronor, utföras med 1,700,409 kronor, eller 100,000 kronor mera än i riksstaten för innevarande år; hvarvid Kungl. Maj:t tillika förutsatt, att de å inkomsttiteln fyr- och båkmedel uppkommande öfverskott fortfarande skulle såsom hittills få användas för de med anslaget afsedda ändamål.

*Ang. anslaget
till lots- och
fyrinrättningen
med lif-
räddningsan-
stalterna.*

[16.]

Under erinran, att Kungl. Maj:ts nu gjorda framställning öfverensstämmer med de grunder, som i afseende å ifrågavarande anslag blifvit af föregående riksdagar godkända, får utskottet hemställa,

att, under förutsättning att inkomstiteln fyr- och båkmedel blifver af Riksdagen beräknad till 1,700,000 kronor, Kungl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Undervisningsanstalter för sjöfart.

Ang. anslaget
till undervis-
ningsanstalter
för sjöfart.

[17.]

17:o) Kungl. Maj:t har under punkt 17 af femte hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att medgifva, att den besparing af 1,500 kronor årligen å anslaget till undervisningsanstalter för sjöfart, hvilken uppkommer, så länge en af de i staten för navigationsskolorna i riket upptagna lärarbefattningarna kan hållas obesatt, må i mån af behof användas till aflönande af extra lärare vid navigationsskolorna.

Beträffande denna framställning har departementschefen till åberopade statsrådsprotokollet anført följande.

»Till följd af det starka tilloppet af elever vid navigationsskolorna i Stockholm, Malmö och Göteborg samt vissa år i Kalmar och Vestervik har under en följd af år varit nödvändigt att utöfver det antal lärare, för hvilkas aflönande medel varit för vederbörande skola i staten anvisade, anskaffa extra lärare. För dessas aflönande hafva i första rummet blifvit använda de belopp, som i staten för navigationsskolorna anvisats dels till extra lärarkrafter vid behof, enligt marinför-

valtningens bestämmande	kronor 5,500: —
dels till Eders Kungl. Maj:ts disposition.....	» 2,900: —

eller tillhopa kronor 8,400: —

Emellertid har det visat sig nödvändigt att för ifrågavarande behof erhålla ytterligare medel.

Tillgång härtill finnes genom användande af de lönemedel, som inbesparas därigenom, att en lärarbefattning vid navigationsskolan i Härnösand sedan några år tillbaka icke tillsatts, och anhåller jag nu att få föreslå utverkande af Riksdagens samtycke till nämnda löne-medels användande för fyllande af lärarbehof vid andra navigations-skolor.

Staten för navigationsskolorna upptager nämligen för skolan i Härnösand 2 lärare vid navigationsafdelningen, hvardera med 1,000 kronor i lön och 500 kronor i tjänstgöringspenningar. Sedan en af de därstädes anställda lärarna år 1893 afidit, anmälde marinförvaltningen, att antalet inskrifna elever inom berörda afdelning vid skolan på senare tid varit i ständigt nedgående. Med anledning häraf och då genom indragning af den ledigvordna befattningen den besparing, som därigenom uppkomme, skulle kunna tagas i anspråk för fyllande af medelsbehof vid andra navigationsskolor, hemställde marinförvaltningen, att ifrågavarande lärarbefattning icke tills vidare skulle tillsättas. Till hvad marinförvaltningen sålunda hemställt lämnade Eders Kungl. Maj:t enligt nådigt bref den 7 april 1893 sitt bifall.

Då under senaste åren visat sig erforderligt att för erhållande af extra lärarkrafter vid förstnämnda navigationsskolor erhålla högre belopp än de 8,400 kronor, som af marinförvaltningen och Eders Kungl. Maj:t enligt staten för navigationsskolorna kunnat härför disponeras, har af nämnda ämbetsverk föreslagits att använda aflöningsmedlen till den nämnda, icke tillsatta lärarbefattningen, men har Eders Kungl. Maj:t vid särskilda tillfällen icke härtill lämnat bifall, utan, i brist på andra medel, nödgats anvisa medel från femte hufvudtitelns allmänna besparingar.

Då marinförvaltningen förnyade sitt nämnda förslag i underdånig skrifvelse den 25 augusti 1905, anmodade Eders Kungl. Maj:t, jämte det anvisning ånyo lämnades för ifrågavarande behof å besparingarna, marinförvaltningen att vid afgifvande af förslag till framställningar till 1906 års riksdag jämväl inkomma med förslag i fråga om rätt att använda berörda aflöningsmedel å 1,500 kronor till aflönande af extra lärare vid navigationsskolorna i riket.

På grund af denna föreskrift har marinförvaltningen i sin nu föreliggande skrifvelse angående utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel för år 1907 äfven afgifvit sådant förslag.

Marinförvaltningen har därvid åberopat en skriftlig uppgift å utbetalda medel till extra lärarkrafter vid navigationsskolorna i riket under åren 1901—1905, utvisande, att de två senare af dessa år för ändamålet utbetalats respektive 9,031 kronor 66 öre och 9,054 kronor 17 öre, och har marinförvaltningen hemställt, att Eders Kungl. Maj:t täcktes hos Riksdagen äska medgifvande därtill, att den besparing af 1,500 kronor årligen å ifrågavarande anslag, hvilken uppkomme, så länge en af de i staten för navigationsskolorna i riket upptagna lärarbefattningarna vid navigationsskolan i Härnösand kunde hållas obesatt,

finge i mån af behof användas till aflönande af extra lärarkrafter vid navigationsskolorna.

Då i den af Riksdagen antagna staten för navigationsskolorna i riket ifrågavarande aflöning är upptagen såsom utgående till en lärare vid navigationsafdelning, lärar Riksdagens samtycke erfordras för att det därför afsedda beloppet skall kunna användas för bekostande af undervisning utaf extra lärare vid skilda skolor.

Mot framställningen att på nämnda sätt få använda berörda aflöningsbelopp torde icke vara något att erinra.»

På grund af hvad departementschefen i detta ärende sålunda anført får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna Riksdagens bifall.

Öfriga ordinarie anslag.

Ang. öfriga
ordinarie an-
slag.

18:o) Beträffande öfriga uti riksstaten för innevarande år under femte hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag, hvilka icke blifvit här ofvan särskildt omförmälda, hemställer utskottet,

att Riksdagen må i riksstaten för år 1907 till oförändrade belopp uppföra samtliga de ordinarie anslag under denna hufvudtitel, i afseende å hvilka utskottet icke här ofvan framställt särskilda förslag.

Extra anslag.

Flottan och kustartilleriet.

Nyanskaffning af krigsfartygsmateriel.

19:o) Kungl. Maj:t har uti punkten 18 af femte hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att *till nyanskaffning af krigsfartygsmateriel* bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 5,164,000 kronor.

Beträffande denna framställning har departementschefen till ofvan åberopade statsrådsprotokoll anfört följande:

»Vikten för vårt lands försvar af en stark flotta har under den senaste tiden med ökad tydlighet framträdtt. Erfarenheterna från det senast utkämpade kriget mellan Japan och Ryssland tala i detta afseende ett kraftigt språk. Redan detta torde därför mana oss att, i den mån våra ekonomiska resurser det tillåta, föröka och stärka vår flotta. Denna varder säkerligen den, som i första hand får upptaga kampen med en fiende, och ju längre den kan afvärja anfall på våra kuster, ju längre tid erhåller hären för att bereda sig till att upptaga striden.

Härtill kommer att genom upplösningen af unionen mellan Sverige och Norge hela vår försvarsfråga kommit i helt annat läge än förut. Detta förhållande nödgar oss uppenbarligen att vidtaga de åtgärder, som däraf betingas.

Hvilka åtgärder, som härvid böra ifrågakomma, sammanhänger emellertid med och är beroende af den samfälliga plan för rikets försvar, hvars utarbetande Eders Kungl. Maj:t den 5 i denna månad anbefallt.

Den försvarsplan, som sålunda kommer att uppgöras, kan nämligen till äfventyrs kräva byggande af 1:a kl. pansarbåtar och pansarkryssare af annan cert och annan försvarskraft än våra nuvarande. Fartyg af dessa båda typer äro så dyrbara, att den noggrannaste utredning bör hafva föregått ett beslut om byggande af desamma. Jag finner mig fördenskull icke nu böra hemställa om förslag till Riksdagen om fullföljande af den hittills följda flottbyggnadsplanen i fråga om anskaffande af pansarbåtar eller pansarkryssare. Ett uppskof på ett år — längre torde icke behöfva ifrågakomma — synes mig så mycket mindre

Angående
anslag till
nyanskaffning
af krigs-
fartygs-
materiel.
[18.]

böra afrådas, som, enligt min mening, samtliga de medel, som nu kunna erhållas för anskaffande af ny krigsfartygsmateriel, böra användas för ökande af antalet jagare och torpedbåtar. I förhållande till det antal 1:a kl. pansarbåtar, vi redan äga, eller 12, är nämligen, med inberäkning af de fartyg, om hvilkas anskaffande beslut redan fattats, ett antal af 3 jagare, 21 st. 1:a kl. och 17 st. 2:a kl. torpedbåtar afsevärdt litet. Det synes mig därför vara nödvändigt att använda alla de medel, som för krigsfartygs byggande kunna afses, till ökande af antalet jagare och torpedbåtar.

Med denna min åsikt kan jag därför icke tillstyrka bifall till en af marinförvaltningen gjord framställning om äskande hos innevarande års Riksdag af ett extra ordinarie anslag af 2,473,000 kronor, utgörande en tredjedel af den för en pansarkryssares färdigbyggnad och förseende med, bland annat, två ammunitionsutredningar beräknade totalkostnaden af 7,419,000 kronor.

Däremot tillstyrker jag på det kraftigaste, att alla medel, som kunna afses för anskaffande af ny krigsfartygsmateriel, användas för byggande af jagare och torpedbåtar. Förslag om förändring i de för dessa förefintliga typer lära säkerligen icke vara att vänta inom den närmaste framtiden.

Hvad jagare beträffar, äger vår flotta för närvarande färdigbyggda två dylika fartyg, hvarjämte nästlidna års Riksdag beviljat till påbörjande af ytterligare en jagare, som erhållit namnet Vale, 606,000 kronor, motsvarande den beräknade halfva kostnaden för ett sådant fartyg.

Af Eders Kungl. Maj:t vid nästlidna års riksdag gjord framställning om beviljande af medel för påbörjande af ännu en jagare blef däremot icke bifallen.

Enligt det af 1901 års sjökrigsmaterielkommitté uppgjorda förslag borde vid 1907 års utgång 4 jagare vara färdigbyggda samt arbetet å en femte till två tredjedelar vara fullgjordt.

Vid upprepade tillfällen har marinförvaltningen framhållit behovet af jagare. Dessa borde fylla den brist på rekognosceringsfartyg, som för närvarande förefunnes inom flottan, och kunde därjämte jaga och förstöra torpedbåtar samt uppträda såsom sjögående torpedbåtar.

I sin underdåniga skrifvelse den 29 september 1905 har marinförvaltningen i afseende å jagare anført, att det för Sveriges sjöförsvär allt mera framträdande behovet af ökadt antal jagare på senare tid blifvit allt mer och mer trängande dels genom de erfarenheter, hvilka vunnits såväl från svenska flottans egna öfningar som i ännu högre

grad från det ostasiatiska kriget, och dels på grund af det förändrade krigspolitiska läge, som kunde förväntas uppstå genom unionsupplösningen.

Den jagare, till hvars påbörjande medel senast beviljats, kunde icke beräknas blifva färdig förr än under sommaren 1907. För att vid sistnämnda års slut uppnå det antal, som af 1901 års sjökrigsmaterielkommitté förutsatts såsom nödvändigt, måste medel beviljas, förutom för färdigbyggande af jagaren Vale, för nybyggande af ytterligare en jagare samt intill två tredjedelar af ännu en dylik.

Med hänsyn därtill att någon hemställan om äskande af anslag till pansarbåt ej blifvit framställd, ansåge marinförvaltningen, att det anslagsbehof för nybyggnad af en pansarbåt, som ämbetsverket under normala förhållanden skulle hafva framställt och som skulle hafva uppgått till ungefär en tredjedel af pansarbåten Oscar II:s anskaffningskostnad eller 2,361,000 kronor, nu lämpligen borde öfverflyttas på nybyggandet af fartyg utaf jagartypen, hvaraf i det närmaste två stycken skulle för denna summa kunna anskaffas.

Marinförvaltningen föresloge därför, att Eders Kungl. Maj:t ville i nådig proposition till innevarande års Riksdag äska dels till fortsatt nybyggnad af jagaren Vale 606,000 kronor och dels för påbörjande af fyra jagare ett extra ordinarie anslag af 2,524,000 kronor, utgörande hälften af den för fartygens färdigbyggande och förseende med, bland annat, två ammunitionsutredningar beräknade totalkostnaden, 5,048,000 kronor, i hvilken summa kostnaden per båt med 50,000 kronor öfverstege det belopp af 1,212,000 kronor, som hittills äskats för nybyggnad af en jagare, och hvilken prisstegring tillkommit på grund af dyrbarare bestyckning och ammunition samt behofvet af ökad torpedutredning.

På sätt framgår af statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 14 januari 1905, bilagdt samma års statsverksproposition, hafva högste befälhafvarne öfver 1903 och 1904 års kusteskadrar i sina rapporter afgifvit synnerligen fördelaktiga omdömen om den under dessa år i eskaderöfningarna deltagande jagaren Mode. Under en del af 1905 års öfningar har jämväl jagaren Magne varit förenad med kusteskadern. Äfven sistnämnda års högste befälhafvare har i den af honom afgifna rapport utlåtitt sig särdeles berömmande i fråga om jagartypen. De båda jagarna hade visat sig godt iufria de förutsättningar för denna typ, som angifvits redan af 1901 års sjökrigsmaterielkommitté. Den af de senast föregående årens högste befälhafvare uttalade åsikt om jagartypens stora betydelse, bland annat jämväl såsom rekognosceringsfartyg,

såsom torpedfartyg och såsom skydd för egen hufvudstyrka, delade han till fullo; och ville han med stöd häraf framhålla den stora vikten af att antalet jagare inom svenska flottan med snaraste väsentligt ökades.

De förhoppningar, som redan från början satts till denna för vårt land nya fartygstyp, hafva sålunda, enligt enstämmiga omdömen af de senaste årens högste befälhafvare, blifvit af erfarenheten bekräftade. Härjämte är att märka, att de från utlandet anskaffade jagarna äro fullkomligt lika med dem, som af Japan användts under det senaste kriget med synnerlig framgång.

Det är emellertid tydligt, att dessa fartyg, för att fullt kunna göra den nytta, man af dem väntar, måste kunna uppträda i ökadt antal. Ett snabbt påskyndande af förvärfvandet utaf dylika fartyg är därför af synnerlig vikt.

Att medel böra beviljas för afslutandet af arbetet å jagaren *Wale*, till hvars påbörjande nästlidna års Riksdag anvisade medel, är ju tydligt.

Hvad beträffar marinförvaltningens förslag om framställning till Riksdagen om beviljande af medel härutöver till påbörjande af fyra nya jagare med tillhoppa 2,524,000 kronor, skulle jag gärna velat biträda denna hemställan. Då emellertid nödig hänsyn måste tagas till den statsfinansiella ställningen, finner jag mig föranlåten att göra framställning om förslag till Riksdagen om beviljande af medel till påbörjande af allenast tre nya jagare med tillhoppa 1,893,000 kronor.

I enlighet med de beräkningar, för hvilka närmare redogjorts i protokollen öfver sjöförsvarsärenden den 12 januari 1904 och den 14 januari 1905, antagas de årliga kostnaderna för hvarje jagare komma att uppgå till 102,024 kronor 55 öre.

Flottan äger för närvarande färdigbyggda 19 st. 1:a kl. och 12 st. 2:a kl. torpedbåtar.

Därjämte har af Riksdagen beviljats medel dels till påbörjande af två stycken 1:a kl. torpedbåtar dels till byggande af 5 st. 2:a kl. torpedbåtar, för hvilka senare medel beviljades till 1 vid 1904 års riksdag och till 4 vid nästlidna års riksdag.

Enligt 1901 års sjökrigsmaterielkommittés förslag borde vid 1907 års utgång finnas 29 st. 1:a kl. torpedbåtar och, efter frånräknande af en 2:a kl. torpedbåt, som numera förändrats till bevakningsbåt, 24 st. 2:a kl. torpedbåtar.

Marinförvaltningen har i sin underdåniga skrifvelse den 29 september 1905, under framhållande af nödvändigheten utaf att öka vår torpedflotta, erinrat, att för att vid 1907 års utgång uppnå det antal

torpedbåtar, som enligt berörda kommittés betänkande då borde finnas, erfordrades, förutom medel till fullbordande af arbetet å de två 1:a kl. torpedbåtar, till hvilkas påbörjande 1905 års riksdag beviljat medel, anslag till ytterligare 8 st. 1:a kl. och 7 st. 2:a kl. torpedbåtar.

Med hänsyn till den omständigheten, att flera af de äldsta torpedbåtarna började att förlora betydligt i effektivitet och därför inom ej så aflägsen framtid och antagligen tidigare än hvad 1901 års sjökrigsmaterielkommitté förutsatt måste utrangeras och ersättas, hade någon ytterligare ökning af detta antal redan nu bort göras, om ej hänsyn till andra viktiga anslagsbehof hade utgjort ett hinder härför.

Beträffande anskaffningskostnaden för 2:a kl. torpedbåtar måste denna till följd af ökad kostnad för torpedutredningen och äfven i viss mån för öfriga delar af fartyget höjas till 230,000 kronor.

Marinförvaltningen har därför föreslagit, att af innevarande års riksdag måtte på extra stat för år 1907 äskas dels till fortsatt nybyggnad af två 1:a kl. torpedbåtar 360,000 kronor dels hälften af totala anskaffningskostnaden till påbörjande af 8 st. 1:a kl. torpedbåtar dels ock 1,610,000 kronor eller totala anskaffningskostnaden för 7 st. 2:a kl. torpedbåtar, alla fartygen med två utredningar artilleriammunition och full utredning torpeder.

I händelse af bifall härtill skulle medel finnas för nybyggnad af det antal torpedbåtar af båda klasserna, som enligt 1901 års sjökrigsmaterielkommittés förslag bort finnas färdiga vid 1907 års slut.

I sin nämnda skrifvelse har marinförvaltningen icke lämnat någon uppgift angående priset å de föreslagna 1:a kl. torpedbåtarna. Såsom anledning härtill uppgaf ämbetsverket, att fråga uppkommit om ändring af bestyckningen till dessa fartyg från 2 st. 37 mm. till 2 st. 57 mm. snabbskjutande kanoner, och att denna fråga vid skrifvelsens aflåtande ännu ej vore utredd.

Sedermera har marinförvaltningen i underdånig skrifvelse den 7 sistlidna november efter verkställd utredning i berörda ämne meddelat, att, om det medgäfves en mindre minskning antingen i farten eller i aktionsradien, en bestyckning af 2 st. 57 mm. snabbskjutande kanoner borde kunna föras å båtar af Plejads typ samt att priset för en dylik torpedbåt uppginge till 385,000 kronor. Det kunde dock ej utan verkställande af försök afgöras, i hvilken mån den tyngre bestyckningen kunde komma att inverka på torpedbåtens sjövärdighet. Då emellertid dylika försök torde hinna att verkställas, innan medel blefve tillgängliga för byggande af de ifrågavarande torpedbåtarna, och det syntes ange-

läget, att, därest försöken gäfvé gynnsamt resultat, torpedbåtarna måtte kunna erhålla den föreslagna kraftigare bestyckningen, hemställde förvaltningen, att för byggandet af 8 st. 1:a kl. torpedbåtar måtte äskas ett belopp, som medgäfvé deras förseende med dylik bestyckning, eller 3,080,000 kronor.

Såsom jag redan nämnt, äger vår flotta för närvarande ett afsevärdt litet antal torpedbåtar. I likhet med jagare böra torpedbåtarna uppträda i massa och kunna först då beräknas göra de inlägg i en strid, som med dylika fartyg äro afsedda. Det är därför en svaghet hos vår flotta, att den icke äger flera torpedbåtar, en svaghet, som bör fortast möjligt afhjälpas.

Hvad till en början beträffar 1:a kl. torpedbåtar, hafva dessa såväl under våra egna eskaderöfningar som under senaste krig visat sig kunna till fullo uppfylla de fordringar, man bör ställa på dem. Den ökade bestyckning å dessa fartyg, som marinförvaltningen ifrågasatt, skulle säkerligen förhöja deras stridsvärde, och skulle de af ämbetsverket omförmälda blifvande försöken utfalla väl, synes den föreslagna ändringen böra vidtagas.

Torpedbåtarna af 2:a kl. hafva naturligen vida mindre sjövärdighet än torpedbåtarna af 1:a kl. och kunna svårigen användas annat än i skärgårdar och hafsbandet därutanför. Då de emellertid där äro fullt lämpliga och därjämte, förutom prisbilligheten, hafva den stora fördelen, att de kunna föras genom Göta kanal, torde byggandet jämväl af dessa slags fartyg böra fortsättas. Detta är desto mer af nöden, som, enligt hvad marinförvaltningen redan påpekat, de äldre 2:a kl. torpedbåtarna snart måste utrangeras såsom stridsfartyg.

Detta har af högste befälhafvaren öfver nästlidna års kusteskader bekräftats i den af honom afgifna rapport.

Han har i detta afseende erinrat, att beskaffenheten och omfånget af de öfningar, hvilka måste företagas med torpedbåtarna för att deras personal skulle bibringas tillräcklig skicklighet och vana i sina åligganden, föranledde, att denna materiel, frånsedt inverkan af tillfälliga skador, utsattes för stark slitning och hårda prof i många hänseenden. Att materielen såväl härigenom som genom teknikens och typernas utveckling med tiden förlorade i stridsvärde, vore naturligt, äfvensom att ifrågavarande förluster förr eller senare blefve så stora, att vidare åtgärder till upphjälpande af stridsvärdet icke motsvarade vare sig de direkta omkostnaderna härför eller underhållet af personal till fartygen i fråga, men i stället kunde föranleda ett öfverskattande af materielens värde som stridsmedel.

Våra äldre 2:a kl. torpedbåtar syntes numera hafva kommit till denna ståndpunkt. Inför de å västkusten rådande väderleksförhållandena hade den högst otillfredsställande sjödugligheten hos de 8 äldsta 2:a kl. torpedbåtarna med all önskvärd tydlighet hänvisat dessa båtar i och för deras operationer till terrängen innanför skärgårdsbandet.

När slutligen härtill komme, att dessa torpedbåtar genom sin trägna tjänst skulle kunna karakteriseras som förslitna, vore det icke berättigadt att vidare inräkna dem bland stridsfartygen, hvaremot de möjligen ännu en tid skulle kunna användas i öfningsändamål vid torpedskolan. I alla händelser borde fartygen få god användning såsom bevakningsbåtar, för hvilket ändamål dock artilleribestyckningen borde moderniseras.

Då emellertid en utrangering af samtliga 8 torpedbåtarna med hänsyn till det ringa antalet öfriga 2:a kl. torpedbåtar likväl icke syntes tillrådlig, har högste befälhafvaren föreslagit, att endast de 4 äldsta af dem nu skulle ombyggas till bevakningsbåtar och sålunda de 4 återstående ännu behållas som torpedbåtar.

Ehuru riktigheten af högste befälhafvarens sålunda fällda omdöme om våra äldsta 2:a kl. torpedbåtar icke lär kunna jäfvas, torde tiden dock ännu icke vara inne att utränga ifrågavarande fartyg såsom stridsfartyg. Vid skärgårdsförsvaret torde de ännu någon tid kunna med fördel användas såsom torpedbåtar. Högste befälhafvarens nämnda åsikt visar emellertid nödvändigheten af att redan nu påskynda bygandet af 2:a kl. torpedbåtar, så att sådana finnas att tillgå, när de gamla måste utrangeras såsom stridsfartyg.

Jag skulle därför jämväl i fråga om torpedbåtar velat tillstyrka fullständigt bifall till hvad marinförvaltningen i sådant afseende föreslagit. Af samma skäl, som föranledt mig att i fråga om jagare hemställa om nedsättning i det af marinförvaltningen till anskaffande föreslagna antalet, finner jag mig emellertid jämväl beträffande torpedbåtarna böra föreslå anskaffning af ett mindre antal än det, hvarom ämbetsverket gjort framställning. I stället för föreslagna 8 st. 1:a kl. och 7 st. 2:a kl. torpedbåtar hemställer jag därför, att hos Riksdagen måtte föreslås beviljande af medel till påbörjande af 6 st. 1:a kl. och anskaffande af 5 st. 2:a kl. torpedbåtar. Härjämte erfordras naturligen medel till färdigbyggande af de 2 st. 1:a kl. torpedbåtar, till hvilkas påbörjande nästlidna års Riksdag anvisade medel.

Mot den prisberäkning, som marinförvaltningen gjort i fråga om de ifrågasatta nya torpedbåtarna, har jag icke något att erinra.

Enligt de beräkningar, för hvilka redogörelse lämnats i statsrådsprotokollen för den 12 januari 1904 och den 14 januari 1905, skulle de årliga kostnaderna för en 1:a kl. och en 2:a kl. torpedbåt uppgå till, för den förra 36,402 kronor 10 öre och för den senare 26,168 kronor 20 öre.

Sedan undervattensbåten Hajen, för hvars byggande 1901 års Riksdag beviljade medel, under år 1904 blifvit färdig och afprovad, samt vederbörande fartygschef inkommit med underdånig rapport öfver försöken, föreslog marinförvaltningen i underdånig skrifvelse den 4 januari 1905, att för samma års riksdag skulle framläggas förslag om anskaffande af ytterligare en undervattensbåt af ungefär samma storlek som den redan färdigbyggda.

Marinförvaltningen anförde därvid, att af nämnda rapport framginge, att de gjorda försöken med Hajen utfallit gynnsamt samt att ganska höga fordringar kunnat med nöjaktigt resultat ställas på fartygets samtliga många maskinerier med undantag af den för fartygets framdrifvande i vattenytan afsedda maskinen, hvilkens felaktigheter dock ej vore af allvarigare beskaffenhet än att de med säkerhet torde kunna afhjälpas. Fartygets konstruktion och öfriga anordningar hade sålunda visat sig vara goda och endast föranledt erinringar af mindre väsentlig beskaffenhet.

Den af marinförvaltningen sålunda gjorda framställningen om äskande af anslag för ifrågavarande ändamål af 1905 års Riksdag, hvilken framställning inkom först efter det samma års statsverksproposition blifvit aflämnad, fann Eders Kungl. Maj:t icke skäl bifalla.

I sin nu föreliggande skrifvelse angående utgifterna under rikstatens femte hufvudtitel för år 1907 har marinförvaltningen, då försök och profgång med Hajen sistlidna vår afslutats med tillfredsställande resultat och fartyget sedermera blifvit utsändt på expedition, upprepat sin förut gjorda hemställan om nybyggnad af ytterligare en undervattensbåt, vid hvars konstruktion borde iakttagas och tillämpas de förbättringar, som erfarenheten från profven med Hajen lämnat.

Marinförvaltningen har därför hemställt, att hos innevarande års Riksdag måtte äskas ett extra ordinarie anslag af 400,000 kronor till nybyggnad af en undervattensbåt.

De försök, som hitintills blifvit anställda med undervattensbåten Hajen, gifva otvifvelaktigt goda förhoppningar om, att fartyg af ifrågavarande slag skola vara i stånd att mycket effektivt deltaga i lokalförsvaret af hamnar.

I likhet med marinförvaltningen anser därför äfven jag, att med byggande af dylika fartyg bör fortsättas.

De med Hagen hitintills utförda försöken synas mig emellertid ännu icke hafva varit så omfattande, att därpå kan anses hafva vunnits full erfarenhet angående de möjliga brister, som vidlåda berörda fartyg. Under sådana förhållanden torde ännu under någon tid försöken med Hagen böra fortgå, innan beslut fattas om fortsatt byggande af undervattensbåtar.

Beviljande af anslag för berörda ändamål synes mig därför böra till ett följande år uppskjutas.

Under titeln nyanskaffning af krigsfartygsmateriel bör sålunda, enligt min åsikt, på extra stat för år 1907 äskas:

för fullbordande af arbetet å en jagare	kronor	606,000: —
» påbörjande af tre jagare	»	1,893,000: —
» fullbordande af arbetet å två 1:a kl. torpedbåtar	»	360,000: —
» påbörjande af sex 1:a kl. torpedbåtar	»	1,155,000: —
» anskaffande af fem 2:a kl. »	»	1,150,000: —
eller tillhopa kronor		5,164,000: —

I sammanhang med denna punkt har utskottet förehaft till behandling en inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 27), hvari herr *D. Broström* hemställt, att Riksdagen måtte på extra stat för år 1907 bevilja ett anslag af 400,000 kronor till byggande af en undervattensbåt.

I afseende å de till stöd för denna framställning åberopade skäl tillåter sig utskottet hänvisa till själfva motionen.

Med anledning af hvad departementschefen uti sitt ofvanintagna yttrande till statsrådsprotokollet beträffande Kungl. Maj:ts nu förevarande framställning anfört, finner utskottet sig böra tillstyrka att under år 1907 medel till sammanlagdt belopp af 5,164,000 kronor ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för byggande af den krigsfartygsmateriel, som i statsrådsprotokollet angifvits.

Hvad däremot beträffar herr Broströms ofvanberörda motion har utskottet, som visserligen i likhet med motionären och i anslutning till 1902 års Riksdags i ämnet gjorda uttalande till fullo inser den stora betydelse, undervattensbåtar äga för vårt lands försvar, likväl på grund af ej mindre hvad till statsrådsprotokollet meddelats i fråga om marinförvaltningens framställning om nybyggnad af ett dylikt fartyg än

*Utskottets
yttrande.*

äfven i ämnet inhämtade upplysningar funnit sig böra biträda den af departementschefen till statsrådsprotokollet uttalade mening att försöken med undervattensbåten Hajen böra ännu någon tid fortgå, innan beslut fattas om fortsatt byggande af ännu en sådan båt.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

a) att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, till nyanskaffning af krigsfartygsmateriel på extra stat för år 1907 bevilja ett anslag af 5,164,000 kronor; samt

b) att herr Broströms ifrågakvarande motion om anslag till byggande af en undervattensbåt icke må af Riksdagen bifallas.

Kanonbåten Blendas inredning till verkstadsfartyg m. m.

Angående
anslag för
kanonbåten
Blendas inred-
ning till
verkstads-
fartyg.
[19.]

20:o) Under punkten 19 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för *kanonbåten Blendas inredning till verkstadsfartyg m. m.* bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 58,500 kronor.

Departementschefen har angående denna framställning till statsrådsprotokollet yttrat följande:

»I underdånig generalrapport den 21 augusti 1901 anförde chefen för torpedskoleafdelningen, att det vore önskligt, att till ett kommande år det för torpedskolan afsedda logementsfartyget eller den kanonbåt, som kunde komma att tilldelas torpedskolan, vore inredd med reparationsverkstad.

Vidare förordade chefen för flottans stab i skrifvelse den 14 februari 1902 beträffande öfningsplanen i fråga om torpedskolan inredande af en för skolan afsedd kanonbåt till verkstadsfartyg och aptering af yttre elektrisk belysning å densamma, i sammanhang hvarmed chefen för flottans stab hemställde, att samma kanonbåt måtte vid ändringen till verkstadsfartyg förses med inredning för så stort antal befäl, som utrymmet å fartyget kunde medgifva. Till stöd för denna framställning anförde chefen för flottans stab, att befintligheten af ett fartyg med sådan inredning utgjorde en af förutsättningarna för att torpedskolan skulle kunna utvecklas därhän, att densamma, allt efter öfningarnas fortgång, kunde förflyttas till den för öfningarna lämpligaste terrängen, samt att ett sådant fartyg, enligt hvad erfarenheten utvisat,

äfven vore synnerligen behöfligt dels under krigsöfningar såsom öfverstridsdomarfartyg dels under strategiska befälsöfningar för embarkering af i öfningarna deltagande officerare.

Öfver de sålunda gjorda framställningarna infordrades yttrande från marinförvaltningen, som anmodade varfschefen vid flottans station i Karlskrona att inkomma med förslag, ritningar och kostnadsberäkning öfver ändring af kanonbåten *Blenda* i nu angifvet syfte. Marinförvaltningen meddelade därvid vissa föreskrifter, som för det ifrågasatta ändamålets vinnande borde iakttagas vid förslagets uppgörande, och har för dessa föreskrifter redogjorts i statsrådsprotokollet den 12 januari 1903, bifogadt samma års statsverksproposition.

Enligt de af varfschefen med anledning häraf verkställda kostnadsberäkningarna, mot hvilka marinförvaltningen förklarade sig icke hafva något att erinra, skulle kostnaden för den föreslagna ändringen uppgå till 58,464 kronor, om arbetet utfördes å flottans varf, samt till omkring 78,212 kronor, om det utfördes af enskild verkstad.

I enlighet med marinförvaltningens tillika gjorda hemställan föreslog i anledning häraf Eders Kungl. Maj:t 1903 års riksdag att för kanonbåten *Blendas* inredning till verkstadsfartyg bevilja å extra stat för år 1904 ett anslag af 58,500 kronor.

Berörda framställning blef emellertid af 1903 års riksdag lämnad utan bifall, därvid Riksdagen anförde, att den funnit sig icke då böra anvisa medel till ifrågavarande ändamål.

I sin underdåniga skrifvelse den 27 september 1904 förnyade marinförvaltningen sin ifrågavarande framställning och erinrade därvid, att behovet af ett ändamålsenligt verkstadsfartyg särskildt under 1904 års torpedskolor, hvilkas öfningar delvis varit förlagda till platser, belägna på större afstånd från flottans stationer, än hvad under närmast föregående år varit fallet, gjort sig synnerligen kännbart. Förslaget föranledde emellertid icke någon framställning till 1905 års Riksdag.

Marinförvaltningen har nu i sin underdåniga skrifvelse den 29 september 1905 åter förnyat sin berörda hemställan under framhållande af att behovet af ett verkstadsfartyg hade ökats, allt efter som antalet af flottans torpedtuber och torpeder vuxit.

Förutom alla de skäl, som redan anförts för att visa verkstadsfartygets behöflighet, ville ämbetsverket särskildt framhålla, att, då det i de flesta fall icke låte sig göra att anlita privata verkstäder för utförande af erforderliga reparations- och underhållsarbeten å torpedmaterielen, och under krigstid afsändandet af denna materiel till någon

af flottans stationer ofta icke torde låta sig göra, det vid sådant tillfälle vore absolut nödvändigt att för vidmakthållande af torpedvapnets effektivitet hafva att tillgå ett verkstadsfartyg, som kunde åtfölja kusteskadern.

Med anledning häraf har marinförvaltningen föreslagit, att å extra stat för år 1907 måtte anvisas ett anslag af 58,500 kronor för ifrågasatt fartygs inredande till verkstadsfartyg.

Det behof, som sålunda blifvit framhållet, är af en synnerligen beaktansvärd art. Särskildt under sistlidna sommar gjorde detsamma sig särdeles gällande, och högste befälhafvaren har uti en af honom afgifven hemlig rapport på det eftertryckligaste framhållet behofvet af ett nytt verkstadsfartyg. Jag kan därför icke nog kraftigt påyrka det nu ifrågasatta anslagets beviljande och kommer att, därest detsamma varder af Riksdagen anvisadt å nästa års stat, föreslå Eders Kungl. Maj:t att genast anbefalla arbetets påbörjande med omhänderhafvande medel, på det att den brist, som sålunda förefinnes i kusteskaderns utrustning, fortast möjligt måtte varda afhjälpt.»

Med anledning af hvad i statsrådsprotokollet anförts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts ifrågasatt framställning, må för kanonbåten Blendas inredning till verkstadsfartyg m. m. bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 58,500 kronor.

Ändring af 1:a kl. kanonbåten Edda till handminfartyg.

Angående
anslag för
ändring af 1:a
kl. kanonbåten
Edda till
handmin-
fartyg.

21:o) Kungl. Maj:t har under punkten 20 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att *för förändring af 1:a kl. kanonbåten Edda till handminfartyg* bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 195,000 kronor.

Departementschefen har härom till statsrådsprotokollet anført följande:

»I underdånig skrifvelse den 23 september 1904 hemställde marinförvaltningen om äskande af ett extra ordinarie anslag å 195,000 kronor för förändring af 1:a kl. kanonbåten Edda till handminfartyg.

Till stöd härför anförde marinförvaltningen, att såväl chefen för 1903 års öfningseskader som chefen å handminfartyget Gunhild i sina år 1903 afgifna generalrapporter framhållet, att sistnämnda fartyg

[20.]

vore olämpligt såsom handminfartyg för krigsbruk, och uttalat önskvärldheten af att ett ändamålsenligt handminfartyg anskaffades.

Jämväl chefen för flottans stab hade, på af marinförvaltningen gjord förfrågan, förklarat, att handminfartyget Gunhild icke motsvarade de fordringar, som numera borde ställas på ett dylikt fartyg för krigsbruk, utan borde så snart ske kunde ersättas med ett för ändamålet bättre inredt fartyg. Gunhild syntes dock fortfarande kunna användas som öfningsfartyg och borde vid mobilisering afses till reservhandminfartyg.

I anledning af dessa uttalanden hade marinförvaltningen företagit en utredning för att utröna, huruvida någon af flottans äldre kanonbåtar kunde lämpa sig att förändras till handminfartyg, och hade kanonbåten Edda därvid befunnits för ändamålet lämplig. Marinförvaltningen hade då låtit utarbета ritning samt från varfschefen vid flottans station i Karlskrona infordrat kostnadsberäkning öfver den ifrågasatta förändringen. Denna ritning och kostnadsberäkning, för hvilka någon närmare redogörelse här lämpligen icke synes böra ske, torde få tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott.

Enligt kostnadsberäkningen skulle utgifterna för den ifrågasatta förändringen uppgå till i rundt tal 195,000 kronor.

Denna marinförvaltningens hemställan föranledde emellertid icke någon Eders Kungl. Maj:ts framställning till 1905 års Riksdag.

Marinförvaltningen har nu, under åberopande af hvad förvaltningen förut i ämnet anfört, uti underdånig skrifvelse den 29 september 1905 ånyo hemställt om utverkande af ett extra ordinarie anslag å 195,000 kronor för förändring af 1:a kl. kanonbåten Edda till handminfartyg.

Erfarenheten från senaste krig har tydligen ådagalagt vikten af att ett lands minförsvar hålles i bästa möjliga skick. För att handminmaterielen, som är afsedd för anordnande af tillfälliga minspärrningar, skall komma till sin rätt, fordras, att fartyg finnas i ordningställda, hvilka rymma ett tillräckligt antal handminor samt kunna medföra ett nödigt antal båtar och öfrig attiralj, som erfordras för utläggande af minspärrningar, äfvensom härför erforderlig besättning. Då 2:a kl. kanonbåtarna utrangerades som stridsfartyg, förändrades en af dem, Gunhild, byggd år 1863, till handminfartyg. Erfarenheten har emellertid visat, att detta fartyg ej är lämpligt såsom handminfartyg för krigsbruk, emedan det är för litet för att rymma erforderlig handminmateriel och för dess utläggning erforderliga båtar m. m. samt har för låg fart och för ringa sjövärdighet. Kanonbåten Edda däremot

skulle efter skedd förändring komma att uppfylla de fordringar, som anses böra ställas på ett handminfartyg.

Då flottan lider fullkomlig brist på för krigsbruk fullt dugliga handminfartyg, anser jag det vara af synnerlig vikt, att den här föreslagna förändringen snarast möjligt kommer till utförande.

Det belopp, som för förändringen af ifrågavarande kanonbåt ansetts erforderligt, kan visserligen förefalla högt, men, om hänsyn toges till all den attiralj, som måste anskaffas för att fartyget skall kunna motsvara de fordringar, som måste ställas å detsamma som handminfartyg, lär samma kostnadsbelopp icke kunna nedbringas.»

*Utskottets
yttrande.*

På grund af hvad till statsrådsprotokollet anförts och då, enligt hvad utskottet inhämtat, ifrågavarande, år 1885 byggda fartyg till såväl skrof som maskiner och pannor är i godt skick samt byggandet af ett nytt handminfartyg skulle medföra betydligt större utgifter för statsverket än det anslag, som nu för ofvannämnda ändamål äskats, har utskottet funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts föreliggande framställning.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen må för förändring af 1:a kl. kanonbåten Edda till handminfartyg bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 195,000 kronor.

Artilleri- och torpedmateriel för stridsfartygen m. m.

Angående
anslag till
artilleri- och
torpedmateriel
för stridsfartygen m. m.
[21—27.]

22:o) Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen
dels att på extra stat för år 1907 bevilja
till *skjutförsök och inskjutning af kanoner* 37,000 kronor;
till *försök med brisansgranater* 60,000 kronor;
till *anskaffning af orderapparater och afståndsmätare* 208,000 kronor;
för *tre till flottan hörande ångslupars apterande till bevakningsbåtar*
49,800 kronor;

till *försök med torped- och gnistsignalmateriel* 20,675 kronor;
dels att af det utaf 1905 års Riksdag beviljade anslag för *komplettering af fartygs och fästningars ammunitionsförråd med modern artilleri-ammunitionsutredning* å 827,750 kronor anvisa på extra stat för år 1907 ett belopp af 275,917 kronor;

dels ock att bevilja för *anskaffning af kanoner i reserv* ett anslag af 608,000 kronor och därpå på extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af 304,000 kronor.

Statsrådsprotokollet innehåller rörande dessa anslagsäskanden följande uttalande af departementschefen:

»För hvart och ett af åren 1904, 1905 och 1906 har af Riksdagen beviljats 30,000 kronor till *skjutförsök och inskjutning af kanoner*.

I sin underdåniga skrifvelse den 29 september 1905 har marinförvaltningen anført, att de stora kostnader, som skulle bestridas af kustartilleriets öfningsanslag vid skarpskjutning med kustfästningarnas gröfre pjäser, åstadkomme, att endast ett mindre antal sådana skott årligen kunde skjutas. Detta medförde åter, att öfningen i eldledning för befälet vid sådana batterier blefve mycket knapphändig och otillfredsställande. Skarpast framträdde detta vid kastbatterierna i allmänhet och särskildt vid sådana kastbatterier, från hvilka direkta observationer icke kunde verkställas.

Ökad öfning i ledandet af kastbatteriernas eld vore därför en nödvändighet och, då detta icke på grund af de dryga kostnaderna kunde ske genom ökad skarpskjutning med pjäsernas vanliga ammunition, skulle införandet af en gröfre tubkanon för kusthaubitserna vara af stort värde.

Marinförvaltningen hade därför gått i författning om utarbetande af förslag till lämplig sådan tubkanon af 8,4 cm. kaliber.

Då det emellertid af många skäl syntes vara lämpligt att pröfva denna nykonstruktion, innan de nödiga medlen begärdes för anskaffandet af det behöfliga antalet sådana tubkanoner för gröfre kusthaubitser, ansåge marinförvaltningen, att endast en sådan tubkanon till en början borde anskaffas och pröfvas genom skjutförsök. För detta ändamål hade beräknats erforderligt ett belopp af 7,000 kronor.

Det belopp, som härutöver för år 1907 erfordrades för inskjutning och skjutförsök med kanoner, kunde ej beräknas lägre än föregående år eller 30,000 kronor, ty dels förestode inskjutning af de kanonmodeller, som under året beräknades tillkomma, dels måste årligen utföras pröfningsskjutningar med de stora förråd af ammunition, som erfordrades för fartygen och fästningarna. Det vore härvid isynnerhet förrådet af röksvaga krutsorter, som periodvis måste profskjutas för att vinna erfarenhet om dessa krutslags hållbarhet och för att kunna vidtaga de förändringar i laddningsvikten, som stundom föranleddes af den ändring i krutets egenskaper, som ibland iakttagits uppstå genom förvaringen. Då härtill komme, att skjutförsök allt emellanåt måste utföras för utredning af viktiga spörsmål rörande materielens utveckling, hemställde marinförvaltningen, att Eders Kungl. Maj:t ville äska ett

anslag af 37,000 kronor på extra stat för år 1907 till skjutförsök och inskjutning af kanoner.

Det hade visserligen varit önskvärdt, att ifrågavarande anslag kunnat hållas inom det belopp, hvarmed det nu utgått under en följd af år, men då det ändamål, som föranlett den föreslagna ökningen, eller förslaget att genom införandet af tubkanoner till kusthaubitserna befordra skjutskickligheten vid kustartilleriet, synes synnerligen beaktansvärdt, och det icke torde böra ifrågasättas, att kostnaden för berörda anskaffning skall betäckas af det vanligen utgående anslagsbeloppet, som väl behöfves för öfriga utgifter af förevarande slag, nödgas jag hemställa om bifall till marinförvaltningens framställning uti ifrågavarande afseende.

Marinförvaltningen har uti sin underdåniga skrifvelse den 29 september nästlidna år vidare anført, att på senare tider inom utländska mariner brisanta sprängämnen allt mera kommit till användning såsom sprängladdning i projektiler för fartygskanoner. De närmare detaljerna af de till tjänstebruk antagna sprängämnenas sammansättning och af laddningarnas och antändningsmedlens anordnande hemlighölles dock så strängt, att man ej på grund af sådana upplysningar, som vunnits genom personer, utsända att studera dessa frågor, eller som varit synliga i facklitteraturen, kunde våga att antaga såsom sprängladdning någon viss sammansättning af ifrågavarande ämnen. Hvarje nation vore därför hänvisad att grunda antagandet af brisansladdningar med tillhörande antändningsrör på själfständiga försök, hvilka blefve ganska dyrbara, emedan man för att erhålla en någorlunda god säkerhet för att en kraftig verkan skulle åstadkommas utan risk för egen personal och materiel genom för tidiga krevader måste skjuta ett ej allt för litet antal skott med svår kanon och med stor utgångshastighet, hvarjämte de anordningar, som erfordrades för att de under skjutförsöken vid målet framkallade krevaderna ej skulle blifva farliga för omgifvande trakt, blefve ganska kostsamma. Slutligen måste man äfven vara beredd på, att under försöken en för tidig krevad kunde skada den använda kanonen så, att en dyrbar reparation af densamma nödvändiggjordes. I betraktande af den stora vikten af att i högsta möjliga grad söka höja artilleriets verkningsförmåga, ansåge dock marinförvaltningen, som under de senaste två åren låtit utföra förberedande försök i här afsedd riktning så långt, som tillgängliga medel medgifvit, att försök i större omfattning borde utföras för att söka komma till ett resultat i förevarande afseende, och hemställde därför att för

anställande af *försök med granater, laddade med brisant sprängämne*, måtte äskas ett extra ordinarie anslag af 60,000 kronor.

Det anslag, som sålunda af marinförvaltningen föreslagits, synes mig böra af Riksdagen begäras. Den hemlighetsfullhet, hvarmed hvarje land omgärdat sig i fråga om de sprängämnena, som det uti förevarande afseende använder, gör det äfven för oss nödvändigt att själfva söka åstadkomma ett ämne, som fullt motsvarar de fordringar, man i sådant hänseende måste uppställa. Tydligen bör man icke besluta sig för användandet af ett dylikt ämne, förr än man genom anställda försök förvissat sig om, att detsamma, utan fara för egen personal och materiel, å det föremål, mot hvilket det afskjutes, åstadkommer största möjliga verkan.

Jag får därför hemställa om bifall till marinförvaltningens framställning i detta afseende.

1905 års lagtima Riksdag beviljade ett belopp af 827,750 kronor för komplettering af fartygs och fästningars ammunitionsförråd med *modern ammunitionsutredning*, däraf 340,250 kronor för pansarbåtarna Oden, Thor och Niord samt 487,500 kronor för kustfästningarna.

Dåvarande chefen för sjöförsvarsdepartementet förklarade sig, på sätt framgår af hans yttrande i ämnet till statsrådsprotokollet den 14 januari 1905, anse, att ifrågavarande anskaffning kunde äga rum under tre år, och anvisade nästlidna års Riksdag i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts i öfverensstämmelse härmed gjorda framställning för år 1906 en tredjedel af det beviljade beloppet eller således 275,917 kronor.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att af innevarande års Riksdag måtte äskas ytterligare en tredjedel af ifrågavarande belopp med 275,917 kronor.

Till denna ämbetsverkets framställning får jag tillstyrka bifall.

Uti sina underdåniga skrivelser den 25 september 1903 och den 27 september 1904 har marinförvaltningen frambållit behofvet af en lätt bevakningspjäs för Stockholmseskaderns ångslupar, hvilken pjäs äfven borde kunna uppställas i land till försvar af tillfällig minspärning.

För detta ändamål har marinförvaltningen under båda de nämnda åren hemställt om medel för anskaffande af *12 stycken automatiska gevärskulsprutor*.

Förutvarande chefen för sjöförsvarsdepartementet har i anledning af dessa två framställningar förklarat sig anse frågan om beviljande af detta anslag kunna till ett följande år anstå.

Marinförvaltningen har nu ånyo upprepat sin hemställan.

Det belopp, som förut för ändamålet föreslagits, har utgjort 44,000 kronor. Nu begäres ett anslag af 56,000 kronor. Till förklaring härå har ämbetsverket anført, att förstnämnda belopp endast motsvarade den beräknade kostnaden för kulsprutorna med lavettage utan ammunition. Den hade nämligen ansetts kunna anskaffas för tillgängliga medel. Som emellertid dessa numera blifvit använda för andra nödvändiga behof, borde af Riksdagen äskas medel äfven för anskaffning af den för kulsprutorna erforderliga ammunitionsutredningen. Denna beräknades erfordra en kostnad af 1,000 kronor för hvarje pjäs. Det belopp, som för anskaffning af ifrågavarande bevakningspjäser med ammunition åtginge, beräknades därför uppgå till 56,000 kronor.

Ehuru berörda anskaffning säkerligen skulle stärka de för Stockholms försvar afsedda stridskrafter, synes densamma dock, med hänsyn till andra, än viktigare anslagsbehof, kunna till ett följande år uppskjutas, hvarför jag anser marinförvaltningens framställning i denna del icke för närvarande böra till någon åtgärd föranleda.

I sin skrifvelse den 29 september 1905 har marinförvaltningen vidare anført, att, sedan numera å större delen af flottans pansrade stridsfartyg ej blott det svåra utan äfven det medelsvåra artilleriet vore uppställt i torn, hvarigenom artillerieldens ledning medelst kommando eller signaler blifvit i det närmaste utförbar, behöfvat af lämpliga apparater för att på mekanisk eller elektrisk väg öfverbringa erforderliga kommandon från befälhafvaren i stridstornet till fartygets alla kanontorn blifvit allt kännbarare. Under de senare åren hade därför försök pågått med *orderapparater* af olika slag, och ur dessa försök hade framgått en typ, som syntes uppfylla berättigade anspråk på enkelhet och tillförlitlighet. Apparater af detta slag hade blifvit eller komme att blifva installerade å de nyaste pansarbåtarna, Manligheten och Oscar II, för de medel, som anslagits till dessa fartygs nybyggnad, äfvensom å pansarbåten Göta. Däremot kunde ej af tillgängliga medel afses den kostnad, som dylika apparaters anordnande på flottans nio öfriga 1:a kl. pansarbåtar skulle betinga, eller 108,000 kronor.

En annan viktig sak för artillerieldens ledning vore *afståndsmätare* af sådan precision, att med dem kunde mätas så stora afstånd som de, på hvilka artillerielden numera öppnades. De instrument, som hittills varit i bruk på flottans fartyg, lämpade sig ej för uppmätning af större afstånd än allra högst cirka 4,000 meter, under det att det senaste sjökriget visat, att artillerielden med god verkan kunde öppnas redan på 8 till 10,000 meter. Afståndsmätare, som med tillräcklig noggrannhet skulle kunna angifva afstånd af sistnämnda storlek, betingade en

kostnad af omkring 5,000 kronor stycket, och, då minst två för erhallande af nödig reserv måste finnas på hvarje pansarbåt, erfordrades för anskaffning af behöfligt antal dylika instrument för samtliga pansarbåtar ett belopp af 100,000 kronor.

Marinförvaltningen kunde ej af till dess förfogande ställda medel afse en så stor summa, som sålunda erfordrades för ifrågavarande ändamål, men ansåge såväl afståndsmätarna som orderapparaterna vara af sådan vikt, att anskaffningen ej borde uppskjutas.

På grund häraf har marinförvaltningen hemställt, att hos Riksdagen måtte äskas ett extra anslag för år 1907 af 208,000 kronor till anskaffande af orderapparater och afståndsmätare för flottans pansarfartyg.

Den brist, som sålunda föreligger i utrustningen å våra 1:a kl. pansarbåtar, bör tydligen fortast möjligt afhjälpas. Det senast utkämpade kriget mellan Japan och Ryssland har tydligen ådagalagt vikten af såväl att eldens ledning å stridsfartygen sker med största möjliga precision som ock att beskjutningen af fientliga fartyg kan med lyckliga resultat börja på så stora afstånd som möjligt. De orderapparater och afståndsmätare, hvilkas anskaffande nu af marinförvaltningen föreslås, äro synnerligen ägnade att befrämja hvad som sålunda bör eftersträvas. Ehuru det belopp, som i detta hänseende erfordras, är afsevärdt högt, tvekar jag dock icke att på det kraftigaste tillråda dess anvisande fortast möjligt. Därigenom skulle säkerligen vår kusteskadars stridsvärde i hög grad kunna ökas.

I statsrådsprotokollet för den 11 januari 1902 är lämnad en närmare redogörelse för behovet af bevakningsbåtar. Marinförvaltningen hade då ansett, att totalbehovet af dylika båtar uppginge, oberäknadt 5 till bevakningsbåtar förändrade stångtorpedbåtar, till 57, af hvilka 7 vore föreslagna att nybyggas. Beräknades, att 5 ångslupar, tillhörande minförsvaret, sedan de blifvit för ändamålet ändrade, skulle kunna förätta bevakningstjänst vid de positioner, de tillhörde, skulle således antalet privata ångslupar eller bogserbåtar, som borde utrustas för bevakningsändamål, uppgå till 45.

Uppå Eders Kungl. Maj:ts förslag beviljade 1902 års riksdag 45,000 kronor till bestyckning och ammunitionsutredning af berörda 5, minförsvaret tillhörande ångslupar.

Vidare hafva, likaledes uppå Eders Kungl. Maj:ts förslag, 1903 och 1904 årens Riksdagar beviljat tillhopa 166,000 kronor till bestyckning och bevakningsutrustning för 10 privata ångslupar eller bogserbåtar.

I sin underdåniga skrifvelse den 29 september nästlidna år har marinförvaltningen anført, att efter verkställd revision behovet af privata ångslupar eller bogserbåtar, utrustade till bevakningsbåtar, befunnits numera vara följande:

Bevärade, försedda med snabbskjutande pjäs och elektrisk strålkastare	23
Bevärade, försedda med snabbskjutande pjäs	12
» » » elektrisk strålkastare	1
Bevärade	4

Då bestyckning, strålkastare och bevakningsutrustning vore anskaffade för 10 båtar, återstode sålunda för närvarande att anskaffa:

Bestyckning, ammunition, strålkastare och öfrig bevakningsutrustning för 13 båtar à 16,600 kronor per båt	kronor 215,800: —
Bestyckning och ammunition för 12 båtar à 9,000 kronor per båt	» 108,000: —
Handvapen med ammunition och strålkastare för en båt	» 8,100: —
Handvapen med ammunition för 4 båtar à 500 kronor per båt	» 2,000: —
<hr/>	
eller tillsammans kronor 333,900: —	

Den 5 maj sistlidna år hade Eders Kungl. Maj:t bestämt, att bestyckningen å privat ångslup, utrustad till bevakningsbåt, skulle utgöras af en tvåpipig 25 mm. och en tiopipig 12 mm. kulspruta, så långt tillgången å dylika vapen i förråd det medgäfv, och därutöver af en 37 mm. snabbskjutande kanon. Högste befälhafvaren för 1904 års kusteskader hade vidare i sin generalrapport framhållit, att den å en del äldre torpedbåtar befintliga bestyckningen af 25 mm. kulsprutor, i den mån så kunde ske, borde utbytas mot 37 mm. snabbskjutande kanoner.

Marinförvaltningen har med anledning häraf hemställt, att, i händelse de 25 stycken 37 mm. snabbskjutande kanoner komme att anskaffas, som ämbetsverket beräknat för de bevakningsbåtar, hvilka skulle erhålla bestyckning, dessa pjäser i första hand måtte afses för ombestyckning af äldre med kulsprutor försedda torpedbåtar och att de återstående 37 mm. snabbskjutande kanonerna samt de genom ombestyckningen disponibla kulsprutorerna med ammunition måtte afses för bestyckning af nyssnämnda bevakningsbåtar.

Vidare har nu marinförvaltningen anför, att oafsedt nu omförmälda behof erfordrades, att man toge i anspråk såsom bevakningsbåtar dels tre redan förefintliga, till flottan hörande större ångslupar, dels ytterligare två dylika, för hvilkas nybyggnad marinförvaltningen jämväl föreslagit, att anslag måtte beviljas för år 1907.

Dessa fem ångslupars utrustning för bevakningstjänst med en 37 mm. snabbskjutande kanon med inventarier och ammunition, en strålkastare med dynamo samt öfrig bevakningsutrustning betingade en kostnad per båt af 16,600 kronor eller för dem alla tillsammans 83,000 kronor.

På grund af hvad sålunda anförts har marinförvaltningen hemställt, att Eders Kungl. Maj:t ville till *ombestyckning af äldre med kulsprutor beväpnade torpedbåtar och till anskaffande af bestyckning och bevakningsutredning för privata ångslupar eller bogserbåtar samt för fem till flottan hörande ångslupars apterande till bevakningsbåtar* äska ett anslag på extra stat af 416,900 kronor.

Det är ett högt belopp, hvars beviljande marinförvaltningen sålunda föreslagit för ifrågavarande ändamål. Hänsynen till andra anslagsbehof nödgär mig att hemställa om beloppets inskränkande till det, som erfordras för fyllande af det mest trängande behofvet i förevarande afseende.

Till dylikt behof måste jag hänföra förseendet af de utaf marinförvaltningen omförmälda, till flottan hörande tre större ångsluparna med hvar och en 1 st. 37 mm. snabbskjutande kanon med inventarier och ammunition äfvensom med den öfriga utrustning, som i sådant afseende föreslagits, allt för den af marinförvaltningen beräknade kostnaden af 16,600 kronor för hvarje fartyg.

Då däremot anskaffandet af de utaf marinförvaltningen ytterligare föreslagna två större ångsluparna synes kunna till ett kommande år uppskjutas, erfordras icke det anslag, hvarom marinförvaltningen jämväl gjort framställning för dessas bestyckning m. m.

Hvad i öfrigt uti förevarande afseende af marinförvaltningen föreslagits, är tydligen mycket beaktansvärdt, men torde äfvenledes kunna tillsvidare uppskjutas.

Det belopp, som för ifrågavarande ändamål erfordras under år 1907, synes därför kunna inskränkas till 49,800 kronor.

Beträffande anskaffning af *kanoner i reserv*, hvartill Riksdagen allt sedan år 1897 vid upprepade tillfällen beviljat medel, har marinförvaltningen erinrat, att antalet dylika reservkanoner vid de beräkningar, som lagts till grund för äskandet af anslag för anskaffningen, städse fram-

hållits ej kunna sättas lägre än till minst 10 procent af antalet i tjänstebbruk varande kanoner. Denna proportion syntes i mån af materielens tillväxt fortfarande böra vidmakthållas.

Sedan för närvarande under byggnad varande fartyg och under tillverkning varande reservkanoner blifvit färdiga, komme behovet af reservkanoner för fartygen att blifva i enlighet med hvad nedanstående tablå utvisar.

	I tjänstebbruk.	Erforderligt antal reservkanoner.	Befintligt antal reservkanoner.	Bör anskaffas.
21 cm. kanon	15	1,5	1	1
15 » ss. kanon	67	6,7	4	3
12 » » »	36	3,6	3	1
57 mm. ss. kanon	199	19,9	15	5
37 » » »	57	5,7	5	1

En af de tre befintliga 12 cm. reservkanonerna vore dock tilldelad skjutbanan i Karlskrona och hade där under tio år varit använd för leveransprof och skjutförsök, hvarigenom den numera blifvit så sliten, att den ej längre borde påräknas såsom reservkanon, hvadan antalet dylika kanoner, som behöfde anskaffas, borde ökas till två.

Emellertid hade senare tiders erfarenhet visat, att reservkanoner ej allenast behöfdes för att ersätta stridsfartygens skadade eller förslitna kanoner utan äfven för att uppställas på de större och mindre privata ångfartyg, som måste tagas i anspråk för bevaknings-, rekognoscerings- och hjälpkryssartjänst. De pjäser, som vore användbara för detta ändamål, vore i första rummet lätta snabbskjutande kanoner men äfven i viss mån medelsvåra dylika. Då de privata fartyg, som kunde komma att tagas i anspråk för sådan krigstjänst, att de erfordrade bestyckning, ej utan ganska omfattande förstärkningsarbeten torde kunna tåla påkänningarna vid skottlossning af större kanoner än 12 cm., syntes pjäser af större kaliber än denna icke behöfva beräknas för sagda ändamål.

Enär sålunda reservkanoner af 12 cm. och mindre kaliber måste afses för två olika ändamål, behöfde deras antal afsevärdt ökas utöfver hvad redan angifvits. Under förutsättning att större handelsångare, som toges i anspråk för krigsbruk, skulle erhålla samma bestyckning som en torpedkryssare, eller 2 st. 12 cm. och 4 st. 57 mm. snabbskjutande kanoner,

och mindre ångare reduceradt antal kanoner i förhållande till sin storlek, kunde det första behovet af snabbskjutande artilleri för dylikt ändamål ej beräknas lägre än till minst 8 st. 12 cm. och 16 st. 57 mm. kanoner. Den anskaffning af 37 mm. kanoner, som erfordrades för tillfällig bestyckning af fartyg i krigstid, funnes upptagen i ett af ämbetsverket afgifvet förslag till utrustning af privata bogserbåtar till bevakningsbåtar.

För fortsatt anskaffning af kanoner i reserv erfordrades sålunda enligt den beräkning, som lämnats:

1 st. 21 cm. kanon.....	kronor 90,000: —
3 » 15 » ss. kanoner	» 130,000: —
10 » 12 » »	» 220,000: —
21 » 57 mm. »	» 168,000: —
<hr/>	
eller tillsammans kronor 608,000: —	

Marinförvaltningen har på grund häraf hemställt, att för ifrågasvarande ändamål måtte äskas ett anslag å 608,000 kronor, däraf hälften eller 304,000 kronor för år 1907.

Det af marinförvaltningen sålunda påpekade behovet af kanoner i reserv är synnerligen beaktansvärdt. Skulle ett krig utbryta, är det af synnerlig vikt att hafva ett så stort förråd som möjligt af kanoner utöfver dem, som redan från början finnas å stridsfartygen. Det måste nämligen förutsättas, att under kriget åtskilliga af fartygens kanoner blifva så skadade, att deras reparation kräfver en lång tid, och det är då nödvändigt att kunna ersätta de skadade kanonerna med nya för att icke fartygens stridsvärden skola blifva i mer eller mindre grad nedsatta. Härtill kommer äfven en annan omständighet, som icke nog kan uppmärksammas. Förhållandena kunna blifva sådana, att man anser sig böra omedelbart före krigsutbrottet öka flottan genom inköp af nya stridsfartyg. Man kan visserligen icke förlita sig på, att vid en dylik tidpunkt färdiga stridsfartyg finnas till salu, men det kan dock vara möjligt, att så är förhållandet i någon mindre utsträckning, då understundom utländska varf bygga sådana utan föregående beställning. Ett dylikt inköp är emellertid icke af stor betydelse, därest man icke samtidigt har kanoner för fartygens bestyckning. Att i detta afseende lita på att jämväl sådana kunna ögonblickligen inköpas, är icke tillrådligt. Tvärtom är det ganska osannolikt, att erforderliga kanoner alltid skola finnas till salu, och isynnerhet sådana, som äro lämpade för vår ammunition. Jämväl af detta skäl bör därför en afsevärd mängd kanoner finnas i reserv.

I likhet med marinförvaltningen anser jag därför det af ämbetsverket föreslagna anslaget böra af Riksdagen äskas för anskaffande af reservkanoner.

För *anskaffning af torpeder* har marinförvaltningen i sina förslag till framställningar till 1903, 1904 och 1905 årens Riksdagar hemställt, att ett belopp af 150,000 kronor måtte hos Riksdagen äskas. Eders Kungl. Maj:t har emellertid ansett, att detta belopp kunnat nedsättas till 100,000 kronor, och har detta belopp vid hvar och en af nämnda riksdagar blifvit för berörda ändamål beviljad.

Då under nästlidna sommar undersökning måste företagas, huruvida det befintliga förrådet torpeder kunde anses vara tillräckligt, befanns, dels att åtskilliga torpeder, som funnos i förrådet, voro föråldrade, dels att antalet af torpeder i reserv icke kunde anses motsvara hvad som borde finnas. Då nämligen torpeder icke tillverkas inom landet, är det mer än någonsin af vikt, att vid utbrottet af ett krig fullt tillräckligt antal dylika finnas i förråd.

Med anledning af gjorda undersökningar bemyndigade Eders Kungl. Maj:t marinförvaltningen att anskaffa nya torpeder för ett sammanlagdt belopp af 880,000 kronor, men föreskref tillika, att aftal om leverans af desamma skulle, så vidt lämpligen ske kunde, uppgöras under förbehåll, att staten ägde rätt att före vissa tider inskränka en beställning eller ock utvidga en till en början gjord mindre beställning.

I sin underdåniga skrifvelse den 29 september 1905 meddelade marinförvaltningen, att ämbetsverket på grund af det erhållna bemyndigandet afslutat beställningar utaf en del af de erforderliga torpederna samt förbehållit sig rätt att, därest efterbeställning gjordes före den 15 december 1905, erhålla återstående behöfliga torpeder levererade i samband med de redan beställda.

Då de återstående torpederna vore erforderliga för att flottans torpedförråd skulle erhålla det såsom behöfligt ansedda antalet torpeder, och kostnaden för anskaffning af det återstående antalet torpeder belöpte sig till 400,000 kronor, hemställde marinförvaltningen, att, därest Eders Kungl. Maj:t icke skulle förordna, att före den 15 december 1905 efterbeställning skulle göras å det återstående antalet erforderliga torpeder, hos innevarande års Riksdag måtte äskas ett anslag af 400,000 kronor för anskaffning af torpeder.

I stället för att förordna om den sålunda ifrågasatta efterbeställningen anbefallde Eders Kungl. Maj:t den 20 oktober 1905 marinförvaltningen att inskränka de redan gjorda beställningarna i den mån så-

dant kunde ske samt att icke träffa ytterligare leveransafstal utöfver hvad redan skett.

En del af de torpeder, för hvilkas anskaffande marinförvaltningen sålunda föreslagit, att medel måtte af innevarande års riksdag begäras, hafva, enligt mig lämnad upplysning, afsetts att utgöra reservtorpeder för de 8 äldsta 2:dra kl. torpedbåtarna. De torpeder, som å dessa användas, äro emellertid mindre än de, som numera i allmänhet afses för flottans fartyg. Under sådana förhållanden och då, såsom jag redan nämnt, berörda fartyg ganska snart måste utrangeras såsom stridsfartyg, synes anskaffande af reservtorpeder för dessa fartyg icke vara erforderligt. Kostnaden för dessa torpeder skulle hafva uppgått till 96,000 kronor.

Öfriga torpeder, med hvilka marinförvaltningen föreslagit att torpedförrådet måtte ökas, böra däremot naturligen anskaffas. Det är emellertid att märka, att på grund af Eders Kungl. Maj:ts nämnda, under nästlidna år fattade beslut aftal redan blifvit träffadt om leverans af torpeder för ett belopp af 440,000 kronor utöfver hvad Riksdagen under föregående år för ändamålet beviljat. Vid detta förhållande synes mig, då inskränkningar i anslagsäskandena äro af nöden, framställning om beviljande af medel för anskaffande af ytterligare torpeder kunna till ett följande år anstå. Jag nödgas därför hemställa, att marinförvaltningens framställning i denna del icke för närvarande må till någon åtgärd föranleda.

Såväl 1904 som 1905 års riksdagar hafva beviljat ett anslag å 10,000 kronor till *försök med torped- och gnistsignalmateriel*.

Marinförvaltningen har nu förmält, att jämnväl för år 1907 erforderades samma belopp såväl för profskjutningar med torpeder och utförande af öfriga med ifrågavarande materiel årligen erforderliga försök som ock för pröfvande af nya uppfinningar och för förbättringar, och på grund häraf ansett, att äfven för år 1907 borde äskas ett anslag af 10,000 kronor till försök med torped- och gnistsignalmateriel.

Då tydligen ständigt nya försök måste anställas med ifrågavarande, för flottan synnerligen viktiga materiel för att å densamma lämpliga förbättringar måtte kunna införas, hemställer jag om bifall till hvad marinförvaltningen uti förevarande afseende föreslagit.

I sammanhang härmed anhåller jag emellertid att få anmäla en hemlig skrifvelse från marinförvaltningen af den 21 juli 1905, däri ämbetsverket meddelat, att till detsamma blifvit hembjudet en uppfunnen undervattenstorpedtub. Med densamma anställda förberedande försök hade uppvisat synnerligen gynnsamma resultat, hvarför det vore mycket önskvärdt, att försöken måtte få fortsättas å någon 1:a kl. pansarbåt.

Någon redogörelse för de skäl, som af marinförvaltningen anförts till stöd för önskvärdheten häraf, torde icke här lämpligen böra äga rum, men synas dessa skäl vara särdeles öfvertygande.

Ämbetsverket har emellertid förklarat, att det icke ansåge sig kunna bestrida kostnaderna för ifrågavarande försök af anslaget till försök med torpedmateriel, utan har anhållit att kostnaderna för försöken, hvilka beräknats komma att uppgå till 10,675 kronor, måtte få förskjutas af omhänderhafvande medel. Med berörda anhållan har marinförvaltningen tydligen afsett, att kostnaderna slutligen skulle få betäckas från femte hufvudtitelns allmänna besparingar.

Omständigheterna under nästlidna sommar medgäfvos emellertid icke anställande af berörda försök, och i allt fall synas dessa icke vara af den brådskande beskaffenhet, att icke därmed kan uppskjutas till dess Riksdagen för ändamålet beviljat medel.

Emellertid finner jag, såsom nämnt, ytterst önskvärdt, att försöken blifva verkställda. Det är dock tydligt, att, på sätt marinförvaltningen påpekat, kostnaderna för desamma icke kunna utgå af ifrågavarande, nu under några år med 10,000 kronor årligen utgående anslag, hvilket väl behöfves för andra försök å förevarande områden. Jag tillstyrker därför, att detta anslag för år 1907 måtte ökas med det belopp, som motsvarar kostnaderna för ifrågavarande försök, eller således till 20,675 kronor.»

*Utskottets
yttrande.*

Emot de af Kungl. Maj:t i ofvan omförmälda afseenden gjorda framställningar har utskottet icke funnit anledning till annan erinran, än att dels det begärda anslaget till anskaffning af orderapparater och afståndsmätare å 208,000 kronor synts kunna fördelas på två år samt dels att anskaffningstiden för kanoner i reserv, för hvilket ändamål af Kungl. Maj:t begärts 608,000 kronor och däraf för år 1907 304,000 kronor, synts kunna utsträckas till tre år, och torde af anslaget till sistberörda ändamål alltså böra för år 1907 utgå 203,000 kronor.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen må på det sätt bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställningar, att Riksdagen:

- 1:o) på extra stat för år 1907 beviljar
 - a) till skjutförsök och inskjutning af kanoner 37,000 kronor;
 - b) till försök med brisansgranater 60,000 kronor;
 - c) för tre till flottan hörande ångslupars apterande till bevakningsbåtar 49,800 kronor; och

d) till försök med torped- och gnistsignalmateriel 20,675 kronor;

2:o) af det utaf 1905 års Riksdag beviljade anslag för komplettering af fartygs och fästningars ammunitionsförråd med modern artilleriammunitionsutredning å 827,750 kronor anvisar på extra stat för år 1907 ett belopp af 275,917 kronor;

3:o) till anskaffning af orderapparater och afståndsmätare beviljar 208,000 kronor och däraf på extra stat för år 1907 anvisar ett belopp af 104,000 kronor; samt

4:o) för anskaffning af kanoner i reserv beviljar ett anslag af 608,000 kronor och däraf på extra stat för år 1907 anvisar ett belopp af 203,000 kronor.

Beväpning för kustartilleriet.

23:o) Under punkt 28 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att af det utaf 1905 års Riksdag beviljade anslag *för kustartilleriets beväpning* å 294,300 kronor anvisa på extra stat för år 1907 ett belopp af 100,000 kronor.

Angående
anslag till
beväpning för
kustartilleriet.

[28.]

Departementschefen har i detta afseende till statsrådsprotokollet erinrat, hurusom marinförvaltningen i sin skrifvelse den 27 september 1904 angående utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel för år 1906 hemställt om äskande hos 1905 års Riksdag af ett extra ordinarie anslag af 294,300 kronor för kustartilleriets beväpning och hade dåvarande chefen för sjöförvarsdepartementet i sitt anförande till statsrådsprotokollet den 14 januari 1905 förklarat, att han ansåge kostnaderna för ifrågakvarande ändamål kunna fördelas på 3 år. I enlighet därmed föreslog Kungl. Maj:t 1905 års Riksdag att för kustartilleriets beväpning bevilja ett anslag af 294,300 kronor och däraf på extra stat för år 1906 anvisa ett belopp af 100,000 kronor.

Denna framställning hade af Riksdagen bifallits.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må af det utaf 1905 års Riksdag beviljade anslag för kustartilleriets beväpning å 294,300 kronor anvisa på extra stat för år 1907 ett belopp af 100,000 kronor.

Röksvagt krut till kustfästningarnas kanoner.

Angående
anslag för
anskaffande af
röksvagt krut
till kustfäst-
ningarnas
kanoner.

[29.]

24:o) Kungl. Maj:t har uti punkten 29 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att för *anskaffande af röksvagt krut till vissa af kustfästningarnas kanoner* bevilja ett anslag af 274,300 kronor och däraf på extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af 137,150 kronor.

Angående denna framställning har departementschefen till statsrådsprotokollet yttrat följande:

»I sin underdåniga skrifvelse den 29 september 1905 har marinförvaltningen vidare anfört, att chefen för kustartilleriet i sin inspektionsrapport år 1903 framhållit, bland annat, vikten af att vissa kanoner, som ännu icke vore försedda med röksvagt krut, måtte erhålla sådant. I anledning häraf hade marinförvaltningen i skrifvelse till chefen för sjöförsvarsdepartementet uttalat såsom sin åsikt, dels att nu befintliga stridsladdningar till 24 cm. kanon M 92 borde kasseras och ny laddning af röksvagt krut inskjutas, hvarigenom kanonens effekt med all sannolikhet på samma gång skulle kunna ökas, dels ock att 27 cm. kanonen M 76 likaledes borde förses med röksvag stridsladdning, på det att icke röken från dessa kanoner måtte hindra eller störa eldgifningen från fästningens andra närstående pjäser.

Det hade beräknats, att kostnaden för anskaffning af behöfligt röksvagt krut till sådana kanoner vid Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning, hvilka ännu icke blifvit försedda med dylikt och hvilka med sin eld deltog i försvaret utåt, uppginge till 185,900 kronor och till dylika kanoner vid Karlskrona fästning till 88,400 kronor, eller sammanlagdt till 274,300 kronor.

På grund häraf har marinförvaltningen i underdånighet hemställt om äskande å extra stat för år 1907 af 274,300 kronor till röksvagt krut till vissa af kustfästningarnas kanoner, hvaraf 137,150 kronor för hvartera af åren 1907 och 1908.

Den moderna artilleriammunitionsutredning för kustfästningarna, för hvars anskaffande 1905 års riksdag beviljade medel och å extra stat för år 1906 anvisade en tredjedel af det beviljade beloppet, omfattade endast projektilutredning, men icke något röksvagt krut.

Såsom af marinförvaltningen påpekats, är det af stor vikt, att så många kanoner som möjligt å en fästning erhålla dylikt krut, enär användningen af svartkrut i hög grad försvårar säker eldgifning icke endast från de kanoner, för hvilka sådant krut användes, utan äfven

från närstående kanoner, för hvilka röksvagt krut redan kan vara anskaffadt. Till följd af användning utaf svartkrut å en fästning skulle därför ett fientligt anfall hafva vida större utsikt att lyckas än om endast röksvagt krut begagnades.

Därest det nu ifrågasatta anslaget varder af Riksdagen beviljadt, komma kustfästningarnas samtliga kanoner att inom den närmaste framtiden vara försedda med röksvagt krut»

Utskottet, som med hänsyn till hvad af departementschefen anförts, anser sig böra förorda Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, hemställer,

att Riksdagen må för anskaffande af röksvagt krut till vissa af kustfästningarnas kanoner bevilja ett anslag af 274,300 kronor och däraf på extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af 137,150 kronor.

Kustbefästningarna.

25:o) Uti punkten 30 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att af det utaf 1905 års Riksdag beviljade anslag *till fortsättande af arbetena å rikets kustbefästningar* å 2,887,500 kronor anvisa på extra stat för år 1907 ett belopp af 813,500 kronor.

Angående
anslag till
fortsättande
af arbetena å
rikets kust-
befästningar.

[30.]

Departementschefen har beträffande denna framställning till statsrådsprotokollet anfört följande:

»Den tredje af de utaf 1897—1898 års befästningskommitté föreslagna byggnadsperioderna för fortsättande af arbetena å rikets fasta försvar ingick med år 1906 och skulle enligt den uppgjorda planen omfatta förutom sistnämnda år jämväl åren 1907 och 1908. För de utgifter, som under nämnda period beräknats skola komma att utgå för arbetena å kustbefästningarna, har blifvit redogjort i protokollet öfver sjöförsvarsärenden den 14 januari 1905, bilagdt samma års statsverksproposition.

Enligt hvad till berörda protokoll anförts, beräknades samtliga utgifter för ifrågavarande ändamål under den tredje byggnadsperioden komma att uppgå till 2,887,500 kronor, och blef detta belopp af 1905 års riksdag beviljadt.

För år 1906 anvisades häraf 1,687,550 kronor.

I berörda summa, 2,887,500 kronor, ingingo för befästningskostnader 1,408,100 kronor samt för bestyckningskostnader och kostnader

för eldens ledning återstående 1,479,400 kronor. Af det för år 1906 anvisade beloppet, 1,687,550 kronor, utgjordes 878,550 kronor af befästningskostnader och 809,000 kronor af bestyckningskostnader och kostnader för eldens ledning.

Hvad först angår befästningskostnaderna under hela perioden beräknades dessa komma att bestå af följande utgifter:

till täckande af brist i befästningsanslaget till		
Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning	... kronor	455,000: —
» fullbordande af planlagda befästningsarbeten		
vid Karlskrona fästning	»	748,100: —
» fullbordande af planlagda befästningsarbeten		
vid Älfsborgs fästning	»	99,000: —
» fortifikationsförråd å kustbefästningarna	»	106,000: —
Summa kronor		1,408,100: —

I det belopp af 1,687,550 kronor, som anvisades för år 1906, ingåing af nämnda befästningskostnader följande:

till täckande af brist i befästningsanslaget till		
Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning	... kronor	455,000: —
» de fortifikatoriska arbetena vid Karlskrona fästning	»	374,050: —
» de fortifikatoriska arbetena vid Älfsborgs fästning	»	49,500: —
Summa kronor		878,550: —

För befästningsarbetena under förevarande period återstå således att anvisa 529,550 kronor.

I underdånig skrifvelse den 27 juli 1905 har chefen för fortifikationen hemställt, att häraf måtte under 1907 få utgå 476,550 kronor, fördelade på följande sätt:

till befästningsarbetena vid Karlskrona fästning	... kronor	374,050: —
» » » Älfsborgs	»	49,500: —
» fortifikationsförråd	»	53,000: —
Summa kronor		476,550: —

Emot detta förslag har marinförvaltningen icke haft något att erinra.

Såsom jag redan nämnt, ingingo i det af 1905 års riksdag beviljade anslaget å 2,887,500 kronor bestyckningskostnader och kostnader för eldens ledning till ett belopp af 1,479,400 kronor. Detta belopp var fördeladt på följande arbeten, nämligen:

till bestyckningsarbeten vid Älfsborgs fästning.....	kronor	410,000: —
» återstående hälften af anslaget till eldens ledning vid samma fästning.....	»	25,000: —
» bestyckningskostnader å Västra Hästholmen.....	»	195,800: —
» eldens ledning å samma fort	»	100,700: —
» kanoner å Västerberget utöfver redan beviljadt belopp	»	220,000: —
» bestyckningsarbeten å Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning.....	»	205,000: —
till anordningar för eldens ledning å Älfsborgs fästning	»	185,000: —
» anskaffning af kanoner med ammunition till fortet å Västra Hästholmen	»	38,600: —
» anordningar för eldens ledning å sistnämnda fort	»	99,300: —
Summa kronor		1,479,400: —

Häraf anvisades för år 1906 följande belopp:		
för bestyckningsarbetena vid Älfsborgs fästning	kronor	200,000: —
den återstående hälften af anslaget till eldens ledning vid samma fästning	»	25,000: —
för bestyckningsarbeten å Västra Hästholmen	»	155,400: —
» anordningar för eldens ledning å samma fort ..	»	50,000: —
» kanoner å Västerberget	»	110,000: —
» täckande af bristen å bestyckningsarbetena å Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning	»	205,000: —
af ytterligare kostnader för eldens ledning å Älfsborgs fästning	»	25,000: —
» ytterligare kostnad för anskaffning af kanoner med ammunition till fortet å Västra Hästholmen ..	»	38,600: —
Summa kronor		809,000: —

Af de anslag, som blifvit redan beviljade för bestyckningskostnader och kostnader för eldens ledning, återstå således såsom ännu icke anvisade 670,400 kronor.

I sin underdåniga skrifvelse den 29 september 1905 har marinförvaltningen föreslagit, att häraf måtte anvisas för år 1907:

för bestyckningskostnader vid Älfsborgs fästning.....	kronor 160,000: —
» återstående bestyckningsarbeten å Västra Hästholmen.....	» 40,400: —
» återstående anordningar för eldens ledning å samma fort.....	» 50,700: —
» återstående delen af beviljad belopp för kanoner å Västerberget.....	» 110,000: —
» återstående kostnad för eldens ledning å Älfsborgs fästning.....	» 160,000: —
» anordningar för eldens ledning å Västra Hästholmen.....	» 99,300: —
<hr/>	
Summa kronor 620,400: —	

De af chefen för fortifikationen och marinförvaltningen sålunda afgifna förslag innebära, att af det för nämnda period beviljade, men ännu icke anvisade beloppet, 1,199,950 kronor, borde för år 1907 anvisas 1,096,950 kronor, hvadan för periodens sista år eller 1908 endast skulle återstå 103,000 kronor. En dylik fördelning af det ännu icke anvisade beloppet bör naturligen om möjligt undvikas och berörda belopp, så vidt ske kan, fördelas lika på hvartdera af de båda åren.

Hvad de rent fortifikatoriska arbetena beträffar, framhölls emellertid redan vid framläggande af nästlidna års statsverksproposition, att hvad för dessa arbetens utförande erfordrades borde utbetalas under periodens två första år, enär berörda arbeten måste vara afslutade, innan den sista delen af bestyckningsarbetena kunde bringas till slut. I enlighet härmed torde de af chefen för fortifikationen upptagna posterna å 374,050 kronor och 49,500 kronor för befästningsarbeten vid Karlskrona och Älfsborgs fästningar böra utgå under år 1907.

Däremot lärer till år 1908 kunna anstå med anskaffande af fortifikationsförråd, hvarför den af chefen för fortifikationen i sådant hänseende föreslagna posten å 53,000 kronor torde kunna uteslutas från utgifterna under år 1907.

I fråga om de för samma år af marinförvaltningen upptagna bestyckningskostnader torde, med hänsyn till redan afslutade kontrakter angående leveranser samt nödvändigheten af att fullgöra åtskilliga af ifrågavarande arbeten samtidigt med de fortifikatoriska, uppskof icke kunna ske med de utbetalningar, som af marinförvaltningen omförmåls såsom rena bestyckningskostnader vid Älfsborgs fästning och

Västra Hästholmen å respektive 160,000 kronor, 40,400 kronor och 110,000 kronor.

De flesta kostnaderna för eldens ledning synas i stället kunna uppskjutas till år 1908. Så är förhållandet med posterna å 50,700 kronor och 99,300 kronor för eldens ledning å Västra Hästholmen och med hälften af de utgifter, som äro upptagna i posten å 160,000 kronor för eldens ledning å Älfsborgs fästning. Den återstående hälften af sistnämnda post bör däremot utgå under år 1907, enär därmed böra betäckas kostnader för arbeten, som måste göras samtidigt med de fortifikatoriska och således under sistnämnda år.

Enligt min mening böra därför uti förevarande afseende anvisas för år 1907 följande belopp, nämligen:

för befästringsarbeten vid Karlskrona fästning	kronor	374,050: —
» » » Älfsborgs »	»	49,050: —
» bestyckningskostnader vid »	»	160,000: —
» återstående bestyckningskostnader å Västra Hästholmen	»	40,400: —
återstående delen af beviljad belopp för kanoner å Västerberget	»	110,000: —
af återstående kostnad för eldens ledning å Älfsborgs fästning	»	80,000: —
Summa kronor		813,500: —

För år 1908 skulle då återstå att anvisa 386,450 kronor. Äfven enligt mitt förslag kommer således en afsevärd del af det ännu icke anvisade beloppet eller två tredjedelar att utgå under år 1907, men torde detta icke kunna undvikas, om man vill hafva ifrågavarande arbeten bragta till slut under byggnadsperioden och icke genom uppskof skall fördyra de en gång beslutade arbetena.

I dessa kostnader hafva äfven inberäknats ersättning till en fortifikationskassör med 1,500 kronor, till 3 posthafvande underofficerare med 50 öre per man och dag samt ersättning till kontorsvakt, expens-kostnader m. m., allt vid hvardera af de två fästningarna Karlskrona och Älfsborg.

För lämpligheten af dessa ersättningsars utgående anhåller jag att få åberopa, hvad af chefen för landtförsvarsdepartementet redan förut denna dag anförts i fråga om dylika ersättningsars utgående vid befästringsarbeten å Karlsborgs fästning».

Med tillstyrkan af bifall till förevarande framställning, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må af det utaf 1905 års Riksdag beviljade anslag till fortsättande af arbetena å rikets kustbefästningar å 2,887,500 kronor anvisa på extra stat för år 1907 ett belopp af 813,500 kronor.

Nybyggnader för kustartilleriets förläggning m. m.

Ang. anslag
för afslutande
af nybygg-
naderna för
kustartille-
riets förlägg-
ning m. m.

[31.]

26:o) Under punkt 31 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att *för afslutande af nybyggnaderna för kustartilleriets förläggning m. m.* bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 161,438 kronor.

Departementschefen har i fråga om detta anslag anført, att enligt den i statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 11 januari 1901 framlagda planen för uppförande af nybyggnader för kustartilleriets förläggning m. m. skulle erforderliga medel för berörda förläggning under år 1907, som vore sista byggnadsåret, utgå med 161,438 kronor.

Utskottet får, under tillstyrkande af bifall till hvad Kungl. Maj:t i denna punkt föreslagit, hemställa,

att Riksdagen må för afslutande af nybyggnaderna för kustartilleriets förläggning m. m. bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 161,438 kronor.

Minförsvarets ordnande samt minpersonalens inkvartering vid mobilisering.

Ang. anslag
för afslutande
af arbetena för
minförsvarets
ordnande samt
minperso-
nalens inkvar-
tering vid
mobilisering.

[32.]

27:o) Kungl. Maj:t har under punkten 32 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att *för afslutande af arbetena för minförsvarets ordnande och minpersonalens inkvartering vid mobilisering* bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 260,919 kronor.

Departementschefen har beträffande denna fråga till statsrådsprotokollet anført, att i statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 11 januari 1901 vore jämväl framlagd en plan för beviljande af medel för minförsvarets ordnande samt minpersonalens inkvartering vid mobili-

sering. Denna plan hade städse följts vid beviljande af anslag för ifrågavarande ändamål. Enligt planen vore år 1907 jämväl uti förevarande hänseende sista byggnadsåret, och borde för detsamma beviljas 260,919 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må för afslutande af arbetena för minförsvarets ordnande och minpersonalens inkvartering vid mobilisering bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 260,919 kronor.

Fasta minförsvaret.

28:o) Under punkten 33 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t förslagit Riksdagen att för fasta minförsvaret bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 127,150 kronor.

Ang. anslag
för fasta
minförsvaret.

[33.]

Till statsrådsprotokollet har departementschefen i denna fråga anfört följande:

»I skrifvelse den 25 september 1903 anförde marinförvaltningen, att det för minspärrningarnas snabba mobilisering syntes vara ett oafvisligt villkor, att en utredning tändkolfvar ständigt hölles förvarade, fullt klargjorda till omedelbart krigsbruk. Detta förvaringssätt fordrade emellertid, att tändkolfvarna förvarades i särskilda källare, belägna så långt från hvarandra inbördes, att eventuell explosion af tändkolfvarna i en sådan källare ej kunde skadligt inverka på någon af de öfriga. För anskaffning utaf reservtändkolfvar till i förråd befintliga minor af olika slag samt för uppförande af mindre tändkolfskällare vid de olika minförråden beräknades erforderligt ett belopp af 65,000 kronor.

Marinförvaltningens hemställan om anslag för berörda ändamål föranledde icke någon framställning till 1904 års riksdag, men då samma hemställan påföljande år förnyades, förklarade dåvarande chefen för sjöförsvarsdepartementet, att han ansåg den föreslagna åtgärden böra vidtagas, men att utgiften syntes vara af beskaffenhet, att utan allt för stor olägenhet kunna fördelas på två år, hvarför för ifrågavarande ändamål för år 1906 borde afses ett belopp af 32,500 kronor.

Denna summa ingick i det belopp, som därefter af Eders Kungl. Maj:t äskades af 1905 års Riksdag för fasta minförsvaret och som af samma Riksdag beviljades för år 1906.

Marinförvaltningen har nu anmält behof för år 1907 af ytterligare 32,500 kronor för anskaffning af reservtändkolfvar och tändkolfskällare.

I fråga om auslagsbehofvet för år 1906 anmälde marinförvaltningen vidare, att för ändring af äldre minor att användas såsom reserv- och öfningsmateriel erfordrades för år 1906 ett belopp af 30,000 kronor.

Enligt hvad som framgår af protokollet öfver sjöförsvarsärenden den 14 januari 1905, ansåg dåvarande chefen för sjöförsvarsdepartementet jämväl denna utgift kunna fördelas på två år, och ingick i öfverensstämmelse härmed ett belopp af 15,000 kronor för ifrågasvarande ändamål i den summa, som af Eders Kungl. Maj:t äskades och af 1905 års Riksdag beviljades för fasta minförsvaret.

Marinförvaltningen har nu anmält behof för år 1907 af ytterligare 15,000 kronor för ändring af äldre minor.

Vidare har marinförvaltningen i fråga om anslag för år 1907 anført, att, sedan de för minstationerna afsedda instrumenten numera vore ständigt uppsatta på sina respektive platser, det visat sig, att till följd af instrumentens kompakta sammansättning äfven mindre reparationsarbeten på ledningar och kontakter varit ganska tidsödande, hvadan en lämplig förändring uti instrumentens sammansättning vore nödvändig; äfvenledes hade de senare årens erfarenhet ådagalagt behofvet af reservinstrument samt s. k. absoluta mätninginstrument för undersökning af minsystemen vid minspärrningar och i kabelförråd för att ersätta de nu använda s. k. undersökningsborden med deras tidsödande mätningar.

För ändring af relaisinstrument och anskaffning af reserv- och absoluta mätninginstrument för minspärrning har marinförvaltningen i anledning häraf beräknat, att för år 1907 erfordras 20,000 kronor.

Vidare har marinförvaltningen anført, att dels för arbeten vid minspärrning, transport af minor och kabelrullar, dels såsom förrädsfartyg vid handminspärrnings utförande vid mobilisering dels ock för undersökningar af elektriska kabelförrådet erfordrades för Fårösunds kustposition, i likhet med hvad förhållandet vore vid öfriga minspärrningar, en handkranpråm, för hvilken anskaffningskostnaden beräknades till 18,000 kronor.

Den uti ett af batterierna vid Fårösund befintliga elektriska belysningsmaterielen för en minspärrning bestode af 2 stycken dynamo-maskiner af föråldrad typ samt en strålkastare. Under 1904 års minering hade denna materiel befunnits vara af otillfredsställande beskaffenhet och strålkastaren på grund af sin ringa diameter och föråldrade

konstruktion ingalunda motsvara sitt ändamål. Sammalunda vore förhållandet med den uti ett annat batteri vid Fårösund befintliga strålkastaren.

För att ersätta ifrågavarande belysningsmateriel erfordrades en elektrisk lysapparat med två nya strålkastare, för hvilken anskaffningskostnaden beräknades till 35,000 kronor.

Sedan för minförsvaret vid Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning afsedd minmateriel blifvit öfverlämnad till kustartilleriet och en del af denna materiel måste förvaras i samma förrådshus, som äfvenledes tjänade till förvaringsrum för minmateriel, afsedd för flottan, vore det nödvändigt, att vederbörande uppbördsmän finge sina förråd skilda från hvarandra samt att anordningar vidtoges för förberedande af lätt och hastig transport af materiel från förrådshusets ena del till lastbrygga.

För inredning i omförmäldt afseende af berörda minmagasin samt anläggning af spårväg från magasinets ena gafvel till lastbryggan beräknades erforderligt ett belopp af 6,650 kronor.

De årligen återkommande mineriingsöfningarna vid Vaxholm och Karlskrona och kanske innevarande år äfven vid Göteborg kräde en större användning af de för minförsvaret anskaffade ångkranpråmarna än hvad förhållandet vore före kustartilleriets tillkomst. Härigenom hade framstått behof af en reservångkranpråm, som dessutom vore behöflig att ersätta den 30 år gamla ångkranpråmen n:o 1, hvilken snart endast kunde användas såsom reserv.

Anskaffningskostnaden för en ångkranpråm beräknades till 98,000 kronor.

Marinförvaltningen har med anledning af hvad sålunda anförts hemställt, att hos Riksdagen måtte föreslås, att för fasta minförsvarets behof bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 225,150 kronor.

Hvad först beträffar framställningen om äskande af anslag å 32,500 kronor för anskaffning af reservtändkolfvar och tändkolfskällare och å 15,000 kronor för ändring af äldre minor, utgöra dessa belopp den återstående hälften af hvad för berörda ändamål ansetts erforderligt, sedan nästlidna Riksdag beviljat den första hälften af det behöfliga beloppet. Då ifrågavarande arbeten böra utföras i en följd, synas nu ifrågavarande anslagsbelopp böra utgå under år 1907.

Framställningen om äskande af det belopp af 20,000 kronor, hvars beviljande marinförvaltningen föreslagit för ändring af relaisinstrument och anskaffning af reserv- och absoluta mätningssinstrument för minspärrningarna, afser att underlätta sträfvandena att alltid hålla minför-

svarets materiel i det skick, hvari det bör vara vid mobilisering, och som stor vikt ligger uppå, att så är förhållandet, synes det ifrågasvarande beloppet böra beviljas.

För att utföra mineringarna vid Fårösund erfordras, på sätt marinförvaltningen anmält, en handkranpråm, som beräknats komma att kosta 18,000 kronor; dessutom erfordras en elektrisk lysapparat med två nya strålkastare för 35,000 kronor. Omständigheterna kunna blifva sådana, att vid nämnda plats minering hastigt måste kunna utföras, och är det därför af vikt, att den härför erforderliga materielen finnes å platsen och är i godt stånd. De uti detta afseende ifrågasatta anskaffningarna synas mig därför icke böra uppskjutas.

Såsom marinförvaltningen vidare anført, förvaras för närvarande uti förrådshus i närheten af Oscar-Fredriksborgs fästning minmateriel, som delvis tillhör flottan delvis kustartilleriet. Då denna materiel således står under uppsikt af olika uppbördsmän, är det tydligen för utförande af en effektiv kontroll af vikt, att de båda förråden blifva från hvarandra skilda. Det är för anordningar i detta afseende samt för underlättande af en mobilisering af ifrågasvarande materiel, som marinförvaltningen föreslagit, att ett belopp af 6,650 kronor måtte beviljas. Jämväl i denna del ansluter jag mig till marinförvaltningens framställning.

Hvad däremot beträffar den af marinförvaltningen ifrågasatta ångkranpråmen, synes mig dess anskaffande icke vara af den brådskande beskaffenhet, att icke därmed kan till ett följande statsregleringsår anstå.»

På grund af hvad sålunda i statsrådsprotokollet anförts finner sig utskottet böra biträda Kungl. Maj:ts förslag i förevarande hänseenden och hemställer därför,

att Riksdagen må för fasta minförsvaret bevilja
på extra stat för år 1907 ett anslag af 127,150 kronor.

Materiel för tillfälliga sprängnings- och kontramineringsarbeten.

Ang. anslag till materiel för tillfälliga sprängnings- och kontramineringsarbeten.

29:o) Uti punkten 34 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till materiel för tillfälliga sprängnings- och kontramineringsarbeten bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 45,000 kronor.

Beträffande denna framställning har departementschefen till statsrådsprotokollet yttrat följande:

»Nästlidna års lagtima Riksdag beviljade ett extra ordinarie anslag å 45,000 kronor för fortsatt anskaffning af sprängnings- och kontramineringsmateriel, hvilken var afsedd att tilldelas flottans fartyg för användning vid tillfälliga sprängningsarbeten dels på land för förstörande af broar, järnvägar m. m. dels i våra skärgårdar för undanröjande af en fiendes tillfälliga spärrningar med minor, stängselbommar, kättingar och dylikt.

Marinförvaltningen har i sin skrifvelse den 29 september 1905 meddelat, att enligt beräkning erfordrades jämväl för år 1907 ett lika belopp till ifrågavarande ändamål, och har ämbetsverket på grund häraf hemställt, att Eders Kungl. Maj:t ville af Riksdagen begära ett belopp af 45,000 kronor på extra stat för år 1907 till anskaffande af materiel för tillfälliga sprängnings- och kontramineringsarbeten.

Då den af marinförvaltningen omförmälda beräkningen icke var bifogad berörda skrifvelse, anmodade jag ämbetsverket att inkomma med densamma.

Den öfversikt öfver behovet af ifrågavarande materiel, marinförvaltningen med anledning häraf lämnat, är af hemlig natur, och lärar därför någon redogörelse i berörda afseende icke lämpligen nu bära ske, utan torde marinförvaltningens berörda skrifvelse få tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott.

Väl har marinförvaltningen i sina beräkningar äfven medräknat behovet för den pansarkryssare, om hvars byggande ämbetsverket nu gjort framställning och hvilken anskaffning jag för närvarande anser bära uppskjutas, men då å andra sidan icke beräknats materiel af ifrågavarande beskaffenhet för andra, redan befintliga fartyg, hvilka, enligt min åsikt, bära med dylik materiel förses, finner jag icke anledning att hemställa om nedsättning af det belopp, som i förevarande afseende föreslagits.»

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må till materiel för tillfälliga sprängnings- och kontramineringsarbeten bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 45,000 kronor.

Användning af besparingar å anslaget för fasta minförsvaret.

Angående
användning
af besparingar
å anslaget för
fasta minför-
svaret.
[35.]

30:o) Kungl. Maj:t har under punkten 35 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen medgifva, att utaf den besparing af 22,209 kronor 22 öre, som uppstått å kostnaden för en ångkranpråm för minförsvaret vid Göteborg, för hvilkens anskaffande 1903 års Riksdag beviljat medel, finge användas omkring 10,000 kronor till anskaffande af en ångslup eller en motorbåt för minförsvaret vid Göteborg samt att återstoden finge ställas till Kungl. Maj:ts disposition för minväsendets utveckling.

I fråga om denna framställning har departementschefen till statsrådsprotokollet yttrat följande:

»I underdånig skrifvelse den 30 maj 1905, med hvilken öfverlämnades summarisk redovisning för alla under år 1904 af marinförvaltningen förvaltade medel och bestridda utgifter m. m., anmälde marinförvaltningen, bland annat, att kostnaden för anskaffning af en ångkranpråm, för hvars byggande vid beviljande af anslag år 1903 för fasta minförsvaret beräknats åtgå 98,500 kronor, i själfva verket endast komme att uppgå till 76,290 kronor 78 öre, och hemställde marinförvaltningen, att nämnda besparing å 22,209 kronor 22 öre måtte få användas till utgifter för de med anslaget afsedda ändamål.

Med afslag å denna framställning anmodade Eders Kungl Maj:t marinförvaltningen i nådigt bref den 30 juni 1905, att, därest berörda medel skulle erfordras för andra ändamål med afseende å fasta minförsvaret än de, för hvilka de ursprungligen afsetts, afgifva förslag till utverkande af Riksdagens samtycke härtill i sammanhang med ämbetsverkets öfriga förslag till framställningar till 1906 års Riksdag.

Med anledning häraf har marinförvaltningen i sin underdåniga skrifvelse den 29 sistlidna september anført, att för upprätthållande af sjöförbindelse inom Älfsborgs fästning hittills icke funnits att tillgå annat än en af de båda där befintliga minkabelbåtarna, hvilken med sina båda maskiner och sin besättningsstyrka af sex man droge så stor kostnad, att det för närvarande anvisade beloppet af 1,000 kronor för upprätthållandet af ifrågavarande sjöförbindelse redan under de förhållanden, som varit rådande, då anslagets storlek bestämdes, visat sig ingalunda räcka till för ändamålet. Sedan minmaterielen å Nya Älfsborg numera blifvit fullt klar och fordrade daglig tillsyn, samt Älfsborgs kustartilleridetachements styrka ökats, och en del af densamma förlagts

på Nya Ällsberg, hade fordringarna på sjöförbindelse ökats i mycket hög grad. Enär vidare minmaterielen förvarades på tre olika ställen inom fästningen, vore af behöfvat starkt påkalladt, att detachementsbefälhafvaren hade till sitt förfogande för transport af personal och materiel till de olika förrådsplatserna en mindre ångslup, hvilken kräde mindre tid för uppeldning, mindre driftkostnad samt mindre besättning och maskinpersonal än den förutnämnda minkabelbåten. Anskaffningskostnaden för en ångslup beräknades till 10,000 kronor.

Kriget i Ostasien hade visat minväsendets stora betydelse vid ett lands försvar. Det vore därför af synnerlig vikt, att medel ställdes till marinförvaltningens disposition för att gifva minförsvarets målsmän tillfälle att genom försök m. m. åstadkomma förbättringar i vår minmateriel.

Marinförvaltningen hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t ville hos Riksdagen göra framställning, att utaf den besparing af 22,209 kronor 22 öre, som uppstått i kostnaden för berörda ångkranpråm för minförsvaret vid Göteborg omkring 10,000 kronor, måtte få användas till anskaffande af en ångslup för minförsvaret vid Göteborg samt att återstoden, 12,209 kronor 22 öre, måtte ställas till Eders Kungl. Maj:ts disposition för minväsendets utveckling.»

Då anskaffningen af den utaf marinförvaltningen föreslagna ångslupen, hvilken måhända med fördel skulle kunna utbytas mot en motorbåt, synes komma att medföra besparing i de årliga utgifterna genom densammans användning i stället för en af de utaf ämbetsverket omförmälda minkabelbåtarna, samt anställandet af de utaf marinförvaltningen ifrågasatta försöken för åstadkommande af förbättringar i vår minmateriel är synnerligen behöfligt, har departementschefen hemställt om aflåtande till Riksdagen af nu förevarande framställning.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, hemställer,

att Riksdagen må medgifva, att utaf den besparing af 22,209 kronor 22 öre, som uppstått å kostnaden för en ångkranpråm för minförsvaret vid Göteborg, för hvilkens anskaffande 1903 års Riksdag beviljat medel, må användas omkring 10,000 kronor till anskaffande af en ångslup eller en motorbåt för minförsvaret vid Göteborg samt att återstoden må ställas till Kungl. Maj:ts disposition för minväsendets utveckling.

Transportmedel för varfven.

Angående
anslag för
anskaffande af
transport-
medel för
flottans varf.

[36.]

31:o) Under punkten 36 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att *för anskaffande af transportmedel för flottans varf* bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 73,000 kronor.

Härom har departementschefen gjort följande uttalande till statsrådsprotokollet.

»Till statsrådsprotokollet för den 14 januari 1905, bilagdt samma års statsverksproposition, har dåvarande chefen för sjöförsvarsdepartementet lämnat en utförlig redogörelse för de framställningar, som under senare åren gjorts i fråga om ökning af transportmedlen för varfven.

Af denna redogörelse framgår, att beträffande anslagsbehofven uti berörda afseende för år 1906 varfschefen vid flottans station i Karlskrona hemställt om anskaffande af 3 ammunitionspråmar, 1 ångslup eller motorbåt, 1 kolpråm af järn, 1 vattenbåt af järn och 1 bogserbåt samt varfschefen vid flottans station i Stockholm om anskaffande af 1 bogser- och isbrytarångfartyg, 3 ammunitionspråmar, 1 kolpråm af järn eller stål och 1 vattenfartyg.

Marinförvaltningen fann väl behofvet af ökad materiel för verkställande af vid varfven förekommande transporter m. m. vara af mycket trängande beskaffenhet, men förklarade sig dock anse det icke vara nödvändigt, att anskaffningen för år 1906 skedde i den omfattning, varfscheferna föreslagit.

Ämbetsverket hemställde därför om äskande för år 1906 af medel för anskaffning af 2 kolpråmar, 1 ammunitionspråm, 1 provianttransportpråm och 1 vattenbåt, samtliga afsedda för Karlskrona station, äfvensom 1 bogser- och isbrytarångfartyg för Stockholms station. Kostnaderna för dessa af marinförvaltningen föreslagna anskaffningar beräknades uppgå till 245,500 kronor.

Dåvarande chefen för sjöförsvarsdepartementet anförde med anledning häraf, att med hänsyn till nödvändigheten att kunna företaga en hastig mobilisering, de af marinförvaltningen påpekade behofven af både en ammunitionspråm och en provianttransportpråm för Karlskrona station snarast möjligt borde fyllas, hvaremot med anskaffande af de för stationerna afsedda kolpråmarna syntes kunna anstå till ett följande år. Äfven den föreslagna vattenbåten syntes böra byggas under år 1906.

Förverkligandet af förslaget om byggandet af ett bogser- och isbrytarfartyg, som därjämte vid behof skulle kunna användas som bevakningsbåt, syntes däremot jämväl kunna uppskjutas.

Anskaffningen för år 1906 syntes därför kunna begränsas till en ammunitionspräm, en provianttransportpräm och en vattenbåt, samtliga afsedda för Karlskrona station, för en beräknad kostnad af 49,500 kronor.

Med anledning häraf äskade Eders Kungl. Maj:t sistnämnda belopp af 1905 års Riksdag för anskaffande af transportmedel för flottans varf, och blef detta belopp af Riksdagen beviljad.

I sin underdåniga skrifvelse den 29 september 1905 har marinförvaltningen anført, att varfschefen i Karlskrona uti det af honom afgifna förslag beträffande anslagsbehofven för år 1907 hemställt om anskaffande af 1 bogserbåt, 2 motorbåtar och 1 kolpräm. Varfschefen i Stockholm hade föreslagit anskaffande af 1 bogser- och isbrytarfartyg, 6 kolprämar af olika storlekar, 1 vattenfartyg, 1 täckt präm för transport af proviant och utredning samt 1 motorbåt.

Ehuru marinförvaltningen ansåge ovedersägligt, att icke allenast för möjliggörande af en snabb mobilisering utan äfven för anordnande och bedrivande på lämpligaste och billigaste sätt af de dagliga arbetena å varfven dessas transportmedel måste i betydlig mån ökas, hade ämbetsverket dock för närvarande funnit sig icke kunna föreslå nyanskaffning af transportmateriel i vidsträcktare omfattning än som oundgängligen erfordrades för fyllande af de mest trängande behofven.

På grund af denna uppfattning hade ämbetsverket ansett, att, därest Karlskrona station erhöile nu begärda 2 motorbåtar, tillsvidare kunde anstå med anskaffning af den bogserbåt, hvarom varfschefen därstädes äfven gjort framställning.

Beträffande Stockholms station hade det vidare synts med hänsyn till andra behof, som borde i första hand tillgodoses, icke vara lämpligt att nu hemställa om anskaffning af 5 utaf de af varfschefen vid sistnämnda station föreslagna 6 kolprämarna, vattenfartyget och den täckta prämen.

Sedan marinförvaltningen år 1901 gjort framställning om anskaffande af 3 kolprämar af järn eller stål, lastande 250 ton hvardera, samt 1902 års Riksdag, uppå framställning af Eders Kungl. Maj:t, anvisat medel till byggande af en dylik präm, hade, oaktadt flottan under denna tid förstärkts med ett afsevärdt antal fartyg, varfvens behof af ökade transportmedel för kolning icke blifvit tillgodosedda. Under sådana förhållanden syntes anskaffandet af redan föreslagna 2 dylika prämar, en för hvardera stationen, icke böra ytterligare uppskjutas, så mycket

mindre som varfven för förhyrande af kolpråmar årligen måste erlægga betydliga belopp.

Då emellertid åren 1901 och 1903 en dylik pråm beräknats kosta 38,000 kronor, hade marinförvaltningen på grund af ökade material- och arbetspris ansett kostnaden för en sådan pråm under år 1904 uppgå till 40,000 kronor, och torde detta belopp fortfarande få anses erforderligt.

Varfschefen i Karlskrona hade vidare hemställt om anskaffning af 2 motorbåtar, af hvilka den ena, som ansetts erfordra en kostnad af 15,000 kronor, vore afsedd för artilleridepartementets kommunikationer och transporter mellan varfvet och Laboratoriehöjden, kruthuset samt fortet, och den andra, hvarför kostnaden skulle komma att uppgå till 10,000 kronor, behöfdes för inbärgning af torpeder, på det att torpedskjutningarna måtte kunna i tid medhinnas.

I afseende härå hade varfschefen i sitt förslag till beräkning af utgifterna för år 1906 anført, att, då tillgången å ångslupar och bogserbåtar vid varfvet vore knapp, det vore nödvändigt, att för den viktiga del af varfsdriften, som artilleridepartementet utgjorde, afsåges en särskild ångslup, nog kraftig att kunna bogsera ammunitionspråmar. Oaktadt sålunda för denna båt erfordrades större maskinkraft, kunde emellertid kostnaden för densamma begränsas till 15,000 kronor, då det vore meningen att söka för ändamålet anskaffa lämplig motorbåt.

Vidare hade chefen för torpeddepartementet i Karlskrona i skrifvelse till varfschefen därstädes den 15 augusti 1905 framhållit, att en motorbåt, särskildt afsedd för inbärgning af torpeder vid torpedskjutning, vore alldeles nödvändig för att torpedskjutningarna före hvarje expedition skulle kunna medhinnas. Genom användande af någon af varfvets ångslupar som inbärgningsbåt blefve torpedskjutningarna både senare utförda och dyrare än om därtill användes motorbåt, enär det erfordrades väsentligt längre tid att uppelda och klargöra en ångslup än en motorbåt, som nästan ögonblickligen vore klar för användning, samt en ångslup behöfde större besättning än en motorbåt.

Marinförvaltningen hade jämväl funnit de föreslagna motorbåtarna vara erforderliga för ett ekonomiskt anordnande af arbetena å varfvet, men ansåge, att då, enligt hvad upplyst blifvit, en sådan båt kunde för Stockholms station anskaffas för 9,000 kronor, den för torpeddepartementet i Karlskrona afsedda motorbåten borde kunna erhållas för samma belopp.

I fråga om det ånyo föreslagna bogser- och isbrytarfartyget för Stockholms station har marinförvaltningen åberopat den utredning, ämbets-

verket i den frågan lämnat i sin underdåniga skrifvelse den 27 september 1904.

Varfschefen vid Stockholms station hade vidare, anför marinförvaltningen, begärt 9,000 kronor till anskaffande af en motorbåt för artilleridepartementets behof.

I afseende härå hade chefen för artilleridepartementet anført, att, om det begärda bogser- och isbrytarfartyget erhöles, det visserligen under vintern, då is låge, blefve lättare att komma till Björnholmen, men att departementet äfven andra tider på året nästan dagligen behöfde sända ut folk i och för laddningsarbeten till Björnholmen och Loudden, där göromålen ständigt ökades.

Härtill kunde man visserligen använda två redan förefintliga ångslupar, men dessa vore mycket ofta upptagna för andra ändamål, hvarför kontinuitet i arbetet ej alltid kunde vinnas. På grund af båtarnas relativt stora besättning om 3 till 5 man vore dessutom kostnaderna för färdena afsevärda.

Om däremot en lämplig motorbåt funnes, skulle dylika kostnader kunna betydligt nedbringas.

En för ändamålet lämplig motorbåt kunde, enligt under hand inkommet anbud, erhållas för en kostnad, ej öfverstigande 9,000 kronor. Driftkostnaden för färd till och från Björnholmen, hvilken nu uppginge till omkring 34 kronor, skulle med en dylik motorbåt komma att uppgå till allenast 7 kronor 50 öre och sålunda en besparing af omkring 26 kronor göras för hvarje dag, då laddningsarbete förekomme.

För öfrigt skulle en sådan motorbåt bättre motsvara behofvet än den tillförene af varfschefen föreslagna mindre bogserbåt, som beräknats kosta 40,000 kronor.

På grund af hvad sålunda anförts har marinförvaltningen hemställt, det Kungl. Maj:t täcktes å extra stat för år 1907 äska medel för anskaffande af följande materiel till nedan angifna kostnad, nämligen:

2 kolpråmar, en för hvardera stationen, à 40,000 kr.....	kronor	80,000: —
2 motorbåtar för Karlskrona station, en à 15,000 kr.		
och en à 9,000 kr.....	»	24,000: —
1 bogser- och isbrytarfartyg, tillika bevakningsbåt, för Stockholms station.....	»	116,000: —
1 motorbåt för Stockholms station.....	»	9,000: —
Summa kronor		229,000: —

Hvad först beträffar de af marinförvaltningen föreslagna kolpråmarna, synes anskaffande af dylika för Karlskrona station, där sådana pråmar svårligen vid hastigt påkommet behof kunna erhållas, vara ur mobiliseringssynpunkt synnerligen önskvärdt, hvarför jag tillstyrker bifall till marinförvaltningens framställning i den delen. Jämväl för Stockholms station skulle säkerligen en kolpråm vara till stor nytta och inbespara kostnader, som nu måste utgå för förhyrande af en dylik vid behof, men, då vid mobilisering i Stockholm torde vara möjligt att anskaffa kolpråmar, synes mig frågan om anslag för berörda ändamål kunna till ett följande år uppskjutas.

De skäl, som anförts för anskaffande af två motorbåtar för Karlskrona station och en för Stockholms station, synas mig böra föranleda till anskaffning af desamma. Däremot torde förslaget om beviljande af medel för byggande af ett bogser- och isbrytarfartyg för en kostnad af 116,000 kronor icke böra bifallas. Jag är visserligen den förste att erkänna, att ett isbrytarfartyg bör anskaffas för härvarande stations behof, men för att ett dylikt fartyg skall kunna motsvara de fordringar, som måste ställas på detsamma, bör det, enligt min mening, byggas vida större och kraftigare än hvad marinförvaltningen nu föreslagit. Med hänsyn härtill och då frågan om anskaffande af berörda fartyg synes kunna anstå ännu ett år, torde marinförvaltningens framställning i denna del icke för närvarande böra föranleda någon Eders Kungl. Maj:ts åtgärd.

Anskaffningen af de föreslagna transportmedlen för varfven torde därför under år 1907 kunna begränsas till:

en kolpråm för Karlskrona station	kronor 40,000: —
två motorbåtar för » »	» 24,000: —
en motorbåt för Stockholms »	» 9,000: —
<hr/>	
Summa kronor 73,000: —»	

Utskottets
yttrande.

Emot Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning i hvad den afser anvisande af medel till anskaffning af en kolpråm och en för inbärgning af torpeder afsedd motorbåt för Karlskrona station samt en motorbåt för kommunikationsändamål vid Stockholms station har utskottet icke haft något att erinra.

Beträffande åter Kungl. Maj:ts förslag om byggande för Karlskrona station af en motorbåt, afsedd för, bland annat, bogsering af ammunitionspråmar och beräknad betinga en kostnad af 15,000 kronor, har utskottet, som icke funnit sig öfvertygad om att tekniken i afseende

å förfärdigandet af motorbåtar ännu nått en sådan utveckling, att dylika båtar med fördel må kunna användas för arbeten af nyssberörda art, därför en icke obetydlig maskinkraft torde vara erforderlig, ansett sig icke böra biträda Kungl. Maj:ts framställning i denna del.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen må på det sätt bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen för anskaffande af transportmedel för flottans varf beviljar på extra stat för år 1907 ett anslag af 58,000 kronor.

Transportmedel för kustfästningarna.

32:o) Kungl. Maj:t har uti punkten 37 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att *för anskaffning af transportmedel för kustfästningarna* bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 56,630 kronor.

Angående anslag för anskaffning af transportmedel för kustfästningarna.

Departementschefen har beträffande denna framställning till statsrådsprotokollet yttrat följande:

»I sin underdåniga skrifvelse angående sjöförsvarets anslagsbehof för år 1907 har marinförvaltningen beträffande behovet af transportmedel för kustfästningarna anfört, bland annat, att chefen för kustartilleriet i sin inspektionsrapport för år 1903 framhållit, att bristen på flytande materiel (ångslupar, rodd- och segelbåtar) gjort sig i hög grad gällande vid kustartilleriregementena. För Karlskrona artilleriregemente behöfde sålunda anskaffas 4 exercisbarkar med segel och 4 jollar samt för fortet Kungsholmen en mindre isbrytare. Tillika hade af chefen för kustartilleriet föreslagits, att för Vaxholms kustartilleriregemente måtte anskaffas likaledes 4 exercisbarkar med segel äfven som en ångfärja af lämplig storlek och konstruktion.

[37.]

Med anledning af denna rapport hade marinförvaltningen anmodat befälhafvande amiralen i Karlskrona och chefen för Vaxholms kustartilleriregemente att inkomma med utredning angående ifrågavarande behof samt rörande den materiel, som för kustartilleriregementenas behof kunde såsom lån erhållas från flottans stationer.

Med svarsskrifvelse härå hade befälhafvande amiralen i Karlskrona till marinförvaltningen öfverlämnat yttrande i ämnet från chefen för Karlskrona kustartilleriregemente och varfschefen i Karlskrona.

Chefen för sistnämnda kustartilleriregemente hade förklarat, att det oundgängligen erfordrades

för Karlskrona kustartilleriregemente:

segel- och roddslupar	8
barkass för transporter	1
segelbåt	1
joll	1

för fortet Kungsholmen, utom den materiel, som redan finnes eller vore under anskaffning:

större ångslup för kommunikationerna	1
mindre ångslup för fortbefälhafvaren med flera	1
segelbåtar för officerare och underofficerare	2,

eller tillhopa 11 segel- och roddbåtar, 2 ångslupar, 1 barkass och 1 joll.

Varfschefen hade meddelat, att af denna materiel 5 segel- och roddslupar samt 1 joll fortfarande kunde till regementet från varfvet utlånas. Kostnaden för den materiel, som sålunda måste nyanskaffas, skulle uppgå till:

6 segel- och roddslupar	kronor	10,400: —
1 barkass	»	2,500: —
1 ångbåt af samma storlek som varfvets bogser- ångare Atle	»	80,000: —
1 mindre ångslup	»	20,000: —

eller tillhopa kronor 112,900: —

I fråga om den af regementschefen och varfschefen till anskaffning förordade materielen hade befälhafvande amiralen meddelat, att behovet af en barkass berodde på det förhållandet, att en sådan icke vidare kunde såsom lån erhållas från varfvets förråd.

Befälhafvande amiralen hade vidare erinrat, att chefen för kustartilleriet föreslagit nyanskaffning af 4 jollar, hvilka vore afsedda att tillgodose behovet af små roddbåtar för de förberedande riktöfningarna emot rörligt mål samt att begagnas vid de många tillfällen, då endast mindre förflyttningar, bogseringar och dylikt förekomme. På grund

häraf hemställde befälhafvande amiralen om anskaffning af, utöfver hvad regementschefen och varfschefen föreslagit, 4 jollar för en kostnad af tillhoppa 1,900 kronor.

Af den sålunda föreslagna materielen hade befälhafvande amiralen ansett bäst behöfvas

4 segel- och roddslupar,

1 barkass,

1 större ångslup.

Uti det från chefen för Vaxholms kustartilleriregemente infordrade yttrandet hade först meddelats, att vid regementet då funnes i bruk

2 större ångslupar,

2 mindre »

8 större roddbåtar,

12 mindre » och

2 transportpråmar, af hvilka dock endast den ena vore disponibel vid mobilisering, enär den andra vore afsedd för en lysmaskin.

Af denna materiel användes en af de större ångsluparna för inspektionsresor, de mindre ångsluparna till uppehållande af förbindelserna inom fästningens område och sex större roddbåtar för vakthållning och vissa slags transporter. Sex mindre roddbåtar voro härjämte ställda till disposition af vissa befälhafvare inom fästningen.

För regementet disponerades således allenast den andra större ångslupen, som användes för alla bogseringar af såväl materiel som rörliga mål och såsom reserv för de öfriga ångsluparna, samt 2 större och 6 mindre roddbåtar jämte 2 pråmar. Från varfvet vore till regementet utlånade 2 mindre pråmar, 3 slupar med segelställ samt 4 jollar, men enär dessa båtar ej vore att påräkna för regementet under andra tider än då de kunde af varfvet afvaras, hade de icke beräknats vid uppgörande af förslaget beträffande för regementet erforderlig transportmateriel.

Utöfver sålunda befintlig materiel hade regementschefen ansett erforderliga

1 ångfärja rymmande 200 man,

1 större ångslup » minst » » ,

2 större och

4 mindre segelbåtar för officerare och underofficerare,

9 slupar (1 för hvarje artilleri- och minörkompani) för manskapets öfningar i rodd och segling samt

2 mindre pråmar för transporter.

Den föreslagna ångfärjan vore afsedd att upprätthålla trafiken i fästningssunden mellan Vaxholms stad, Vaxholms fästning och Rindön. Den ångslup, som nu användes för uppehållande af denna förbindelse, rymde allenast 62 man och vore för ändamålet alldeles otillräcklig efter den ökning af personalen, som med regementets uppsättning inträdt.

I fråga om den större ångslupen, som vore afsedd för sjöförbindelsen mellan Oscar-Fredriksborg samt Vaxholms stad och fästning, hade regementschefen anført, hurusom från och med innevarande års sommar två tredjedelar eller, då beväringen vore inkallad, 800 man af regementet vore förlagda till Oscar-Fredriksborg. Då framställning från Vaxholms grenadjärregemente, hvars kaserner komme att ligga intill Oscar-Fredriksborg, helt visst komme att göras om att få begagna fästningens förbindelse med Vaxholms stad och fästning — hvilket med hänsyn till kostnaden utan tvifvel komme att ställa sig fördelaktigast — skulle den för angifna trafikled nu använda mindre ångslupen, som rymde endast 54 man, saknade allt skydd för väder och vind samt vid första ishinder måste uppläggas, komma att visa sig alldeles oduglig.

Den nya ångslupen borde vara anordnad som isbrytare för att kunna fortsätta sina turer om möjligt hela vintern men i hvarje fall under så stor del af året som möjligt. Den borde tillika vara afsedd för transport af mindre skrymmande materiel samt det dagliga behovet af proviant för Oscar-Fredriksborg, hvarigenom de dyrbara proviantskjutsar, man hittills under vintern varit nödsakad anordna, skulle inbesparas.

Marinförvaltningen har i sin nämnda skrifvelse för egen del till en början erinrat, att ämbetsverket redan år 1904 hemställt, att af 1905 års Riksdag måtte äskas ett anslag af 38,000 kronor till anskaffning af en ångfärja för Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning, men att denna framställning icke föranlett någon Eders Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Af det anförda framginge, att förslag af vederbörande myndigheter i Karlskrona framställt om nyanskaffning för Karlskrona kustartilleriregemente och fästning af sjötransportmateriel för en kostnad af tillhopa 114,800 kronor. Anskaffningskostnaden för den materiel, som för Vaxholms kustartilleriregemente samt Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning påyrkats, torde, enligt inom marinförvaltningen verkställd approximativ beräkning, uppgå till omkring 106,500 kronor, däraf omkring 40,000 kronor för den för uppehållande af trafiken mellan Oscar-Fredriksborg samt Vaxholms stad och fästning afsedda större ångslup.

Elburu marinförvaltningen måste anse det synnerligen viktigt, att kustartilleriet blefve på nöjaktigt sätt försedt med sjötransportmateriel, torde det emellertid under nuvarande förhållanden icke kunna ifrågakomma att söka på en gång tillgodose samtliga af myndigheterna angifna behof, utan torde anskaffningarna, såsom jämväl af befälhafvande amiralen syntes hafva iakttagits, böra inskränkas till fyllande af oafvisliga behof.

Marinförvaltningen hade därför funnit lämpligt, att kustfästningarna nu erhöile följande transportmateriel till nedan angifna, inom marinförvaltningens ingenjörafdelning beräknade kostnad:

Karlskrona fästning:

4 rodd- och segelslupar à 1,460 kronor	kronor	5,840: —
1 barkass	»	2,500: —
2 jollar à 475 kronor	»	950: —

Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning:

1 ångfärja, rymmande 200 man	kronor	38,000: —
4 rodd- och segelslupar à 1,460 kr.	»	5,840: —
1 mindre pråm	»	3,500: —
Summa kronor		56,630: —

På grund häraf har nu marinförvaltningen hemställt, att för anskaffning af sjötransportmateriel för kustfästningarna hos innevarande års Riksdag måtte äskas ett extra anslag för år 1907 å 56,630 kronor.

Af det anförda framgår, att för tillfredsställande af de behof, som af kustartilleriets myndigheter sålunda anmälts, krävas kostnader till belopp af öfver 220,000 kronor. I likhet med marinförvaltningen finner jag det icke böra ifrågasättas att redan nu äska anslag för uppfyllande af samtliga de sålunda framställda anspråken. Den begränsning, som af marinförvaltningen i sådant afseende föreslagits, synes mig böra vidtagas. Ytterligare inskränkning torde däremot icke böra göras.

De rodd- och segelslupar samt jollar äfvensom den barkass och den mindre pråm, om hvilkas anskaffning marinförvaltningen gjort framställning, äro tydligen af stor vikt för kustartilleriregementena för att deras öfningar skola kunna på ett tillfredsställande sätt bedrivas. Att de icke heller ur mobiliseringshänsyn kunna undvaras, torde jämväl vara uppenbart. En kustfästning är nämligen äfven vid krigstillfälle i behof af dylika transportmedel.

Hvad slutligen beträffar den af marinförvaltningen föreslagna ångfärjan för Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning, torde nödvändigheten af densammas snara anskaffande framgå af hvad redan blifvit anfördt. Chefen för Vaxholms kustartilleriregemente har anhållit om både en ångfärja och en ångslup, hvardera rymmande 200 man, och afsedda, den förra för kommunikationerna vid Vaxholm och den senare för upprätthållande af förbindelserna mellan Vaxholm och Oscar-Fredriksborg. Det torde vara tydligt, att de kommunikationsmedel, som förut i berörda afseende varit tillräckliga, icke kunna vara det numera, sedan regementet erhållit sin fulla numerär och Vaxholms grenadjärregemente därjämte snart skall till fästningen utflyttas. Under de senaste åren hafva redan häftiga klagomål försports angående otillräckligheten af de förefintliga transportmedlen. Dock torde, på sätt marinförvaltningen föreslagit, anskaffningen för närvarande kunna inskränkas till den begärda ångfärjan. Det synes nämligen som hinder icke borde möta, att vid den tid på dagen, då trafiken är minst emellan Vaxholms fästning, staden och Rindö, ersätta ångfärjan med en ångslup och därunder i stället använda ångfärjan för transporter till Oscar-Fredriksborg. Att redan nu anskaffa både en ångfärja och en ångslup synes mig därför icke böra ifrågasättas.»

Emot hvad af Kungl. Maj:t i denna punkt föreslagits har utskottet icke haft något att erinra och hemställer alltså,

att Riksdagen må för anskaffning af transportmedel för kustfästningarna bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 56,630 kronor.

Förlängning af skeppsdockorna å Stockholms varf och vid Lindholmen i Göteborg.

Angående
anslag till
förlängning af
skeppsdockor-
na å Stock-
holms stations
varf och vid
Lindholmen
i Göteborg.

[38.]

33:o) Under punkt 38 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att *för förlängning af Stockholms stations docka och såsom bidrag till kostnaden för förlängning af Lindholmens docka i Göteborg* bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 73,500 kronor.

Statsrådsprotokollet innehåller härom följande uttalande af departementschefen:

»På sätt framgår af statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 11 januari 1902, bilagdt samma års statsverksproposition, hade vid

uppkommen fråga om anskaffande af den pansarkryssare, för hvars byggande Riksdagen sedermera nämnda år beviljade medel, chefen för sjöförsvarsdepartementet, enär pansarkryssarens föreslagna längd icke medgäfvade fartygets intagande i någon af de för flottan tillgängliga dockorna, anmodat marinförvaltningen att inkomma med uppgift å kostnaderna för erforderlig förlängning af flottans dockor i Karlskrona och Stockholm samt af dockan å Lindholmen vid Göteborg.

Med anledning häraf upplyste marinförvaltningen, att dessa kostnader skulle utgöra, för nya dockan i Karlskrona 45,000 kronor, för dockan i Stockholm 162,000 kronor och för dockan å Lindholmen 22,000 kronor. Hvad dockan i Karlskrona anginge, syntes denna under den tid, som åtginge för kryssarens byggande, kunna undergå behöflig förlängning, hvartill medel torde kunna beredas från anslaget till flottans nybyggnad och underhåll, utan att extra anslag härför behöfde begäras. Frågan om byggande af en tillräckligt stor docka vid Stockholms station syntes böra lösas i sammanhang med frågan om ordnande af stationen därstädes; och hvad dockan å Lindholmen beträffade, torde frågan om dess förlängning för det dåvarande icke behöfva tagas i öfvervägande, då anläggning af en ny docka vid Göteborg, vida större än hvad för pansarkryssaren skulle erfordras, syntes vara ifrågasatt på enskildt initiativ.

I sin nu föreliggande skrifvelse den 29 september 1905 angående utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel år 1907 har marinförvaltningen meddelat, att arbetet med förlängning af dockan i Karlskrona fortgått under åren 1904 och 1905 så, att detsamma kunde antagas blifva afslutadt inom 1905 års utgång.

Beträffande de två öfriga dockornas förlängning ansåge marinförvaltningen, att äskandet af medel hertill icke längre kunde undanskjutas. Då pansarkryssaren *Fylgia* blefve färdig under loppet af år 1906, vore det nämligen af högsta vikt att då hafva en docka tillgänglig för intagning af fartyget för rengöring af dess fartygsbotten och reparation af eventuella bottenkador. Fartyget vore alltför dyrbart och för försvaret värdefullt för att dess säkerhet skulle få äfventyras af brist på dockningsmöjligheter i Stockholm i händelse af uppkommet haveri under de forcerade profturer, som komme att företagas i Stockholms skärgård i sammanhang med fartygets leverans och sedermera under sjötåg i Östersjöns mellersta och norra del. En annan omständighet, som härvid äfven borde ihåggkommas, vore, att ej heller pansarbåten *Oscar II* kunde intagas i Stockholmsdockan, utan att denna förlängdes.

Beträffande Lindholmsdockan vore det af största vikt, att denna enda på västkusten belägna skeppsdocka finge sådana dimensioner, att pansarkryssaren Fylgia kunde där intagas, i synnerhet efter de förändringar i krigspolitiskt afseende, som blefve en följd af upplösningen utaf unionen med Norge.

Enligt verkställda utredningar komme förlängningen af Stockholms stations docka genom inskränkning i arbetets omfång till det oundgängligen nödvändiga att betinga ett pris af 86,000 kronor.

I fråga om dockan vid Lindholmen hade Lindholmens mekaniska verkstads aktiebolag meddelat, att bolaget vore villigt att förlänga dockan med 8 meter, därest staten bidroge till kostnaden, hvilken beräknades komma att uppgå till 40,000 kronor, med 16,500 kronor, motsvarande dockans förlängning med 4 meter eller hvad som erfordrades för dockning af pansarkryssaren Fylgia.

Med anledning häraf har marinförvaltningen hemställt, att ett extra ordinarie anslag å 86,000 kronor måtte anvisas för år 1907 till bekostande af förlängning af Stockholms stations docka och 16,500 kronor till bidrag i kostnaden för förlängning af Lindholmens docka i Göteborg.

Af det redan anförda framgår, att man redan, då fråga väcktes om byggande af pansarkryssaren Fylgia, framhöll nödvändigheten af att hafva för densamma tillräckligt stora dockor icke blott i Karlskrona utan äfven i Stockholm och Göteborg. Att detta i händelse af krig är nödvändigt, torde inses af en hvar, men äfven under fredliga förhållanden kan saknaden af en dylik docka på sistnämnda två platser i hög grad äfventyra möjligheten af nämnda dyrbara fartygs reparation, därest detsamma skulle blifva utsatt för något större haveri i Stockholms skärgård eller å vår västkust. Det synes mig därför vara en fråga af synnerlig vikt, att förevarande två dockor fortast möjligt erhålla den längd, som erfordras för att pansarkryssaren Fylgia må kunna i dem intagas. Härtill kommer, på sätt marinförvaltningen påpekat, att icke heller pansarbåten Oscar II för närvarande kan dockas i Stockholm.

År 1902 antogs, att frågan om förlängning af Stockholms stations docka skulle kunna lösas i sammanhang med afgörandet om förflyttning af stationen till annan plats än den nuvarande. Ehuru möjlighet förefinnes att redan för innevarande års riksdag framlägga förslag om berörda förflyttning och det i så fall är att hoppas, att förslaget skall vinna Riksdagens bifall, lär det likväl komma att dröja så lång tid, innan de dockor, som skola byggas å den nya platsen, blifva färdiga, att det ingalunda kan anses tillrådligt att till dess uppskjuta beredandet af möjlighet att i Stockholm docka pansarkryssaren Fylgia och pansar-

båten Oscar II. Marinförvaltningen fann nästlidna höst förlängningen af Stockholms stations docka vara af den brådslande natur, att ämbetsverket i skrifvelse den 19 september nästlidna år hemställde, att arbetet med förlängningen oförtöfvadt måtte få påbörjas. Eders Kungl. Maj:t ansåg sig väl icke böra bifalla denna begäran, innan Riksdagen för ändamålet beviljat medel, men den gjorda framställningen visar dock, hvilken vikt flottans sakkunniga myndighet fäster vid frågans snara lösande.

Beträffande docka i Göteborg anfördes år 1902, att då skulle vara ifrågasatt byggande på enskildt initiativ af en ny, för berörda ändamål tillräckligt stor docka. Som emellertid utsikt icke lär förefinnas att under den närmaste framtiden få denna förhoppning förverkligad, torde staten vara nödsakad att lämna det bidrag, som nu fordras för den nödvändiga förlängningen af den redan förefintliga dockan vid Lindholmen.

Hvad beträffar de belopp, som marinförvaltningen uti förevarande afseende föreslagit, eller 86,000 kronor för Stockholms stations docka och 16,500 kronor för dockan å Lindholmen, synes mig en nedsättning kunna ske i förstnämnda summa.

Vid sin nämnda skrifvelse den 19 september 1905 fogade nämligen marinförvaltningen två förslag till förlängningen. Det ena af dessa var lika med det nu tillstyrkta och förordades jämväl då af marinförvaltningen. Det andra åsyftade en mera provisorisk anordning och antogs komma att medföra en kostnad af allenast 57,000 kronor. Då emellertid jämväl genom det senare förslaget möjlighet att docka ifrågasvarande två fartyg skulle blifva beredd och andra än provisoriska anordningar icke med hänsyn till frågan om stationens förflyttning för närvarande synas böra vidtagas, torde den föreslagna förlängningen böra utföras i enlighet med det billigare förslaget.

Det af Lindholmens verkstads aktiebolag gjorda förslaget om ett bidrag från statsverket med 16,500 kronor för förlängning af bolagets docka med 8 meter, synes för staten vara synnerligen förmånligt. Nämnda belopp motsvarar kostnaden för dockans förlängning med 4 meter eller så mycket som erfordras för att kunna docka pansarkryssaren Fylgia. Genom att nu förlänga dockan med ytterligare 4 meter har bolaget beredt möjlighet att docka jämväl större fartyg än flottans nuvarande. Fördelen häraf är uppenbar. Det tillfälle, som sålunda är beredt att för ett jämförelsevis billigt pris å Sveriges västkust erhålla en docka, som icke blott är tillräcklig för att däri skola kunna intagas de fartyg, som nu tillhöra flottan, utan jämväl större, synes icke böra försummas. Det är därjämte att märka, att staten

redan förut tillförsäkrat sig rätt att fastställa taxan för dockning af flottans fartyg uti förevarande docka och såmedelst skyddat sig mot att blifva nödsakad erlægga oskäligt höga afgifter för dockningen.»

På grund af hvad sålunda till statsrådsprotokollet anförts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, för förlängning af Stockholms stations docka och såsom bidrag till kostnaden för förlängning af Lindholmens docka i Göteborg bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 73,500 kronor.

Utvidgning af förvaringskällare för torpeders stridskoner och stridsspetsar.

Angående
anslag för
utvidgning af
förvarings-
källare för
torpeders
stridskoner
och strids-
spetsar.

[39.]

34:o) Kungl. Maj:t har under punkt 39 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att *för utvidgning af förvaringskällare för torpeders stridskoner och stridsspetsar* anvisa på extra stat för år 1907 ett anslag af 7,790 kronor.

Departementschefen har i denna fråga till statsrådsprotokollet anført följande:

»I sin underdåniga skrifvelse den 27 september 1904 angående utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel för år 1906 framhöll marinförvaltningen nödvändigheten af en snar utvidgning af torpedförrådet vid flottans härvarande station, och hemställde förvaltningen om ett extra anslag af 164,000 kronor för detta ändamål, men föranledde detta förslag uppå hemställan af dåvarande chefen för sjöförsvarsdepartementet, hvilken fann detsamma med hänsyn till frågan om stationens förflyttning icke böra vinna bifall, icke nådig framställning till Riksdagen.

I skrifvelse den 12 sistlidna september återupptog marinförvaltningen denna fråga. Då frågan om Stockholms stations förflyttning ännu ej nått sin lösning, ville ämbetsverket emellertid ej förnya sin föregående framställning, men, då till följd af den under år 1905 vidtagna extra torpedanskaffningen torpedförrådet i Stockholm redan inom ett år skulle komma att ökas med nära 70 torpeder, ansåge marinförvaltningen oafvisligt, att någon åtgärd ofördröjligen vidtoges för att bereda utrymme för förvaring och vård af de beställda torpederna.

För den skull hemställde marinförvaltningen, att ämbetsverket skulle, för utvidgning af berörda torpedförråd så, att det skulle kunna rymma ytterligare 126 torpeder, få disponera ett belopp af 13,600 kronor.

Då den politiska ställningen under nästlidna års sommar nödvändiggjort den af marinförvaltningen omförmälda anskaffningen af torpeder, var det naturligen också nödvändigt, att ofördröjligen vidtaga åtgärder för beredande af plats för de anskaffade torpedernas förvaring, och biföll därför Eders Kungl. Maj:t den 29 september nästlidna år marinförvaltningens berörda framställning och förordnade tillika, att ifrågavarande kostnad skulle utgå af de allmänna besparingarna å femte hufvudtiteln.

I sin skrifvelse angående utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel för år 1907 har marinförvaltningen nu framhållit, att i samband med den sålunda beslutade utvidgningen af torpedförrådet vid Stockholms station äfven en utvidgning af förvaringskällrarna för torpedernas stridskoner och stridsspetsar vore erforderlig. Redan med det antal torpeder, som för närvarande funnes vid härvarande station, vore utrymmet i dessa förvaringskällare för litet för att fastställda bestämmelser för bomullskruts förvaring och undersökning i land skulle kunna noggrannt iakttagas, och, då stridskonerna, som vore laddade med fuktadt bomullskrut, icke kunde förvaras annorstädes än i för sådant ändamål inrättad frostfri källare, funnes icke härför användbar förvaringsplats. Som nu torpedförrådet redan inom ett år komme att ökas med nära 70 torpeder, vore det därför oafvisligt, att en utvidgning af ifrågavarande förvaringskällare redan under innevarande år vidtoges.

Kostnaden för utvidgningen af berörda förvaringskällare beräknades uppgå till 7,790 kronor.

På grund häraf har marinförvaltningen hemställt, att för utvidgning af ifrågavarande förvaringskällare för torpeders stridsspetsar och stridskoner måtte af innevarande års riksdag äskas ett anslag å 7,790 kronor.

Den ytterligare utgift, som af marinförvaltningen sålunda ifrågasatts för förvaring af de under nästlidna år anskaffade torpederna, läres icke kunna undvikas, om man icke vill riskera, att viktiga delar af den sålunda anskaffade dyrbara materielen skola genom bristfälliga förvaringsanordningar förfaras.»

Med anledning af hvad sålunda till statsrådsprotokollet meddelats, får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, för utvidgning af förvaringskällare för torpeders stridskoner och stridsspetsar, anvisa på extra stat för år 1907 ett anslag af 7,790 kronor.

Ombyggnad af flottans sjukhus i Karlskrona.

Angående
anslag för
på- och om-
byggnad
af flottans
sjukhus i
Karlskrona.

[40.]

35:o) Under punkten 40 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att af det utaf 1905 års Riksdag beviljade anslag för på- och ombyggnad af flottans sjukhus i Karlskrona och dess ekonomihus å 300,000 kronor anvisa på extra stat för år 1907 återstående ännu icke anvisade beloppet, 150,000 kronor.

Departementschefen har vid denna fråga erinrat, hurusom för på- och ombyggnad af flottans sjukhus i Karlskrona och dess ekonomihus i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett af hofintendenten m. m. A. Kumlien uppgjordt förslag, 1905 års riksdag, uppå framställning af Kungl. Maj:t, beviljade ett anslag af 300,000 kronor och däraf anvisade på extra stat för år 1906 ett belopp af 150,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må af det utaf 1905 års Riksdag beviljade anslag å 300,000 kronor för på- och ombyggnad af flottans sjukhus i Karlskrona och dess ekonomihus på extra stat för år 1907 anvisa återstående, ännu icke anvisade beloppet, 150,000 kronor.

Beklädnad och sängservis till värnpliktiga vid kustartilleriet.

Angående
anslag för
beklädnad och
sängservis till
värnpliktiga
vid kust-
artilleriet.

[41.]

36:o) Kungl. Maj:t har under punkten 41 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att af det utaf 1904 års Riksdag beviljade anslag för anskaffning af beklädnad och sängservis för kustartilleriets värnpliktiga å 1,508,000 kronor anvisa på extra stat för år 1907 ett belopp af 89,280 kronor.

Härom har departementschefen till statsrådsprotokollet anfört följande:

I sin skrifvelse angående utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel för år 1905 föreslog marinförvaltningen, att hos Riksdagen måtte göras framställning om att för anskaffning af beklädnad och sängservis för kustartilleriets värnpliktiga bevilja ett anslag af 1,508,000 kronor, och förklarade marinförvaltningen sig tillika anse, att ifrågasvarande anskaffning kunde fördelas på sju år. I enlighet härmed föreslog Eders Kungl. Maj:t Riksdagen att för nämnda ändamål bevilja ett anslag af 1,508,000 kronor och däraf på extra stat för år 1905 anvisa ett belopp af 215,430 kronor. Denna framställning blef af Riksdagen bifallen.

I öfverensstämmelse med Eders Kungl. Maj:ts förslag blef vid nästlidna års lagtima riksdag af det beviljade anslaget anvisadt för år 1906 ytterligare ett belopp af 215,430 kronor.

Med hänsyn till de förhållanden, som under nästlidna sommar inträffade, befanns det nödvändigt att undersöka, huruvida, därest mobilisering då måste ske af de värnpliktiga vid kustartilleriet, beklädnad och sängservis för det mest nödvändiga behovet förefunnos. Vid berörda undersökning utröntes, att, äfven om man toge i anspråk 2,000 ställ bussarongsbeklädnad, som funnos i förråd och hvilka af de värnpliktiga skulle kunna användas ofvanpå egna kläder, beklädnad äfven af denna enkla beskaffenhet saknades för cirka 2,700 värnpliktiga. Hvad sängservis beträffade, saknades dylik för 5,046 man.

Då ett omedelbart anskaffande af åtminstone berörda bussarongsbeklädnad och sängservis befanns vara alldeles nödvändigt, beslöt Eders Kungl. Maj:t den 7 juli 1905, uppå framställning af marinförvaltningen, att till anskaffning för kustartilleriets värnpliktiga af 2,700 ställ bussarongsbeklädnad skulle få användas 22,950 kronor och till sängservis för 5,046 man 126,150 kronor att med tillhopa 149,100 kronor utgå af omhänderhafvande medel och af marinförvaltningen framdeles till ersättande anmälas.

I sin underdåniga skrifvelse den 29 sistlidna september har marinförvaltningen meddelat, att, sedan chefen för kustartilleriet uti sitt förslag öfver anslagsbehovet för år 1907 påpekat behovet af att den af 1904 års riksdag beslutade uppsättningen af beklädnad och sängservis för kustartilleriets värnpliktiga påskyndades, förvaltningen ansett sig böra taga under ompröfning, huruvida ej för år 1907 ett större belopp borde äskas för ifrågasvarande ändamål, än den summa af 215,430 kronor, som enligt den ursprungliga planen borde af det beviljade an-

slaget utgå under samma år. Ämbetsverket hade emellertid funnit sig för närvarande icke böra föreslå någon ändring i anskaffningsplanen, då tillräcklig erfarenhet ännu icke vunnits, i hvilken utsträckning fångarbetet kunde inverka på regementenas förmåga att verkställa anskaffning af beklädnad till större myckenhet.

Beträffande det belopp af tillhoppa 149,100 kronor, som under nästlidna sommar för ifrågavarande ändamål särskildt anvisats, har marinförvaltningen i sammanhang härmed framhållit, att, då med dessa särskildt anvisade medel icke afsetts anskaffandet af fullständig beklädnad och sängservis, berörda anskaffning icke för närvarande borde verka rubbade på hittills följd plan i afseende på anskaffningen af fullständiga beklädnads- och sängservisställ för kustartilleriets värnpliktiga och således icke föranleda minskning i det för år 1907 påräknade anslagsbeloppet af 215,430 kronor.

På grund häraf har marinförvaltningen i underdånighet hemställt om framställning till 1906 års riksdag om anvisande för år 1907 af ytterligare en sjundedel, eller 215,430 kronor, utaf det af 1904 års riksdag beviljade anslaget till beklädnad och sängservis till värnpliktiga vid kustartilleriet.

Då den särskilda anskaffning, som, på sätt nämnt är, skedde under nästlidna sommar, uteslutande var föranledd af den dåvarande politiska ställningen, synes densamma i likhet med öfriga med omhänderhafvande medel bestridda utgifter, som gjorts af samma anledning, böra för Riksdagen särskildt anmälas för utgiftens betäckande. Som emellertid de beklädnadspersedlar och den sängservis, som sålunda anskaffats, från början beräknats skola bekostas af ifrågavarande, utaf Riksdagen beviljade anslag å 1,508,000 kronor, bör naturligen detta anslag minskas med motsvarande belopp eller således med 149,100 kronor.

Hvad sängservisen beträffar, har genom berörda särskilda anskaffning det mest trängande behovet däraf blifvit tillgodosedt, och synes därför hinder icke möta att redan för år 1907 minska anslaget i fråga med det belopp, som i sådant afseende utgifvits, eller 126,150 kronor.

Någon minskning torde däremot icke nu böra ske i den summa, som från början afsetts för beklädnaden. Den anskaffade bussarongsbeklädnaden kommer visserligen att ingå i de beklädnadsställ, som för ifrågavarande anslag skola anskaffas, men de kunna tydligen icke ersätta den fullständiga beklädnaden, och då det lär vara att befara, att de värnpliktiga vid kustartilleriet, som under de närmaste åren skola öfvas, icke skulle kunna förses med erforderlig beklädnad, därest redan

nu inskränkning gjordes i det för beklädnaden afsedda beloppet af förevarande anslag, torde det vara nödvändigt att till ett följande statsregleringsår uppskjuta afdraget för den under nästlidna sommar gjorda särskilda beklädnadsanskaffningen för 22,950 kronor.

Den från ifrågavarande anslag under år 1907 utgående summan torde därför böra bestämmas till 89,280 kronor.»

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må af det utaf 1904 års Riksdag beviljade anslag för anskaffning af beklädnad och sängservis för kustartilleriets värnpliktiga å 1,508,000 kronor anvisa på extra stat för år 1907 ett belopp af 89,280 kronor.

Bidrag till en välkomstfest för underofficerare å en tysk eskader.

37:o) Uti punkt 42 under denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till ersättande af förskottsvis lämnadt bidrag till en välkomstfest för underofficerarna å en tysk eskader bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 432 kronor.

Angående anslag för bidrag till en välkomstfest för underofficerare å en tysk eskader.

[42.]

Beträffande denna framställning har departementschefen till statsrådsprotokollet yttrat följande:

»Sedan 1:a eskadern af tyska flottan erhållit Eders Kungl. Maj:ts tillstånd att nästlidna års sommar besöka Karlskrona krigshamn, anhöll sjöunderofficerssällskapet i nämnda stad hos Eders Kungl. Maj:t, att sällskapet af disponibla medel måtte erhålla bidrag för anordnande af en fest för nämnda eskaders underofficerare under besöket i Karlskrona. Därvid anfördes, att den emot svenska flottans underofficerare i tyska hamnar bevisade uppmärksamheten fordrade, att Karlskrona stations underofficerare å sin sida visade den tyska flottans underofficerare sin tacksamhet genom anordnande af en enkel och värdig välkomstfest. Då emellertid antalet af å stationen tjänstgörande underofficerare vore ringa, och kostnaderna för en sådan fest skulle drabba de deltagande hårdare än deras tillgångar medgäfve, så nödgades de framställa sin berörda anhållan.

Stationsbefälhafvaren vid flottans station i Karlskrona upplyste, att, enligt till honom lämnadt meddelande, antalet till festen inbjudna gäster beräknades till omkring 150, under det antalet värdar endast komme att

utgöra omkring 50. Kostnaden för festen i dess helhet beräknades till omkring 600 kronor, och tillstyrkte han därför, att Eders Kungl. Maj:t för ändamålet måtte ställa till förfogande förslagsvis 450 kronor.

Uti afgifvet underdånigt utlåtande anförde marinförvaltningen, att det i allmänhet icke kunde anses vara en allenast de enskilda åliggande plikt att tillse, att vid besök i främmande hamnar af örlogsfartyg tillfälle till kamratlig samvaro bereddes männen af de olika ländernas flottor samt att fordringarna å internationell höflighet i öfrigt blefve iakttagna.

Ett allmänt erkännande af denna princip hade föranlett, att utomlands vid dylika tillfällen mottagandet ofta anordnades genom myndigheternas försorg eller att representationskostnaderna helt eller delvis bestriddes af allmänna medel. Ett sådant officiellt mottagande hade vid flera tillfällen kommit svenska örlogsmän till del.

Beträffande nu föreliggande fall borde ihågkommas, att de vid Kejsar Wilhelms-kanalens invigning närvarande svenska örlogsfartygens underbefäl fått från tyska underofficiärens sida åtnjuta storartad gästfrihet och det hjärtligaste bemötande.

Då det af många skäl kunde sägas, att det icke vore endast den svenska flottans underofficiärs kårers hederssak, att den visade välviljan vid nu yppadt tillfälle blefve besvarad, och därtill komme, att de svenska underofficiärarnas blygsamma aflöningsförhållanden icke syntes möjliggöra, att ett ringa antal af dem bure kostnaderna för ett gästvänligt emottagande af den tyska eskaderns underofficiärer, funne marinförvaltningen statens värdighet fordra, att bidrag af allmänna medel lämnades till bekostande af de utländska gästernas deltagande uti ifrågasvarande välkomstfest.

I sammanhang härmed erinrade marinförvaltningen, att, då franska marinens kadettskolfartyg Duguay-Trouin sommaren 1902 besökte Stockholm, Eders Kungl. Maj:t anbefallt marinförvaltningen att af omhänderhafvande medel utbetala mot redovisningsskyldighet högst 4,000 kronor för visande af gästfrihet åt fartygets officerare och kadetter. Det erforderliga beloppet hade därefter uppgått till 3,658 kronor 93 öre, och hade Eders Kungl. Maj:t föreslagit 1903 års riksdag att ersätta detta belopp med ett anslag å 3,659 kronor. Denna framställning hade blifvit af Riksdagen bifallen.

I enlighet med af marinförvaltningen i nu förevarande ärende tillika gjord hemställan bemyndigade härefter Eders Kungl. Maj:t den 7 augusti nästlidna år marinförvaltningen att för omförmälda ändamål af omhänderhafvande medel till stationsbefälhafvaren vid flottans station

i Karlskrona utbetala mot redovisningsskyldighet ett belopp af högst 450 kronor; tillika beslöt Eders Kungl. Maj:t, att framställning skulle till innevarande års riksdag göras om ersättande af de sålunda förskottsvis bestridda kostnaderna.

Marinförvaltningen har nu i sin underdåniga skrifvelse den 29 september 1905 anmält, att stationsbefälhafvaren i Karlskrona insändt redogörelse för kostnaderna för ifrågavarande fest, utvisande, att dessa uppgått till sammanlagdt 746 kronor 1 öre, hvilket belopp, fördeladt på 100 gäster och 73 värdar, gäfvit en kostnad per man af kronor 4.3121 eller för de 100 gästerna af 431 kronor 21 öre. Detta belopp hade till sjöunderofficerssällskapet utanordnats.»

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, till ersättande af förskottsvis lämnadt bidrag till en välkomstfest för underofficerare å en tysk eskader, bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 432 kronor.

Tillfällig förstärkning af arbetskrafterna i marinförvaltningen.

38:o) Kungl. Maj:t har uti punkten 43 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att *till förstärkning af arbetskrafterna i marinförvaltningen* bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 10,500 kronor.

Statsrådsprotokollet innehåller härom följande uttalande af departementschefen:

»På sätt framgår af statsrådsprotokollet för den 12 januari 1904, bilagdt samma års statsverksproposition, lämnade dåvarande chefen för sjöförsvarsdepartementet då en närmare redogörelse för den ökning i arbetsbördan för marinförvaltningen, som blifvit en följd af den förstärkning, vårt sjöförsvar under de senaste åren erhållit såväl i fråga om personal som materiel. Med anledning häraf hade marinförvaltningen i underdånig skrifvelse den 18 september 1903 framställt förslag om ökning af antalet ämbets- och tjänstemän samt betjäning inom ämbetsverket. Departementschefen ansåg emellertid, att beslut om omorganisation af ämbetsverket icke borde ifrågakomma, förr än den af Eders Kungl. Maj:t tillsatta kommitté för afgifvande af utlåtande och förslag rörande reglering af statens ämbetsverks och myndigheters

Angående anslag till förstärkning af arbetskrafterna i marinförvaltningen.

[43.]

löneförhållanden afgifvit yttrande angående den nu gällande organisationen.

För att tillsvidare underlätta arbetet i marinförvaltningen hemställde han därför, att för tillfällig förstärkning af arbetskrafterna därstädes måtte hos Riksdagen äskas för år 1905 ett extra ordinarie anslag å 8,700 kronor. Eders Kungl. Maj:ts i enlighet härmed gjorda hemställan blef af Riksdagen på det sätt bifallen, att för ändamålet beviljades ett belopp af 7,500 kronor.

År 1904 inlämnade marinförvaltningen ett nytt förslag angående förändring af ämbetsverkets organisation i viss del, men hemställde, att, därest detta förslag icke skulle bifallas, för förstärkning af marinförvaltningens arbetskrafter måtte för år 1906 beviljas den af Eders Kungl. Maj:t för år 1905 äskade summan eller 8,700 kronor.

Dåvarande chefen för sjöförsvarsdepartementet förklarade sig fortfarande anse, att någon omorganisation af marinförvaltningen icke borde ifrågakomma, förr än berörda kommitté afgifvit sitt utlåtande beträffande ämbetsverket, och hemställde, att till förstärkning af arbetskrafterna därstädes måtte för år 1905 äskas ett extra ordinarie anslag af 7,500 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts i enlighet härmed gjorda framställning till 1905 års riksdag blef af densamma bifallen.

I sin underdåniga skrifvelse den 29 september 1905 har marinförvaltningen erinrat, att ämbetsverket allt sedan år 1900 hvarje år i underdånighet framhållit, hurusom i anseende till ökningen i de ämbetsverket åliggande göromålen, hvilka, sedan ämbetsverket år 1877 organiserades, tredubblats, under det att dess ordinarie stat endast förstärkts med arfvode å 2,500 kronor till en advokatfiskal, som tillika förrättade advokatfiskalsgöromålen vid Stockholms station, och en ökning med 3,500 kronor i anvisningen till vikariatsersättningar, renskrifning, flitpenningar och tillfälliga biträden, arbetskrafterna i ämbetsverket vore för sin uppgift otillräckliga.

De af marinförvaltningen i anledning häraf gjorda framställningarna hade endast föranledt till, att å extra stat för hvarje år anvisats visst belopp för tillfällig förstärkning af arbetskrafterna i ämbetsverket.

Ehuru de i de gjorda framställningarna ådagalagda missförhållandena fortfarande vore i sin fulla utsträckning för handen, ansåge sig dock ämbetsverket icke nu böra ifrågasätta, att, utöfver hvad förut skett, åtgärd vidtoges till deras afhjälpande i vidare mån än som erfordrades till förekommande däraf, att de ämbetsverkets civilafdelning åliggande gransknings- och öfriga göromål skulle i afsevärd grad blifva efter-satta. För sådant ändamål kräfdes anställande af ytterligare en revisor

och bokhållare, hvilken dock endast syntes böra uppföras å extra stat med ett arfvode af 3,000 kronor för år.

Marinförvaltningen har därför hemställt, att för anställande å extra stat af ytterligare en revisor och bokhållare i ämbetsverket med arfvode af 3,000 kronor för år och med rätt att utan afkortning i arfvodet njuta semester i likhet med ordinarie innehafvare af samma tjänstegrad samt för tillfällig förstärkning i öfrigt i marinförvaltningen måtte hos Riksdagen äskas för år 1907 ett extra ordinarie anslag af 10,500 kronor.

Det belopp af 7,500 kronor, som under de senaste åren utgått, har afsetts för aflönande af amanuenser och extra ordinarie vaktmästare samt till gratifikationer åt extra ordinarie tjänstemän.

Då emellertid numera en af marinförvaltningens äldre amanuenser förklarat sig villig att, därest han erhöle samma aflöning som en revisor och bokhållare eller 3,000 kronor, åt ämbetsverket ägna lika lång tid, som för närvarande fordras af dem, som innehafva dylik befattning å ordinarie stat, synes det vara lämpligt att genom beredande af dylik aflöning förskaffa marinförvaltningen den lättnad i arbetet, som ämbetsverket så väl behöfver till följd af den ökning, sjöförsvaret under senare åren erhållit. En närmare redogörelse för den ökning i arbete, som till följd häraf ägt rum inom marinförvaltningen, har lämnats i det af mig redan återopade statsrådsprotokollet för den 12 januari 1904, och anhåller jag att i berörda afseende dit få hänvisa.

Mot beviljande af medel på extra stat för ifrågavarande ändamål torde Riksdagen så mycket mindre hafva något att erinra, som Riksdagen nästlidna år, då af Eders Kungl. Maj:t äskats till aflöning åt åtta extra tjänstemän i arméförvaltningen under år 1906 ett visst belopp, som bland annat afsågs till aflöning åt fyra revisorer med 3,000 kronor till hvar och en, väl ansett sig icke böra ingå i pröfning, huruvida och i hvilken utsträckning ökadt antal tjänstemän kunde erfordras inom arméförvaltningen, men dock beviljat större delen af det äskade beloppet till förstärkning af arbetskrafterna hos sistnämnda ämbetsverk och således torde få anses icke hafva haft något att erinra mot att dessa medel användes till aflönande af de ifrågasatta tjänstemännen på föreslaget sätt.

Mot marinförvaltningens förslag, att den nye revisorn och bokhållaren skulle i likhet med innehafvare af dylik befattning å ordinarie stat få bibehålla arfvodet oafkortadt, oaktadt han åtnjöte semester, torde icke vara något att erinra.»

Utskottets
yttrande.

Då organisationen af marinförvaltningen lärer blifva föremål för utredning af den kommitté, som den 3 oktober 1902 blifvit af Kungl. Maj:t tillsatt för afgifvande af utlåtande och förslag rörande reglering af statens ämbetsverks och myndigheters löneförhållanden, har utskottet icke ansett sig nu böra ingå i pröfning rörande behovet af anställande inom ämbetsverket af ytterligare en revisor och bokhållare. Men då af hvad till statsrådsprotokollet i detta ärende anförts synes framgå, att för år 1907, utöfver det belopp å 7,500 kronor, som för hvart och ett af åren 1905—1906 anvisats till förstärkning af marinförvaltningens arbetskrafter, ytterligare medel böra ställas till ämbetsverkets förfogande för att arbetet inom detsamma må kunna inom vederbörlig tid fullgöras, har utskottet velat förorda beviljande af det af Kungl. Maj:t nu äskade beloppet, 10,500 kronor.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen, i anledning af Kungl. Maj:ts förevarande framställning, må till förstärkning af arbetskrafterna i marinförvaltningen bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 10,500 kronor.

Upprättande af signalstationer m. m.

Angående anslag för upprättande af signalstationer och anskaffande af gnistsignalapparater.

[44.]

39:o) Under punkt 44 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för *upprättande af signalstationer och anskaffande af gnistsignalapparater* bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 82,420 kronor.

Beträffande denna framställning har departementschefen till statsrådsprotokollet yttrat följande:

»Enligt hvad som framgår af protokollet öfver sjöförsvarsärenden den 11 januari 1902, hade chefen för flottans stab uti ämbetsskrifvelse den 27 november 1901 anført, att med gnisttelegrafen ett betydelsefullt moment i underrättelseväsendet tillkommit. Dess stora betydelse för fullständigande af kustsignalväsendet kunde icke bestridas.

Jämlikt uppgjord approximativ beräkning skulle med de räckvidder, som antagligen kunde uppnås från fasta stationer i land med samma slags apparater som de, hvilka varit i bruk på kusteskadern år 1901, 18 stationer erfordras å Sveriges kuster, Gotland och Öland inberäknade, för att gifva utevarande fartyg möjlighet att inom området

Strömstad—Umeå städse stå i förbindelse med land och vederbörande bevakningschefer.

Med hänsyn till materielens fortgående utveckling ansåge sig emellertid chefen för flottans stab ej då kunna ifrågasätta hela kustsignalväsendets kompletterande i detta hänseende, men han hemställde, att åtgärder måtte vidtagas för upprättande af 4 fasta stationer för gnisttelegrafi. Kostnaden för hvarje station beräknades till 15,000 kronor.

I det belopp af 300,000 kronor, om hvars beviljande för kustsignalväsendet Eders Kungl. Maj:t, bland annat, med anledning af berörda förslag gjorde framställning till 1902 års Riksdag, ingick äfven en summa af 60,000 kronor för upprättande af 4 fasta gnistsignalstationer.

Riksdagen beviljade det begärda beloppet under anförande, att ett tillfredsställande anordnande af kustsignalväsendet måste anses vara för vårt försvar, både till sjöss och till lands, af en synnerligen stor betydelse.

Af de 4 stationer, för hvilkas anläggande medel sålunda beviljats, hafva, enligt hvad chefen för flottans stab anmält, 3 nu blifvit anlagda.

Ett skyndsamt anläggande af den fjärde stationen får, särskildt numera, anses synnerligen önskvärdt, och framställning därom har gjorts af åtskilliga myndigheter.

För anordnande af denna station erfordras emellertid numera, jämlikt verkställda beräkningar, ett belopp af 24,000 kronor. Då härför endast finnes tillgänglig den af Riksdagen beviljade summan af 15,000 kronor, erfordras således ytterligare 9,000 kronor. Såsom anledningar till prisförhöjningen har marinförvaltningen angifvit, dels att erfarenheten visat, att gifningseffekten borde ökas, dels att priset å gnistsignalmaterielen stigit.

Uti det utlåtande, chefen för flottans stab i denna fråga afgifvit, har han jämväl framhållit den beaktansvärda fördel för försvaret, som flyttbara gnistsignalstationer erbjöde dels såsom reserv för möjligen förstörda fasta sådana dels såsom extra stationer å tillfällig operationsbas eller vid annan viktig plats å krigsskådeplats, där ej fast station finnes. För dessa olika ändamål vore två flyttbara gnistsignalstationer erforderliga.

Lämpligaste sättet att anordna en sådan station vore att anlägga densamma å ett fartyg. Visserligen finnes å flertalet af våra större stridsfartyg gnistsignalstationer anordnade, men af militära skäl syntes det ej kunna ifrågasättas, att något af dessa fartyg afsåges att utslutande användas för tjänst som flyttbar gnistsignalstation.

Marinförvaltningen, som förklarat sig i likhet med chefen för flottans stab anse, att de föreslagna rörliga gnistsignalstationerna borde anordnas ombord å fartyg, har hemställt, att härtill måtte få användas tvänne af flottans fartyg, hvilka icke längre ingå i mobiliseringsplanen. Kostnaden för erforderlig materiel har ämbetsverket beräknat till 13,000 kronor för hvartera fartyget.

Marinförvaltningen har emellertid härjämte framhållit behovet af ytterligare gnistsignalmateriel för stridsfartygens räkning. I underdånig skrifvelse den 1 nästlidna december har nämligen ämbetsverket anført, att de senaste krigshändelserna i Ostasien syntes hafva till fullo ådagalagt gnistsignalmaterielens stora betydelse i allmänhet och synnerligast ombord å fartyg. Marinförvaltningen hade därför tagit under ompröfning, huruvida icke skäl föreläge att upprätta gnistsignalstationer äfven på andra fartyg än 1:a klassens pansarbåtar, pansarkryssare och torpedkryssare. De fartyg, som i första hand därvid borde ifrågakomma, vore jagarna, hvilka utom sin egentliga uppgift hade andra viktiga sådana att fylla, nämligen att såsom rekognoscörer och bevakningsfartyg öfverföra meddelanden till hufvudstyrkan eller till signalstationer i land, och syntes det icke behöfva framhållas, af hvilken stor betydelse gnistsignalering vid sådana tillfällen skulle vara.

Chefen för flottans stab, hvilkens ståndpunkt till frågan marinförvaltningen inhämtat, hade för sin del instämt i ämbetsverkets uttalade åsikt och därvid framhållit, bland annat, att anordnandet af gnistsignalstation å jagare skulle högst väsentligt öka deras värde såsom rekognosceringsfartyg och att han, om en sådan station utan inskränkning i jagarnas sjöduglighet kunde anordnas på dessa fartyg, så att meddelanden kunde öfverföras på längre distans än gränsen för den optiska signaleringen, ansåge, att sådana stationer borde upprättas och under sådan förutsättning på det kraftigaste förordade införandet af gnistsignalering ombord å flottans jagare.

Att någon fara för sjödugligheten hos jagare genom gnistsignalstationers införande å dem icke föreläge, har marinförvaltningen ansett med säkerhet kunna påstås, då ämbetsverket tänkt sig, att masts höjden icke skulle ökas öfver den nu på jagaren Magne befintliga.

Marinförvaltningen hade dessutom ansett, att upprättande af en station för gnistsignalering ombord å pansarbåten John Ericsson skulle i sin mån kraftigt bidraga till att underlätta spanings- och bevakningstjänsten för Stockholmseskadern. Jämväl till detta förslag hade chefen för flottans stab ställt sig gillande och framhållit, att detta skulle blifva till fördel såväl för meddelanden inom nämnda eskader som för kom-

munikationer mellan densamma och kustflottan, då denna senare uppehölle sig i Stockholms skärgård.

Slutligen hade marinförvaltningen på grund af den erfarenhet, som vunnits under den tid, gnistsignalmaterielen varit i bruk, kommit till insikt om nödvändigheten af, att vissa af dessa apparater dels borde finnas i dubbla uppsättningar ombord å fartygen dels borde hållas i reserv för att vid behof kunna komplettera bristfälliga eller förstörda gnistsignalapparater, hvarigenom större säkerhet skulle vinnas, att gnistsignalmaterielen kunde hållas i ett komplett och stridsfärdigt skick.

Då marinförvaltningen icke förfogade öfver medel till dessa ändamål, har ämbetsverket nu i underdånighet hemställt, det Eders Kungl. Maj:t ville vid 1906 års riksdag äska anslag dels till inrättande af stationer för gnistsignalering å jagarna Mode, Magne och Wale med ett belopp af 6,500 kronor för hvarje jagare eller tillsammans 19,500 kronor dels till inrättande af en station för gnistsignalering å pansarbåten John Ericsson med ett belopp af 6,000 kronor dels ock till anskaffande af vissa gnistsignalapparater, att användas såsom kompletterings- och reservmateriel med ett belopp af 15,500 kronor eller sammanlagdt en summa af 41,000 kronor.

Förutom dessa gnistsignalstationer har marinförvaltningen gjort framställning om medel för uppförande af annan signalstation vid Alfsborgs fästning. Kostnaden för densamma har beräknats till 6,420 kronor.

Chefen för flottans stab, hvilkens utlåtande jämväl i denna fråga inhämtats, har funnit det vara af stor vikt, att denna signalstation kommer till utförande. En dylik station vid berörda fästning vore ett oundgängligt behof för en å västkusten opererande sjöstyrka.

Den sammanlagda summan, som erfordras för samtliga ifrågavarande signalstationer jämte materiel, uppgår följaktligen till 82,420 kronor.

Detta belopp är ju afsevärdt, men å andra sidan är att uppmärksamma den stora vikt för försvaret, som ett väl ordnad signalväsende utgör. Redan 1902 års Riksdag betonade vikten af ett väl ordnad kustsignalväsende. Sedan dess har det senast utkämpade ostasiatiska kriget än ytterligare inskräpt betydelsen häraf. Världsbekanta torde vara de stora fördelar, japanerna drogo af sitt utvecklade signalväsende. För oss, med våra långsträckta kuster och begränsade stridskrafter skulle i händelse af krig ett väl ordnad signalsystem säkerligen blifva af ovärderlig nytta.»

På grund af de i statsrådsprotokollet anförda skäl hemställer utskottet,

att Riksdagen må, för upprättande af signalstationer och anskaffande af gnistsignalapparater, bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 82,420 kronor.

Betäckande af brist i anslag till flottans nybyggnad och underhåll och till underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel.

Angående anslag till täckande af uppkomna brister i anslagen till flottans nybyggnad och underhåll samt till underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel.

40:o) Kungl. Maj:t har under punkt 45 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att *till täckande af uppkomna brister i anslagen till flottans nybyggnad och underhåll samt till underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel* bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 223,645 kronor.

I fråga om denna framställning har departementschefen yttrat följande till statsrådsprotokollet:

»Enligt hvad som framgår af protokollet öfver sjöförvarsärenden den 14 januari 1905 meddelade dåvarande chefen för sjöförvarsdepartementet, då fråga förekom om ökande af anslaget till flottans nybyggnad och underhåll, att erfarenheten nogsamt visat, att en ökning af anslaget vore nödvändig.

[45.]

Så hade marinförvaltningen redan i slutet af augusti 1904 anmält, att de för underhåll af flottans fartyg och båtar anvisade delar af nämnda anslag, hvilka uppginge för Karlskrona station till 510,000 kronor och för Stockholms station till 200,000 kronor, blifvit under den gångna delen af året så hårdt anlitade, att där af endast återstode af det förstnämnda beloppet omkring 150,000 kronor och af det senare omkring 25,000 kronor. Ämbetsverket hade därjämte anført, att varfscheferna tillika meddelat, att de icke kunde afgifva något förslag å arbeten, som till förekommande af anslagets öfverskridande kunde till ett följande år uppskjutas, enär inga andra kostnader än för vanliga och oundgängligen nödvändiga underhållsarbeten vore afsedda att å ifrågavarande anslagstitlar bokföras. Varfschefen i Karlskrona hade ansett, att för underhåll af därstädes förlagda fartyg erfordrades ytterligare under året 137,000 kronor, under det att varfschefen i Stockholm förklarar sig icke då kunna lämna exakt uppgift å det ytterligare erforderliga beloppet. Marinförvaltningen hade hemställt, att, för den

händelse föreskrift icke ansåges böra meddelas därom, att underhållet af stationernas fartyg och båtar skulle under återstående delen af året inskränkas så, att utgifterna kunde hållas inom det för underhållet anvisade medelsbeloppets återstod, i hvilket fall likväl materielens bestånd och tjänstbarhet äfventyrades, ämbetsverket måtte få af omhänderhafvande medel förskjuta hvad som uti ifrågavarande afseende kunde intill årets slut finnas oundgängligen nödvändigt.

På af departementschefen framställd förfrågan om anledningarna till att förevarande delar af underhållsanslaget redan under första hälften af året blifvit så hårdt anlitade samt på begäran om uppgift å de arbeten, som hufvudsakligen ansåges nödvändiggjöra öfverskridande af ifrågavarande anslag, hade varfscheferna såsom anledning till öfverskridandet uppgifvit de ökade kostnader för den flytande materielens vidmakthållande i stridsdugligt beredskapsskick, som uppstått i följd af utsträckt användning af densamma, hvarjämte varfschefen i Stockholm erinrat, att fartygsmaterielen vid stationen ökats med åtskilliga nybyggda fartyg m. m. Båda varfscheferna hade vidhållit, att de arbeten, som nödvändiggjorde öfverskridandet, icke vore andra än vanliga underhållsarbeten och arbeten för fartygens försättande i anbefallda beredskap.

Vid föredragning af ärendet inför Eders Kungl. Maj:t den 25 november 1904 hade departementschefen icke ansett sig kunna tillråda Eders Kungl. Maj:t att afslå marinförvaltningens nämnda framställning och sålunda låta allt arbete för underhåll af flottans fartyg afstånna intill årets slut, utan hade i stället hemställt, att Eders Kungl. Maj:t måtte medgifva, att hvad som under året vore oundgängligen nödvändigt för ifrågavarande underhåll skulle få af marinförvaltningen med omhänderhafvande medel bestridas, med föreskrift för ämbetsverket att taga i beräkning ersättning för hvad sålunda utbetalts vid uppgörande af förslag till stat för fördelning af anslaget till flottans nybyggnad och underhåll för år 1905. Denna hemställan hade blifvit af Eders Kungl. Maj:t bifallen.

Vid fördelning af sistnämnda anslag hade Eders Kungl. Maj:t därefter gjort afdrag för det belopp, hvarmed 1904 års anslag då ansågs hafva öfverskridits, och därvid tillika anbefallt marinförvaltningen att tillhålla varfscheferna att vid handhafvande af de medel, som af underhållsanslaget blefve till deras förfogande öfverlämnade, iakttaga den största sparsamhet och redan från början af hvarje år hafva uppmärksamheten fäst vid, att de anvisade medlen icke finge under året öfverskridas, samt, därest det skulle befinnas, att anslag utöfver de anvisade

vore nödvändiga för att icke äfventyra viss materiel, i god tid därom göra anmälan hos marinförvaltningen med uppgift om de närmare omständigheter, som föranledt nämnda förhållande, hvarjämte Eders Kungl. Maj:t tillika ålagt marinförvaltningen att, i händelse af dylik anmälan från en varfscchef, till Eders Kungl. Maj:t inkomma med den framställning, som däraf kunde föranledas.

Departementschefen anförde tillika, att genom det afdrag, som sålunda redan från början blifvit gjordt å 1905 års underhållsanslag, detta emellertid tydligen blifvit nedbragt till så lågt belopp, att det icke vore tänkbart, att detsamma kunde förslå för det under året nödvändiga underhållet, utan syntes ett öfverskridande icke kunna undvikas. Hade det belopp, hvarmed öfverskridandet under år 1904 ägt rum, redan då varit till siffran känt, skulle departementschefen därför hos Eders Kungl. Maj:t hemställt, att framställning måtte göras till 1905 års riksdag om bristens betäckande, men syntes under dåvarande förhållanden med denna hemställan böra uppskjutas till år 1906.

De af dåvarande chefen för sjöförsvarsdepartementet uttalade farhågorna, att den brist, som sålunda uppstått å 1904 års anslag till flottans nybyggnad och underhåll, icke skulle kunna af motsvarande anslag för år 1905 betäckas, hafva blifvit till fullo besannade.

Till täckande af bristen i 1904 års anslag hade vid fördelning af 1905 års anslag afsetts ett belopp af 218,970 kronor 32 öre.

Vid den redovisning för 1904 års anslag, som af marinförvaltningen lämnades i underdånig skrifvelse den 30 maj 1905, anmälde ämbetsverket, att väl icke hela nämnda belopp, 218,970 kronor 32 öre, blifvit använt under år 1904, men att det, som däraf återstode oanvänt, behöfdes för nödvändiga utgifter å ifrågavarande anslag under år 1905, hvarför marinförvaltningen anhöll, att hvad som sålunda återstode måtte få ställas till varfscchefernas disposition. Därjämte anmälde marinförvaltningen, att å andra anslagstitlar af underhållsanslaget än de för fartyg och båtar uppstått besparingar till belopp af 48,323 kronor 45 öre, och anhöll ämbetsverket, att detta belopp måtte få kvarstå till den framtida disposition, hvarom marinförvaltningen efter utredning i vissa afseenden ämnade göra framställning.

Marinförvaltningens berörda framställningar blefvo af Eders Kungl. Maj:t bifallna euligt nådigt bref den 30 juni 1905.

En af marinförvaltningen sedermera gjord hemställan att få använda större delen af sistnämnda belopp för vissa särskilda ändamål blef emellertid af Eders Kungl. Maj:t lämnad utan bifall.

Det visade sig nämligen snart, att de besparingar, som uppstått, väl behöfdes för det oundgängligen nödvändiga underhållet.

I underdånig skrifvelse den 5 september 1905 anmälde marinförvaltningen, att enligt från varfschefen i Karlskrona inkommen uppgift behöfdes för allmänna underhållet och för underhållet af fartyg och båtar under år 1905, utöfver anvisadt belopp, ytterligare 285,773 kronor 28 öre. Med hänsyn till, bland annat, den begränsade tid af året, som för de ifrågasatta underhållsarbetenas utförande blefve att disponera, förklarade sig emellertid marinförvaltningen anse, att detta belopp kunde nedsättas till 142,000 kronor, och hemställde marinförvaltningen, att denna utgift måtte få bestridas med omhänderhafvande medel.

På fråga angående behofvet af ytterligare medel för ifrågavarande ändamål för Stockholms station under år 1905 angafs detta utgöra ett belopp af 102,200 kronor. Genom beslut den 3 november 1905 förklarade Eders Kungl. Maj:t, att för de sålunda anmälda behofven skulle användas redan omförmälda besparing å 48,323 kronor 45 öre, samt medgaf, att därutöfver finge af omhänderhafvande medel användas återstående erforderliga beloppet, 195,876 kronor 55 öre, hvarjämte Eders Kungl. Maj:t anbefallde marinförvaltningen att inkomma med förslag till framställning till innevarande års riksdag om beviljande af medel till täckande af utgiften å sistnämnda belopp.

Till åtlydnad häraf har marinförvaltningen den 30 november 1905 inkommit med förslag i berörda afseende.

Ämbetsverket har därvid anført, att, äfven om ifrågavarande anslag skulle blifva förhöjdt till det belopp, som föreslagits för år 1907, af detta anslag, då det vore beräknadt för hvarje års eget verkliga behof, dock icke kunde gäldas nu förevarande brist, utan att underhållsarbeten till motsvarande omfång eftersattes. För bristens täckande måste därför medel utom anslaget anvisas.

Den brist, som sålunda uppstått, har, såsom framgår af hvad jag redan anført, redan blifvit anmäld för 1905 års Riksdag, ehuru då framställning om dess täckande uppsköts i afvaktan på att bristens belopp skulle blifva till siffran bestämdt.

Hvad orsaken till bristens uppkomst beträffar, torde jag få hänvisa till hvad redan blifvit anfördt såsom skäl till förhöjning af förevarande anslag.

Någon förhoppning, att bristen skall kunna täckas af framtida underhållsanslag, förefinnes tydligen icke, därest man icke vill äfventyra materielens bestånd.

Jag hemställer därför om framställning till Riksdagen om beviljande af medel på extra stat för bristens täckande. Såsom nämnt, uppgår beloppet till 195,876 kronor 55 öre.

Anslaget till flottans nybyggnad och underhåll är emellertid icke det enda, å hvilket brist uppstått. Detsamma är nämligen, såsom jag redan vidrört, äfven förhållandet med anslaget till underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel.

Jag har redan vid fråga om ökning af sistberörda anslag erinrat, hurusom Eders Kungl. Maj:t den 26 augusti 1904 nödgades för underhåll af mininventarier och ångkranpråmar m. m. anvisa, utöfver redan afsedt belopp, ytterligare af omhänderhafvande medel 47,200 kronor samt därefter den 16 december 1904 för underhåll af Karlskrona fästnings öfriga inventarier 22,515 kronor, hvilket sistnämnda belopp, enligt Eders Kungl. Maj:ts föreskrift, dock skulle ersättas af 1905 års anslag till underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel.

I underdånig skrifvelse den 14 april 1905 lämnade marinförvaltningen en redogörelse för ifrågavarande anslag för år 1904. Af denna redogörelse framgick, att af förstnämnda belopp, 47,200 kronor, endast användts 42,312 kronor 70 öre, men att hela bristen å anslaget, med inberäknande af beloppet å 22,515 kronor, uppgått till 72,721 kronor 10 öre.

Eders Kungl. Maj:t föreskref med anledning häraf den 26 april 1905, med vidhållande af sin förut lämnade föreskrift angående beloppet å 22,515 kronor, att detta skulle anses såsom ett förskott å 1905 års anslag, men medgaf, att återstoden af den uppkomna bristen eller 50,206 kronor 10 öre finge ersättas från femte hufvudtitelns allmänna besparingar.

Förhoppningarna om att ifrågavarande anslag, sedan det för år 1905 blifvit ökad med 75,000 kronor, skulle åtminstone kunna täcka bristen å 22,515 kronor hafva emellertid icke gått i uppfyllelse.

Redan i skrifvelse den 6 juni 1905 anmälde marinförvaltningen, att varfshufvudchefen i Karlskrona meddelat, att de medel, som anvisats för Karlskrona fästnings inventarier med maj månads utgång förbrukats, hvarför han nödgats tillsvidare inställa dithörande arbeten med undantag för visst arbete, som icke kunde uppskjutas, och att han anhållit att för ifrågavarande ändamål erhålla ytterligare 27,000 kronor för år 1905.

Marinförvaltningen erinrade om, att, med anledning däraf att beloppet å 22,515 kronor skulle från 1905 års anslag utgå, den summa, som för underhåll af Karlskrona fästnings inventarier kunnat för år 1905 anvisas, blifvit mindre än under föregående år, och hemställde, att för ändamålet måtte anvisas ytterligare 27,000 kronor af omhänderhafvande medel.

I skrifvelse den 28 juni 1905 anmodade i anledning häraf dåvarande chefen för sjöförsvarsdepartementet marinförvaltningen att, då hvad, såsom redan är nämnt, vid fördelning af 1905 års anslag till flottans nybyggnad och underhåll blifvit anbefalldt rörande handhafvande af medlen å sistnämnda anslag tydligen äfven borde iakttagas beträffande anslaget till underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel, men af marinförvaltningens framställning icke framginge, huruvida några särskilda åtgärder blifvit af varfschefen i Karlskrona vidtagna för att bringa utgifterna från sistnämnda anslag i öfverensstämmelse med anslagets belopp samt huruvida och i sådant fall hvilken viss materiel genom ifrågavarande anslags uppgifna otillräcklighet äfventyrades, inkomma med upplysning i berörda hänseende, hvarjämte departementschefen framhöll, att, om ock öfverskridande af anslaget till underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel för år 1905 måste äga rum, samma öfverskridande dock i hvarje fall borde inskränkas till det belopp, som af anslaget användts till betäckande af bristen å 1904 års anslag eller således 22,515 kronor.

Marinförvaltningen inhämtade till följd häraf yttrande från varfschefen i Karlskrona. I afgifvet, af marinförvaltningen sedermera öfverlämnadt svar anförde denne, bland annat, att för underhåll af Karlskrona fästnings inventarier utgifvits under åren 1902, 1903 och 1904 respektive 25,567 kronor 93 öre, 27,101 kronor 18 öre och 24,000 kronor 51 öre, men att för år 1905 anvisats allenast 10,000 kronor, oaktadt han i sitt förslag till årets arbetsplan upptagit behovet till 37,000 kronor. Han hade, hvad varfvet vidkomme, redan vid årets början, anbefallt den största möjliga hushållning. Hela den å fortan i Karlskrona fästning uppställda artilleribestyckningen samt där befintliga maskinerier måste emellertid på grund af sin natur och sitt ändamål underhållas i tjänstbart skick, hvarförutan materielens bestånd äfventyrades.

Jämte berörda skrifvelse från nämnda varfschef öfverlämnade marinförvaltningen tillika två skrivelser från chefen för Vaxholms kustartilleriregemente, däri han begärde ytterligare medel för underhåll af byggnader och materiel. Han förklarade sig anse ett belopp af 8,500 kronor, utöfver från början anvisade 9,200 kronor, vara oundgängligen nödvändigt. Äfven han hade redan i början af året anbefallt den allra största sparsamhet, men det läte sig icke göra att hålla materielen i stridsdugligt skick, för så vidt icke ytterligare medel anvisades.

Marinförvaltningen förklarade i underdånig skrifvelse den 22 september 1905, att ämbetsverket fann det till fullo ådagalagdt, att de af

ifrågavarande anslag till nämnda två myndigheter anvisade belopp vore otillräckliga, och ansåg det nödvändigt, att för ändamålet ställdes till deras förfogande ytterligare medel, men hemställde, att beloppet, då endast omkring tre månader af året återstode, skulle inskränkas till 22,515 kronor.

Enligt nådigt bref den 13 oktober 1905 bemyndigade Eders Kungl. Maj:t, med anledning af hvad sålunda förekommit, marinförvaltningen att för ifrågavarande ändamål af omhänderhafvande medel utbetala sistnämnda belopp och ålade tillika ämbetsverket att inkomma med förslag till framställning till 1906 års riksdag om beviljande af medel till täckande af berörda utgift.

Till åtlydnad häraf har marinförvaltningen i underdånig skrifvelse den 3 november 1905 inkommit med dylikt förslag, därvid ämbetsverket förmält, att i dess förslag till ökning af ifrågavarande anslag för år 1907 väl beräknats en summa af 26,715 kronor till ökning af underhållsbeloppet för kustpositionernas inventarier, men att i denna ökning icke inberäknats medel till täckande af förevarande brist.

Slutligen föreligger ännu en brist att täcka å anslaget till underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel.

Såsom jag omnämnt vid fråga om höjning af sistnämnda anslag, utgå från detsamma jämväl kostnaderna för sjöförbindelserna samt den yttre renhållningen vid kustbefästningarna.

I underdånig skrifvelse den 20 juni 1905 anmälde marinförvaltningen, att under år 1904 hade vid Vaxholms kustartilleriregemente å anslaget till kustartilleribeväringsens vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför afförts utgifter till sjöförbindelserna inom fästningen till belopp af 4,624 kronor 96 öre och för den yttre renhållningen till belopp af 628 kronor 42 öre eller således sammanlagdt 5,253 kronor 38 öre, motsvarande förhållandet mellan beväringsens och stammens manskapsstyrka.

Till förklaring häraf hade regementschefen anfört, att under beväringsens öfningar Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästnings ångslupar till afsevärd del toges i anspråk för transport af truppstyrkor, och, då således denna transport föranleddes af beväringsens öfningar, syntes det vara fullt berättigadt, att anslaget för dessa drabbades af berörda kostnader. Äfven kostnaderna för den yttre renhållningen ökades afsevärdt under den tid, beväringens manskapets öfningar påginge, och syntes därför äfven delvis böra utgå från samma anslag.

Marinförvaltningen anmärkte för egen del, att det i det hela otillräckliga anslaget till underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel

icke lämnade tillgång till fullständigt bestridande af berörda utgifter. Det syntes därför marinförvaltningen otvifvelaktigt, att för den del af dessa utgifter, som till följd af deras egen natur bort från annat anslag bekostas, sistnämnda anslag jämväl bort anlitas. Marinförvaltningen vore därför af samma åsikt som chefen för Vaxholms kustartilleriregemente, men med hänsyn till ett af Eders Kungl. Maj:t i annat ärende meddeladt beslut hade ämbetsverket ansett sig böra underställa frågan Eders Kungl. Maj:ts pröfning.

Den af myndigheterna sålunda uttalade åsikt torde icke vara riktig. Då kostnaderna för sjöförbindelserna inom kustfästningarna samt för den yttre renhållningen därstädes äro afsedda att utgå af anslaget till underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel, böra de naturligen helt och hållet därifrån utgå vare sig de föranledas af stammanskapets eller de värnpliktiges öfningar. Benägenheten att, när ett ordinarie anslag icke befinner sig tillräckligt för därmed afsedt ändamål, öfverföra en del af de utgifter, som böra därifrån afgå, till ett förslagsanslag, hvilket får öfverskridas, bör tydligen icke vinna understöd.

Uti ifrågavarande ärende afslög också Eders Kungl. Maj:t den 13 oktober 1905 marinförvaltningens framställning om, att förevarande utgift skulle få utgå af anslaget till kustartilleribevärings vapenöfningar samt beklädnad och ersättning därför, och anbefalldes i stället ämbetsverket att inkomma med förslag till framställning till innevarande års riksdag om medels beviljande till täckande af ifrågavarande utgift å tillhoppa 5,253 kronor 38 öre.

Med dylikt förslag har marinförvaltningen numera inkommit. Ämbetsverket har därvid erinrat, att i den af detsamma föreslagna ökningen af sistnämnda underhållsanslag för år 1907 äfven ingår en summa af 5,200 kronor till ökning af anvisningarna för sjöförbindelserna och den yttre renhållningen inom kustbefästningarna. Därest denna höjning komme att medgifvas, syntes de utgifter af ifrågavarande slag, som framdeles föranleddes af de värnpliktiges öfningar å kustbefästningarna, möjligen kunna bestridas af nämnda underhållsanslag, hvadan marinförvaltningen icke för närvarande ansåge sig böra, innan erfarenhet härom vunnits, ifrågasätta ytterligare höjning i detta anslag.

Å anslaget till underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel föreligger följaktligen en brist å tillhoppa 27,768 kronor 38 öre.

Lika litet som förhoppning kan förefinnas om, att den af mig anmälda bristen å anslaget till flottans nybyggnad och underhåll, uppgående till 195,876 kronor 55 öre, skall kunna af kommande års ordinarie anslag betäckas, lika litet synes en dylik förhoppning kunna

hysas i fråga om den senast omförmälda bristen. Under sådana förhållanden förefinnes ingen annan utväg än att hos Riksdagen göra framställning om beviljande af medel till bristens täckande.

I fråga om båda dessa anslag hafva nu myndigheterna blifvit kraftigt erinrade om nödvändigheten af att begränsa utgifterna inom anslagens belopp, och torde det därför vara anledning antaga, att detta af vederbörande myndigheter skall för framtiden iakttagas.

Summan af ifrågavarande brister uppgår i jämnadt tal till 223,645 kronor.»

Utskottet, som, med hänsyn till de i statsrådsprotokollet omförmälda förhållanden, ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, hemställer,

att Riksdagen må till täckande af uppkomna brister i anslagen till flottans nybyggnad och underhåll samt till underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 223,645 kronor.

Handeln.

Påskyndande af sjömätningarna vid rikets kuster.

Angående
anslag till
påskyndande
af sjömätningarna
vid
rikets kuster.

[46.]

41:o) Kungl. Maj:t har uti punkt 46 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att för påskyndande af sjömätningarna vid rikets kuster bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 41,000 kronor.

I fråga om denna framställning har departementschefen hänvisat till hvad till statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden den 11 januari 1902, bifogadt samma års statsverksproposition, anförts rörande behovet af extra anslag under de närmaste åren till påskyndande af sjömätningarna vid rikets kuster.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må för påskyndande af sjömätningarna vid rikets kuster bevilja på extra stat för år 1907 ett anslag af 41,000 kronor.

Dyrtidstillägg.

Dyrtidstillägg åt vissa statens tjänstemän och betjante.

42:o) Under punkt 47 af denna hufvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari 1906 angifna grunder, af *dyrtidstillägg* för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante i sjöförsvarsdepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli samt till sjöförsvarsdepartementet hörande ämbetsverk, kårer och stater, på extra stat för år 1907 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af 16,000 kronor.

Angående
dyrtidstillägg
åt vissa sta-
tens tjänste-
män och
betjante.

[47.]

Öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles afgifva utlåtande, hvilket utskottet härmed skolat för Riksdagen

anmäla.

Dyrtidstillägg åt tjänstemän och vaktmästare vid flottans pensionskassa.

43:o) Kungl. Maj:t har slutligen uti punkt 48 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att medgifva, att *dyrtidstillägg*, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari 1906 beträffande dyrtidstillägg för vissa statens tjänstemän och betjante angifna grunder, finge för år 1906 utgå till tjänstemän och vaktmästare vid flottans pensionskassa.

Angående
dyrtidstillägg
åt tjänstemän
och vakt-
mästare vid
flottans pen-
sionskassa.

[48.]

Jämväl öfver denna framställning kommer utskottet att framdeles afgifva utlåtande, hvilket utskottet härmed får

anmäla.

Undersökning för anordnande af ett ytterligare inlopp till Karlskrona örlogshamn.

Ang. en inom
Första Kam-
maren väckt
motion.

44:o) Uti en inom Första Kammaren väckt, till förberedande behandling af statsutskottet hänvisad motion (n:o 1) har herr grefve *A. Wachtmeister* föreslagit, att Riksdagen, till undersökning om sättet och kostnaden för beredande af ytterligare ett inlopp till Karlskrona örlogshamn med tillräckligt djup för större krigsfartyg, ville, under förutsättning af bidrag härtill från Karlskrona stad med 3,000 kronor, ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett anslag af 9,000 kronor.

Ang. en inom
Andra Kam-
maren väckt
motion.

Vidare har herr *G. W. Roos* i en inom Andra Kammaren väckt, äfvenledes till statsutskottet remitterad motion (n:o 3) hemställt, att Riksdagen, till undersökning om sättet och kostnaden för beredande af ökad antal inlopp till Karlskrona med tillräckligt djup för större krigsfartyg, ville, under förutsättning att bidrag härtill erhöles från Karlskrona stad eller enskilde med 3,000 kronor, ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett belopp af 9,000 kronor.

Utskottet får beträffande de skäl, som anförts till stöd för dessa framställningar, hänvisa till själfva motionerna.

*Utskottets
yttrande.*

I likhet med motionärerna anser utskottet det vara högeligen önskvärdt att, förutom de för våra pansarbåtar användbara farleder till Karlskrona örlogshamn, som nu äro eller inom närmaste framtiden blifva tillgängliga, ett ytterligare dylikt inlopp beredes genom den s. k. östra farleden. En tillfredsställande undersökning för nämnda farleds upprensning torde dock, enligt utskottets åsikt, komma att medföra betydligt större kostnader, än hvad motionärerna i sådant afseende förutsatt, enär, innan sträckningen af den till upprensning afsedda leden bestämmes, noggranna undersökningar måste verkställas beträffande lämpligaste platserna för de befästningsanordningar, som kunna vara nödvändiga för att hindra farledens begagnande i fientligt syfte.

Då härtill kommer att, såsom motionärerna jämväl framhållit, vissa utredningar för anordnande af ett östligt inlopp till Karlskrona örlogshamn redan blifvit genom vederbörande militära myndigheters försorg under de senare åren verkställda, samt man sålunda bör kunna vara förvissad om att Kungl. Maj:t, som icke torde sakna medel till bestridande af kostnaderna för ytterligare undersökningar, om sådana befin-

nas nödiga, ägnar denna fråga sin uppmärksamhet, håller utskottet före, att beviljandet af det utaf motionärerna ifrågasatta beloppet icke är för frågans lösning erforderligt, och får i anledning häraf hemställa,

att herrar grefve Wachtmeisters och Roos' ifrågasatt-
varande motioner icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 13 mars 1906.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.

Reservationer:

vid punkten 1 (ang. höjning af anslaget till aflöning för flottans kårer och stater):

af herrar *H. P. P. Tamm*, *F. E. Pettersson*, *I. Wijk*, friherre *J. T. Gripenstedt*, grefve *K. A. Posse*, grefve *C. O. Taube*, *E. Fränckel*, friherre *N. A. H. Palmstierna*, friherre *C. H. Falkenberg*, *G. Olsén*, *P. Paulson* och *P. O. Liedberg*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Vid behandlingen — — — — —
— — — böra biträda.

I fråga om den föreslagna ökningen af *underofficers-* och *sjömans-*kårerne med 35 underofficerare och 255 man har utskottet icke velat motsätta sig denna ökning i hvad den afser antalet nya beställningar, men då, enligt hvad utskottet från vederbörligt håll inhämtat, det för närvarande förefintliga betydande antalet vakanser i 2:a lönegraden af sjömanskåren icke lär kunna under innevarande och nästkommande år fyllas genom uppflyttning af därtill kompetent manskap, har utskottet, beträffande fördelningen af de nya lönerna å olika lönegrader, ansett ifrågasatt lönegrads i staten för innevarande år upptagna numerär böra bibehållas oförändrad under år 1907 samt de af Kungl. Maj:t föreslagna 106 nya beställningarna i denna lönegrad i stället fördelas

på sjömanskårens 3:e och 4:e lönegrader, så att staten för nämnda kår komme att upptaga:

525 man tillhörande 1:a lönegraden,					
1,294	»	»	2:a	»	
813	»	»	3:e	»	
584	»	»	3:e	»	i 6 månader,
			4:e	»	i 6 »
584	»	»	4:e	»	
<hr/>					
3,800					

Hvad beträffar herr *J. G. Petterssons m. fl.* — — — — —
— — — något att erinra.

Enligt utskottets förslag skulle sålunda medelsbehofvet under anslagstiteln aflöning för flottans kårer och stater blifva följande:

	För 1906 af Riksdagen anvisadt		För 1907 beräknadt behof.		Ökning.	Minskning.	
Officerskåren	635,880	—	655,520	—	19,640	—	—
Reservofficersaspiranter	26,700	—	26,700	—	—	—	—
Underofficerskåren	536,900	—	577,080	—	40,180	—	—
Sjömanskåren	1,558,131	60	1,648,452	60	90,321	—	—
Skeppsgossekåren	18,706	25	22,447	50	3,741	25	—
Mariningenjörkåren	187,875	—	199,595	—	11,720	—	—
Marinintendenturkåren	233,189	50	250,984	50	17,795	—	—
D:o i flottans reserv	4,285	—	4,285	—	—	—	—
Ecklesiastikstaten	8,550	—	8,900	—	350	—	—
Marinläkarkåren	77,635	—	95,240	—	17,605	—	—
Poliskåren	46,900	—	46,900	—	—	—	—
Inkvarteringsbidrag för officerare och underofficerare, förslagsvis	215,740	—	228,100	—	12,360	—	—
Reserv- och indragningsstater samt båtsmanskompanierna, förslagsvis	41,798	32	41,284	32	—	—	514
Dagaflöning till officerare och under- officerare, förslagsvis	481,126	50	505,385	50	24,259	—	—
I riksstaten afrundadt med	—	83	—	58	—	—	25
Summa kronor	4,073,418	—	4,310,875	—	237,971	25	514 25

Utskottet har alltså under detta anslag ifrågasatt nedsättningar i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag å tillhopa 49,241 kronor.

Under åberopande af hvad utskottet sålunda anført får utskottet hemställa,

att Riksdagen må

a) med godkännande — — — — —

— — — officerare;

b) med godkännande af det vid berörda statsrådsprotokoll fogade förslag till stat för flottans underofficerskår (bil. n:o 2 vid nämnda protokoll) öka denna kår med 35 underofficerare;

c) med godkännande af det vid detta utlåtande fogade förslag till stat för flottans sjömanskår (bilaga vid denna reservation) öka denna kår med 255 man, fördelade å de olika lönegraderna på sätt bilagan utvisar;

d)—l) (lika med utskottets förslag; samt

m) vid bifall till hvad utskottet under mom. a)—l) hemställt och med godkännande af det vid förenämnda statsrådsprotokoll fogade förslag till stat å dagaflöning till officerare och underofficerare vid flottan (bil. n:o 5 vid nämnda protokoll) höja anslaget till aflöning för flottans kårer och stater med 237,457 kronor eller från 4,073,418 kronor till 4,310,875 kronor.»

vid *punkten 2* (ang. höjning af anslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna):

af herrar *H. P. P. Tamm, F. E. Pettersson, I. Wijk*, friherre *J. T. Gripenstedt*, grefve *K. A. Posse*, grefve *C. O. Taube*, *E. Fränckel*, friherre *N. A. H. Palmstierna*, friherre *C. H. Falkenberg*, *G. Olsén*, *P. Paulson* och *P. O. Liedberg*, hvilka ansett, att utskottet bort föreslå,

att Riksdagen, med bifall till K. M:ts ifrågavarande framställning, måtte höja reservationsanslaget till beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekårerna med 35,605 kronor, eller från 429,995 kronor till 465,600 kronor.

vid *punkten 3* (ang. höjning af anslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan):

af herrar *H. P. P. Tamm, F. E. Pettersson, I. Wijk, friherre J. T. Gripenstedt, grefve K. A. Posse, grefve C. O. Taube, E. Fränckel, friherre N. A. H. Palmstierna, friherre C. H. Falkenberg, G. Olsén, P. Paulson* och *P. O. Liedberg*, hvilka ansett, att utskottet bort hemställa,

att Riksdagen måtte höja förslagsanslaget till naturaunderhåll åt personal vid flottan med 68,234 kronor eller från 1,042,080 kronor till 1,110,314 kronor.

vid *punkten 19* (angående anslag till nyanskaffning af krigsfartygsmateriel):

af herrar *P. Pehrson, S. O. Nylander, C. Persson, H. Andersson, P. Olsson, D. Persson, A. Wiklund, J. A. Sjö* och *E. Hammarlund*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Med hänsyn till öfriga stora anslagskraf under denna hufvudtitel har utskottet icke funnit sig kunna tillstyrka beviljande af hela det belopp, 5,164,000 kronor, som af Kungl. Maj:t för år 1907 äskats till nyanskaffning af krigsfartygsmateriel. Dock har utskottet icke velat motsätta sig denna Kungl. Maj:ts framställning i hvad densamma afser anvisande af medel till fullbordande af arbetet å en jagare och två 1:a klass torpedbåtar, för hvilka redan beslutade fartyg nu begärts tillhopa 966,000 kronor, utan anser utskottet den åsyftade kostnadsminskningen böra åstadkommas genom inskränkning af det antal öfriga krigsfartyg, för hvilkas nybyggnad Kungl. Maj:t äskat medel, och får utskottet föreslå, att dessa fartyg minskas med en jagare. Vid bifall härtill skulle ifrågavarande nu för år 1907 begärda anslag 5,164,000 kronor kunna nedbringas med en tredjedel af det för påbörjande af tre dylika fartyg beräknade beloppet 1,893,000 kronor eller med 631,000 kronor till 4,533,000 kronor.

Hvad beträffar herr Broströms ofvanberörda motion — — — — — sådan båt.

Utskottet anser sålunda, att för år 1907 bör anvisas till fortsättande af arbetet å en jagare 606,000 kronor och å två 1:a klass torpedbåtar 360,000 kronor, till påbörjande af ytterligare två jagare 1,262,000 kronor och af sex nya 1:a klass torpedbåtar 1,155,000 kronor samt

till anskaffning af fem 2:a klass torpedbåtar 1,150,000 kronor eller tillhopa 4,533,000 kronor, och hemställer alltså,

att Riksdagen må:

a) på det sätt bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen på extra stat för år 1907 till nyanskaffning af krigsfartygsmateriel beviljar ett anslag af 4,533,000 kronor;

b) att herr Broströms — — — — — bifallas.»

vid *punkten 31* (ang. anslag för anskaffande af transportmedel för flottans varf):

af herr *D. Persson*, som ansett, att utskottet bort hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må af Riksdagen bifallas.

samt vid *punkten 44* (ang. ifrågasatt anslag till undersökning för anordnande af ett ytterligare inlopp till Karlskrona örlogshamn):

af herrar *P. Pehrson*, *F. E. Pettersson*, *I. Wijk*, friherre *J. T. Gripenstedt*, grefve *K. A. Posse*, grefve *C. O. Taube* och *C. H. Wallentin*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»I anslutning till hvad uti förevarande båda motioner uttalats anser utskottet det vara synnerligen af behofvet påkalladt, att den s. k. östra farleden till Karlskrona snarast möjligt genom upprepning göres tillgänglig jämväl för våra större krigsfartyg, så att blockad af Karlskrona örlogshamn i möjligaste mån försvåras; och finner sig utskottet böra tillstyrka, att nödiga medel till en noggrann och fullständig undersökning för berörda farleds upprepning till erforderligt djup ställas till Kungl. Maj:ts förfogande.

Att, såsom motionärerna föreslagit, Karlskrona stad eller för saken eljest ekonomiskt intresserade böra i någon mån deltaga i kostnaderna för en dylik undersökning, håller utskottet för skäligt, då upptagandet af ifrågavarande kortare, mera inomskärs liggande farled otvifvelaktigt kommer att medföra afsevärda fördelar för kustfarten.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Riksdagen, i anledning af herrar grefve Wachtmeisters och Roos' i ämnet gjorda framställningar,

må, till undersökning i fråga om sättet och kostnaden för beredande af ytterligare ett inlopp till Karlskrona örlogshamn med tillräckligt djup för större krigsfartyg, under villkor att bidrag härtill med 3,000, kronor lämnas från Karlskrona stad eller enskilde å extra stat för år 1907 bevilja ett anslag af 9,000 kronor.»

Herrar *K. E. Bohnstedt*, *Å. H. Hammarskjöld* och *K. Starbäck* hafva begärt få antecknadt, att de icke deltagit i förestående hufvudtitels behandling inom utskottet.

Bilaga till reservationen vid punkten 1.

Stat

för flottans sjömanskår.

Antal.		Kr.	ö.	Kr.	ö.
1	1:a lönegrad {12 månaders månadslön å 30 kr.}	652	—		
524	D:o d:o	341,648	—		
1	2:a lönegrad {12 månaders månadslön å 20 kr.}	422	50		
1,293	D:o d:o	546,292	50		
1	3:e lönegrad {12 månaders månadslön å 12 kr.}	290	—		
812	D:o d:o	235,480	—		
1	{3:e lönegrad {6 månaders månadslön å 12 kr.}	238	90		
	{4:e lönegrad {6 månaders månadslön å 6,50 kr.}				
583	D:o d:o	139,278	70		
1	4:e lönegrad {12 månaders månadslön å 6,50 kr.}	187	50		
583	D:o d:o	109,312	50		
3,800		1,373,802	60		
	Afgår dagaflöning under tjänstgöring å varfvet, förslagsvis	30,000	—	1,343,802	60
	Lega å 50 kr., förslagsvis för 750 man	—	—	37,500	—
	Bekryteringskostnader å 40 kr., däraf högst 30 kr. till värf-				
	ningsförrättaren, förslagsvis för 750 man	—	—	30,000	—
	Arfvode för 127 kompanikorpraler å 5 kr. i månaden...	—	—	7,620	—
	Uppmuntringspenningar, förslagsvis	—	—	57,000	—
	Inkvarteringsbidrag, förslagsvis	—	—	172,530	—
	Summa kronor	—	—	1,648,452	60

Anmärkningar:

1:o. Skulle det sålunda bestämda antalet i någon af de tre högre lönegraderna icke finnas fulltaligt, må de löner, som i följd däraf sakna innehafvare, till så stor del, som erfordras, användas till

afföning åt manskap i lägre lönegrad samt till bestridande af lega och rekryteringskostnader, om rekryteringen skulle behöfva omfatta flera än det förslagsvis upptagna antalet af 750 man.

2:o. Uppmuntringspenningar utgå under tjänstgöring i land till manskap, som tillhöra 1:a, 2:a eller 3:e uppmuntringsklassen, med respektive 15, 10 och 5 öre om dagen, enligt de för dagaffönings åtnjutande gällande grunder.

3:o. Af det manskap, som erhållit vederbörligt tillstånd att bo utom kasern, äga högst 1,819 man under tjänstgöring i land och den, som är gift eller är änkling med minderårigt barn, äfven under annan tjänstgöring att åtnjuta inkvarteringsbidrag till ett månatligt belopp för underofficerskorpral vid Karlskrona station af 10 kronor och vid Stockholms station af 15 kronor samt för gemenskap vid den förra stationen af 5 kronor och vid den senare af 10 kronor.

Bil. n:o 1.

Stat

för flottans underofficerskår.

An- tal		Fast lön.		Beklädnads- ersättning.		Summa.	
		Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
1	Flaggunderofficer (styrman, konstapel eller skeppare)	900	—	200	—	1,100	—
91	D:o	81,900	—	18,200	—	100,100	—
1	D:o (maskinist)	1,140	—	200	—	1,340	—
63	D:o	71,820	—	12,600	—	84,420	—
1	D:o (rustmästare, torpedmästare eller kvartersman)	900	—	200	—	1,100	—
8	D:o	7,200	—	1,600	—	8,800	—
1	Underofficer af 2:a graden (styrman, konstapel eller skeppare)	900	—	200	—	1,100	—
185	D:o	166,500	—	37,000	—	203,500	—
1	D:o (maskinist)	900	—	200	—	1,100	—
130	D:o	117,000	—	26,000	—	143,000	—
1	D:o (rustmästare, torpedmästare eller kvartersman)	900	—	200	—	1,100	—
15	D:o	13,500	—	3,000	—	16,500	—
498	Summa kronor	463,560	—	99,600	—	563,160	—

Anmärkningar:

1:o. Dagaflöning å 2 kronor till flaggunderofficer (maskinist), 1 krona 65 öre till flaggunderofficer (styrman, konstapel, skeppare, rustmästare, torpedmästare eller kvartersman) och underofficer af 2:a graden (maskinist) samt 1 krona till underofficer af 2:a graden (styrman, konstapel, skeppare, rustmästare, torpedmästare eller kvartersman) eller half dagaflöning efter hvarterdera af förestående belopp tillkommer i den ordning, reglemente för flottan bestämmer.

2:o. Till underofficer, som icke åtnjuter fri bostad i kronans hus, utgår, i den ordning reglemente för flottan bestämmer, inkvarteringsbidrag med ett efter år räknadt belopp af:

	vid Karlskrona station	vid Stockholms station
för flaggunderofficer	240 kronor;	300 kronor.
» underofficer af 2:a graden	180 »	240 »

Bil. n:o 2.

Stat

för flottans sjömanskår.

Antal		Kr.	ö.	Kr.	ö.
1	1:a lönegrad {12 månaders månadslön à 30 kr.}	652	—		
511	D:o {dagaflöning à 80 öre i 365 dagar	333,172	—		
1	2:a lönegrad {12 månaders månadslön à 20 kr.}	422	50		
1,293	D:o {dagaflöning à 50 öre i 365 dagar	546,292	50		
1	3:e lönegrad {12 månaders månadslön à 12 kr.}	290	—		
779	D:o {dagaflöning à 40 öre i 365 dagar	225,910	—		
1	3:e lönegrad {6 månaders månadslön à 12 kr.}				
	4:e lönerad {dagaflöning à 40 öre i 184 dagar	238	90		
565	D:o {6 månaders månadslön à 6,50 kr.}	134,978	50		
1	4:e lönegrad {dagaflöning à 30 öre i 181 dagar	187	50		
565	D:o {12 månaders månadslön à 6,50 kr.}	105,937	50		
3,718		1,348,081	40		
	Afgår dagaflöning under tjänstgöring å varfvet, förslagsvis	30,000	—	1,318,081	40
	Lega å 50 kr., förslagsvis för 750 man	—	—	37,500	—
	Rekryteringskostnader å 40 kr., däraf högst 30 kr. till värf-	—	—	30,000	—
	ningsförrättaren, förslagsvis för 750 man	—	—	7,620	—
	Arfvode för 127 kompanikorpraler å 5 kr. i månaden	—	—	55,800	—
	Uppmuntringspenningar, förslagsvis	—	—	170,190	—
	Inkvarteringsbidrag förslagsvis	—	—		
	Summa kronor	—	—	1,619,191	40

Anmärkningar:

1:o. Skulle det sålunda bestämda antalet i någon af de tre högre lönegraderna icke finnas fulltligt, må de löner, som i följd däraf sakna innehafvare, till så stor del, som erfordras, användas till

aflöning åt manskap i lägre lönegrad samt till bestridande af lega och rekryteringskostnader, om rekryteringen skulle behöfva omfatta flera än det förslagsvis upptagna antalet af 750 män.

2:o. Uppmuntringspenningar utgå under tjänstgöring i land till manskap, som tillhöra 1:a, 2:a eller 3:e uppmuntringsklassen, med respektive 15, 10 och 5 öre om dagen, enligt de för dagaflönings åtnjutande gällande grunder.

3:o. Af det manskap, som erhållit vederbörligt tillstånd att bo utom kasern, äga högst 1,806 man under tjänstgöring i land och den, som är gift eller är änking med minderårigt barn, äfven under annan tjänstgöring att åtnjuta inkvarteringsbidrag till ett månatligt belopp för underofficerskorpral vid Karlskrona station af 10 kronor och vid Stockholms station af 15 kronor samt för gemenskap vid den förra stationen af 5 kronor och vid den senare 10 kronor.

Bil. n:o 3.

Stat

för marinintendenturkåren.

Antal.		Kr.		ö.	
1	Marinöfverintendent och chef:				
	arfvode.....	—	—	1,000	—
1	Förste marinintendent:				
	lön	4,000	—		
	dagaflöning å 5 kronor	1,825	—	5,825	—
2	Förste marinintendenter	—	—	11,650	—
1	Marinintendent af 1:a graden, 1:a löneklassen:				
	lön.....	3,400	—		
	dagaflöning å 4 kronor	1,460	—	4,860	—
12	Marinintendenter af 1:a graden, 1:a löneklassen	—	—	58,320	—
1	Marinintendent af 1:a graden, 2:a löneklassen:				
	lön.....	2,400	—		
	dagaflöning å 4 kronor	1,460	—	3,860	—
5	Marinintendenter af 1:a graden, 2:a löneklassen.....	—	—	19,300	—
1	Marinintendent af 2:a graden:				
	lön.....	1,500	—		
	dagaflöning å 3 kronor.....	1,095	—	2,595	—
21	Marinintendenter af 2:a graden.....	—	—	54,495	—
1	Marinunderintendent:				
	lön.....	720	—		
	dagaflöning å 3 kronor	1,095	—	1,815	—
22	Marinunderintendenter	—	—	39,930	—
68					
1	Auditör vid Karlskrona station:				
	lön.....	3,000	—		
	tjänstgöringspenningar.....	1,000	—	4,000	—
	Transport	—	—	207,650	—

Antal		Kr.	ö.	Kr.	ö.
	Transport	—	—	207,650	—
1	Auditör vid Stockholms station:				
	arfvode.....	1,800	—		
	tjänstgöringspenningar.....	700	—	2,500	—
1	Advokatfiskal vid Karlskrona station:				
	arfvode.....	1,800	—		
	tjänstgöringspenningar.....	700	—	2,500	—
3					
1	Väbel vid Karlskrona station:				
	lön.....	600	—		
	dagaflöning å 1 kr. 65 öre.....	602	25	1,202	25
1	Väbel vid Stockholms station.....	—	—	1,202	25
2					
1	Vaktnästare vid Karlskrona station:				
	lön.....	500	—		
	tjänstgöringspenningar.....	300	—	800	—
6	Vaktnästare, däraf 3 vid Karlskrona och 3 vid Stockholms station	—	—	4,800	—
7					
	Dagaflöning till marinunderintendenter öfver stat.....	—	—	2,190	—
	Missräkningspenningar till kassör å hvardera stationen å 500 kronor.....	—	—	1,000	—
	Inkvarteringsbidrag, förslagsvis.....	—	—	27,140	—
	Summa kronor	—	—	250,984	50

Anmärkningar:

1:o. Till personal, som icke åtnjuter fri bostad i kronans hus, utgår, i den ordning reglemente för flottan bestämmer, inkvarteringsbidrag med ett efter år räknadt belopp af

	vid Karlskrona station	vid Stockholms station
förste marinintendent.....	600 kronor	1,000 kronor
marinintendent af 1:a graden.....	400 »	500 »
marinintendent af 2:a graden och }.....	300 »	400 »
marinunderintendent.....		
väbel.....	240 »	300 »

2:o. För auditör vid Karlskrona station ökas lönen efter 5 års väl vitsordad tjänstgöring med 500 kronor och efter 10 års sådan tjänstgöring med ytterligare 500 kronor. För väbel ökas lönen efter 5 års väl vitsordad tjänstgöring med 100 kronor och efter 10 års sådan tjänstgöring med ytterligare 100 kronor. För vaktnästare ökas lönen efter 5 års väl vitsordad tjänstgöring med 100 kronor.

3:o. Om vaktnästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad, skall, så länge denna förmån kvar-
t år, lönen minskas med 150 kronor.

Bil. n:o 4.

Stat

för marinläkarkåren.

Antal.		Kr.	ö.	Kr.	ö.
1	Marinöfverläkare, tillika förste marinläkare:				
	lön	3,400	—		
	dagaflöning å 6 kronor i 365 dagar.....	2,190	—		
	arfvode	1,000	—	6,590	—
1	Förste marinläkare:				
	lön	3,400	—		
	dagaflöning å 5 kronor i 365 dagar.....	1,825	—	5,225	—
1	D:o	—	—	5,225	—
1	Marinläkare af 1:a graden:				
	lön	2,400	—		
	dagaflöning å 4 kronor i 365 dagar.....	1,460	—	3,860	—
9	D:o	—	—	34,740	—
13				55,640	—
20	Marinläkare af 2:a graden, arfvoden å 1,200 kronor.....	—	—	24,000	—
10	Marinläkarstipendiater, stipendier å 600 kronor	—	—	6,000	—
	Dagtraktamente till marinläkare af 2:a graden och marinläkar-				
	stipendiater under tjänstgöring i land, förslagsvis	—	—	4,000	—
	Inkvarteringsbidrag förslagsvis.....	—	—	5,600	—
	Summa kronor	—	—	95,240	—

Anmärkningar:

1:o. Marinläkare af 2:a graden och marinläkarstipendiat erhålla, då de äro förordnade till tjänstgöring i land, dagtraktamente å 7 kronor.

2:o. För förste marinläkare ökas lönen efter 5 års tjänstgöring såsom sådan med 600 kronor. För marinläkare af 1:a graden ökas lönen efter 5 års tjänstgöring i samma grad med 500 kronor och efter 10 års sådan tjänstgöring med ytterligare 500 kronor.

För marinläkare af 2:a graden ökas arfvodet efter 5 års tjänstgöring i samma grad med 300 kronor och efter 10 års sådan tjänstgöring med ytterligare 300 kronor.

3:o. Marinöfverläkare, förste marinläkare och marinläkare af 1:a graden, som icke åtnjuta fri bostad i kronans hus, erhålla inkvarteringsbidrag med ett efter år räknadt belopp af:

Marinöfverläkaren	1,200 kronor.
Förste marinläkare vid Karlskrona station eller å kustposition	600 »
Marinläkare af 1:a graden vid Stockholms station	500 »
D:o d:o vid Karlskrona station eller å kustposition.....	400 »

4:o. Skulle det i staten bestämda antalet marinläkare af 2:a graden icke finnas fulltaligt, må de arfvoden, som i följd däraf sakna innehafvare, till så stor del, som erfordras, användas till aflöning af ett vakanserna bland marinläkare af 2:a graden motsvarande antal marinläkarstipendiater.

5:o. De båda sjukhusläkarne vid Karlskrona station åtnjuta hvardera ett arfvode af 500 kronor för år från anslaget till sjukvård.

Bil. n:o 5.

Stat

å dagaflöning till officerare och underofficerare vid flottan.

	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Officerskåren.						
4 Flaggmän dagaflöning à 7 kr. i 365 dagar	10,220	—				
7 Kommendörer » » 6 » » »	15,330	—				
33 Kommendörkaptenar.... » » 5 » » »	60,225	—				
90 Kaptener » » 4 » » »	131,400	—				
130 Löjtnanter och } » » 3 » » »	142,350	—	359,525	—		
underlöjtnanter }						
264						
<i>Afgår förslagsvis:</i>						
Dagaflöning under tjänstgöring på varfvet och i sjökarte- verket.....	—	—	25,000	—	334,525	—
Underofficerskåren.						
92 Flaggunderofficerare (styrmän, konstaplar eller skeppare) dagaflöning à 1 kr. 65 öre i 365 dagar	55,407	—				
64 Flaggunderofficerare (maskinister) dagaflöning à 2 kr. i 365 dagar	46,720	—				
9 Flaggunderofficerare (rustmästare, torpedmästare eller kvartermän) dagaflöning à 1 kr. 65 öre i 365 dagar	5,420	25				
186 Underofficerare af 2:a gr. (styrmän, konstaplar eller skeppare) dagaflöning à 1 kr. i 365 dagar.....	67,890	—				
131 Underofficerare af 2:a gr. (maskinister) dagaflöning à 1 kr. 65 öre i 365 dagar	78,894	75				
16 Underofficerare af 2:a gr. (rustmästare, torpedmästare eller kvartermän) dagaflöning à 1 kr. i 365 dagar	5,840	—	260,172	—		
498						
Transport	—	—	260,172	—	334,525	—

	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Transport	—	—	260,172	—	334,525	—
<i>Afgår dagaflöning under tjänstgöring på varfvet förslagsvis:</i>						
för 64 Flaggunderofficerare (maskinister) dagaflöning à 2 kr. i 225 dagar ..	28,800	—				
» 9 Flaggunderofficerare (rustmästare, torpedmästare eller kvartermän) dagaflöning à 1 kr. 65 öre i 225 dagar	3,341	25				
» 131 Underofficerare af 2:a gr. (maskinister) dagaflöning à 1 kr. 65 öre i 225 dagar	48,633	75				
» 16 Underofficerare af 2:a gr. (rustmästare, torpedmästare eller kvartermän) dagaflöning à 1 kr. i 225 dagar	3,600	—				
» Underofficerare af öfriga stater	9,000	—				
			93,375	—	166,797	—
Summa kronor	—	—	—	—	501,322	—

Bil. n:o 6.

Stat

för kustartilleriet.

Antal.		K r o n o r.			
I. Lön och dagaflöning.					
Officerare.					
1	Chef för kustartilleriet:				
	lön.....	8,000	—		
	dagaflöning à 7 kronor.....	2,555	—	10,555	—
1	Öfverste:				
	lön.....	6,000	—		
	dagaflöning à 6 kronor.....	2,190	—	8,190	—
1	Öfverste.....	—	—	8,190	—
1	Öfverstlöjtnant:				
	lön.....	4,500	—		
	dagaflöning à 5 kronor.....	1,825	—	6,325	—
1	Öfverstlöjtnant.....	—	—	6,325	—
1	Major:				
	lön.....	4,000	—		
	dagaflöning à 5 kronor.....	1,825	—	5,825	—
4	Majorer.....	—	—	23,300	—
1	Kapten af 1:a klassen:				
	lön.....	3,400	—		
	dagaflöning à 4 kronor.....	1,460	—	4,860	—
17	Kaptener af 1:a klassen.....	—	—	82,620	—
1	Kapten af 2:a klassen:				
	lön.....	2,400	—		
	dagaflöning à 4 kronor.....	1,460	—	3,860	—
14	Kaptener af 2:a klassen.....	—	—	54,040	—
43	Transport	—	—	214,090	—

Antal		K r o n o r.			
43	Transport	—	—	214,090	—
1	Löjtnant:				
	lön	1,500	—		
	dagaflöning å 3 kronor	1,095	—	2,595	—
30	Löjtnanter	—	—	77,850	—
1	Underlöjtnant:				
	lön	720	—		
	dagaflöning å 3 kronor	1,095	—	1,815	—
15	Underlöjtnanter	—	—	27,225	—
90					323,575
	Reservofficersaspiranter.				
1	Reservofficersaspirant:				
	dagaflöning å 4,50 kronor	—	—	1,642 50	
5	Reservofficersaspiranter	—	—	8,212 50	9,855
6					
	Underofficerare.				
1	Underofficer af 1:a graden:				
	lön	1,200	—		
	dagaflöning å 2 kronor	730	—	1,930	—
51	Underofficerare af 1:a graden	—	—	98,430	—
1	Underofficer af 2:a graden:				
	lön	900	—		
	dagaflöning å 1,50 kronor	547 50	—	1,447 50	
105	Underofficerare af 2:a graden	—	—	151,987 50	253,795
158					
	Manskap.				
1	1:a lönegrad (underofficerskorpral):				
	lön	300	—		
	dagaflöning å 70 öre	255 50	—	555 50	
165	1:a lönegrad (underofficerskorpraler)	—	—	91,657 50	
1	2:a lönegrad:				
	lön	204	—		
	dagaflöning å 50 öre	182 50	—	386 50	
401	2:a lönegrad	—	—	154,986 50	
568	Transport	—	—	247 586	587,225

Antal.			K r o n o r.			
568		Transport	—	—	247,586	587,225
1	3:e lönegrad:					
	lön.....		144	—		
	dagaflöning å 40 öre		146	—	290	
218	3:e lönegrad		—	—	63,220	
1	4:e lönegrad:					
	lön.....		78	—		
	dagaflöning å 30 öre		109	50	187	50
547	4:e lönegrad.....		—	—	102,562	50
1.335						413,846
	<p><i>Anm.</i> Skulle det sålunda bestämda antalet i någon af de tre högre lönegraderna icke finnas fulltaligt, må de löner, som till följd däraf sakna innehafvare, till så stor del, som erfordras, användas till aflöning åt manskap i lägre lönegrad samt till bestridande af lega och rekryteringskostnader, om det under III här nedan förslagsvis beräknade belopp därtill visar sig otillräckligt.</p>					
	Civilmilitär personal.					
1	Regementsintendent ¹⁾ :					
	lön.....		3,000	—		
	tjänstgöringspenningar		1,000	—	4,000	
1	Regementsintendent ¹⁾		—	—	4,000	
1	Fästningsförvaltare ¹⁾ :					
	lön.....		2,200	—		
3	tjänstgöringspenningar		300	—	2,500	10,500
	II. Arfvoden.					
1	Auditör		—	—	800	
1	Regementspastor		—	—	1,000	
1	Fästningspredikant		—	—	120	1,920
3		Transport	—	—	—	1,013,491

¹⁾ Efter 5 års tjänstgöring i samma grad ökas lönen med 300 kronor och efter 10 års tjänstgöring i samma grad med ytterligare 500 kronor.

Antal.	K r o n o r.				
	Transport	—	—	—	1,013,491
III. Rekryteringskostnader.					
Lega, som vid första anställning utgår med 50 kronor och vid rekapitulation enligt af Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser, dock icke öfver 16 ² / ₃ kronor för hvarje år af anställningstiden, samt öfriga rekryteringskostnader, beräknade efter 40 kronor per man, däraf högst 30 kronor till värfvaren, förslagsvis					
		—	22,500	—	22,500
IV. Inkvarteringsbidrag.					
Inkvarteringsbidrag för officerare, underofficerare, regementsintendenter och fästningsförvaltare, förslagsvis					
		—	22,160	—	
Inkvarteringsbidrag för underofficerskorpraler, förslagsvis					
		—	6,420	—	28,580
<i>Anm. 1.</i> Officer, underofficer, regementsintendent och fästningsförvaltare, som icke åtnjuta fri bostad i kronans hus, uppbära inkvarteringsbidrag med ett efter år räknadt belopp af:					
	Å kust- fästning kr.	i Stockholm eller Göteborg kr.			
generalsperson	—	1,500			
öfverste	900	1,200			
öfverstlöjtnant eller major	600	1,000			
kapten	400	500			
subalternofficer	300	400			
regementsintendent	400	500			
fästningsförvaltare	300	400			
underofficer af 1:a graden	240	300			
underofficer af 2:a graden	180	240			
<i>Anm. 2.</i> Af de underofficerskorpraler, som erhållit vederbörligt tillstånd att bo utom kasern, äga högst 50 att åtnjuta inkvarteringsbidrag till ett månatligt belopp å kustfästning af 10 kr. och i Stockholm eller Göteborg af 15 kr.					
Summa kronor					
		—	—	—	1,064,571

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1906 års riksstat anslår:

Sjöförsvars-

Departementet och

Departementschefen
 Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli
 Marinförvaltningen

Flottan.

Aflöning för flottans kårer och stater. Nuvarande
Ökas med
 Beklädnad åt sjömans- och skeppsgossekåerna,
Ökas med
 Naturaunderhåll åt personal vid flottan, *förslags-*
Ökas med
 Ersättning för rustning och rotering, *förslags-*
Minskas med
 Flottans nybyggnad och underhåll, *reservations-*
Ökas med
 Flottans öfningar, *reservationsanslag*
 Repetitionsöfningar för reservofficerare vid flottan,
 Sjöbeväringens vapenöfningar samt beklädnad och er-
Ökas med
 Undervisningsverken:
 Sjökrigshögskolan, *reservationsanslag*
 Sjökrigsskolan
 Skeppsgosseskolan. Nuvarande belopp
Ökas med
 Marinintendentskolan, *reservationsanslag*
 Sjukvård för flottans personal, *reservationsanslag*...

S:gr

S:gr

Tr:pt

1906 års riksstat anslår:							
Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jäm- förlig anvisning på <i>förslag</i> .				Summa.	
		Friheter.		Ersättningar.			
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
17,000	—	—	—	—	—	17,000	—
29,200	—	—	—	—	—	29,200	—
49,600	—	—	—	—	—	49,600	—
95,800	—	—	—	—	—	95,800	—
4,073,418	—	—	—	—	—	4,073,418	—
429,995	—	—	—	—	—	429,995	—
1,042,080	—	—	—	—	—	1,042,080	—
22,000	—	—	—	—	—	22,000	—
1,840,000	—	—	—	—	—	1,840,000	—
1,200,000	—	—	—	—	—	1,200,000	—
14,900	—	—	—	—	—	14,900	—
780,000	—	—	—	—	—	780,000	—
84,615	—	—	—	—	—	84,615	—
69,000	—	—	—	—	—	69,000	—
9,556,008	—	—	—	—	—	9,556,008	—
9,651,808	—	—	—	—	—	9,651,808	—

Litt. A.

riksstatens Femte hufvudtitel.

departementet. öfverstyrelsen.		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jäm- förlig anvisning på <i>förslag</i> .				Summa.	
				Friheter.		Ersättningar.			
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.		
		17,000	—	—	—	—	—	17,000	—
samt kommandoexpeditionen		29,200	—	—	—	—	—	29,200	—
		49,600	—	—	—	—	—	49,600	—
S:gr		95,800	—	—	—	—	—	95,800	—
belopp		4,073,418	—						
		187,032	—	4,260,450	—	—	—	4,260,450	—
reservationsanslag. Nuvarande belopp		429,995	—						
		26,503	—	456,498	—	—	—	456,498	—
anslag. Nuvarande belopp		1,042,080	—						
		47,018	—	1,089,098	—	—	—	1,089,098	—
anslag. Nuvarande belopp		22,000	—						
		5,000	—	17,000	—	—	—	17,000	—
anslag. Nuvarande belopp		1,840,000	—						
		410,000	—	2,250,000	—	—	—	2,250,000	—
reservationsanslag				1,200,000	—	—	—	1,200,000	—
sättning därfor, förslagsanslag. Nuv. bel		780,000	—	14,900	—	—	—	14,900	—
		370,000	—	1,150,000	—	—	—	1,150,000	—
		16,100	—						
		46,265	—						
		13,650	—						
		5,120	—	18,770	—				
		8,600	—	89,735	—	—	—	89,735	—
				69,000	—	—	—	69,000	—
S:gr		10,596,681	—	—	—	—	—	10,596,681	—
Tr:pt		10,692,481	—	—	—	—	—	10,692,481	—

1906 års riksstat anslår:								
Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämför- lig anvisning på förslag.				Summa.		
		Friheter.		Ersättningar.				
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Tr:pt	9,651,808	—	—	—	—	—	9,651,808	—
	1,039,129	—	—	—	—	—	1,039,129	—
	145,704	—	—	—	—	—	145,704	—
	249,397	—	—	—	—	—	249,397	—
	231,562	—	—	—	—	—	231,562	—
	160,000	—	—	—	—	—	160,000	—
	290,000	—	—	—	—	—	290,000	—
	14,000	—	—	—	—	—	14,000	—
S:gr	2,129,792	—	—	—	—	—	2,129,792	—
	27,700	—	—	—	—	—	27,700	—
	13,000	—	—	—	—	—	13,000	—
	2,000	—	—	—	—	—	2,000	—
	22,254	—	—	—	—	—	22,254	—
	34,100	—	—	—	—	—	34,100	—
	141,543	—	—	—	—	—	141,543	—
	12,500	—	—	—	—	—	12,500	—
S:gr	253,097	—	—	—	—	—	253,097	—
Tr:pt	12,034,697	—	—	—	—	—	12,034,697	—

Kust-
Aflöning för kustartilleriets personal. Nuvarande Ökas med
Beklädnad åt kustartilleriets manskap, reservations- Ökas med
Naturaunderhåll åt kustartilleriets manskap, för- Ökas med
Underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel, Ökas med
Kustartilleriets öfningar, reservationsanslag
Kustartilleribeväringsens vapenöfningar samt be-
Krigsöfningar vid kustpositionerna, reservationsan-
Sjukvård för kustartilleriets personal, reservations-
Diverse
Ålderstillägg, förslagsanslag. Nuvarande belopp.. Minskas med
Ersättning åt officerare och ingenjörer under an-
Resestipendium åt läkare vid flottan och kust-
Diverse behof
Rese- och traktamentspenningar, förslagsanslag. Ökas med
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., förslags- Ökas med
Extra utgifter

Kust-

Aflöning för kustartilleriets personal. Nuvarande
Ökas med
 Beklädnad åt kustartilleriets manskap, *reservations-*
Ökas med
 Naturaunderhåll åt kustartilleriets manskap, *för-*
Ökas med
 Underhåll af kustartilleriets byggnader och materiel,
Ökas med
 Kustartilleriets öfningar, *reservationsanslag*
 Kustartilleribevärings vapenöfningar samt be-
 Krigsöfningar vid kustpositionerna, *reservationsan-*
 Sjukvård för kustartilleriets personal, *reservations-*

Diverse

Ålderstillägg, *förslagsanslag*. Nuvarande belopp..
Minskas med
 Ersättning åt officerare och ingenjörer under an-
 Resestipendium åt läkare vid flottan och kust-
 Diverse behof
 Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag*.
Ökas med
 Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., *förslags-*
Ökas med
 Extra utgifter

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jäm- förlig anvisning på <i>förslag</i> .				Summa.	
				Friheter.		Ersättningar.			
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
artilleriet.		Tr:pt	10,692,481	—	—	—	—	10,692,481	—
belopp		1,039,129: —							
		25,442: —	1,064,571	—	—	—	—	1,064,571	—
<i>anslag</i> . Nuvarande belopp		145,704: —							
		2,331: —	148,035	—	—	—	—	148,035	—
<i>slagsanslag</i> . Nuvarande belopp		249,397: —							
		3,986: —	253,383	—	—	—	—	253,383	—
<i>reservationsanslag</i> . Nuvarande belopp		231,562: —							
		94,875: —	326,437	—	—	—	—	326,437	—
			160,000	—	—	—	—	160,000	—
klädnad och ersättning därför, <i>förslagsanslag</i>			290,000	—	—	—	—	290,000	—
<i>slag</i> . (Nytt.)			15,000	—	—	—	—	15,000	—
<i>anslag</i>			14,000	—	—	—	—	14,000	—
		S:gr	2,271,426	—	—	—	—	2,271,426	—
anslag.									
		27,700: —							
		1,000: —	26,700	—	—	—	—	26,700	—
ställning eller kommendering utrikes			13,000	—	—	—	—	13,000	—
artilleriet, <i>reservationsanslag</i>			2,000	—	—	—	—	2,000	—
			22,254	—	—	—	—	22,254	—
Nuvarande belopp		34,100: —							
		2,650: —	36,750	—	—	—	—	36,750	—
<i>anslag</i> . Nuvarande belopp		141,543: —							
		9,462: —	151,005	—	—	—	—	151,005	—
			12,500	—	—	—	—	12,500	—
		S:gr	264,209	—	—	—	—	264,209	—
		Tr:pt	13,228,116	—	—	—	—	13,228,116	—

1906 års riksstat anslår:									
Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämför- lig anvisning på <i>förslag</i> .				Summa.			
		Friheter.		Ersättningar.					
Kronor.		ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
Tr:pt	12,034,697	—	—	—	—	—	12,034,697	—	
	65,000	—	—	—	—	—	65,000	—	Sjökarteverket, <i>reservationsanslag</i>
	1,600,000	—	405	—	4	—	1,600,409	—	Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstal- kontant
							<i>Ökas med</i>		
	100,800	—	—	—	—	—	100,800	—	Undervisningsanstalter för sjöfart
	9,000	—	—	—	—	—	9,000	—	Nautisk-meteorologiska byrån
	13,000	—	—	—	—	—	13,000	—	Ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstal- meteorologiska byrån, <i>förslagsanslag</i>
S:gr	1,787,800	—	405	—	4	—	1,788,209	—	
S:ma	13,822,497	—	405	—	4	—	13,822,906	—	

Han-

Sjökarteverket, *reservationsanslag*
 Lots- och fyrinrättningen med lifräddningsanstal-
 kontant
Ökas med
 Undervisningsanstalter för sjöfart
 Nautisk-meteorologiska byrån
 Ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstal-
 meteorologiska byrån, *förslagsanslag*

		Förslag till blifvande riksstat:							
		Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jäm- förlig anvisning på <i>förslag</i> .				Summa.	
				Friheter.		Ersättningar.			
				Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
deln.	Tr:pt	13,228,116	—	—	—	—	—	13,228,116	—
		65,000	—	—	—	—	—	65,000	—
	terna, <i>reservationsanslag</i> . Nuvarande anvisning i	1,600,000:	—	—	—	—	—	—	—
		100,000:	—	—	—	—	—	—	—
		1,700,000	—	405	—	4	—	1,700,409	—
		100,800	—	—	—	—	—	100,800	—
		9,000	—	—	—	—	—	9,000	—
	terna för sjöfart och föreståndaren vid nautisk-	13,000	—	—	—	—	—	13,000	—
		1,887,800	—	405	—	4	—	1,888,209	—
	S:gr	Summa	15,115,916	—	405	—	4	—	15,116,325

Bil. Litt. B.

**Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens
F e m t e hufvudtitel.**

	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Sjöförsvarsdepartementet:				
<i>Flottan och Kustartilleriet.</i>				
Till nyanskaffning af krigsfartygsmateriel	5,164,000	—		
» kanonbåten Blendas inredning till verkstadsfartyg m. m.	58,500	—		
» förändring af 1:a kl. kanonbåten Edda till handminfartyg	195,000	—		
» skjutförsök och inskjutning af kanoner	37,000	—		
» försök med brisansgranater	60,000	—		
» anskaffning af orderapparater och afståndsmätare	104,000	—		
tre till flottan hörande ångslupars apterande till bevakningsbåtar	49,800	—		
» försök med torped- och gnistsignalmateriel	20,675	—		
För komplettering af fartygs och fästningars ammunitionsförråd	275,917	—		
» anskaffning af kanoner i reserv	203,000	—		
» kustartilleriets beväpning	100,000	—		
» anskaffande af röksvagt krut till vissa af kustfästningarnas kanoner	137,150	—		
Till fortsättande af arbetena å rikets kustbefästningar	813,500	—		
» afslutande af nybyggnaderna för kustartilleriets förläggning m. m.	161,438	—		
» afslutande af arbetena för minförsvarets ordnande och minpersonalens inkvartering vid mobilisering	260,919	—		
» fasta minförsvaret	127,150	—		
Transport	7,768,049	—	—	—

	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Transport	7,768,049	—		
Till materiel för tillfälliga sprängnings- och kon- mineringsarbeten	45,000	—		
För anskaffande af transportmedel för flottans varf	58,000	—		
» anskaffning af transportmedel för kustfästningarna	56,630	—		
» förlängning af Stockholms stations docka och så- som bidrag till kostnaden för förlängning af Lindholmens docka i Göteborg	73,500	—		
» utvidgning af förvaringskällare för torpeders strids- koner och stridsspetsar	7,790	—		
» på- och ombyggnad af flottans sjukhus i Karlskrona	150,000	—		
» anskaffning af beklädnad och sängservis för kust- artilleriets värnpliktiga	89,280	—		
Till ersättande af förskotteradt bidrag till en välkomst- fest för underofficerare å en tysk eskader	432	—		
» förstärkning af arbetskrafterna i marinförvalt- ningen	10,500	—		
För upprättande af signalstationer och anskaffande af gnistsignalapparater	82,420	—		
Till täckande af brister i anslagen till flottans nybygg- nad och underhåll samt till underhåll af kust- artilleriets byggnader och materiel	223,645	—	8,565,246	—
<i>Handeln.</i>				
För påskyndande af sjömätningarna vid rikets kuster	—	—	41,000	—
Summa	—	—	8,606,246	—